JEAN DEUVE

SERVICIILE SECRETE ÎN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Jean Deuve

Serviciile secrete în timpul celui de-al Doilea Război

Mondial

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
DEUVE, JEAN
Serviciile secrete în timpul celui de-al Doilea Război Mondial / Jean Deuve; trad: Anca Irina Ionescu.
— Bucureşti: Orizonturi, 2015
ISBN 978 – 973 – 736 – 301 – 5

Ionescu Anca Irina (trad.)

Coperta: Puiu Enache
Nouveau Monde editions 2008

Jean Deuve

Histoire secrète des stratagèmes de la Seconde Guerre mondiale

Editura ORIZONTURI – Bucureşti

JEAN DEUVE

Serviciile secrete în timpul celui de-al

Doilea Război Mondial

Traducere de ANCA IRINA IONESCU

Editura ORIZONTURI

În colecţia

SECRETELE ISTORIEI

au apărut:

ORGOLIILE KREMLINULUI. O istorie a Imperiului rus de la 1552 până astăzi de Helene Carrere D'Encausse

PROCESUL DE LA NURNBERG vol. 1
de Joe J. Heydecker & Johannes Leeb
PROCESUL DE LA NURNBERG vol. 2
de Joe J. Heydecker & Johannes Leeb
RĂZBOIUL SECRET AL LUI HITLER
de Bogusław Wołoszański
RĂZBOIUL SECRET AL LUI STALIN
de Bogusław Wołoszański
RĂZBOIUL SECRET AL LUI CHURCHILL
de Bogusław Wołoszański
ŞOCUL TIRANILOR
de Bogusław Wołoszański

vor apărea:

ULTIMA ZI DIN VIAŢA LUI HITLER

de Jonathan Mayo & Emma Craigie

7 LIDERI ÎN RĂZBOI

de Marc Ferro

CUVÂNT ÎNAINTE
ARTA ŞI MIJLOACELE DE A ÎNŞELA

Suntem învăţaţi să considerăm că este dezonorant să reuşeşti în viaţă prin minciună şi vom continua să repetăm neobosiţi că cinstea este cea mai bună politică, iar adevărul câştigă întotdeauna. Aceste sentimente drăgălaşe sunt perfecte pentru copii, dar un bărbat care le adoptă ca linie de conduită ar face mai bine să-şi pună sabia în teacă pentru totdeauna.

Generalul SIR GARNET WOLSELEY, vechi comandant-şef al armatei britanice, *Manualul soldatului*, 1869.

Istoria a demonstrat de nenumărate ori că, în domeniul războiului, înşelătoria este o resursă esenţială. Ea permite celui care recurge la ea să-şi surprindă adversarul, să învingă un duşman mai puternic sau să iasă din situaţii periculoase. „Esenţialul pentru a învinge un duşman nu este forţa, ci viclenia: trebuie să-l înşeli pe duşman, să-l faci să se neliniştească, să-l derutezi printr-o abordare neprevăzută, să creezi în felul acesta un punct slab şi să-l exploatezi până la capăt”.

Atunci când un general se hotărăşte să preia iniţiativa, succesul depinde în mare parte de capacitatea lui de a se arăta superior duşmanului său prin utilizarea cu abilitate a

subterfugiilor. „Cu imaginaţie, îţi poţi învinge întotdeauna adversarul. Nu există fortificaţie, nu există regimente de elită […] care să reziste acestei arme, întotdeauna secretă şi mereu nouă.”1 Alături de marea strategie, stratagemele reprezintă o componentă importantă a artei războiului.

Dar inducerea în eroare a adversarului necesită un adevărat proces de învăţare intelectuală. Inamicul trebuie redus la tăcere printr-o combinaţie de viclenie, surpriză şi demoralizare, pentru a provoca în rândurile lui dezordine, dezbinare şi confuzie. Totul trebuie să se joace înainte de desfăşurarea luptei: trebuie să învingi deja, înainte să dai bătălia. Astfel, lipsit de capacitatea sa de a aprecia corect evenimentele, subminat din interior, duşmanul se prăbuşeşte de la sine în momentul confruntării. În realitate, era deja învins, dar nu ştia.

CULTURA STRATAGEMELOR

Chinezii sunt cei care acordă cea mai mare importanţă acestei culturi a stratagemelor şi a mistificării. Esenţialul artei asiatice a războiului se bazează pe înşelătorie. „Războiul se întemeiază pe minciună”, afirmă primul capitol din *Arta războiului* a lui Sun Tzu.2 „Războiul este arta de a înşela. De aceea, cel care este capabil trebuie să lase să se creadă că este

1 Andre Voisin, *Un seul pied sur la terre*, Mirambeau editeur, 1946, p. 176.
2 Sun Tzu, *L'Art de la guerre*, traducere din limba chineză şi prezentare de Jean Levi, Pluriel, Hachette, Paris, 2000.

incapabil. Cel care este gata de luptă, trebuie să lase să se creadă că nu este”.

Din cea mai îndepărtată Antichitate, autorii chinezi nu au încetat să susţină această formă de acţiune şi să descrie mecanismele ei în numeroase manuale, printre care şi celebra culegere de *36 de stratageme*[3]. În arta războiului, ei au pus totdeauna inducerea în eroare mai presus de curaj, de eroism şi de sacrificiu. Victoria obţinută prin stratageme este, conform tradiţiei asiatice, cea mai admirată; victoria obţinută prin diplomaţie ocupă locul al doilea; cea obţinută prin forţa armelor ocupă de-abia locul al treilea.

În *Arta războiului,* Sun Tzu afirmă că „ceea ce face invincibil atacul unei armate […] este combinaţia dintre normal şi anormal. […] La război, în general, normalul se utilizează ca factor secundar. Victoria nu se obţine decât prin anormal. […] Cel care ştie să utilizeze bine anormalul este capabil să se transforme la infinit, precum cerul şi pământul, şi este la fel de inepuizabil ca fluviile şi râurile”.

O altă lucrare din timpul dinastiei Ming, *Sacul cu strategie (Yin Bingshang)* este mai explicită cu privire la nenumăratele forme pe care le poate îmbrăca înşelătoria. „Nimic nu este mai important decât să ştii să-ţi păcăleşti duşmanul, să-l păcăleşti cu metodă, să-l păcăleşti cu metodele sale, să-l păcăleşti pentru că este sincer, să-l păcăleşti pentru că este lacom, să-l păcăleşti profitând de prostia lui, să-l păcăleşti profitând de subtilitatea lui”.

---

3 *Les 36 stratagemes. Traité secret de strategie chinoise,* tradus şi comentat de François Kircher, colecţia „L’Art de la guerre”, Editions du Rocher, Paris, 2001.

Înşelătoria în sine nu este suficientă. Ea nu este decât una din componentele manevrei care trebuie să ducă la victorie. „Un miraj nu este suficient pentru ca adversarul să sufere o înfrângere reală. Dar lovitura care vine după aceea are o eficienţă redutabilă”. Scopul ei este de a permite trecerea la acţiune în cele mai bune condiţii, aşa cum se spune în stratagema nr. 7, *Transformarea mirajului în realitate*: „A înşela cu adevărat constă în a înşela şi apoi, după aceea, în a înceta să mai înşeli. Iluzia creşte şi atinge apogeul pentru a lăsa locul unui atac în forţă. O lovitură falsă, o lovitură falsă, o lovitură adevărată”. Iată care a fost principiul pe care l-au aplicat Aliaţii când au debarcat în Normandia, în 1944.

ARTA METIS-ULUI

Şi Occidentul dispune de o tradiţie foarte veche a stratagemelor, chiar dacă înşelătoria nu ocupă un loc la fel de important în cultura sa militară ca în Asia. O datorează în primul rând Greciei, care a acordat multă importanţă vicleniei, prefăcătoriei şi gândirii întortocheate prin intermediul artei *metis*-ului4.

Metis-ul este o formă de inteligenţă vicleană, alcătuită din strategeme, subterfugii şi înşelătorii de tot felul. Ea se manifestă ca o artă a deghizării, a iluziei şi a manipulării realităţii. De la Homer la Oppien *metis*-ul este o practică întâlnită mereu în lumea greacă. *Iliada* şi *Odiseea* sunt o adevărată mină de exemple de înşelătorie şi viclenie, mai ales acţiunile lui Ulise.

---

4 Marcel Detienne şi Jean-Pierre Vernant, *Les ruses de l’intelligence: le metis des Grecs*, Champs, Flammarion, Paris, 1974.

Homer ni-l prezintă mai puţin pe acest erou ca pe un soldat şi mai mult ca pe un un aventurier viclean. Printre calificativele pe care le foloseşte pentru a-l caracteriza, găsim, printre altele, „Personajul cu mii de feţe”, „ingeniosul” (*polymetis*), „vicleanul” *{polytropos)* etc. Puţine fapte războinice sau deloc: tertipuri, ambuscade, viclenii. Actul lui emblematic este stratagema calului troian.

Dar formele de inteligenţă vicleană la care au recurs grecii nu au făcut niciodată obiectul unei formulări explicite. Nu există niciun tratat despre *metis*. În lipsa unei tradiţii scrise, această artă a dispărut aşadar, cu atât mai mult cu cât calităţile intelectuale pe care le pune în valoare au fost ulterior respinse de filosofia platoniciană, care considera condamnabil tot ceea ce ţinea de lumea sensibilităţii şi nu admitea ca adevărată ştiinţă decât adevărurile demonstrate prin raţionament.

Frontin5 este cel care ne-a lăsat prima culegere de stratageme. El explică modul în care au recurs la aceste metode romanii, uneori cu o rea-credinţă dusă până la extrem. Utilizată de unul dintre ai lor, viclenia era dovadă de geniu; dacă venea din partea unui lider al duşmanilor, se transforma imediat în trădare josnică, în perfidie. Cartaginezii – campaniile lui Hannibal oferă numeroase exemple ilustrative – au recurs de asemenea de multe ori la ele cu succes.

Câteva secole mai târziu, vikingii, cu ocazia invaziilor lor, au folosit fără încetare stratageme pentru a-şi efectua raidurile sau pentru a-şi apăra aşezările în faţa unui duşman întotdeauna

---

5 Frontin, *Les Stratagemes*. Introducere, traducere şi comentariu de Pierre Laederich, Bibliotheque strategique, Economica, Paris, 1999.

superior numeric. Aceste practici figurează şi în moştenirea ducatului de Normandia, apoi în Anglia. În 1066, Wilhelm Cuceritorul a conceput şi condus o operaţie fabuloasă de inducere în eroare a regelui Harold, pentru a-şi pregăti debarcarea pe coasta Angliei şi pentru a pune mâna pe tron. În Evul Mediu, stratagemele au fost utilizate frecvent (bizantini, normanzi, cruciaţi6). Dar, din nou, folosirea lor nu a dat naştere niciunei consemnări a cunoştinţelor. Drept urmare, arta înşelătoriei se estompează puţin câte puţin. În timpul Renaşterii, nu se mai ocupă de ea decât Machiavelli. „Deşi înşelătoria este detestabilă în alte domenii, este lăudabilă şi glorioasă în desfăşurarea unui război şi cel care îşi învinge duşmanul prin înşelătorie este la fel de demn de elogii ca şi cel care o face prin forţă.”7 Recurgerea la stratageme dispare odată cu dezvoltarea gândirii carteziene şi cu progresul tehnic.

În Europa, viclenia a fost utilizată întotdeauna ca expedient, ca paliativ pentru anumite neajunsuri militare. Aşadar, nu a fost niciodată recunoscută sau ridicată la rangul de disciplină cu drepturi depline. Generalii au mai îndrăznit cel mult din când în când să recurgă la stratageme. Dar nu s-a dezvoltat nicio şcoală de gândire, nicio învăţătură referitoare la utilizarea ei. Pentru european, arta războiului este o artă a înfruntării brutale, faţă în faţă, în care sunt exaltate calităţile războinice. Manevrele şi viclenia sunt trecute în plan secund,

---

6 *A se vedea în acest sens lucrările lui Jean Deuve: Les Seigneurs de l'ombre (Les Services secrets normands au XIIe siecle), Corlet editions, Conde sur Noireau, 1995; Les Services secrets normands: le renseignement au Moyen Âge (900-1135), Corlet éditions, Conde sur Noireau, 1990.*

7 *Machiavelli, Discours sur la première decade de Tite-Live, Cartea III.*

atunci când nu sunt considerate practici menite să tergiverseze lucrurile, explicabile prin refuzul de a lupta, eventual de laşitate. Va trebui să aşteptăm până la cel de-Al Doilea Război Mondial, pentru ca să vedem cum îşi reia, sub impulsul britanicilor, locul pe care îl merită.

DIVERSELE REGISTRE ALE ÎNŞELĂTORIEI

Înşelătorie, prefăcătorie, păcăleală, tertipuri, subterfugii, stratageme… Cum se organizează aceste practici heterodoxe care, pentru a ajunge la victorie, refuză lupta deschisă şi preferă viclenia? Există oare o culegere transmisibilă de astfel de tehnici? Prin ce se deosebesc unele de altele?

Stratagemele reprezintă arta avantajului. Folosirea lor este mai mult tactică şi se bazează pe o ocazie de moment.

Inducerea în eroare, după definiţia NATO8, este manevra care vizează inducerea în eroare a duşmanului, provocată cu ajutorul unor trucări, deformări ale realităţii sau falsificări, pentru a-l determina să reacţioneze într-un mod contrar propriilor interese. Ne axăm pe ceea ce percep simţurile lui, cu scopul de a deforma realitatea.

Mistificarea este o formă de înşelătorie mai elaborată, care se exercită la nivel strategic. „A mistifica înseamnă a face în aşa fel, încât adversarul să conceapă şi să aplice o strategie sau o manevră care să îl ducă la înfrângere, în timp ce el este convins că îl va duce către scopul dorit.”9

---

8 AJP-01, Allied Joint Operations Doctrine, September 1997.

9 Loup Francart, *La guerre du sens. Pourquoi et comment agir dans les champs*

Intoxicarea se referă mai mult la acţiunea serviciilor de informaţii şi mai puţin la mijloacele militare propriu-zise. Obiectul ei este să deruteze şi să dezorienteze gândirea adversarului, adică să-l facă să ia în considerare informaţii care îi vor schimba raţionamentele şi care îl pot face să creadă că ceea ce vede nu este decât o amăgire. Intoxicarea vizează derutarea raţionamentelor, punerea sub semnul întrebării a aparenţelor realităţii, aşadar dirijarea spre o decizie greşită. Pentru a fi şi mai eficace, intoxicarea foloseşte un procedeu invers faţă de cel al stratagemei nr. 7: o lovitură adevărată, o lovitură adevărată, o lovitură falsă…

Dezinformarea acţionează asupra mediului unui conflict şi vizează mai mult părerile celor din jur, decât pe beligeranţi. Ea a fost aplicată pe scară largă de sovietici în timpul războiului rece, căci este unul din elementele fundamentale ale războiului subversiv. Dar a fost puţin aplicată mai înainte, căci este legată în mare măsură de dezvoltarea mijloacelor de comunicare în masă şi de opinia publică.

CONDIŢIILE UNEI INTOXICĂRI REUŞITE

Care sunt condiţiile unei intoxicări reuşite?

Britanicii, care, cu ocazia celui de-AI Doilea Război Mondial, au reabilitat arta înşelătoriei în cultura militară occidentală, au reuşit să-i înregistreze mecanismele.

---

psychologiques, colecţia „Stratčges et stratégies", Economica, Paris, 2000, p. 183.

Comandantul-şef al forţelor britanice din Orientul Apropiat în 1940, generalul Wavell, nu dispunea în Egipt decât de forţe slabe pentru a se opune armatelor italiene din Libia, Cirenaica şi Abisinia. S-a gândit că înşelătoria ar putea compensa inferioritatea numerică şi a decis să înfiinţeze în cadrul statului său major o secţie specială însărcinată cu intoxicarea.

La 28 martie 1941, la Cairo, lua naştere Forţă A. Condusă de lt.-col. Dudley Clarke, aceasta a executat cu succes până la sfârşitul războiului numeroase manevre de intoxicare pe tot teatrul de operaţiuni al Mediteranei. Pentru a-şi duce la bun sfârşit misiunea, a făcut apel chiar şi la magicieni profesionişti, specialişti în arta iluziei, mobilizaţi pe toată durata războiului.10

Forţă A a servit drept model pentru crearea, la 9 octombrie 1941, a serviciului *London Controlling Section (LCS)*, însărcinat cu centralizarea tuturor activităţilor de intoxicare de pe toate fronturile. LCS a conceput şi condus majoritatea operaţiunilor de inducere în eroare ale Aliaţilor, mai ales planul *Fortitude,* care a permis reuşita debarcării din 6 iunie 1944, dar nu a reprezentat decât una din laturile acţiunii sale.

La sfârşitul războiului, Dudley Clarke, care a fost cel care a format LCS, avea o experienţă inegalabilă în domeniul intoxicării. Şi a avut ocazia să-şi expună ideile cu privire la o intoxicare reuşită, într-adevăr, acest tip de acţiune se dovedeşte extrem de performant, cu condiţia să fie respectate anumite

---

10 *David Fischer, The War Magician: the Man Who Conjured Victory in the Desert, Weidenfeld and Nicholson, Londra, 2004.*

reguli. El subliniază în special trei11:

Prima condiţie este „să fie definit câmpul de acţiune al serviciului care răspunde de intoxicare şi, în mod deosebit, ţinta asupra crea trebuie să se concentreze aceste acţiuni. În lipsa acestei delimitări, riscăm să avem tendinţa de a amesteca intoxicarea cu acţiunea psihologică, chiar să sugerăm că un singur organism ar putea să răspundă de ambele domenii.

Diferenţa esenţială între intoxicare şi acţiunea psihologică constă în faptul că ele se adresează unor populaţii/public/ subiecţi/ ţinte total diferite. Acţiunea psihologică difuzează, pornind dintr-o singură sursă, mesaje destinate păturilor celor mai largi ale populaţiei: nu contează că o parte a publicului îşi poate da seama de originea mesajului, ba chiar unii mai privilegiaţi ar putea să-şi dea seama de faptul că sunt manipulaţi. Acţiunea psihologică se adresează maselor şi este puţin probabil ca ea să influenţeze acţiunea şi gândirea eşaloanelor mai înalte de la nivelul statului-major inamic.

Intoxicarea acţionează conform unei scheme inverse: mesajele ei provin, aparent, din surse multiple, dar vizează o ţintă unică. Misiunea esenţială a serviciului însărcinat cu intoxicarea constă în disimularea originii mesajelor sale, concentrându-se pe un punct situat la nivelul cel mai înalt al statului-major al inamicului. Intoxicarea nu se preocupă de gândurile şi acţiunile maselor, ci trebuie să pătrundă în cercul cel mai secret care constituie publicul său: iar acesta se limitează

---

11 Gen. Dudley Clarke, *Quelques-unes des conditions d'une intoxication reussie,* prezentare şi traducere din limba engleză de Gilbert Bloch, în „Renseignements et operations speciales", nr. 7, CF2R/L'Harmattan, Paris, martie 2001.

la câteva persoane ocupând funcţiile cele mai înalte din serviciul de informaţii al inamicului, eventual chiar la o singură persoană: şeful acestui serviciu. Dacă intoxicarea reuşeşte să-l influenţeze pe acesta din urmă în aşa fel încât să-l facă să creadă că informaţiile inventate anume pentru el sunt adevărate, intoxicarea îşi va atinge scopul pe deplin. Prin intermediul şefului serviciului de informaţii, înaltul Comandament al inamicului va fi informat cu privire la intenţiile adversarului şi îşi va baza propriul plan operaţional pe aceste cunoştinţe.

Aşadar, este indispensabil ca, încă de la bun început, să fie desemnată ţinta specifică vizată de serviciul însărcinat cu intoxicarea şi să fie stabilite modalităţile de intoxicare prin concentrarea tuturor acţiunilor asupra acestei ţinte unice. În consecinţă, cei care răspund de intoxicare trebuie să fie familiarizaţi cu particularităţile micului grup de oameni – conducătorii serviciului de informaţii inamic – asupra cărora se vor concentra acţiunile lor. Trebuie să le cunoască toate particularităţile, vocabularul, modul de gândire, metodele profesionale, punctele forte şi punctele slabe”.

A doua condiţie în folosirea intoxicării este că această disciplină „trebuie să fie văzută ca o artă şi nu ca o ştiinţă; cei care o practică trebuie să fie consideraţi artişti, nu tehnicieni. Cercurile militare profesioniste, convinse că arta războiului poate fi învăţată de orice persoană care beneficiază de o educaţie adecvată (chiar dacă această persoană nu are decât foarte puţine aptitudini), acceptă cu greu acest punct de vedere. Dar nu este mai puţin adevărat că adesea constatăm că ofiţerii de stat-major, foarte calificaţi şi foarte inteligenţi, se dovedesc incapabili să

practice intoxicarea, chiar dacă sunt capabili de reuşite strălucite în domeniul operaţional sau în alte misiuni de înalt nivel. Ceea ce le lipseşte este creativitatea, capacitatea de a face ceva pornind de la nimic, de a «îmbrăca» apoi acel ceva cu elemente reale, în aşa fel încât să-i confere aspectul unei dovezi convingătoare. Or, aceasta este exact ceea ce trebuie să facă în mod constant cei responsabili cu intoxicarea. Arta creativităţii este, în cazul lor, o calitate esenţială. Să te aştepţi ca nişte persoane lipsite de această artă să aibă rezultatele aşteptate înseamnă să-ţi asumi nişte riscuri care le depăşesc pe cele ale unui simplu eşec".

În sfârşit, în *al treilea rând,* comandantul trebuie să fie „singurul care să decidă ce doreşte să facă duşmanul: să înainteze, să dea înapoi, să slăbească frontul sau să-l întărească. Indiferent care ar fi opţiunea lui, scopul lui esenţial este să-l determine pe duşman să facă un anumit lucru. Ceea ce crede duşmanul nu are importanţă; numai ceea ce face va influenţa soarta bătăliei. Comandantul va comite întotdeauna o eroare dacă îi va cere responsabilului cu intoxicarea să stabilească un plan «pentru a-l convinge pe inamic că vom efectua cutare sau cutare operaţiune». S-ar putea ca planul să reuşească, dar ca inamicul să reacţioneze într-un mod cu totul neaşteptat… Dacă se întâmplă aşa, comandantul va arunca probabil vina pe cei responsabili cu intoxicarea, deşi aceştia au ajuns exact la rezultatul cerut… Tocmai acest «efect de bumerang» îi face pe mulţi oameni să ezite atunci când e vorba să recurgă la arma intoxicării şi trebuie să admitem că, dacă este prost folosită, intoxicarea comportă pericole cât se poate de reale. Mijlocul sigur de a evita aceste riscuri este de a ne fixa bine obiectivul.

Dacă acesta este definit corect, planul de intoxicare va fi poate un eşec, dar nu va avea consecinţe supărătoare. Dacă obiectivul este prost fixat, intoxicarea va sfârşi în mod inevitabil cu rezultate dăunătoare”.

[…] „Un exemplu ilustrează acest aspect: la începutul anului 1941, generalul Wavell dorea ca italienii să-şi deplaseze rezervele spre sudul Abisiniei, astfel încât să-i faciliteze lui atacul spre nord. Şi-a imaginat că poate obţine acest rezultat dacă îi incită pe italieni să-şi consolideze prezenţa în sectorul Somaliei Britanice (pe care italienii tocmai o ocupaseră) şi a dat instrucţii să se aplice un plan de intoxicare care să-i convingă pe italieni că eram pe punctul de a invada Somalia. La vremea respectivă, intoxicarea se afla încă la începuturi, şi această idee li s-a părut tuturor, la prima vedere, perfect adaptată situaţiei. Planul de intoxicare, stabilit fără a se cunoaşte obiectivul real (care era influenţarea amplasării rezervelor italiene) a înregistrat un succes deplin; italienii au fost într-adevăr convinşi de iminenţa unui atac din Somalia, dar au reacţionat într-un mod cu totul neprevăzut: au evacuat Somalia… Nu numai că generalul Wavell a fost obligat să mai ia din forţele lui slabe pentru a reocupa Somalia evacuată de italieni, dar efectivele italiene evacuate din Somalia au întărit frontul de nord şi au blocat înaintarea noastră spre Keren. Dacă obiectivul urmărit ar fi fost clar formulat, planul de intoxicare ar fi fost fără îndoială diferit şi ar fi produs efecte diferite în amplasarea forţelor inamicului”.

O a patra condiţie vine să se adauge la învăţăturile lui Dudley Clarke: pentru a putea să înşeli, trebuie să fii foarte bine informat. Într-adevăr, elementul surpriză nu funcţionează dacă

nu-ţi cunoşti precis adversarul şi teatrul de operaţiuni. Strângerea informaţiilor trebuie să se refere aşadar la organizarea politică şi militară a duşmanului, la serviciul său de contraspionaj, la starea de spirit a generalilor să-i şi la contextul psihologic, fizic şi uman în care se va desfăşura acţiunea.

Dar informaţiile nu se limitează numai la elaborarea intoxicării. Este esenţial să urmărim evoluţia evenimentelor în timp real, pentru a modula înşelătoria în funcţie de reacţiile adverse. Căci ceea ce contează nu sunt cărţile pe care le avem în mână, ci cele pe care îşi închipuie adversarul că le avem!

A-l înşela pe inamic înseamnă în acelaşi timp arta de a cunoaşte şi de a discerne, de a inventa şi de a crea iluzii. Este şi o artă a execuţiei: aceasta trebuie să fie extrem de minuţioasă şi trebuie să avem grijă de absolut toate detaliile. Reuşita acţiunii depinde de ele.

Arta înşelătoriei este aşadar extrem de elaborată şi respectă nişte principii stricte. Deşi istoria sa este fascinantă, rămâne totuşi un domeniu prea puţin explorat. Tocmai de aceea orice cercetare nouă pe această temă permite aprofundarea cunoaşterii ei.

Iată de ce este atât de interesantă cartea lui Jean Deuve, care ne dezvăluie evenimente până acum necunoscute şi descrie, cu o remarcabilă precizie, ansamblul acţiunilor de intoxicare, de înşelare şi de mistificare efectuate de beligeranţi între 1939 şi 1945. Autorul a mai abordat acest subiect într-o lucrare anterioară, apărută cu 12 ani în urmă12. În cartea de faţă îl

12 *Jean Deuve, La Guerre des magiciens (L'intoxication alliee 1939-1944),*

dezvoltă mult mai mult.

Sunt evocate aici toate aspectele şi mijloacele de înşelare, toţi actorii şi toate teatrele de conflict, care ilustrează faptul că prefăcătoria şi intoxicarea au existat în toate fazele confruntării. Cititorul va descoperi aici organizarea unor operaţiuni complexe, prin care îşi va da seama de întreaga importanţă a utilizării coordonate a diferitelor resurse ale războiului secret (informaţii, contraspionaj, ascultare şi acţiune). Va fi frapat de imaginaţia şi meticulozitatea oamenilor care au conceput aceste operaţiuni, care au avut toate o influenţă extrem de importantă asupra luptelor.

Dacă mai multe lucrări au studiat unul sau altul dintre aspectele intoxicării aparţinând Aliaţilor – mai ales *Fortitude,* căreia i-a fost consacrată o literatură bogată – nicio lucrare nu prezintă o viziune atât de completă ca scrierea de faţă despre înşelătoriile efectuate de cele două tabere.

Mai ales în legătură cu pregătirea debarcării din 6 iunie 1944, autorul ne deschide o perspectivă istorică cu totul nouă, apropiind acţiunea Aliaţilor de cea concepută în 1066 de Wilhelm Cuceritorul, pentru a ocupa Anglia. Asemănările sunt frapante şi sursa de inspiraţie a Aliaţilor devine astfel evidentă.

Dar cartea lui Jean Deuve nu este numai o povestire istorică pasionantă, care aruncă o lumină cu totul nouă asupra unor episoade din cea de-a doua conflagraţie mondială. Este şi un adevărat manual – aşa cum a fost şi una din lucrările sale

---

Corlet editions, Conde-sur-Noireau, 1955.

precedente13, care prezintă chiar reţetele înşelătoriei. Autorul are meritul de a face acest lucru, nu la modul teoretic, ci pornind de la o analiză istorică care ilustrează principiile.

Pentru cei care se interesează de istoria serviciilor franceze de informaţii, lucrările lui Jean Deuve sunt titluri de referinţă. Vom regăsi în lucrarea de faţă ceea ce reprezintă bogăţia şi originalitatea demersului lui, indiferent că evocă istoria normandă, lupta antijaponeză din Indochina, din Laos sau cel de-al Doilea Război Mondial. Deşi studiul istoric este scrupulos, acesta nu apare decât ca o ilustrare a principiilor care stau la baza procedeelor de strângere a informaţiilor şi de intoxicare.

Numai un om care dispune de o excepţională experienţă de acţiune clandestină şi de înşelătorie – pe care le-a practicat el însuşi cu succes împotriva duşmanilor Franţei şi ai Laosului14 – putea să facă acest lucru cu atâta legitimitate, simţ pedagogic şi strălucire.

Eric Denece Director Centrul francez de cercetări asupra informaţiilor (CF2R)

1

Ochii şi urechile serviciului aliat de informaţii

13 *Jean Deuve, La guerre secrete au Laos contre les communistes (1955-1964), L'Harmattan, Paris, 1995.*

14 Filmele de „propagandă" realizate de Jean Deuve în cadrul luptei sale împotriva Pathet Lao din Laos pot fi vizionate pe casetă la Memorialul din Caen.

Intoxicarea, indiferent că îi spunem „inducere în eroare[1] sau, cu termenul britanic *deception* şi indiferent care ar fi scopul urmărit de ea – să ascundă pregătirile militare, să abată atenţia inamicului, să-l îndepărteze de punctul de atac ales, să-l deruteze în privinţa planurilor – necesită în primul rând cunoaşterea temeinică a inamicului. O cercetare a serviciului de informaţii trebuie să se refere, aşadar, la contraspionajul acestuia, la organizarea sa politică şi militară, la implantarea lui, la starea de spirit, la moralul său, tendinţele pe care le manifestă, la posibilităţile de a aduce întăriri… Această cunoaştere profundă a inamicului ne va permite să construim un plan de inducere în eroare. Va trebui să fim la curent în amănunt cu evoluţia situaţiei politice şi militare a adversarului şi va trebui să putem să asigurăm urmărirea operaţiunii de inducere în eroare, pentru a o modula în funcţie de reacţiile adversarului.

London Controlling Section, organismul central britanic însărcinat cu coordonarea intoxicării, a fost înfiinţat în aprilie 1941. Începând cu această dată trebuie să se stabilească „ordinea de bătaie" succintă a organismelor aliate însărcinate cu strângerea de informaţii referitoare la duşman.

SERVICIILE BRITANICE

Acestea sunt, pentru Marea Britanie: MI6 (Secret Intelligence Service), SOE (Special Operations Executive), NID (Naval Intelligence Division), Air Intelligence, GC and CS (Government Code and Cypher School).

MI6 sau *Secret Intelligence Service* (Serviciul Secret de

Informaţii) sau SIS, înfiinţat în 1909 şi plasat acum sub comanda generalului Stewart Menzies, a răspuns de strângerea informaţiilor în exteriorul Marii Britanii şi în teritoriile britanice în toate domeniile – militar, politic, ştiinţific, diplomatic, economic…

Principalele posturi ale SIS, în afara ţărilor ocupate de germani şi de italieni, au fost implantate în Spania, Portugalia, Elveţia, Suedia, Turcia.

SIS a lucrat foarte temeinic în toate teritoriile ocupate de Axă, mai ales în Franţa, Belgia şi Olanda. Nu a practicat decât spionajul propriu-zis, fără să organizeze operaţiuni sau acţiuni. A avut o implantare foarte puternică în zona liberă din Franţa (condusă de guvernul francez de la Vichy). Până în noiembrie 1942, informaţiile culese erau transmise la Londra cu ajutorul unor posturi de emisie-recepţie de talie mică (care trebuiau manipulate foarte repede pentru a nu lăsa timp aparatelor de goniometrie să depisteze locul de unde se emitea), cu ajutorul unor persoane care treceau frontiera, cu ajutorul submarinelor, al vedetelor rapide, al pescarilor şi al avionetelor uşoare. În teritoriile ocupate, cercetările SIS s-au axat mai ales pe implantarea şi activitatea armatelor inamice, pe evoluţia situaţiei politice locale, pe starea construcţiilor defensive ridicate de-a lungul coastelor, pe dezvoltarea noilor arme germane…

SIS a fost în strânsă legătură cu un anumit număr de servicii de informaţii repliate în Marea Britanie: cehii, care aveau agenţi buni în Germania, polonezii, care menţineau legături radio cu reţele importante din Polonia, norvegienii, olandezii, BCRS (*Bureau central de renseignement et d'action*

al generalului de Gaulle).

A menţinut şi o legătură secretă dar foarte eficace cu serviciile de informaţii franceze ale guvernului de la Vichy, extrem de bine plasate pentru a culege informaţii de mare valoare. O legătură deosebită a fost menţinută cu Statele Unite înainte de intrarea lor în război, în decembrie 1941.

SOE (*Special Operations Executive – Direcţia operaţiuni speciale*) a fost creată în iulie 1940. Ea depindea de Ministerul de Război Economic şi avea drept misiune să „pună Europa pe foc", aşa cum se exprima Churchill, adică să lupte în ţările ocupate de inamic prin sabotaj industrial, economic, militar, gherilă şi subversiune. Primul şef al acestei Direcţii a fost Sir Frank Nelson, fost industriaş din India, înlocuit în 1942 de generalul Colin Gubbins. SOE, cunoscută din nenumăratele cărţi şi filme care i-au fost consacrate, a fost una din organizaţiile care făceau legătura între statele-majore aliate şi Rezistenţă în ţările ocupate de germani şi de italieni, mai ales în Franţa. Avea un echivalent şi în Extremul Orient, *Force 136*, care în filmul *Podul de pe râul Kwai* este denumită *Force 316*. SOE antrena agenţii în Marea Britanie şi îi paraşuta apoi sau îi depunea cu vedetele rapide sau cu avionetele uşoare în teritoriile ocupate; le furniza şi posturi de emisie-recepţie, arme, explozive.

Deşi misiunea sa primordială era subversiunea, SOE culegea şi multe informaţii, deoarece avea agenţi şi reţele larg răspândite în teritoriile ocupate. SOE era o organizaţie foarte puternică şi numeroasă.

GC *and CS* (*Government Code and Cypher School – Şcoala guvernamentală de coduri şi cifruri*) a fost creată în 1919

pentru a furniza coduri şi cifruri ministerelor şi pentru a decripta comunicările secrete ale puterilor străine.

Se ştie că cifrarea unui mesaj constă în schimbarea ordinii literelor sau în înlocuirea cu o literă sau cifră a tuturor literelor mesajului. Procedeul codificat constă în comunicarea cu destinatarul cu ajutorul unor grupuri de litere sau de cifre aparent fără nicio semnificaţie, care reprezintă cuvinte sau fraze conţinute într-un cod sau într-un repertoriu. Decodarea şi descifrarea sunt operaţiuni normale între doi corespondenţi care dispun de aceleaşi coduri sau de aceleaşi tabele de cifrare. Dimpotrivă, decriptarea unui mesaj al inamicului are misiunea de a face inteligibil acest mesaj care a fost interceptat (în general în secret) şi în legătură cu care nu sunt cunoscute nici tabelele de cifrare şi nici codul.

19

UCUYC

Până în 1942, *GC and CG* a fost condusă de un marinar, Alaistair Denniston. Instalat în Bletchley Park, la nord de Londra, acest organism era cea mai bună sursă de informaţii a Aliaţilor, ca urmare a unei operaţiuni de decriptare efectuate împreună de francezi, polonezi şi britanici.

Pentru cifrarea mesajelor lor, germanii utilizau, în funcţie de expeditor şi de gradul de secret al metodelor de cifrare manuală, maşina Enigma şi cele trei maşini Geheimschreiber (rezervate *Alaistair Denniston* înaltului Comandament). Britanicii decriptau cea mai mare parte a cifrărilor manuale şi, la sfârşitul anului 1942, cifrările efectuate cu maşinile

Geheimschreiber nr. 42. Colossus, instrumentul pus la punct de serviciile britanice pentru descifrarea mesajelor codificate cu maşina de cifrat 42 este considerat strămoşul calculatorului.

Descifrarea codurilor maşinii Enigma a fost o aventură extraordinară. În 1932, matematicienii polonezi au reuşit să pună bazele sistemului care avea să fie firul conducător pentru decriptarea acestor mesaje. Serviciile secrete franceze au obţinut atunci de la un agent secret, Hans Thilo Schmidt, informaţii concrete referitoare la structura şi funcţionarea maşinii, informaţii care au fost comunicate serviciilor poloneze şi la GC *and CG.*

În 1939, când a izbucnit războiul, se înregistraseră deja progrese serioase, dar încă nu se reuşise decriptarea regulată a mesajelor germane pe care le interceptau secţiile de ascultare. Replicile maşinilor Enigma construite de polonezi au fost aduse în Franţa când a fost invadată Polonia. Prima decriptare integrală a unui mesaj cifrat cu Enigma datează din 17 ianuarie 1940. Mesajul data din 28 octombrie 1939 şi a fost descifrat de serviciile franceze de decriptare, conduse de col. Bertrand, cu

20

Soi viciile secrete în timpul celui de-aI Doilea Război Mondial ajutorul specialiştilor polonezi. Eforturile francezilor, polonezilor şi britanicilor, care lucrau în strânsă cooperare, au permis criptografilor de la Bletchley Park să decripteze regulat, începând din 22 mai 1940, mesajele cifrate de Luftwaffe (aviaţia germană) cu Enigma. Apoi, în 1941, a fost descifrată şi versiunea codului Enigma folosit de marina germană şi, în primăvara anului 1942, versiunea folosită de armata terestră.

Printre specialiştii care au luat parte la această reuşită, cei mai remarcabili au fost probabil Alain Turing şi Gordon Welchman. Turing este considerat adesea inventatorul calculatorului.

Decriptarea formulelor folosite de maşinile Enigma a fost unul din marile secrete ale războiului. Germanii nu au pus

niciodată la îndoială siguranţa cifrurilor lor şi nu şi-au imaginat nicio clipă că ar putea fi descifrate. Marea problemă pe care o puneau decriptările (numite „Ultra") era exact aceea de a li se ascunde nemţilor faptul că cifrurile lor erau cunoscute. Nicio măsură de precauţie nu a fost omisă pentru a se proteja acest secret. Numai câteva persoane de la cel mai înalt nivel din conducerea Aliaţilor primeau mesajele decriptate.

Au fost luate măsuri extraordinare de securitate. Astfel, când un „Ultra" permitea reperarea unei escadre inamice pe mare în plină ceaţă, se trimiteau avioane să survoleze zona, pentru ca navele inamice să creadă că fuseseră reperate în felul acesta şi să nu le vină ideea că cifrul lor era compromis. Se proceda în mod similar dacă „Ultra" permitea localizarea unor submarine sau a unor nave corsar, sau ducea la descoperirea unei noi arme sau a unei instalaţii din linia de apărare antiaeriană.

„Ultra" au jucat un rol foarte important în lupta cu submarinele şi în reperarea l/-boof-urilor, în interceptarea raidurilor Luftwaffe, în urmărirea mişcărilor armatei germane. Rolul lor în intoxicare a fost, de asemenea, remarcabil, căci mesajele interceptate au permis să se ştie în fiecare clipă care erau planurile şi reacţiile inamicului.

În cadrul Royal Navy (marina de război britanică), informaţiile ţineau de NID *(Naval Intelligence Division)*, comandată din ianuarie 1939 de căpitanul (curând amiralul) John Godfrey. În interiorul acestei Divizii, *Operational Intelligence Centre* (QIC) a avut misiunea de a ţine la zi ordinea de bătaie a flotelor inamice, a mişcărilor şi activităţilor lor, mai

ales a submarinelor germane. Dacă o parte din informaţiile folosite de Royal Navy provenea din „Ultra", NID îşi avea propriile surse de informare: vedete rapide pentru recunoaştere navală, înotători de luptă, aviaţia de pe portavioane, interceptările radio ale mesajelor flotelor inamice, staţiile de radiogoniometrie, supravegherea şi recunoaşterea foto efectuate de *Coastal Command* (escadrile ale Royal Air Force detaşate pentru protecţia coastelor şi a apelor adiacente), agenţi secreţi postaţi în toate porturile din lume, raiduri ale submarinelor de buzunar, radare…

Chiar dacă marina trimitea majoritatea interceptările cifrate la GS *and CS,* unul din birourile NID prelucra anumite coduri interceptate şi deja descifrate ale marinei germane şi ale celei italiene şi făcea ceea se numeşte „analiza traficului radio".

Această analiză permitea, chiar fără cunoaşterea codurilor sau a cifrurilor, să fie reperate navele inamice (fiecare staţie emiţătoare radio are o „semnătură", pe care operatorii antrenaţi o recunosc), să fie urmărite mişcările acestora şi să fie depistată organizarea escadrilelor.

Armata britanică dispunea de un *Intelligence Corps (Corp de informaţii),* antrenat în tehnici de cercetare şi de informaţii tactice şi contraspionaj în zona militară. Fiecare mare comandament avea şi un departament de informaţii militare, care strângea informaţii prin recunoaştere şi observare pe câmpul de luptă, prin interogarea prizonierilor şi a dezertorilor inamici, prin raidurile de comando sau ale unităţilor speciale, fotografii aeriene. Şeful acestui *Intelligence Corps* era colonelul Jeffries.

Ofiţerii acestui corp erau întotdeauna prezenţi atunci când armata terestră britanică era angajată undeva, atât în marile bătălii, cât şi în operaţiunile de comando.

Royal Air Force dispunea de *Air Intelligence,* comandată la începutul anului 1941 de Air Vice-Marchal (echivalent cu general de corp de armată în Franţa) Medhurst. În septembrie 1939, *Air Intelligence* a preluat controlul asupra serviciului *Photographic Reconnaissance Unit,* o mică secţie de recunoaştere foto aeriană şi a transformat-o într-o divizie puternică şi eficientă comandată de Wing-commander (lt.-col.) Geoffrey Tuttle. Aparatele sale, Spitfire modificate, aveau o rază de acţiune de 1250 mile (1950 km), o viteză de 400 mile pe oră (644 km/h) şi puteau să facă fotografii foarte bune de la o înălţime de 36.000 picioare (10.800 m).

Erau practic la adăpost de avioanele de vânătoare germane şi artileria antiaeriană. Această divizie, foarte solicitată de toate birourile armatei, ale marinei şi ale Royal

Air Force, a adus servicii incomparabile. A permis reperarea staţiilor *Geoffrey Tuttle* radar germane – care vor fi unul din canalele de inducere în eroare a dispozitivului german.

În diverse comandamente aliate au fost instalate „unităţi satelit”. În 1942, numărul de ieşiri efectuate de această unitate numai din Anglia era în medie de 10 pe zi.

Dar RAF avea şi alte surse de informare, mai ales radarele sale şi staţiile de reperare radioelectrică (ceea ce RAF numea *Signals Intelligence Service),* care analizau traficul radio al aviaţiei inamice, identificau unităţile, le căutau implantările. *Air*

Intelligence făcea apel şi la alte servicii, precum şi la Rezistenţă. Ceea ce căuta în materie de informaţii se referea la foarte multe domenii: aparate germane care emiteau fascicule direcţionale pentru bombardierele lor, radare inamice, ordine de luptă ale Luftwaffe, detectoare diverse (infraroşii, de exemplu) – cum era cel pe care nemţii încercau să-l instaleze în apropiere de Gibraltar – radare portative ale avioanelor de vânătoare etc.

Secţia de ştiinţă a *Air Intelligence* s-a dedicat, începând din 1943, cu prioritate problemelor legate direct de pregătirea intoxicării în vederea zilei Z din Normandia. Rolul RAF a fost atunci de a bruia şi de a intoxica reţeaua de radare de coastă germane şi de a efectua bombardamente „orientate”, care trebuiau să-i dea inamicului o idee falsă despre locul unde urmau să debarce Aliaţii.

Reţeaua Rezistenţei aducea o mare parte din informaţiile necesare pentru planificarea operaţiunilor de inducere în eroare, mai ales în ceea ce priveşte implantarea şi mişcările unităţilor inamice. Acelaşi lucru era valabil şi pentru comandouri, care erau folosite la cererea armatei terestre, a marinei sau a aviaţiei pentru a se verifica informaţiile referitoare la apărarea coastelor sau pentru a pune mâna pe un radar şi erau utilizate frecvent în cadrul operaţiunilor de intoxicare, acolo unde Aliaţii nu aveau intenţia să debarce, dar unde căutau să atragă atenţia inamicului.

SERVICIILE FRANCEZE

În 1939, la începutul războiului, Biroul 2 (SR-SER), condus de col. Rivet, s-a împărţit în două: SR (cercetări în exterior) şi SER, secţia centralizată a informaţiilor care era, în realitate, contraspionajul. Informaţiile culese, referitoare în special la Germania şi Europa Centrală, erau transmise Biroului 2 al statului-major al armatei. Odată cu armistiţiul din 25 iunie 1940, situaţia s-a schimbat. Franţa a fost tăiată în două, o zonă de nord (care cuprindea tot ţărmul de la frontiera cu Belgia până la Pirinei), ocupată de germani, şi o zonă de sud, care depindea de guvernul statului francez, în principiu liberă şi independentă (cu excepţia unui mic teritoriu de la frontiera italiană ocupat de italieni). SER a devenit Societatea de Lucrări Rurale (TR) cu în punct de coordonare la Marsilia, sub comanda căpitanului Paillole, şi cu posturi în zona de sud: la Lyon (orientat spre Elveţia şi Germania de sud), la Limoges (Belgia, nordul şi vestul hanţei, Paris), la Clermont-Ferrand (estul Franţei, Luxemburg, Germania de nord), la Toulouse (sud-vestul Franţei şi Spania), a Nisa (Italia), la Vichy (sediul guvernului). Misiunile trasate

acestor posturi se refereau la continuarea luptei împotriva ser/iciilor speciale ale germanilor şi ale italienilor, la infiltrarea acestor servicii (erau vreo 20 de agenţi introduşi în Abwehr, serviciul de informaţii, de contraspionaj şi de acţiune al germanilor), la legătura cu serviciile britanice. La aceasta se adăuga infiltrarea comisiilor de armistiţiu inamice, prezente în zona de sud. Posturi importante au fost menţinute la Alger, Tunis, Rabat şi în Spania.

Infiltrările realizate de serviciile franceze în serviciile duşmanului permiteau o bună informare cu privire la situaţia acestuia, dar pregăteau şi intoxicarea în vederea operaţiunilor viitoare.

SR aer, derivat din SR al armatei terestre, devenit autonom după armistiţiu, condus de colonelul Ronin, s-a camuflat la Cusset. Vechiul serviciu de ascultări şi intercepţie s-a reinstalat la Vichy şi a început să asculte comunicaţiile comisiilor de armistiţiu, ale diplomaţilor germani şi ale Gestapoului. Ulterior, această secţie a reuşit să intercepteze comunicaţiile pe cablu între Paris-Metz şi Paris-Strassbourg, folosite de germani, precum şi numeroase alte căi pe care le utilizau statele-majore inamice. Informaţiile obţinute erau transmise în fiecare zi serviciilor britanice.

Serviciul de decriptare s-a instalat la Gard cu una dintre maşinile Enigma. Între sfârşitul lui septembrie 1940 şi noiembrie 1942 (data invaziei germane în zona de sud) legătura zilnică cu serviciile britanice a fost menţinută în pofida numeroaselor dificultăţi.

SR marină (secţia R a Biroului 2 al statului-major general

al marinei) a devenit în august 1939, odată cu mobilizarea, Biroul 5 al comandamentului forţelor maritime franceze, a cărui misiune era strângerea de informaţii despre marina ţărilor inamice. Ofiţeri de marină erau detaşaţi la posturile SR de pe uscat; la Metz şi Dunkerque, pentru Germania, la Nisa, Tunis şi Alger, pentru Italia. Pe lângă aceasta, SR marină avea posturi şi în străinătate: la Londra, Madrid, Berlin, Varşovia, Istanbul, Gibraltar, Shanghai şi Dakar. SR marină avea staţii de ascultare electronică pentru interceptarea şi analiza comunicaţiilor navale ale inamicului: la Salins d'Hyeres şi în Corsica (marina italiană), Fort de Vallières (între Dunkerque şi Bergue), pentru marina germană. Dispunea, de asemenea, de staţii de radiogoniometrie (la Brest, Hourtin, Dakar, Bizerte, Oran şi Dasablanca). Un serviciu de decriptare lucra la codurile marinei inamice.

La 27 iulie 1940, Biroul 5 al marinei a fost suprimat, dar SR? i-a menţinut posturile în zona de sud, în Africa de Nord şi la Dakar.

SRI (Serviciul de Informaţii Intercoloniale), creat în 1937 şi ataşat la statul-major general al coloniilor, era condus în 1939 de comandantul Salan. Atunci cuprindea sectorul Shanghai [care lucra pe zona Rusia asiatică, Japonia, China şi Pacificul de nord), sectorul Hanoi (China de Sud-Vest, Yunnan, Asia de Sud-Est, insulele Sonde), sectorul Noumea (Pacificul de Sud, Vlelanezia, Polinezia, Australia), sectorul Djibouti (Arabia, Solful Persic, Africa Orientală italiană, Africa Orientală britanică), sectorul Tananarive (Africa Orientală portugheză, Africa de Sud Orientală, Oceanul Indian), sectorul Dakar (Africa de 7 est, America de Sud), sectorul Brazzaville

(Tripolitania, Egipt, Sudan, Congo Belgian, Angola) şi sectorul Fort-de-France [Caraibe, Guyana).

După armistiţiu, SRI a fost dizolvat oficial, dar, tot sub comanda lui Salan, şi-a continuat activităţile peste tot unde a puiuţ, în Asia, în Africa de Vest şi în Antile.

SR francez, una din cele două divizii ale Biroului 2 (SR-SER) 3 dică informaţii referitoare la exterior, a fost îndreptată, înainte de război şi mai era încă în 1939, în cea mai mare parte împo: riva forţelor armate germane. Avea secţii specializate.

Secţia germană, cea mai importantă, sub conducerea comandantului Navarre, acoperea Germania şi Europa Centrală. Documentaţia strânsă de-a lungul anilor şi experienţa ofiţerilor cu privire la armata germană au fost fără egal. Niciun serviciu aliat nu poseda, la epoca respectivă, asemenea cunoştinţe despre germani şi italieni.

Secţia Sud acoperea Mediterana, Italia şi Orientul Apropiat. Secţia URSS lucra pe zona Rusia Europeană şi Ţările Baltice. Secţia Spania se ocupa de Peninsula Iberică. O secţie numită *Materiale de Război* strângea informaţii tehnice despre armamente, uzinele de fabricaţie, birourile de studii şi proiectări. Secţia *Aer* va deveni după armistiţiu SR Aer.

Posturile de la Lille, Metz şi Belfort lucrau pe zona Germania; cele din Marsilia, Tunis şi Alger – pe zona Italia. Aceste posturi s-au ramificat în antene. Bayonne şi Rabat se ocupau de Spania, favorabilă Axei. În străinătate, SR detaşa ofiţeri în numeroase oraşe: Tanger, Praga, Varşovia, Bucureşti, Haga, Riga, Viena (până la Anschluss), Budapesta, Sofia,

Belgrad, Copenhaga, Moscova, Berlin, Madrid şi Roma. Antene existau şi înainte de 1939 în Germania, Austria, Iugoslavia şi în Turcia.

Secţiunea cifrului, comandată de B.G. Bertrand, era comună pentru SER ŞI SR şi lucra în strânsă colaborare cu serviciile corespunzătoare poloneze şi britanice pentru decriptarea codului maşinii Enigma. Dar această secţie nu se consacra numai maşinii Enigma: a spart numeroase cifruri şi coduri străine, uneori datorită ajutorului SR extern. Secţiile „Chimie-foto-radio" şi „Interceptări", de asemenea comune pentru SR ŞI SER, aduceau sprijin tehnic şi informaţii pentru SR.

După armistiţiu, SR nu şi-a încetat activitatea. Posturile sale din zona ocupată s-au repliat în sud, la Limoges, Lyon, Marsilia şi au creat antene de-a lungul întregii linii de demarcaţie. Posturile din străinătate din ţările neutre au continuat să funcţioneze. Ordinea de bătaie militară a italienilor şi a germanilor a fost ţinută mereu la zi. Informaţiile culese, foarte numeroase, erau trimise serviciilor britanice prin intermediul unui post clandestin, pseudo-Olga, prin ambasadele Canadei şi ale Statelor Unite via Lisabona, via Elveţia. Un ofiţer de legătură s-a instalat sub acoperire la Marsilia.

Serviciile britanice au declarat după război că după armistiţiu SR francez a fost sursa cea mai preţioasă de informaţii pentru Aliaţi.

Ca urmare a presiunilor exercitate de nemţi asupra guvernului de la Vichy, SR a trebuit să treacă parţial în ilegalitate; lt.-col. Perruche conducea două secţii, una care se

ocupa de germani, cealaltă de italieni, care funcţionau datorită posturilor secrete stabilite la Vichy, Paris, Limoges, Lyon, Marsilia, Tunis, Alger, Rabat şi Toulouse.

Vechea secţie Aer a devenit autonomă sub numele de SR Aer.

Mai târziu, după invadarea zonei de sud de către germani, SR şi-a continuat misiunea fragmentându-se în reţele total clandestine, aflate în legătură cu serviciile franceze care putuseră să se refugieze în Africa de Nord, serviciile aliate şi BCRA (Biroul Central de Informaţii şi Acţiune) de la Londra.

BCRA, al cărui şef era Dewavrin, numit şi Passy, era serviciul Franţei libere al generalului de Gaulle, cu baza la Londra. A avut următoarele misiuni:

— Să furnizeze informaţii referitoare la inamic şi să colaboreze cu serviciile celorlalţi Aliaţi;

— Să sprijine Rezistenţa din Franţa;

— Să echipeze forţele din Franţa care, atunci când va veni momentul, vor participa la lupta pentru eliberare.

Organizarea Rezistenţei, aşa cum o concepea generalul de Gaulle – să creeze o mişcare, să facă propagandă, să pregătească sabotaje şi revolte pentru ziua eliberării – presupunea ca BCRA să nu se limiteze la strângerea de informaţii. Cu toate acestea, rezistenţa nu s-a afirmat cu adevărat decât din 1943 şi, la început, majoritatea serviciilor efectuate de reţeaua BCRA se refereau la culegerea de informaţii în strânsă colaborare cu SOE şi SIS, care furnizau echipamentul radio, materialul tehnic şi filierele.

Gilbert Renault-Roulier

Ofiţerii care au creat BCRA, la început lipsiţi de orice experienţă, s-au pus repede la curent cu munca clandestină şi reţelele lor remarcabile au furnizat informaţii de foarte mare valoare, deosebit de apreciate de serviciile aliate. Numele lui Remy (pe numele lui adevărat Gilbert Renault-Roulier), şeful reţelei Confreria Notredame, era foarte cunoscut, dar mai erau

zeci de alte reţele la fel de performante.

Legătura între Franţa ocupată şi BCRA se făcea fie prin Pirinei spre Spania şi Portugalia, fie către Elveţia, fie pe mare (şalupe, vedete, submarine), cu avionete uşoare care puteau ateriza pe piste improvizate şi, într-un singur sens, prin paraşutare.

Producţia lunară a BCRA în 1943 – 1944 în ceea ce priveşte numai informaţiile venind din Franţa, cuprindea 200.000 de pagini, 60.000 hărţi, 10.000 clişee fotografice. Sunt cifre considerabile, dacă ne gândim la condiţiile în care au fost culese aceste informaţii.

SERVICIILE AMERICANE

Serviciul american de informaţii şi de acţiune era Office of Strategic Services (OSS, Biroul de Servicii Strategice), înfiinţat în 1941, nu a devenit oficial decât în octombrie 1943. Era comandat de creatorul lui, generalul în rezervă William Donovan. Abia în februarie 1943 cartierul general al OSS pentru război s-a instalat la Londra, sub ordinele lui David Bruce. Mai înainte, o misiune africană a OSS, condusă de William Eddy, pregătise operaţiunea *Torch* (debarcarea în Algeria şi în Maroc, la 8 noiembrie 1942).

Dar OSS nu avea nicio experienţă de război în Europa

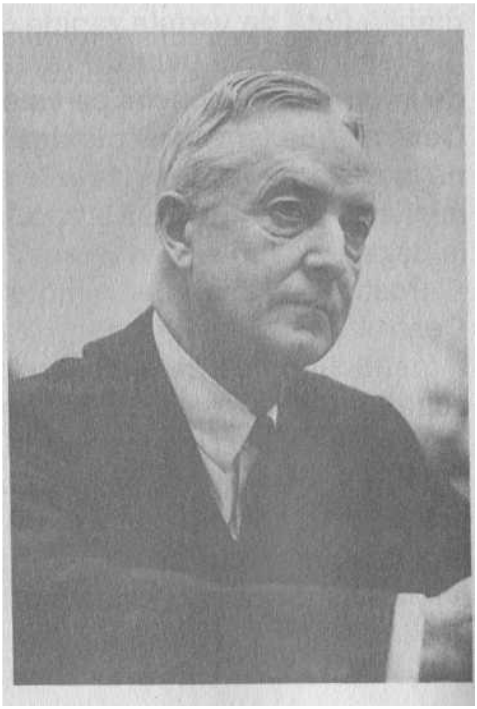

David Bruce

jinn uruve şi, în realitate, niciun fel de experienţă de acţiune clandestină în teritoriile ocupate de inamic.

Britanicii au organizat în Canada o primă tabără de instruire pentru a-i pregăti pe ofiţerii OSS

pentru munca în clandestinitate.

Alte tabere cu monitori britanici s-au deschis în Statele Unite.

Începând din 1942, au fost înfiinţate posturi ale OSS la

Berna.

Ankara, Madrid, Lisabona şi

Stockholm. Ofiţerii învăţau repede: la sfârşitul anului 1943, biroul de la Londra a expediat 150

de agenţi în interiorul Germaniei.

Allen Dulles Mijloacele materiale ale OSS

erau considerabile şi invidiate de celelalte servicii ale Aliaţilor. Dispunea, de exemplu, de o veritabilă flotă de vedete rapide pentru legăturile cu continentul.

Planurile OSS pentru Franţa implicau înfiinţarea unor reţele de informaţii, în special pe valea Ronului, a Garonei, în Masivul Central. Aceasta corespundea cu viitoarea participare americană la debarcările prevăzute în sudul Franţei şi unei repartizări a misiunilor, astfel că OSS şi-a înfiinţat aceste reţele pornind de la bazele sale din Mediterana.

Postul de la Berna, condus de Allen Dulles, viitorul şef al Central Intelligence Agency (care a înlocuit OSS după război), a fost unul dintre cele mai importante din Europa. A obţinut rezultate absolut remarcabile, datorită agenţilor plasaţi în cadrul structurilor militare germane.

OSS a furnizat materiale de război serviciilor de informaţii polonez din Londra (col. Gano), belgian (Fernand Lepage), danez şi a colaborat activ cu refugiaţii estonieni, letoni şi lituanieni, ale căror ţări au fost absorbite de URSS.

30

Soi uit III» nocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

2

Serviciile germane

Inducerea în eroare practicată de Aliaţi avea drept scop principal să-i păcălească pe nemţi, adică serviciile lor de informaţii, de ascultare, de interceptare şi de decriptare, precum şi radarele, sistemele de detectare electronică şi orice alte structuri care jucau rolul de ochi şi urechi în desfăşurarea războiului.

RADARELE

Contrar părerii frecvent întâlnite, germanii aveau radare. În iulie 1940, au pus tezat *Freya,* de la numele zeiţei scandinave; acest radar avea o lungime de undă de 25 m şi o rază de acţiune de aproximativ 90 km. Era un radar de mici dimensiuni, uşor de transportat şi de instalat. Una din primele locaţii echipate cu radar a fost Auderville, în apropiere de l-au bo*Radarul Wurzburg Mammut*

31

Cherbourg, radarul fiind direcţionat spre Haga. Un alt tip, radarul *Wurzburg,* cu o rază de acţiune mai mică (40 km), dar mult mai precis, a fost instalat pe coasta Mării Mânecii: permitea determinarea altitudinii unui avion. În 1941, nemţii aveau aproximativ 150 de radare pe coastele Europei în ţările

ocupate de ei, dintre care numai o treime au fost complet reperate de serviciile britanice. În 1942, şi-au perfecţionat aparatele: a fost instalat un nou model *Wurzburg*, numit *Wurzburg Mammut.* La începutul anului 1942, uzinele germane fabricau o sută de radare de tipuri diferite. Cu puţin timp înainte de debarcarea din iunie 1944, pe coastele franceze, belgiene şi olandeze erau 200 de staţii radar, adică 600 radare. Din 1941, avioanele de vânătoare ale Luftwaffe, aveau pe timp de noapte un radar aerian, *Lichtenstein.*

FORSCHUNGSAMT

Chiar de la înfiinţarea sa la 10 aprilie 1933, *Forschungsamt* (Serviciul de cercetări), instalat la Berlin, nu a avut monopolul în privinţa ascultărilor şi interceptărilor – mai erau alte opt structuri care efectuau aceleaşi cercetări – dar aceasta era cea mai importantă. Avea mai multe departamente: *Forschungstellen* A (ascultări telefonice), *Forschungstellen* B (mesaje radio în interiorul Germaniei), *Forschungstellen* C (mesaje radio în exterior), *Forschungstellen* D/1 (comunicaţii prin telex), *Forschungstellen* D/2 (telegrame), *Forschungstellen* F (scrisori).

Existau şi posturi regionale, pentru descentralizarea operaţiunilor, ca cel de la Stuttgart, care acoperea Europa Occidentală.

În 1941, au fost instalate posturi de ascultare la Paris, Bordeaux, Bayonne, Dijon, Lille, altele în Belgia şi în Olanda. Tot acest serviciu era sub comanda mareşalului Göring.

Abwehr-ul, serviciul de informaţii al forţelor armate,

dispunea de un grup specializat în receptări radioelectrice (Fun/cäbwehr), cu staţii fixe şi echipamente portative sau mobile. La rândul său, Biroul Central de Securitate al Reich-ului, organ al partidului nazist, avea secţii de detectare, interceptare şi de radiogoniometrie care făceau concurenţă şi completau acţiunile

Serviciile soc rolo în timpul celui** de-a/ **Dolloa Război Mondial

Forschungsnmt-ului. Marina germană dispunea şi ea de un serviciu foarte performant.

Toate serviciile de ascultare aveau misiunea de a asculta, ziua şi noaptea, duşmanul exterior. Ţintele lor erau cartierele generale ale unităţilor, porturile şi aeroporturile din Anglia. Supravegheau, în acelaşi timp, toate comunicaţiile clandestine care ar fi putut veni în Anglia din ţările ocupate.

REICHSSICHEREISTHAUPTAMT

Reichssichereisthauptamt sau, pe scurt, RSHA, *Oficiul Central de Securitate al* Reich-ului, creat în 1938 (oficial la 27 septembrie 1939), de către Himmler şi care regrupa ORPO *(Poliţia pentru menţinerea ordinii)* şi SIPO *(Poliţia securităţii)* ale partidului nazist, i-a fost încredinţat lui Heydrich, care l-a comandat până în 1942.

Oficiul era format din câteva birouri *(Amt) \ Amt I* (personal), *Amt* II (economie), *Amt III* (germani în străinătate), *Amt IV* (contraspionaj), *Amt V* (lupta contra criminalităţii), *Amt*

VI (informaţii în străinătate), *Amt VII* (lupta împotriva ideologiilor opuse regimului nazist). *Amt IV* şi *Amt VI* au dobândit o importanţă deosebită şi făceau concurenţă Abwehr-ului.

Acest oficiu avea subdiviziuni în fiecare din ţările ocupate de Germania: în Franţa, Belgia, Olanda.

În Franţa, şeful său, dr. Knochen, instalat în Avenue Foch, conducea o secţie de luptă economică, Gestapoul din Franţa (şef: Boemelburg), însărcinat cu contraspionajul, o secţie de poliţie judiciară, un serviciu de informaţii politice.

La Bordeaux, Rouen şi Dijon funcţionau comandouri cu aceleaşi misiuni. Subdiviziunea de la Bruxelles se ocupa de nordul Franţei cu un comando la Lille şi unul la Anvers. O secţie secretă, subordonată direct lui Heydrich, avea misiunea de a strânge informaţii despre Aliaţi pornind din Franţa. Aceasta îşi avea sediul la Paris şi la Vichy şi lucra încercând mai ales să se infiltreze în reţelele de informaţii şi în Rezistenţă.

33

Jt AN UI UVI

GESTAPOUL

Gestapoul (prescurtare pentru G*eheime Staatspolizei*, poliţia secretă de stat) a fost principalul adversar al reţelelor de Rezistenţă şi a putut fi aşadar supus direct sau indirect intoxicării de către Aliaţi prin intermediul acestor reţele. Gestapoul a fost creat la 26 aprilie 1933, dar nu a început să devină cu adevărat eficace decât atunci când Himmler şi, după

aceea, Heydrich, din 1934, l-au supravegheat direct.

Gestapoul, care forma Biroul IV al *Reichssichereisthauptamt*, era împărţit în şase grupe:

— IV/A: adversari ideologici ai nazismului (marxişti, liberali, comunişti);

— IV/B: bisericile catolică şi protestantă, religiile iudaică şi altele, francmasoneria (Subgrupa IV/B/4 era însărcinată cu „soluţia finală" a problemei evreieşti);

— IV/C: internări;

— IV/D: muncitori străini în Germania şi în teritoriile ocupate (Subgrupa IV/D/4 răspundea de Franţa, Belgia şi Olanda);

— IV/E: contraspionaj (Subgrupa IV/E/3 răspundea de ţările din Europa Occidentală);

— IV/F: poliţia de frontieră.

ABWEHR

Abwehr-ul, serviciul de informaţii, de contraspionaj şi de acţiune al forţelor armate germane, comun armatei terestre, marinei şi armatei aerului, comandat din 1935 de Amiralul Canaris, era o structură amplă şi puternică. Abwehr-ul era una din cele cinci direcţii de mare stat-major din Wehrmacht (OKW). Pe lângă el funcţiona subdirecţia „străinătate", care centraliza şi analiza informaţiile deschise (adică cele care nu erau culese prin operaţiuni secrete), obţinute de ataşaţii militari, diplomaţi, din presă şi din diversele mijloace de comunicare în

masă din străinătate. Această subdirecţie a fost importantă pentru Aliaţi, deoarece putea fi „influenţată” în momentul lansării intoxicărilor.

34

Smvit llle aocroto în timpul coiul ao-ai uonoa htaiooi nnonaiai

Abwehr-ul or; i împărţit în trei secţii (*Abteilungen*).

Abteilung I era serviciul de informaţii, însărcinat cu strângerea informaţiilor secrete în străinătate, pentru a răspunde nevoilor marinei, armatei terestre şi armatei aerului, ale diverselor ministere şi altor structuri care lucrau pentru apărarea naţională. Această secţie era împărţită în mai multe grupe (Serviciul de informaţii de război; aer; marină; ştiinţă; economie, decriptări şi cifru). Aceste grupări operau prin intermediul *Abwehr-ului* agenţilor secreţi, prin posturi înfiinţate în ţările neutre, prin recunoaştere aeriană sau navală, încercau să infiltreze spioni în Anglia prin Suedia, Spania şi America de Sud.

Abteilung îl se ocupa de sabotaj şi de activităţile de subversiune. Dispunea de o formaţiune, regimentul „Brandenburg” (care a devenit divizie în 1942), al cărei personal era antrenat pentru sabotaje, operaţiuni de comando şi misiuni paramilitare.

Abteilung III era contraspionajul şi securitatea militară. Grupele III/H, III/M ŞI III/L asigurau securitatea militară în cadrul armatei terestre, respectiv al marinei şi al armatei aerului.

Grupul III/C răspundea de securitatea instituţiilor care

lucrau pentru apărarea naţională. Grupul III/F era însărcinat cu cercetările în străinătate, cu supravegherea agenţilor străini şi cu penetrarea serviciilor secrete inamice. Acesta era grupul care a luptat împotriva reţelelor Rezistenţei, a serviciilor franceze, a SOE ŞI SIS. Grupul III/F răspundea şi de radiogoniometrie. Grupul III/D avea misiunea de a-l intoxica pe inamic.

După armistiţiul din 1940, Abwehr-ul şi-a instalat posturi la Calais, Boulogne, Etaples, Le Havre, Trouville, Cherbourg, Brest, care răspundeau de informaţiile referitoare la Anglia. Alte posturi (Paris, Saint-Germain, Angers, Bordeaux, Dijon, Nancy)

Amiralul Canaris, şeful

acţionau împotriva Rezistenţei şi a serviciilor aliate în Franţa. Postul centralizator se afla la Paris, la Hotel Lutetia, sub

ordinele col. Rudolph.

Marina, Luftwaffe şi armata terestră posedau şi ele propriile organizaţii de ascultare şi de interceptare. Marina şi-a instalat de-a lungul coastelor Germaniei şi ale ţărilor ocupate propriul serviciu de observaţie foarte eficace. Armata terestră avea un serviciu de informaţii asupra transmisiilor format din unităţi speciale, unităţile de recunoaştere de la distanţă, care erau, după cum afirmau chiar germanii, „ochii armatei”. Unitatea 613, de exemplu, implantată la Lambersart, în apropiere de Lille, intercepta comunicaţiile corpurilor, diviziilor şi brigăzilor britanice, încerca să reconstituie ordinea lor de bătaie şi, mai ales, urmărea deplasările şi mutările lor. Acestea vor fi unităţile care vor trebui păcălite înainte de debarcare.

Luftwaffe avea un serviciu de recunoaştere radio foarte avansat şi cu un personal numeros: avea aproximat 10.000 tehnicieni. Regimentul 351, al cărui efectiv se ridica la 4.500 oameni, răspundea de interceptările traficului radio, în clar, codificat sau cifrat al tuturor forţelor aeriene aliate, mai ales al posturilor de comandă, de teren şi al formaţiunilor.

36

soi vii mo *Hocroao în iimfuii* chiui *ao-ai uouoa H.iznoi nnonaiai*

3

Operaţiuni germane de dezinformare împotriva

Franţei (1939 – 1940)

În conformitate cu planul de campanie al înaltului Comandament al armatei germane, un grup de armate, plasat în centrul dispozitivului german, trebuia să traverseze Ardenii, să treacă râul Meuse şi să se îndrepte spre Canalul Mânecii.

Pentru ca acest plan să reuşească, francezii trebuiau să degajeze cât mai mult regiunea Ardenilor şi a râului Meuse şi să nu-şi aducă aici cele mai bune trupe. Pentru a se ajunge la acest rezultat, a fost lansată o campanie de dezinformare având ca ţintă înaltul Comandament francez.

Grupul de armate situat în aripa stângă a dispozitivul german a primit în octombrie 1939 ordinul să organizeze simulări de concentrări masive de trupe, pentru a convinge statul-major francez că efortul principal al germanilor se va concentra pe sectorul sudic al frontului. Campania a fost montată în paralel şi în direcţia statului major elveţian, pe care germanii îl bănuiau că îi informează pe francezi. La rândul său, Abwehr-ul a participat la campanie prin utilizarea agenţilor secreţi şi prin răspândirea de zvonuri în străinătate.

În iarna 1939 – 1940, Armatele I şi a VII-a germane au simulat prezenţa unor concentrări masive de trupe în faţa liniei Maginot. Aceste simulări urmau să atingă paroxismul în săptămâna precedentă atacului (10 mai), pentru a nu lăsa timp statului-major francez să-şi replieze dispozitivul şi să-şi aducă unităţile în Ardeni.

Operaţiunile de dezinformare au fost numeroase şi variate. Astfel, unităţile militare germane provenind din Polonia erau transportate pe timpul zilei (pentru ca să fie uşor reperate de agenţii francezi şi elveţieni) prin sudul Germaniei şi transportate din nou noaptea în nord. Alte unităţi aparţinând armatelor din nord au fost aduse pe aripa stângă cu trenul şi în camioane, pe timpul zilei şi duse apoi noaptea spre nord. Numeroase convoaie feroviare şi terestre au fost dirijate spre aripa stângă a dispozitivului: erau foarte bine camuflate, căci erau goale.

Pentru a acredita ideea întăririi armatei în sud, înaltul Comandament german trimitea ofiţeri care să rechiziţioneze locuinţe în şcoli, să ocupe hambare şi grajduri. Printre aceşti ofiţeri erau mulţi care făceau parte din diviziile de blindate, ceea ce agenţii francezi şi elveţieni nu puteau să nu remarce. Pentru a întări şi mai mult ideea prezenţei fictive a unităţilor de blindate, s-au trimis trenuri de marfă despre care se presupunea că transportă tunuri şi piese de artilerie, a căror formă se putea ghici sub prelate. Au fost trimise, de asemenea, elemente pentru construcţia podurilor şi barje, dorind să se acrediteze ideea unei traversări iminente a Rinului.

Această campanie de dezinformare să fi fost, oare, cauza pentru care elveţienii au subestimat efectivele germane de pe aripa stângă, apreciindu-le la jumătate din numărul real?

Serviciile franceze constatau o creştere a efectivelor duşmanului în faţa liniei Maginot, dar statul-major nu şi-a regrupat dispozitivul, considerând că centrul de gravitate al armatei germane se situa pe aripa sa dreaptă.

— În vr lutt BOC roiO în umpin cuiul uu-m *uumn» ne/wui în urmwi*

4

RAF păcăleşte bombardierele germane (1939 – 1945)

În septembrie 1939, după declararea războiului, un ofiţer de la Royal Air Force, colonelul Turner, a fost însărcinat cu operaţiunile de inducere în eroare a bombardierelor germane, în timp ce *Ministry of Home Security* răspundea de camuflajul terenurilor aviaţiei, al uzinelor şi al locurilor strategice importante.

Au fost construite avioane false – avioane de vânătoare Hurricane, bombardiere Wellington, Blenheim, Whitney şi Battlecu scopul de a conferi o aparenţă de realitate pistelor şi aerodromurilor false care au început să fie construite (la sfârşitul anului 1939 existau 400 de avioane false). Majoritatea acestor aparate false de zbor proveneau din studiourile cinematografice.

Primele piste false de zi datează de la începutul anului 1940. Acestea simulează piste adevărate prost camuflate, cunoscute sub numele de cod de „situri K" şi vor servi pe tot parcursul anului 1940.

După evacuarea de la Dunkerque, pe parcursul căreia forţele britanice au pierdut 100.000 de oameni, 120.000 de vehicule şi 2.300 de piese de artilerie grea, era încă şi mai necesar să se protejeze la maximum zonele industriale esenţiale

şi structurile RAF – pe care se baza în cea mai mare parte securitatea Marii Britanii. Programele aflate deja în curs de desfăşurare s-au înmulţit.

În iunie 1940, a luat naştere prima pistă falsă de noapte, echipată cu un sistem de iluminat numit „sit O”. Printr-un sistem de lămpi, se simulau distrugeri false, cauzate, chipurile, de bombardamentele anterioare. Faruri de automobil simulează

farurile de avion. Când se apropie bombardierele germane, pista reală de alături este cufundată în întuneric, luminile pe pista falsă rămân aprinse. Mai târziu s-a inventat şi un sistem cu o lampă care se deplasează de-a lungul pistei, simulând un avion care aterizează în timpul nopţii.

Construcţia pistelor false continuă: în noiembrie 1940, erau în număr de 60. Pe tot parcursul anului 1940, Luftwaffe le-a confundat cu cele adevărate, dar, în decembrie, o hartă găsită într-un avion german doborât arată că piloţii germani le identificaseră (cu excepţia a trei). Probabil că găsiseră şi ei amplasările într-un avion englez doborât. Aceste situri o au format ţinta a 13 bombardamente, iar aeroporturile pe care le protejau a 26 de bombardamente. Pentru manevrarea siturilor o nu era nevoie decât de doi oameni. Din iunie până în octombrie 1940, acestea au fost lovite de un număr de bombe de două ori mai mare decât pistele reale pe care le protejau.

La sfârşitul anului 1941, existau 100 de situri O, care au suferit peste 150 bombardamente. Ultimul a fost închis în mai

1942.

În paralel cu aeroporturile şi pistele de aterizare, britanicii au fost nevoiţi să protejeze şi zonele industriale esenţiale (de exemplu, uzinele aeronautice). Au fost construite patru complexe industriale false sau structuri false destinate să le protejeze pe cele adevărate, aflate în vecinătate: simulări de iluminat, de coşuri de uzină, camuflaje proaste, iluminat prost plasat în cazul căilor ferate sau al gărilor. În august 1940, construcţia falsă de la Coven, care proteja uzinele Balton din Wolverhampton, a fost atacată de trei valuri de bombardiere germane, iar uzinele adevărate nu au fost atinse. În aceeaşi lună, construcţia falsă de la Leamington Hastings (care proteja uzinele Vickers din Baginton, în apropiere de Coventry), a fost atacată violent. Uzinele adevărate nu au fost atinse.

O altă formă de înşelare pentru protejarea aeroporturilor şi a amplasamentelor industriale consta în provocarea unor incendii controlate, imediat după trecerea primului val de bombardamente. Al doilea val este atras de incendii şi aruncă bombele în acelaşi loc, pe care îl consideră rezultatul primului val. Treizeci de astfel de incendii au fost aprinse în luna august 1940. În

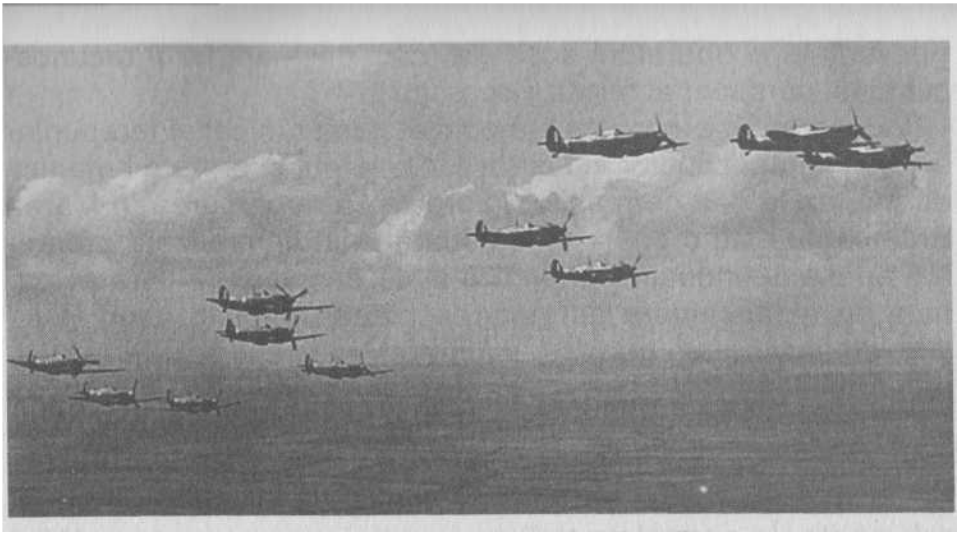

Ziua Vulturului, ofensiva Luftwaffe total, în 1940 şi 1941 au fost provocate 68 de incendii, al căror nume de cod era *Starfish* („steaua de mare”). Focul dura în jur de trei ore. Acest sistem s-a dovedit deosebit de eficace pe timp noros sau de ceaţă. Anumite *starfish* au fost deosebit de eficiente. În 1941, în apropiere de Bristol, aproape jumătate din bombele germane au căzut în aceste incendii. În noaptea de 15/16 martie 1941, mai multe sute de bombe inamice au fost astfel irosite. În aceeaşi seară, 67 de bombe au căzut pe un *starfish* din Cardiff şi numai cinci pe oraş. În noaptea 17/18 aprilie 1941, un *starfish* de lângă Portsmouth a primit 170 de bombe şi 26 mine paraşutate (adică 90% din încărcătura totală a atacului).

La 13 august 1940, Luftwaffe a declanşat o mare ofensivă aeriană, *Ziua Vulturului* (*Adlertag*), împotriva aeroporturilor, a avioanelor de vânătoare britanice şi a staţiilor radar din sud-estul Angliei. Staţia radio de la Veninor de pe insula Wight a fost

complet distrusă.

Dar era situată în aşa fel, încât, dacă germanii ar fi aflat de distrugerea ei, ar fi putut folosi un culoar de zbor neprotejat de radare. De aceea, autorităţile RAF au decis să ascundă duşmanului aceste distrugeri. Au reluat emisiunile tehnice şi de rutină, folosind un alt post de emisie-recepţie, ca şi când ar fi fost vorba de emisiuni de la staţia Veninor, cu codurile, indicativele.

41

frecvenţele şi operatorii acesteia (căci duşmanii ar fi recunoscut stilul personal al fiecărui operator).

Inducerea în eroare nu s-a aplicat numai în cazul terenurilor aviaţiei sau al zonelor industriale. Guvernul şi armata britanică doreau să le dea germanilor impresia că debarcarea în Marea Britanie nu este o operaţiune uşoară. Au fost realizate programe ample de inducere în eroare şi de camuflaj pe care avioanele de recunoaştere germane le puteau depista uşor, la fel şi eventualii agenţi germani sau neutri rezidenţi sau în trecere prin Anglia. Au fost fabricate campamente false ale unor unităţi pe coastă (cu animaţie), avioane false au fost amestecate cu cele adevărate. Au fost puse în circulaţie hărţi geografice false, în care drumurile se înfundă. Indicatoarele rutiere au fost schimbate. În paralel, la ţară se construiesc numeroase clădiri false, dar se aduc şi arme adevărate. Se sapă gropi, acoperite cu trunchiuri de copaci şi iarbă şi umplute cu explozivi.

S-a mers până acolo că s-au fabricat şi oi false pline cu TNT!

42

Soi vii iile *nocrolo în timpul celui do-ni uouoa KazDOI Monmai*

5

Operaţiunea germană *Călătorie de toamnă* împotriva

Marii Britanii (1940)

Operaţiunea *Herbstreise* de ia sfârşitul anului 1940, a avut drept scop să-i inducă în eroare pe britanici în privinţa locului, datei şi puterii de operare a invaziei împotriva Marii Britanii, *Leul de Mare*.

Serviciile secrete germane, care organizaseră acţiuni de inducere în eroare în timpul campaniei din Polonia, erau cât se poate de competente în acest domeniu. Ştiau să utilizeze mişcările de trupe insistând pe necesitatea ca respectivele unităţi să nu ştie că este vorba de o acţiune de inducere în eroare. Ştiau să-şi folosească personalul diplomatic pentru a strecura informaţii prefabricate pe lângă diplomaţii sau ataşaţii militari neutri din Germania şi din străinătate, ştiind că aceste confidenţe false vor ajunge în Marea Britanie.

Operaţiunea *Herbstreise* a cuprins mai multe acţiuni orchestrate de Abwehr III/F, a căror misiune principală era să asigure furnizarea de informaţii false.

Herbstreise cuprindea, în esenţă, trei ameninţări de atac împotriva Angliei: una împotriva coastei răsăritene a Scoţiei pornind din sudul Norvegiei, a doua pornind din Olanda împotriva coastei răsăritene a Angliei şi a treia care viza Irlanda, pornind din porturile de la Marea Manecii. Abwehr-ul a fabricat aşa-zise scurgeri de informaţii prin intermediul unor ţări neutre, destinate să amăgească serviciile secrete britanice. Au avut loc exerciţii reale de debarcare, dar trupele debarcau în timpul nopţii

43

şi reluau operaţiunea a doua zi. Convoaie mari se deplasau în plină zi, dar se întorceau noaptea. Cu toate aceste încercări de inducere în eroare, britanicii şi-au concentrat forţele de apărare în sud-estul insulei, nu pe ţărmurile răsăritene.

44

Serviciile aocrolo în timpul i onii ao-ai uouoa traz Doi monaiai

6

Agenţii dubli sau „întorşi”.

AGENŢII INFILTRAŢI ÎN SERVICIILE

FRANCEZE

În 1939, unul din posturile Abwehr-ului care lucra în Franţa manipula zece agenţi, dintre care cinci erau infiltraţi în

sistemul francez, trimişi fiind de SER. Acest serviciu „întorsese" de asemenea zece spioni germani şi, controlându-le legăturile radio cu Germania, furnizau Abwehr-ului informaţii false.

La sfârşitul anului 1941, serviciile secrete franceze, care funcţionau clandestin în zona de sud, manipulau zeci de agenţi infiltraţi în serviciile germane, dintre care câţiva la cel mai înalt nivel.

Gessmann era austriac, devenit german de nevoie, după Anschluss şi era reprezentantul unor firme metalurgice germane în Franţa. Fusese solicitat în 1932 de postul Abwehr-ului din Lindau să culeagă informaţii despre Franţa, unde călătorea regulat cu afacerile lui. Antinazist convins, Gessmann luase atunci legătura cu serviciile franceze, care îi ceruseră să se lase recrutat de Abwehr. După ce a lucrat absolut remarcabil în toţi aceşti ani periculoşi, Gessmann a fost trimis la Lisabona la sfârşitul anului 1941. Şi-a continuat cariera de agent de intoxicare, rămânând în legătură cu SIS până la încheierea războiului.

Paul Schlochoff este pseudonimul unui francez de origine poloneză, care fusese nevoit să fugă din oraşul lui natal, Danzig (Gdańsk). Antigerman înverşunat, era reprezentantul unor firme germane de jucării şi a fost trimis de francezi la Hamburg, ca să se lase recrutat de Abwehr. În 1940, a fost unul dintre

agenţii cărora germanii le-au cerut informaţii despre regiunea Sedan şi Ardeni… acolo unde, în mai, liniile franceze aveau să fie străpunse!

Schlochoff şi-a continuat cariera de agent de intoxicare în Germania până la finele anului 1943.

Cu puţin înainte de izbucnirea războiului din 1939, SER recursese şi la serviciile unei franţuzoaice pentru a-i intoxica pe germani; era profesoară de franceză la Berlin şi printre elevii ei erau câţiva ofiţeri superiori din Abwehr. Când se întorcea din sejururile ei în Franţa, le povestea ce văzuse… sau, mai exact, ceea ce i se „suflase" că trebuie să spună elevilor să-i Prin intermediul ei, SER a încercat să-i facă pe nemţi să creadă că aliaţii lor italieni erau pe cale să stabilească legături secrete cu Franţa… pentru a crea un sentiment de suspiciune reciprocă între serviciile italiene şi cele germane… Mai târziu, căsătorită cu un diplomat german aflat la post la Paris, franţuzoaica a servit în continuare ca vehicul de intoxicare.

Un subofiţer din Legiunea Străină, evreu iugoslav la origine, Friedmann, care vorbea germană, sârbă, italiană şi era antina/ist înverşunat, acceptase cu puţin timp înainte de izbucnirea i. izboiului să se lase recrutat de Abwehr. Şi s-a pus în scenă

O mică comedie: a fost pus să dezerteze, apoi au fost răspândite buletine de căutare a lui (pe care le primea şi Abwehr-ul).

1 liedmann s-a prezentat la un post de frontieră german, a fost interceptat de Gestapo şi, după interogatoriu, predat Abwehrului de la Wiesbaden care l-a recrutat. I s-a dat o nouă identitate ţi l nedmann a devenit Frederking. A fost iniţiat în manevrarea unui post de emisie-recepţie de model nou şi germanii l-au expediat în Franţa, unde şi-a găsit un post la un

oficiu german **«În** turism de la Paris. A jucat jocul periculos al agentului infilliot spre marea satisfacţie a SER, căci Abwehr-ul l-a făcut „ui din ofiţerii săi, i-a decernat crucea fier şi l-a trimis şi în i miţa ocupată. A fost demascat de germani în decembrie 1943 şi „«ocutat, fără să-şi renege nicio clipă apartenenţa la servicilI» încreţe franceze.

În acelaşi an, 1941, francezii dispuneau aşadar de instruntdiito redutabile pentru a efectua intoxicarea, dar, din cauza

46

Soi vh *IIIO nocroto în timpul celui de-al Doilea Hâibol Mondial* lipsei de coordonare dintre Aliaţi şi a unor directive precise, acestea nu au fost utilizate pentru a cunoaşte intenţiile inamicului, ci numai pentru a vehicula o inducere în eroare de mică amploare sau pur tactică. Va trebui să mai aşteptăm până în noiembrie 1942 pentru ca CE francez, repliat în Africa de Nord, să-şi reia contactele normale cu celelalte servicii aliate şi să-şi poată utiliza la maximum rezerva de agenţi de infiltrare.

MI5: SECURITY SERVICE

Pentru ca intoxicarea să reuşească, inamicul nu trebuie să-şi dea seama că este vorba de o stratagemă. Înainte de a-şi lansa operaţiunile de inducere în eroare, britanicii trebuiau, aşadar, să suprime spionajul advers… sau să profite de el, adică „să-i întoarcă" pe agenţi. Serviciul care a răspuns de această neutralizare a fost MI5, Serviciul de Securitate

(Security Service).

MI5 *(Military Intelligence 5)* a fost creat în 1910. Primul lui şef.

Vernon Kell, a rămas în fruntea lui până în iunie 1940, dată la care a fost înlocuit de David Petrie.

MI5 a avut o colaborare foarte strânsă cu *Special Branches* (diviziile speciale) ale poliţiei britanice de la Londra (aflate pe atunci în subordinea Scotland Yard-ului)

sau din comitate, dar răspunderea pentru activitatea de contraspionaj revenea serviciul MI5, căci

Special Branches acţionau numai la ordinul acestuia şi făceau percheziţii, arestări, filaje, supravegheri etc. Dar adesea inspectorii de la *Special Branches* şi ofiţerii MI5 lucrau în acelaşi birou.

Atribuirea de funcţiuni inexacte *Vernon Kell*

47

jitmpi uruvr

Diviziilor Speciale în romanele de contraspionaj favoriza acţiunea clandestină a Security Service, care putea lucra din umbră.

La începutul războiului, MI5 s-a dezvoltat foarte mult şi a recrutat un număr mare de magistraţi, avocaţi şi profesori. *Security Service* acoperea Marea Britanie şi Imperiul Britanic. Era ajutat de zelul (uneori chiar exagerat) al populaţiei, al cărei sentiment civic nu a dezamăgit nicio clipă, pe tot parcursul războiului.

În 1939, chiar în ziua declarării războiului, 415 străini, bănuiţi de sentimente progermane au fost internaţi la cererea MI5. În ianuarie 1940, numărul suspecţilor se ridica deja la

2000. Din mai până în iulie 1940,22.000 refugiaţi de origine germană şi austriacă şi 4.000 de italieni au fost regrupaţi ca măsură sistematică de prudenţă şi o parte dintre ei au fost deportaţi în Canada pe durata războiului. S-a instituit un filtru foarte strâns pentru mii de persoane care căutau refugiu în Marea Britanie, după ocuparea Olandei, a Belgiei şi a Franţei.

COMITETUL XX: AGENŢII „ÎNTORŞI".

Chiar de la începutul războiului, MI5, care colabora cu SER

francez, propusese să nu fie executaţi sau închişi toţi spionii inamici arestaţi, ci să se încerce întoarcerea lor pentru a fi utilizaţi pentru strângerea de informaţii şi pentru intoxicare.

Primul agent „întors" a fost

Arthur Owens, căruia i s-a dat pseudonimul „Snow", inginer electrician, recrutat de germani în 1936 şi căruia Abwehr-ul îi dăduse un post de emisie-recepţie. La 5 septembrie a reluat contactul cu ofiţerul lui de legătură din Abwehr, maiorul Ritter. La sfârşitul lunii, cu permisiunea MI5, Owens s-a dus la

Amsterdam să se întâlnească cu

Arthur Owens

48

— ***Smvh lila sucruto în timpul cuiul du al Dolltm Kfii Dol Mondial***

Ritter, însoţit de un fost inspector de poliţie, prezentat ca voluntar pentru a servi Germania.

Abwehr-ul le-a oferit coduri, un procedeu de reproducere microfotografică, adresele unor „cutii de scrisori”… ba chiar şi o modalitate de a stabili contactul cu doi agenţi germani deja instalaţi în Anglia.

Comunicaţiile au continuat cu Hamburgul, apoi cu corespondenţii germani camuflaţi din Spania şi din Portugalia.

Pe parcursul verii şi al toamnei anului 1940, MI5 şi-a dezvoltat departamentul agenţilor „întorşi”, la îndemnul cel Thomas Robertson. Agenţii germani nu puteau să pătrundă în

Marea Britanie decât pe cale maritimă sau aeriană, venind din Suedia, Portugalia sau Irlanda, legături relativ uşor de controlat. Germanii au recurs şi la metode clandestine de pătrundere, paraşutări sau debarcări de noapte cu ajutorul submarinelor sau al ambarcaţiunilor rapide.

Din septembrie până în noiembrie 1940, au fost introduşi aproximativ 30 de agenţi germani. Toţi au fost opriţi foarte uşor, în parte şi pentru că actele lor de identitate false fuseseră fabricate de serviciile germane de resort pornind de la informaţiile false furnizate de grupul lui Owens, căruia Abwehr-ul îi ceruse să faciliteze sosirea şi instalarea spionilor săi.

Primii patru spioni îmbarcaţi la Touquet la 2 septembrie 1940 şi depuşi pe coastele de sud-est ale Angliei au fost arestaţi toţi în următoarele 24 de ore.

Trei dintre ei au fost împuşcaţi. Cincisprezece zile mai târziu, al doilea grup este paraşutat ceva mai la nord. Acesta cuprindea 11 agenţi, dintre care numai nouă au fost împuşcaţi şi doi au acceptat să se lase „întorşi". Aceştia au fost „Tate" şi „Summer". Alţi 15 agenţi au fost, de asemenea, prinşi.

Adevăratul nume al lui „Tate" era Wulf Dietrich Schmidt. Era un danez, pe atunci în vârstă de 26 de ani, paraşutat în apropiere de Cambridge la 19 septembrie 1940 şi arestat a doua zi. Prima lui legătură sub control cu Abwehr-ul din Hamburg s-a realizat la începutul lui octombrie, cea dintâi dintr-o lungă serie, deoarece această legătură a durat până în mai 1945. „Tate" a transmis peste 1.000 mesaje conţinând informaţii false şi adevărate. Germanii îl considerau unul dintre cei mai buni agenţi ai

unuvn lor şi i-au decernat crucea de fier clasa I.

Începând din iulie 1940, MI5 era în măsură să ştie dinainte când şi unde îşi va trimite Abwehr-ul agenţii, datorită grupului Owens, în care germanii aveau toată încrederea, datorită altor agenţi „întorşi" şi interceptărilor de la GC

and CS.

Printre primii agenţi întorşi a fost şi Eddie Chapman, englez, dezertor dintr-un regiment de

Wm W! sşp Gardă, devenit hoţ şi spărgător de

V* *yk* HiMf**case de lăanicare – nspa"**.

— *WM* şea o condamnare în închisoarea

„Tate" alias Wulf Dietrich din Jersey. Germanii, după ce au

Schmidt, cunoscut mai târziu ocupat Insulele Anglo-Normande, *ca Harry Williamson* au eliberat şi l-au trimis sub o fal

(1911 – 1992) să rentitate în Anglia… unde a fost arestat din nou. A acceptat să lucreze sub controlul MI5.

Un alt spion trimis de Abwehr şi întors a fost un acrobat de circ, un austriac, depus de un submarin pe coasta Irlandei la 28

ianuarie 1940. Se numea Ernst

Weber-Drohl.

Aceştia au fost primii agenţi importanţi întorşi.

Utilizarea agenţilor întorşi necesita înfiinţarea unui organism situat la nivelul cel mai înalt al guvernului britanic şi al ministerelor interesate pentru a stabili informaţiile adevărate sau false care

Edward Arnold Chapman (1914 – 1977)

50

Servit, lllo nin ioto în timpul coiul ao-oi uonoo k. itooi nnonnuu

Ernest Weber-Drohl trebuiau transmise nemţilor prin intermediul acestor agenţi.

Acest lucru era cu atât mai indispensabil cu cât interceptările de la *GC and* CS, activitatea SIS

şi posibilităţile SOE permiteau întoarcerea altor agenţi şi recrutarea unor agenţi de infiltrare.

Astfel, SIS a recrutat un agent remarcabil, pe nume Dusko

Popov, cu pseudonimul „Triciclul".

Era un tânăr iugoslav dintr-o familie regalistă înflăcărată, agent al Abwehr-lui, care luase legătura cu postul SIS de la Belgrad. În decembrie 1940, a fost trimis la

Lisabona, apoi în Anglia, unde a sosit pe 20 decembrie, însărcinat de serviciile germane să monteze o reţea de spionaj pornind de la prietenii pe care îi avea la legaţia Iugoslaviei de la Londra. Sub controlul SIS şi al MI5, a stabilit o legătură regulată cu Abwehr-ul din Lisabona şi a furnizat nemţilor o mare cantitate de informaţii „orientate", în special cifre referitoare la resursele militare britanice, pe care Abwehrul le va supraestima întotdeauna, până în ziua debarcării din 6

iunie 1944 şi chiar şi după aceea.

La începutul anului 1941.

Churchill, presat de nevoia de a furniza informaţii pentru agenţii întorşi, a creat „*Wireless Board*" (Comitetul

Radio). Această comisie cu dea reprezentanţi ai MI5, SIS

Intelligence, Naval Intelligence

Division şi *War Intelligence.*

Răspunderea pentru manipularea zilnică a agenţilor întorşi a fost încredinţată Comitetului XX (*Twenty*

Committee), numit astfel printr-un

Triciclul” alias Dusko Popov

(1912 – 1981) a scris cartea

„Memoriile unui agent dublu”.

51

JEAN ucuvt calambur: crucea dublă în cifre romane înseamnă „douăzeci”, dar în engleză *double cross* înseamnă „a păcăli, a amăgi”.

Comitetul XX şi-a ţinut prima şedinţă la 2 ianuarie 1941

la cartierul general al MI5 din St

James’s Street şi, începând din acea dată, s-a reunit săptămânal.

Cuprindea reprezentanţi ai SIS, ai celor trei *Intelligence (Air, Naval.*

Military), ai statului-major general al trupelor din Marea Britanie, ai *Deception Departament* de la

Ministerul Aerului. Şedinţele erau prezidate de un funcţionar al MI5.

John C. Masterman, profesor de istorie modernă la Oxford. Pe durata războiului, acest comitet s-a întrunit de 126 de ori.

Interceptările de la GC *and CS*

permiteau supravegherea reacţiilor germanilor la primirea informaţiilor comunicate de agenţii întorşi.

În primăvara anului 1941, Comitetul XX a înfiinţat un centru de interogatoriu pentru selecţionarea „candidaţilor" virtuali la jocul dublu de penetrare sau întoarcere. Printre aceştia, unii fuseseră arestaţi în momentul în care încercau să pătrundă clandestin în Anglia, alţii fuseseră reperaţi ca urmare a ascultărilor radio. Alţii se prezentaseră de bunăvoie. Începând de la această dată, niciun spion german nu a mai fost trimis în faţa tribunalelor înainte să treacă prin filtrul Comitetului XX.

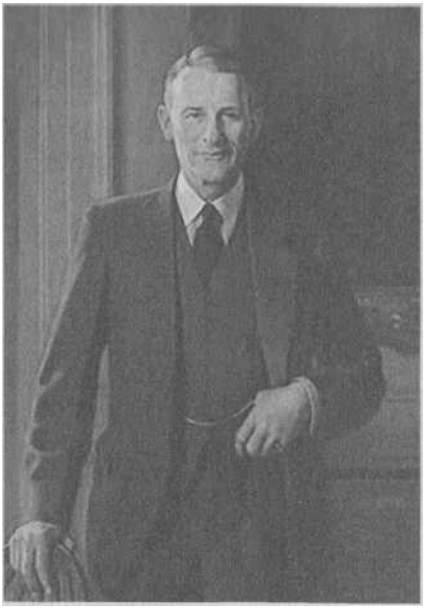

John Masterman (1891 – 1977)

În 1920 era un remarcabil jucător de cricket, tenis şi hochei

52

…”» / vi, uio intemto în timpul celui ao-iu uoiloo Knzaoi Monaiai

7

London Controlling Section în aprilie 1941, Churchill a creat *London Controlling Section (Secţia de Conducere din Londra)*, pentru a concepe, a conduce şi a coordona toate operaţiunile de inducere în eroare a duşmanului în plan strategic. Intoxicarea tactică, adică cea legată de acţiunile locale, cum ar fi o bătălie, un raid, o lovitură de comando constituiau domeniul responsabilităţii sale.

Biroul de la *War Office* GS (R), comandat de col. J. Holland şi al cărui adjunct era Dudley Clarke, care studiase războaiele neregulate din Antichitate până în zilele noastre, se află la originea înfiinţării comandourilor din *Special Operations Executive* (SOE) şi a lansat ideea unui organ central a dezinformării. La rândul său, generalul Wavell, militar cu experienţă din India, obişnuit cu războaiele de hărţuire de la frontieră şi cu subtilităţile şi intrigile din Asia, îşi pusese în practică ideile în Egipt şi insista asupra necesităţii de a se înfiinţa o direcţie centrală a inducerii în eroare.

Churchill, datorită experienţelor sale din trecut şi gustului pronunţat pentru tot ceea ce era nonconformist, precum şi imaginaţiei sale vii, a înfiinţat *London Controlling Section* şi a pus-o pe picioare, plasându-i în fruntea ei pe prietenii săi personali. Primul-ministru nu a încetat nicio clipă să se intereseze îndeaproape de LCS. l-a oferit idei şi a participat el însuşi la înscenările ei.

Primul şef al LCS a fost Oliver Stanley, fost ministru de

Război în 1940, mobilizat cu gradul de colonel. În iunie 1942 va fi înlocuit de adjunctul lui, John Bevan, care a primit şi el gradul de colonel. Vechi prieten al premierului Churchill, este

nepotul întemeietorului băncii

Barclays şi fiu al unui agent cunoscut, el însuşi agent de schimb cu numeroase relaţii. William

Casey, adjunct al şefului OSS de la Londra, care l-a cunoscut bine, ne asigură că avea un fler uimitor şi povesteşte cum, în 1937, în timpul unei călătorii de afaceri în

Rhodesia, Bevan descoperise un complot german care viza sabotarea producţiei de cupru, indispensabilă industriei britanice de război. Spirit original, nonconformist şi plin de imaginaţie, Bevan avea şi experienţa războiului mondial precedent, în care servise ca ofiţer de infanterie. În 1939

se afla în *Intelligence Corps.* Ca toţi colegii lui din LCS, fusese în Germania şi cunoştea bine poporul acesteia şi mentalitatea sa. Bevan avea relaţii în toate mediile bancare şi financiare ale Marii Britanii, Europei şi chiar şi mai departe.

Adjunctul lui era lt.-col. Ronald Wingate, fiul unui general celebru în tot Cornul Africii, Reginald Wingate, supranumit „Wingate Paşa”. Este vărul nu mai puţin celebrului Lawrence de Arabia şi al lui Orde Wingate. Acesta din urmă, după ce a luptat cu italienii în Africa de Est şi în fruntea trupelor neregulate etiopiene, Shiftas, la sfârşitul anului 1940 şi începutul anului 1941, a plecat în Extremul Orient. Curând, a ajuns ilustru acolo prin raidurile pe care le-a executat în spatele liniilor japoneze.

Ronald Wingate studiase la Oxford şi vorbea greacă, latină,

franceză, urdu şi arabă, câştigase concursul dificil pentru intrarea în *Civil Service* din India şi a ajuns la Pendjab. În timpul Primului Război Mondial servise ca ofiţer politic în Mesopotamia. A îndeplinit misiuni periculoase, care constau în sustragerea unor stocuri de aur belgiene şi olandeze din mâinile germanilor.

Oliver Stanley în 1941

54

S «n/< Ele svaoto în timpul celui de-al uoiloa hazdoi Mondial

La LCS a lucrat şi It. – col, al *Royal Air Force* (Wing commander) Dennis Wheatley. Acesta este şi un cunoscut autor de romane poliţiste: *Eunucul din Istanbul, Spaniolul cel bogat, Obsesia lui Toby Jugg* etc. A adus aici imaginaţia lui fecundă,

gustul profund pentru iluzionism şi o atitudine nu tocmai ortodoxă. George Mallay era un administrator colonial cu vederi largi. Harold Petavel, mobilizat în *Intelligence Corps*, era directorul unei mari firme de săpun. Derrick Morley era un armator important. James Arbuthnot, ofiţer din Royal Navy, era directorul uneia dintre cele mai mari firme de ceai. Edward Neville era om de ştiinţă, creatorul multor „gadgeturi", utilizate în campaniile de intoxicare, adesea în colaborare cu Dr. R.V. Jones, şeful secţiei ştiinţifice din Air Intelligence şi din SIS, care nu făcea parte din

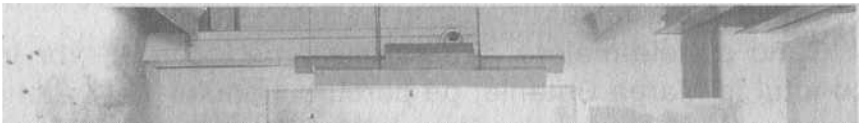

Colonel

John

Bevan

Major N'ăil Gordon Clark

Major Jun Cdr

Harold Lady Jane

Peteval Pleydall-Bouverie

Wg Cdr Lt-Col Dennis Ronald Wheatley Wingate

Commander Alee Finter

Derrick Moriey

***London Controlling Section* în 1943 (de la stânga la dreapta): mr. Derrick**

Morley, mr. Neil Gordon Clark, mr. Harold Peteval,

cdr. Lady Jane

Pleydall-Bouverie, col. John Bevan, cdr. Dennis Wheatley, lt.-col. Ronald

Wingate, cdr. James Arbuthnott şi cdr. Alee Finter

55

ţi-AN bil UVI

LCS, dar cu care colabora strâns. Edward Neville este şi cel care a inventat „greierii” utilizaţi în noaptea de 5/6 iunie 1944 de paraşutiştii aliaţi ca să se recunoască între ei.

Şi mai erau şi maiorul Noel Gordon Clark şi căpitanul de fregată (comandor) A. Finter. Şi mai era şi o femeie, una singură, locotenent al *Royal Navy* (locotenent de vas), Jane Pleydell-Bouverie.

Toate aceste persoane, prin poziţia lor socială sau profesională, aveau relaţii foarte întinse în toate mediile – presă, bănci, afaceri, edituri, politică – în tot Imperiul Britanic şi în întreaga lume, pe toate continentele. Contactele lor permiteau răspândirea informaţiilor false care au apărut peste tot. O intoxicare strategică nu poate pleca dintr-un singur punct: ea trebuie să provină dintr-o infinitate de mici parcele, aparent fără legătură între ele, dar a căror contopire lasă să se întrevadă o imagine coerentă… dar falsă!

Când statele-majore şi serviciile americane se vor instala cu totul în Marea Britanie, pe parcursul anului 1943, doi ofiţeri americani vor asigura legătura între Pentagon şi LCS.

Şedinţele LCS, de regulă săptămânale, aveau loc la Storey's Gate, într-o încăpere a postului de comandă subteran şi secret al premierului Churchill, nu departe de Catedrala Westminster.

Conducerea războiului, până la intrarea în război a Statelor Unite, este opera lui Churchill, asistat de şefii lui militari şi de cabinetul de război.

Începând din decembrie 1941, războiul a fost condus de Churchill şi de Roosevelt, care, cu ocazia întrevederilor dintre ei au stabilit, împreună cu consilierii lor militari şi politici, marile orientări. După aceea, *Combined Chiefs of Staff (Statul-Major Inter-Arme),* care răspundea la cel mai înalt nivel de desfăşurarea războiului, a fost cel care a asigurat executarea deciziilor luate.

Planurile generale de intoxicare erau supuse examinării. Odată aprobate, LCS avea autoritate deplină pentru a coordona, adică pentru a distribui misiunile între diversele ministere, state-

majore, servicii secrete sau pe faţă, care îşi jucau fiecare rolul său pe imensa claviatură pe care membrii LCS orchestrau

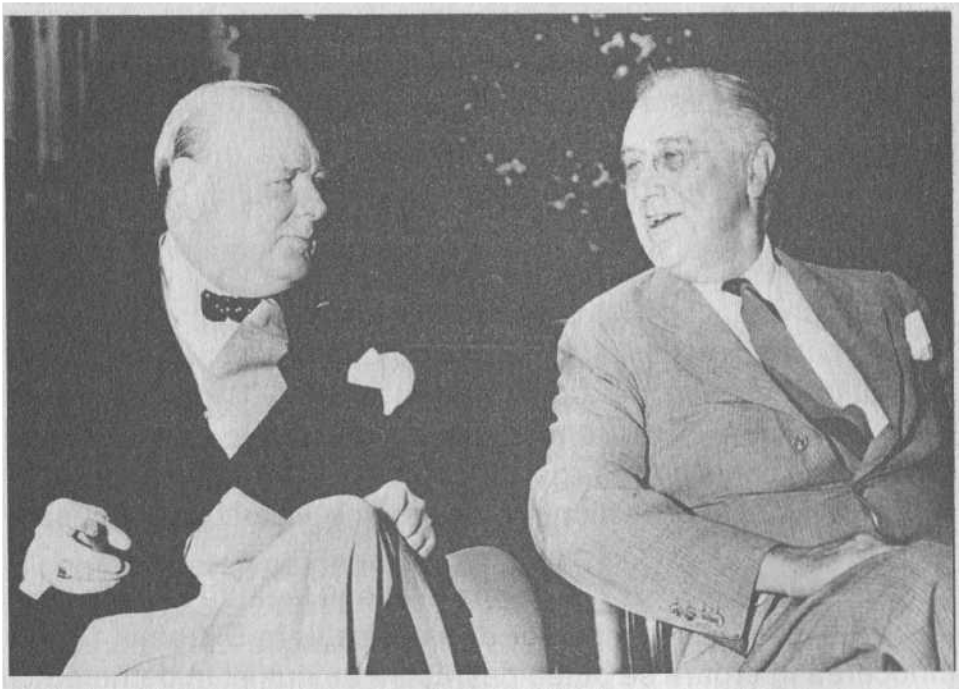

Se-i ***v/<*** *III» merolo în timpul celui clo ni uoiioa nazooi Monaiai* cele mai mari campanii de intoxicare realizate vreodată. În fiecare din ministerele interesate (War Office, Amiralitate, Air) s-a creat un comitet. La Foreign Office, legătura era asigurată prin Reginald Hoare, diplomat familiarizat cu intrigile din Europa Centrală şi de Răsărit, care primea ordine de la LCA şi repartiza rolurile eşaloanelor subordonate – direcţii, subdirecţii, ambasade, consulate etc. În acelaşi timp, fiecare comandament de teatru de luptă (Mediterana, Asia de Sud-Est, Marea Britanie) avea un comitet de punere în practică,

la fel şi statele-majore de la diverse eşaloane. La COSSAC *(Chief of Staff Supreme Allied Command – Şeful de Stat-Major al Comandamentului Suprem Aliat)*, care va pregăti planurile pentru debarcare, exista un comitet care definea partea de intoxicare repartizată fiecăruia din statele-majore subordonate. Când COSSAC a fost înlocuit de SHAEF *(Supreme Head Quarters Allied Expeditionary Force – Sediul Suprem al Forţei Expediţionare Aliate)*, biroul

Winston Churchill şi Franklin Delano Roosevelt

57

JC «**IM** unuve

O/B, o subdiviziune a biroului operaţional, a fost însărcinat cu aplicarea planurilor de inducere în eroare şi le-a repartizat spre executare marilor unităţi ale armatei terestre, navale şi aeriene ale Aliaţilor.

La cartierul general al teatrului de luptă Mediterana, organismul însărcinat cu mijloacele speciale se camufla sub numele de Forţă A. Şeful ei era Dudley Clarke care, prin înscenările realizate de el, l-a ajutat pe gen. Wavell să-i învingă pe italienii conduşi de mareşalul Graziani. La *Naval*

Intelligence Division, intoxicarea a fost gestionată de secţia

NID 17. Directorul acesteia era Ewan Montagu, care va inventa, ceva mai târziu, una dintre cele mai vestite stratageme ale războiului, operaţiunea

Tocătura.

La Comandamentul Asiei de Sud-Est, care va fi condus curând de amiralul Louis Mountbatten, comitetul de intoxicare se afla sub conducerea col. Peter Fleming, jurnalist şi scriitor, fratele lui Ian Fleming, creatorul lui James Bond. Ca şi în Europa, acest comitet era în strânsă legătură cu statele-majore regionale şi cu marile unităţi, dar şi cu Force 136, a cărei misiune era să realizeze operaţiuni de diversiune în teritoriile ocupate de japonezi.

Dar, întrucât japonezii şi germanii aveau legături strânse, mai ales în domeniul schimburilor de informaţii, în Extremul Orient inducerea în eroare se putea desfăşura nu numai în detrimentul japonezilor, ci şi al nemţilor.

Reginald Hoare

58

„O/ uit IIIW Nocrat În timpul celui de-al Dolina Război Mondial*

Dudley Clarke

LCS şi-a aplicat planurile şi prin intermediul organismelor care acţionau în străinătate – SOE, SIS, Air

Intelligence, Naval Intelligence – care îşi aveau fiecare propriul birou de intoxicare. Prin legăturile SOE ŞI SIS cu serviciile secrete ale altor aliaţi (polonezi, cehi, belgieni, olandezi, norvegieni etc.) LCS şi-a efectuat operaţiunile în ţările respective.

LCS a recurs, de asemenea, şi la serviciile PWE *(Political Warfare*

Executive), serviciu britanic însărcinat cu propaganda şi acţiunea psihologică în rândul populaţiilor şi al armatelor inamice, precum şi în rândul popoarelor aflate sub dominaţie străină. Mijloacele de acţiune ale PWE erau în special răspândirea de zvonuri, emisiunile radio, difuzarea de manifeste şi mici ziare care erau aruncate cu paraşutele. Scopul lor în ceea ce privea Germania era să creeze o ruptură între poporul german şi şefii săi naziști, să răspândească sila faţă de război şi

defetismul.

PWE este cel care a răspândit zvonurile cu privire la pierderile suferite de nemţi în timpul încercării de debarcare în Anglia din august-septembrie

1940. Se ştie că Hitler dăduse ordinul de debarcare în Anglia. Forţele prevăzute, 10 divizii în primele zile, urmau să plece din estuarele Escaut şi

Sena şi să se îndrepte spre coasta de sud-est a Angliei. Bărci de tot felul, şlepuri, vedete, remorchere, vânătoare de mine au început să se adune în august şi în septembrie. *Royal Air*

Force a atacat aceste ambarcaţiuni şi a scufundat 21 de transportoare de *Gen. Wavell*

59

II «în ucuve trupe din 70,214 şlepuri din 1918. În timpul acestor atacuri, şlepurile au început să plutească în derivă prin

porturi şi cadavrele soldaţilor germani au fost aruncate pe ţărmuri. PWE a profitat imediat de această situaţie şi a răspândit zvonul că trupele germane suferiseră pierderi cumplite. Veridice sau exagerări locale, în conformitate cu fenomenul cunoscut al „bulgărelui de zăpadă”, aceste zvonuri au traversat nordul Franţei şi au ajuns chiar şi în sud, lovind din plin trupele germane destinate să facă parte din unităţile de debarcare.

Se vorbea de un sistem de tubulaturi care deversau benzină – căreia i se dădea apoi foc – şi de mii de cadavre de nemţi găsite pe ţărmuri. Scopul acestor zvonuri era să ridice moralul populaţiei de pe coastele Franţei şi să-l afecteze negativ pe al nemţilor. Se pare că acest scop a fost în mare parte atins. În rândul trupelor germane masate pe coastele Franţei s-a constatat o scădere clară a moralului şi s-ar putea ca acesta să fi contribuit la anularea operaţiunii *Seeldwe* (Leul de Mare).

LCS a detaşat în Statele Unite doi ofiţeri, pe lt. – col. H. O’Connor şi pe comandantul M. Bratby.

În decembrie 1941, când americanii vor intra în război, vor crea în Statele Unite un organism de conducere şi de inducere în eroare, după modelul britanicilor, JSC, care va coordona acţiunile de intoxicare desfăşurate de OSS în afara teatrelor europene, cele ale *Federal Bureau of Investigation*, serviciilor de informaţii şi Departamentului de Stat (Ministerul de Externe). După mărturia şefilor OSS, abia după debarcarea în Africa de Nord din noiembrie 1942, americanii s-au iniţiat cu adevărat în complexitatea activităţii de dezinformare.

Relaţiile personale ale membrilor LCS în diversele medii naţionale şi internaţionale au făcut ca acest organism să poată utiliza băncile, care vor juca un rol de informare la scară

internaţională şi vor participa la opera de mistificare în ţările neutre şi chiar şi în Germania. Întrucât niciunul din membrii LCS nu a considerat de cuviinţă să lase memorii, nu vom şti probabil niciodată cum au contribuit contactele lor internaţionale la dosarul gigantic al inducerii în eroare.

60

Soivit itlo, ocroti» în timpul celui de-al Doilea RSzbol Mondial

Autoritatea LCS era de aşa natură, încât şeful ei nu a ezitat să-i facă pe cei „Mari” să intervină personal, l-a cerut regelui Angliei să inaugureze un port fals, lui Roosevelt şi lui Churchill să-şi includă în discursurile lor pasaje destinate amăgirii duşmanului. l-a rugat, de asemenea, să facă unele confidenţe (pregătite cu grijă) în timpul reuniunilor diplomaţilor străini. Bevan a obţinut colaborarea a zeci de generali sau ambasadori pe care i-a făcut să participe la scenariile lui.

LCS şi-a exercitat autoritatea şi asupra *Wireless Board* (Comitetul de Radio) şi a Comitetului XX, care jucase un rol eminent şi de o mare flexibilitate în cadrul campaniilor de intoxicare.

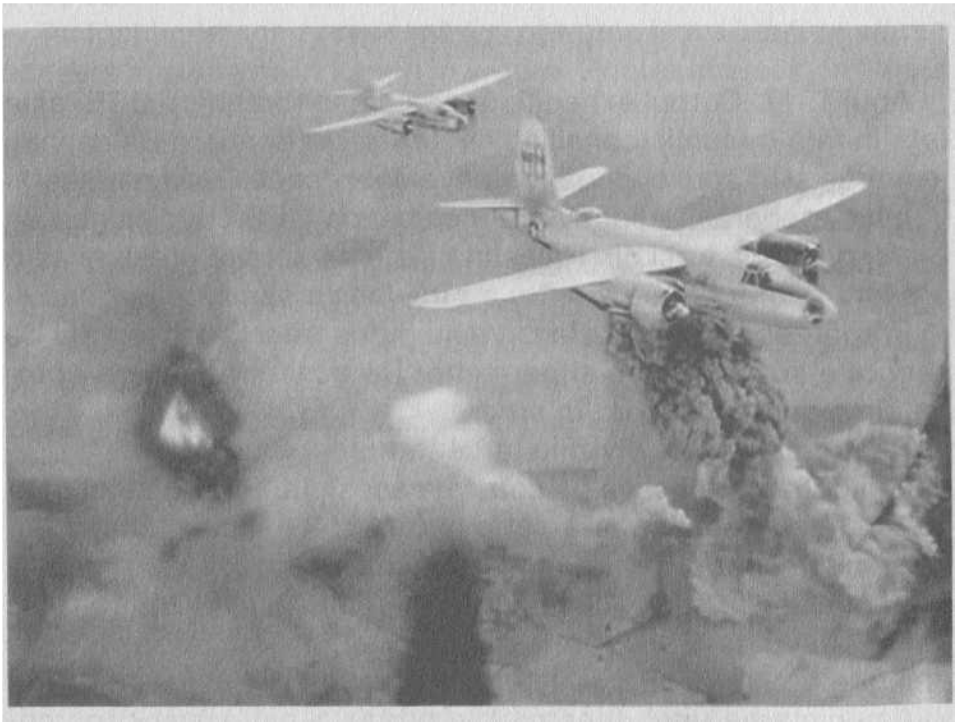

Avion B-26 Marauder, lovit de focul artileriei germane deasupra Algeriei în timpul campaniei din Africa de Nord în 1942

61

JC «IM UCUVC

8

Dezinformarea în Orientul Apropiat

(1940 – 1941J[1]

Anul 1917. Corpul expediţionar egiptean (britanic), CEE, este faţă în faţă cu turcii (consiliaţi de nemţi), la frontiera Palestinei, în martie şi în aprilie, două tentative de a ocupa Gaza eşuaseră, în iunie, generalul Allenby preia comanda CEE cu misiunea de a-i respinge pe turci din Palestina şi de a exercita presiuni asupra lor în nordul Siriei, pentru a-i împiedica să atace Bagdadul.

Pregătirea unei mari ofensive nu putea trece neobservată de serviciile secrete turce şi germane. De aceea, Allenby a aprobat un plan de inducere în eroare.

Pentru a menţine diviziile turce în nordul Siriei, planul a pregătit o debarcare fictivă pe coastele acesteia. Pentru a-i alunga pe turci din Palestina, s-a dat o mare bătălie într-un sector din Beersheba-Gaza. Contrar celor obişnuite la începutul anului şi convingerilor turcilor, Allenby nu a atacat Gaza, ci Beersheba, aflată la sud de Gaza. Au fost luate toate măsurile posibile de amăgire pentru ca turcii să ignore locul, data şi forţa atacului.

Ameninţarea unei debarcări în nordul Siriei a fost concretizată prin transformarea insulei Cipru în bază de pornire pentru această debarcare imaginară. Au fost construite tabere, au fost debarcate lăzi, chipurile, pline, soldaţi (care se întorceau noaptea şi erau debarcaţi din nou a doua zi). Au fost debarcaţi chiar şi cai. S-a stabilit un fals trafic radio foarte intens între Cipru şi

[1] Michael I. Handel, „Strategic and operaţional deception in the Second World War", în *Intelligence and National Security*, vol. 2, iulie 1987, nr. 3, Londra.

smvii *iiin* aocreio *în timpul coiul ao-ai uoiiob kozdoi monaiai*

Cairo. S-a negociat achiziţionarea de alimente pe plan local. Până la data prevăzută pentru bătălia din Palestina, în Cipru s-a menţinut o activitate cât se poate de intensă. Această iluzie vizuală a fost alimentată în paralel şi de zvonurile lansate de agenţii secreţi pe toată suprafaţa Orientului Apropiat şi Mijlociu.

A doua parte a planului de inducere în eroare era destinată să faciliteze atacul de la Beersheba împotriva flancului stâng al turcilor. Conceptul se baza pe un dublu bluf: atacul de la Beersheba, ale cărui pregătiri nu puteau fi ascunse în întregime, trebuia să fie prezentat turcilor şi nemţilor ca o diversiune, destinată să atragă rezervele turce departe de Gaza, unde avea să se producă atacul adevărat.

Au fost luate numeroase măsuri pentru a fi dusă la bun sfârşit această misiune de inducere în eroare. Printre acestea, în timpul unei confruntări dintre patrule, un sac personal al unui militar britanic a căzut în mâinile turcilor. Acesta conţinea scrisori ale ofiţerilor către familiile lor, un carneţel cu diverse însemnări, elemente dintr-un raport referitor la cantităţile de apă potabilă disponibile în regiunea Beersheba. Din aceste documente se putea deduce că atacul britanic nu va putea avea loc înainte de jumătatea lunii noiembrie cel mai curând (când, de fapt, atacul era prevăzut pentru 31 octombrie). În acel sac era chiar şi un cod. Acela le va permite turcilor să citească anumite telegrame interceptate – evident, pregătite din timp de autorii lor. Turcii au interceptat o

Atacul de la Beersheba

63

jeem unuve telegramă furioasă din partea înaltului Comandament britanic, care ordona să fie găsit sacul pierdut şi îi amenința cu sancţiuni severe pe cei vinovaţi de această neglijenţă inadmisibilă.

În paralel, au fost luate şi alte măsuri. Telegrame în clar arătau că generalul Allenby este în permisie. Turcii ar fi trebuit să deducă de aici că ofensiva britanică nu va putea avea loc înainte de 19 noiembrie.

Majoritatea unităţilor britanice s-a masat în faţa localităţii Gaza. Cu zece zile înainte de atac, britanicii au început treptat să-şi retragă trupele din faţa oraşului Gaza şi să le trimită noaptea spre Beersheba, menţinând în acelaşi timp o activitate aparent intensă în taberele părăsite. Au fost concentrate şlepuri de debarcare şi câteva unităţi puţin mai la sud de Gaza pentru a

sugera o debarcare de sprijin în spatele liniilor turce. Câteva vase de război patrulau în dreptul oraşului şi măsurau în mod ostentativ adâncimea apelor. În faţa oraşului Beersheba, depozitele de muniţii, alimente, materiale erau umplute în timpul nopţii şi camuflate cu grijă. În timpul nopţii au fost prelungite calea ferată şi o conductă de apă. Părţile noi rămâneau camuflate pe timpul zilei.

Cu o săptămână înainte de data fixată pentru atac, a început un bombardament la Beersheba, executat de artileria terestră şi de navele de război. În ajunul zilei Z, sute de figuranţi (muncitori egipteni din cadrul armatei), s-au aliniat în formaţiuni militare şi au fost îmbarcaţi pe şlepurile de debarcare. Reveneau apoi noaptea şi jocul era reluat în dimineaţa următoare. Iar agenţii germani şi turci observau din depărtare îmbarcările de trupe. În momentul în care a început atacul britanic de la Beersheba, n unitate britanică din Corpul 21 a lansat un atac local de mici proporţii la Gaza.

Data, locul şi puterea atacului britanic i-au surprins pe turci şi pe consilierii lor germani. Bătălia era câştigată. Ar fi reuşit ea n.are fără inducerea în eroare a inamicului?

Această strategie fusese trăită de aproape de un colonel al.i. itului-major al lui Allenby, Archibald Wavell, care scrisese şi mportul oficial. Or, în 1939, generalul Archibald Wavell, acest

64

Stu vii III» socroto în timpul celui clo-ul Uolloa Raxbol Mondial specialist în dezinformare, comanda zona militară britanică din

Orientul Mijlociu.

Anii 1939 – 1940. În Egipt.

Sudan, Kenya, Somalia Britanică erau garnizoane aflate sub comanda comandantului-şef din

Orientul Mijlociu, gen. Wavell.

În Abisinia, în Somalia italiană.

Eritreea, Cirenaica şi Tripolitania există garnizoane italiene mult mai mari decât aceste trupe britanice. În Egipt, Wavell, cu cei

36. O de oameni ai săi, trebuia să-i înfrunte pe cei 500.000

italieni (italieni şi soldaţi locali) ai mareşalului Graziani.

9. O de oameni din Sudan şi

9. O din Kenya se opuneau celor

200. O italieni din Eritreea şi Abisinia. Linia defensivă a britanicilor din Egipt se afla la Marsa Matrouh, la 320 km vest de delta Nilului şi la 250 km în spatele frontierei cu coloniile italiene.

Wavell, specialist în metoda inducerii în eroare, va conta numai pe ea pentru a compensa inferioritatea numerică a trupelor sale.

De aceste operaţiuni de amăgire s-au ocupat două organisme, Force A a generalului Dudley Clarke, creată la 18 decembrie 1940 (agenţi dubli, zvonuri, trafic radio fictiv, documente false, alte demersuri) şi o echipă condusă de un realizator de filme, maiorul Barkas, şi de Jasper Maskelyne, iluzionist de mare renume (iluzii vizuale, materiale false de război, camuflaje, apariţii sau dispariţii ale materialelor de

război sau ale unor unităţi). Efectivele Forţei A nu depăşeau 41 de ofiţeri şi 76 de subofiţeri, dar aceasta dispunea de aproximativ 300 de oameni care trebuiau să construiască şi să anime falsele construcţii.

Jasper Maskelyne

65

J1 AN UEUVT

OFENSIVA ITALIANĂ DIN 1940

Fiind la curent cu intenţiile ofensive ale italienilor, Wavell a început să pună în aplicare planul *COMPASS* şi acţiunile însoţitoare de inducere în eroare. În septembrie, convinşi că

această campanie nu va fi decât un simplu marş triumfal, italienii au atacat. Pentru a se opune celor 250.000 de oameni ai lui Graziani, Wavell nu avea decât două divizii britanice şi planul lui de amăgire.

S-a început crearea unei armate fantomă, care ameninţa flancul lui Graziani şi s-au pus în funcţiune în paralel tehnicile curente de dezinformare – zvonuri, falsuri, agenţi secreţi – aplicându-se masiv camuflajul. Câţiva agenţi inamici întorşi permiteau răspândirea informaţiilor false în rândurile duşmanului.

S-au construit şi tancuri de cauciuc care, dezumflate, erau ţinute într-un mic sac, zeci de tunuri şi de camioane false. Secţiile de geniu au imprimat drumuri false pe hărţi false şi au lăsat urme de tancuri în sudul poziţiilor italiene. Cu ajutorul cailor şi al cămilelor care târau în urma lor un fel de grape, au ridicat nori de nisip care, văzuţi din avion, semănau cu coloane lungi de tancuri şi vehicule. Aproape întreaga artilerie antiaeriană britanică era instalată în locul unde se aduna această armată fantomă. Informaţiile furnizate de serviciile germane i-au confirmat lui Graziani această concentrare a armatelor britanice. Mareşalul şi-a trimis avioanele în recunoaştere, iar acestea au fost întâmpinate de un tir înverşunat al artileriei antiaeriene, ceea ce le-a confirmat italienilor mărimea forţelor prezente. Această artilerie antiaeriană împiedica avioanele italiene să coboare prea jos ca să fotografieze în bune condiţii taberele fictive ale armatei fantomă.

Graziani şi generalii lui erau convinşi că o armată britanică bine echipată, probabil sosită recent de la Marea Roşie, îi ameninţă din flanc. Şi-au oprit ofensiva şi s-au instalat, la 13 septembrie, pe linia Sidi Barrani, în teritoriul egiptean.

Utilizând în forţă mijloacele de inducere în eroare şi primind şi ceva întăriri, britanicii au contraatacat, au luat Sidi Barrani şi şi-au continuat înaintarea. În zece săptămâni, vor distruge

66

Stnvicillo secrete în timpul celui de-al uollaa razdoi Mondial zece divizii italiene şi vor împinge trupele lui Graziani până în Benghazi, fără să aibă decât 500 de morţi şi după ce luaseră

130. O de prizonieri.

AFRIKA KORPS[1]

La 6 februarie 1941, Hitler a decis să trimită în Africa un corp german pentru a-şi susţine aliatul italian, aflat într-o situaţie precară. Generalul Rommel a fost numit la comanda acestui corp. A sosit la Castel Benito, în apropiere de Tripoli, la

12 februarie. Primele unităţi din *Afrika Korps* au debarcat în ziua de 14 februarie. O mulţime foarte numeroasă a asistat la debarcarea ce a durat toată după-amiaza şi noaptea următoare. Nu au fost debarcaţi numai oameni, ci şi tunuri de mare calibru, precum şi tancuri de 25 tone. O defilare impresionantă dar… trucată. Pentru agenţii serviciilor britanice care fără îndoială că asistau la sosirea vestitului *Afrika Korps,* Rommel.

Ofensiva unităţilor de Panzere din Afrika Korps

[1] Liddell Hart, PP175 – 203; Fisher, p. 25; Brown, pp. 67 – 68.

manipulând cele două batalioane care formau primele unităţi al Corpului, a făcut să se creadă că a sosit o armată întreagă. Camioanele care transportau unităţile spre tabără reveneau la punctul de plecare şi reluau apoi defilarea ca şi când atunci ar fi debarcat. În plus, Rommel a debarcat şi a plimbat prin faţa lor şi tunuri de lemn, montate pe şasiuri de

Volkswagen.

Statul-major britanic din Cairo a primit într-adevăr informaţii cu privire la această sosire masivă de trupe, dar nici patrulele de recunoaştere din *Long Range Desert Group*, nici avioanele de recunoaştere nu au regăsit aceste fabuloase unităţi germane.

De la începutul lunii martie 1941, Rommel a atacat şi a ocupat El Agheila şi, la 2 aprilie, Beghazi. Pentru a-şi masca numărul mic de tancuri, a pus să circule şiruri de camioane care trăgeau mături şi ridicau nori de praf în urma lor, ca şi când ar fi fost vorba de coloană de tancuri. A folosit şi trucul cu tancurile de lemn montate pe şasiuri de Volkswagen.

La 11 aprilie, nu mai existau forţe britanice în Cirenaica, excepţie făcând Tobrukul, care era încercuit de germani şi de italieni. Trupele britanice reveniseră în Egipt.

OPERAŢIUNEA BATTLEAXE[1]

Wavell a pregătit o operaţiune al cărei scop principal era să spargă încercuirea de la Tobruk. Un plan de inducere în eroare a însoţit operaţiunea *Battleaxe*. Forţă A şi-a declanşat practicile uzuale – zvonuri, agenţi dubli, documente false destinate mai ales să păcălească *Afrika Korps* cu privire la locul, data şi forţa următoarei ofensive britanice. S-a cerut echipei Barkas Maskelyne să deghizeze tancurile care vor forma vârful de atac în camioane paşnice, în aşa fel încât să-l păcălească pe Rommel. Dat fiind că acesta din urmă era el însuşi maestru în arta păcălelii, trebuiau să aibă grijă şi de cel mai mic detaliu – de exemplu, umbra lăsată de aceste camioane false.

[1] Liddell Hart, pp. 175 – 203; Fisher, p. 66.

68

smvli llio Hocron în timpul coiul 00-/1/ uonna nazboi Monaiat

Operaţiunea Battleaxe. Ştergerea urmelor de şenile.

Transformarea unui tanc în camion trebuia să se poată face în minimum de timp şi operaţiunea inversă la fel.

Trebuiau ascunse urmele şenilelor. Echipa a pus aşadar la punct aşa-numitele *Sunshields.* Acestea corespundeau dezideratelor comandamentului şi nu era nevoie decât de 45 de secunde pentru a se transforma în camioane. *Sunshields* au fost considerate o armă foarte secretă: nu era voie să fie citate în telegrame sau în telex. Nu puteau fi transportate dintr-un loc în altul decât pe timp de noapte.

În aceeaşi zi cu operaţiunea *Battleaxe,* serviciile germane au interceptat comunicaţiile britanice în clar. Ca urmare a acestei neglijenţe, germanii au aflat ora de debut a atacului (15 iunie, ora 1.45). Aceasta a permis germanilor să contracareze puţin desfăşurarea bătăliei care, în pofida unor succese locale, nu şi-a putut atinge obiectivul. Dar această bătălie a demonstrat eficacitatea acestor *Sunshields.* Se pare că germanii nu le-au descoperit şi acestea au fost după aceea utilizate în toate planurile de inducere în eroare concepute de britanici în Orientul Apropiat.

69

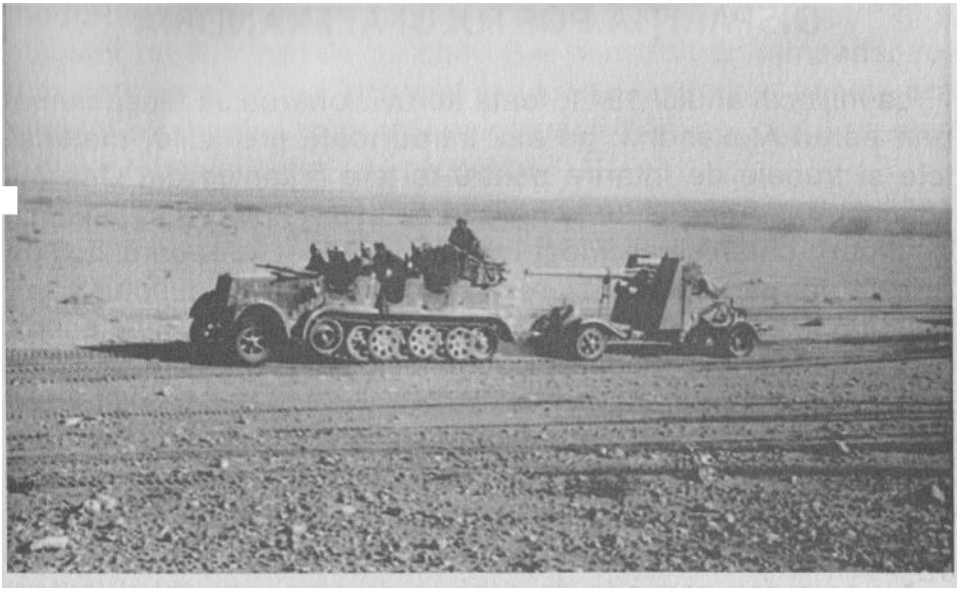

*” *ar”* uruvr

DISPARIŢIA PORTULUI ALEXANDRIA

La mijlocul anului 1941, toată aprovizionarea se făcea numai prin portul Alexandria: pe aici intrau toate proviziile, materialele şi trupele de întărire pentru forţele britanice din Orientul Mijlociu. Distrugerea lui ar fi fost o catastrofă pentru că, în lipsa unui port, britanicii ar fi fost într-o poziţie net inferioară faţă de armata germană, aprovizionată prin Italia, şi nu ar fi putut să se menţină în Egipt. Menţinerea portului Alexandria în bune condiţii era cheia succesului în Orientul Mijlociu. Rommel înţelesese foarte bine acest lucru: bombarda portul în fiecare zi şi, cu toată activitatea artileriei antiaeriene şi a avioanelor de vânătoare britanice, provocase stricăciuni considerabile.

La 18 iunie, echipa lui Maskelyne a primit ordinul straniu de a camufla portul Alexandria.

Nu se putea ascunde de ochii aviatorilor germani şi italieni un port atât de mare, care adăposteşte vapoare mari, cargoboturi, barje, nave de război, macarale, magazii, munţi de materiale, birouri, un far, cazărmi etc.

Soluţia adoptată a constat în înşelarea aviatorilor inamici care au fost atraşi către un fals port, situat într-un golf de aceeaşi formă precum cea a golfului Alexandria, situat la doi kilometri pe coastă, în plin deşert, în timp ce luminile adevăratului port au fost stinse sau camuflate. În plus, pentru a înşela avioanele de recunoaştere inamice, care verificau întotdeauna rezultatele bombardamentului din ziua precedentă, au fost fabricate ruine false în portul adevărat cu ajutorul unor pânze pictate, al unor cratere false, dărâmături false etc. Sistemele de iluminat ale celor două porturi, cel real şi cel fals, erau legate între ele, în aşa fel încât să poată fi acţionate simultan, chiar înainte de sosirea avioanelor inamice.

Reţelele adevărate au fost reproduse în portul fals, au fost instalate proiectoare adevărate şi baterii de artilerie antiaeriană reale, au fost pregătite explozii de artificii şi de bombe fumigene pentru a-i atrage pe piloţii duşmani. Au fost înălţate structuri uşoare de lemn care imitau structurile portului real, respectându-se cu mare stricteţe umbrele pe care le aruncau acestea în

Wi llh Hocrvw în imiftui Ctfiui mr ui uunwm rta Łuui nnunutai mod obişnuit în lumina lunii sau a proiectoarelor vaselor şi a stâlpilor de iluminat de pe chei. S-a construit un lampadar rotitor care reproducea întocmai farul din Alexandria; acesta era stins în momentul apropierii avioanelor inamice, dar li se lăsa suficient timp piloţilor să-l repereze.

În seara de 22 iunie 1941, bombardierele germane şi italiene s-au îndreptat spre portul Alexandria, dar, atacate de artileria antiaeriană a falsului port, s-au lăsat păcălite şi şi-au aruncat bombele peste portul fals, aproape în întregime distrus. Portul adevărat a rămas intact.

Portul fals a fost reparat în 23 iunie şi acoperit cu pânze false, pentru ca să nu fie descoperit de avioanele de recunoaştere din timpul zilei. În săptămâna următoare, în fiecare zi, bombardierele inamice au atacat portul fals, apoi, ocupate cu alte misiuni, mai exact cu atacul împotriva URSS, şi-au abandonat operaţiunile.

Din data de 21 iunie şi până la sfârşitul războiului, în portul Alexandria nu a căzut nicio bombă.[1]

OPERAŢIUNEA *CRUSADER*

La sfârşitul lunii iunie 1941, Wavell a fost înlocuit de Auchinleck, care a pregătit o nouă ofensivă prevăzută pentru 18 noiembrie 1941. Planul operaţiunii *Crusader (Cruciatul)* consta, în esenţă, în a-l face pe Rommel să creadă că atacul va avea loc foarte departe, spre sud, în preajma oazelor Siwa şi Dharaboud. Aşteptând ca toate unităţile britanice să-şi termine antrenamentul, locurile goale au fost umplute cu unităţi false, care, treptat, au lăsat locul unităţilor adevărate, pe măsură ce acestea soseau.

Oazele Siwa şi Djaraboud au fost transformate în baze de atac prin prezenţa unor unităţi de blindate fictive. Cei prezenţi au asistat la un adevărat spectacol foarte bine orchestrat: sosirea avangărzii, construirea depozitelor, săparea latrinelor, circulaţia camioanelor şi a tancurilor, sosirea unităţilor. S-au

[1] Fisher, pp. 84 – 99.

Operaţiunea Crusader. Tancurile înaintează printr-un teren cu maquis, **tipic Africii de Nord** înălţat corturile, bucătăriile de campanie au început să funcţioneze. Au fost aduse şi trupe adevărate, care noaptea dispăreau. Un grup restrâns de oameni asigura animarea umbrelor. S-a acordat o atenţie specială umbrelor aruncate de vehiculele şi clădirile false. Seara şi noaptea, iluminatul lăsa să se vadă o activitate febrilă. Taberele erau populate şi ele tot cu soldaţi falşi, fabricaţi dintr-o armătură de tuburi metalice şi îmbrăcaţi în uniforme incerte de pânză. Aceştia erau mişcaţi atunci când se apropiau avioanele. Văzuţi din avion, creau iluzia necesară. S-a inventat un sistem nou pentru a transforma camioanele în tunuri false. Au fost inventate tunuri false de lemn, care trăgeau cu artificii.

Pentru a proteja depozitele, mai ales pe cele de carburant, acolo unde avea să aibă loc atacul, Maskelyne a pus la punct un sistem de oglinzi care modificau forma şi mărimea rezervoarelor.

În apropierea momentului declanşării ofensivei, au fost intenificate emisiunile radio false şi au fost înlocuite treptat unităţile false cu unităţi reale. Odată realizată străpungerea, britanicii vor trebui să lichideze pungile italo-germane rămase

pe lângă calea ferată care mergea de-a lungul ţărmului. Pentru aceasta, britanicii aveau nevoie de capul de linie, Capuzzo.

tuvn llio «(/oro în umpui COIUI uv-ai uunua nazuui muriuiai

Infrastructurii*» de aici erau adaptate pentru descărcarea tancurilor şi a blindatelor. Pentru ca oraşul Capuzzo să nu fie bombardat, s-a decis să se construiască un capăt de linie la Misheifa, la 15 km distanţă. Au fost construite acolo toate suprastructurile necesare pentru a da iluzia unui punct de debarcare a tunurilor. S-au instalat şine reale. Aviaţia inamică putea măsura viteza cu care înaintau lucrările. În timpul primelor acţiuni ale operaţiunii *Crusader*, Misheifa a fost bombardată de opt ori şi aici au căzut peste o sută de bombe. Pe Capuzzo nu a căzut niciuna. Hărţile germane, găsite asupra prizonierilor, arătau că germanii considerau Misheifa drept capătul de linie.

Mai la sud, se construia o altă reţea de cale ferată. Pentru a da credibilitate ameninţării militare împotriva sudului extrem, o linie falsă, pornind de la sud de Cairo, se îndrepta spre oazele Siwa şi Djaraboud. Şinele erau făcute din canistre turtite, traversele din placaj şi totul era construit la o treime din dimensiunea reală, căci calea ferată era în plin deşert şi aviatorii italieni şi germani nu aveau niciun reper ca să-şi dea seama de dimensiunea reală. Avea tot ce trebuie, muncitori, tranşee servind ca adăposturi, bucătării, tabere pentru muncitori, o locomotivă falsă, făcută din scândurele de lemn, cu o sobă în interior ca să scoată fum. Şi existau şi 52 de vagoane.

Pe toată întinderea frontului, au fost aplicate reguli stricte pentru camuflarea depozitelor. Pânze uriaşe reproduceau sate întregi, case, străzi, ascunzând astfel punctele strategice.

La Tobruk, care era încercuit, amăgirea era şi ea prezentă. Aviaţia italo-germană trebuia să fie convinsă că obiectivele esenţiale, cum ar fi uzina de purificare a apei, au fost distruse şi este inutil să se mai ocupe de ele. Pe acoperişul clădirilor s-au pictat distrugeri false, demolări fictive, cratere de bombe inexistente. Când avioanele Ju-88 soseau deasupra zonei, apărătorii făceau să explodeze câteva bombe fumigene, ca să-i facă pe piloţi să creadă că avusese loc un bombardament şi, când se risipea fumul, se vedeau distrugeri grave. Piloţii duşmani raportau apoi la bazele lor distrugerile masive suferite de oraş.

Crusader a fost lansat la sfârşitul lunii noiembrie 1941. A fost o adevărată reuşită. Inducerea în eroare a funcţionat.

73

tren uruve

Documentele capturate arată că germanii au crezut cu adevărat în existenţa unităţilor fictive britanice. La Siwa, au estimat prezenţa unei brigăzi de infanterie şi a trei unităţi de blindate şi au lăsat în faţa oazelor trupe care ar fi putut fi folosite în altă parte.

Afrika Korps şi diviziile italiene s-au repliat de-a lungul coastei, părăşind garnizoanele pe care forţele britanice urmau să le lichideze. În felul acesta, oraşul Bardia, încercuit, a rezistat cu succes.

Când atacul real urma să aibă loc în sud, s-a creat o înşelătorie în nord: unităţi false, atacuri împotriva gardurilor de sârmă ghimpată care înconjurau oraşul, concentrări de unităţi, numeroase patrule. Apărătorii au tras ore în şir împotriva falselor trupe britanice, dar garnizoana a rezistat. Bardia nu a capitulat decât la 2 ianuarie 1942.

Rommel a abandonat asediul de la Tobruk. Spera să se

oprească, dar forţele britanice l-au forţat să se replieze şi, în cele din urmă, generalul german a preferat să se instaleze şi să ocupe poziţii defensive la Mersa Brega, pe frontiera tripolitană.

SUBMARINELE FALSE

În 1941, de Crăciun, *Royal Navy* dispunea doar de câteva submarine pentru a intercepta convoaiele italiene şi germane care îl aprovizionau pe Rommel şi aceste nave erau sistematic atacate de aviaţia inamică imediat ce reveneau în port.

De aceea, echipa lui Maskelyne a fabricat false submarine, utilizând ca schelet vechi vagoane de dormit de la *Transarabian Railway.* Aceste nave false le-au înlocuit pe cele adevărate în multe porturi, mai ales la Beirut, şi unele dintre ele au fost atacate violent de aviaţia italiană şi germană.

AMĂGIREA DIN MALTA

Malta, de unde plecau raidurile aeriene şi navale împotriva aviaţiei convoaielor care îl aprovizionau pe Rommel, era supusă unor atacuri zilnice din partea aviaţiei germane şi celei italiene.

Pierderile în avioane erau foarte serioase şi, la sfârşitul anului 1941, stricăciunile provocate pe piste şi în port atinseseră

un prag critic. De aceea a fost nevoie să se facă apel din nou la experienţa echipei Barkas-Maskelyne, pentru a îmbunătăţi sistemul de inducere în eroare destinat să protejeze pistele.

Echipa a ameliorat ceea ce exista deja, dar a menţinut sistemul în aşa fel încât să funcţioneze şi să se inspire după măsurile luate de Marea Britanie, mai ales în timpul bătăliei pentru Anglia. Au fost fabricate piste false, pe care au fost aşezate avioane de lemn şi de carton. Noaptea, aceste piste erau luminate, ca să-i atragă pe aviatorii inamici şi să-i ducă departe de cele adevărate. S-a simulat un trafic aerian de vehicule cu faruri care imitau luminile avioanelor la aterizare. Dacă duşmanul descoperea stratagema, aceste vehicule erau plimbate pe pistele adevărate, astfel încât avioanele inamice credeau că acelea sunt cele false şi nu le atacau, repezindu-se împotriva

Avioane false din lemn şi carton

75

JEAN DEUVR

I

celor false. Pentru a desăvârşi iluzia, au fost adăugate cratere false de bombe, distrugeri fictive, resturi de avioane zdrobite.

Aşa s-a încheiat anul 1941 în Orientul Mijlociu, un an în

care fiecare adversar şi-a înmulţit numărul de tertipuri şi stratageme. Pentru a marca un punct, Rommel, care pregătea ofensiva, a dorit să-i facă pe inamici să creadă că, departe de a se gândi să atace, se pregătea să evacueze Libia. Şi pentru a-i convinge, a dat foc câtorva antrepozite şi a sabordat câteva nave de aprovizionare în portul Mersa Brega. Dar britanicii au fost cei care au marcat ultimul punct în acel an: au descoperit că antrepozitele erau goale şi că navele sunt de fapt nişte vechi carcase deghizate pentru această ocazie.

76

aWrvilllia Hocntw în unifjui ***uvfi/r mr* «i & /.***

9

Invadarea URSS de către

Germania (1941)

Pentru a ascunde pregătirile şi declanşarea operaţiunii *Barbarossa* (invadarea URSS în iunie), înaltul Comandament german a pus în scenă o mare operaţiune de intoxicare a serviciilor secrete sovietice. Intoxicarea a comportat o mare varietate de tehnici şi de înşelătorii. Tema generală era să-i facă pe sovietici să creadă că toate pregătirile pe care voiau să le ascundă sunt destinate invadării Marii Britanii, fie din porturile franceze de la Marea Manecii (Operaţiunea *Haifisch, Rechinul)*, fie din Norvegia (operaţiunea *Harpune, Harponul)*. Generalii germani care au participat la această intoxicare nu ştiau că este

vorba numai de o amăgire şi au fost întru totul convinşi că se pregăteau să invadeze Marea Britanie.

Au avut loc numeroase mişcări de trupe. Trenuri pline cu oameni şi materiale părăseau în mod ostentativ frontiera de est pentru a merge spre vest, dar se întorceau noaptea. S-au efectuat exerciţii de îmbarcare şi debarcare a trenurilor cu divizii care ar fi trebuit să ajungă în porturile de pe ţărmul Mării Mânecii, acolo unde se adunau unităţile. Au fost elaborate ordine false de deplasare care au căzut în mâinile serviciilor aliate prin intermediul agenţilor sau al unor prieteni neutri. Au fost organizate numeroase zboruri de recunoaştere germane deasupra coastelor de est ale Marii Britanii.

Marina germană a participat la această înşelătorie, organizând o activitate intensă de debarcare, mai ales în porturile de pe ţărmul Mării Mânecii şi din Norvegia.

77

urwve

Pentru a-i păcăli pe sovietici în privinţa ordinului de luptă şi a apropierii trupelor lor de frontieră, nemţii au pus în funcţiune reţele false de comunicaţii radio şi au lansat ordine false de stat-major, care au căzut în mâna serviciilor secrete sovietice. Ziarele au publicat articole bine orientate. Mesajele personale din emisiunile de radio ale posturilor publice păreau să arate că trupele de şoc germane, cum erau paraşutiştii, blindatele, formaţiunile SS sunt cantonate în Franţa sau în Olanda şi că în est nu sunt decât divizii slabe. De exemplu, o unitate mulţumeşte artileriştilor dintr-o divizie blindată pentru că le-a trimis câteva sticle cu vin de Bordeaux. Sau trei paraşutişti de pe ţărmul Mării Mânecii îi fac urări unei

infirmiere… Ofiţerii SS din Leibstandarte îi trimit comandantului lor rănit trei sticle de şampanie Hennessy, cumpărate pe plan local şi, deci, de cea mai bună calitate. Se răspândesc zvonuri referitoare la rezidenţii străini din Germania, la membrii misiunilor diplomatice sau comerciale neutre. Aceste zvonuri ajung în cele din urmă în Uniunea Sovietică sau în Anglia. Ele pornesc din locuri diferite, sunt răspândite pe canale multiple, la Berlin prin portarul hotelului Markthalle, angajat al Abwehrului, în piaţa de legume şi fructe, la centrele de difuzare a presei. Sunt variate, adaptate diferitelor categorii de străini, neutri sau militari germani, angrosişti. Astfel, „ne putem aştepta la o reducere a numărului de trenuri civile în Vest, căci vor fi rechiziţionate”.

Abwehr-ul a folosit şi militari pe care i-a pus să joace un anumit rol, destinat unor eventuali britanici şi neutri rezidenţi în Germania, care ar putea fi agenţi aliaţi, inclusiv ruşi. Abwehr-ul considera că aceste acţiuni, inclusiv zvonurile, se vor regăsi în ţările neutre din Europa şi vor ajunge în cele din urmă la serviciile de informaţii inamice. Astfel, în cluburile civile sau militare de la Berlin şi din vestul Germaniei se puteau vedea ofiţeri ai unităţilor de blindate fumând ţigări cumpărate direct din Olanda. Se povesteşte că un ofiţer superior a fost arestat pentru indiscreţie: a vorbit despre viitoarea invadare a Insulelor Britanice.

Directorul hotelului Schloss Bellevue de la Berlin, hotel care serveşte pentru recepţii oficiale, a primit ordin să se pregătească

78

Tioivit lllo toc rotit în timpul coiul arai uomui exuzooi mon ami să primească înalţi demnitari ruşi la sfârşitul lunii mai.

Această operaţiune confirmă zvonurile, lansate cu mare grijă, conform cărora Stalin însuşi va veni curând să facă o cură de tratament la Baden-Baden. Staţia de metrou Anhalter se închide pentru public: va trebui să-i primească pe demnitarii sovietici şi este pavoazată în consecinţă.

Prin emisiuni, prin note de serviciu care se vor indiscrete, prin presă, sunt invitaţi să se prezinte la autorităţile militare sau civile toţi aceia care au cunoştinţe despre Marea Britanie sau Irlanda şi care vorbesc engleza. Se tipăresc mici broşurele despre modul de viaţă din Insulele Britanice, cuprinzând şi fraze şi expresii traduse în engleză, destinate trupelor de invazie.

Abwehr-ul este cel care desfăşoară cele mai multe operaţiuni de intoxicare, dar participă la acestea şi organismele care depind de Ministerul Afacerilor Externe şi de cel al Propagandei şi Informaţiei. Două cluburi, Auslandpress Klub şi Ausland Klub, amândouă frecventate de numeroşi ziarişti şi de diplomaţi din ţările neutre, sunt şi ele vehicule ale inducerii în eroare. Goebbels însuşi participă la marea înşelătorie: scrie un articol în *Volkisher Beobachter* din 20 iunie, în ajunul declanşării invaziei în URSS, despre cucerirea Cretei, lăsând să se înţeleagă că următoarea invazie va avea loc în Insulele Britanice. În mod ostentativ, Abwehr-ul cenzurează anumite pasaje din articole „din motive de securitate”… dar abia după ce ziariştii străini apucă să le citească.

Cu câteva zile înainte de declanşarea operaţiunii *Barbarossa*, măsurile de securitate de pe ţărmul Mării Nordului au fost întărite. Hotelierii erau obligaţi să verifice cu atenţie identitatea călătorilor. Anumite zone erau total interzise şi accesibile numai deţinătorilor unor paşapoarte speciale.

Ofiţerii şi generalii germani din est şi-au ignorat adevăratele obiective până în ultimul moment, iar unităţile de asalt au fost aduse la frontieră de-abia în ultimul moment.

Conducătorii sovietici nu au bănuit nimic despre pregătirile germane până în ultima clipă.

79

JCMIN UCUVC

Iar britanicii, la rândul lor, au avut mereu prezenin în minte posibilitatea unui atac german pe coasta lor de est… cu sau fără trucurile germane.

Operaţiunea Barbarossa a început

80

***«o/v/i /// «tocraro* în timpul coiul ao-ai uouea tiaz Doi nnonaiai**

10

Trucaje în deserturile Libiei

(1942)

VICTORIA DE LA ALAM HALFA

După ce a primit întăriri, Afrika Korps (Diviziile 15 şi 21 Panzere şi divizia uşoară 90) şi italienii (Corpurile 10,20 şi 21) au atacat liniile britanice la 21 ianuarie 1942. În zilele următoare, au ocupat oraşele Benghazi şi Tobruk şi au ajuns la frontiera egipteană. Din mai până în iulie, Rommel nu a încetat să-şi hărţuiască adversarii pornind de la linia El Alamein-Ruweisetălam Nayil-Himeimat, la mai puţin de 100 de km de Alexandria. Generalii britanici au recurs atunci la o înşelătorie pentru a-l face pe Rommel să creadă că poziţiile lor de apărare din Egipt sunt puternic fortificate (planul *Sentinel)*, că zona Cairo este apărată de două divizii recent sosite (fictive) şi că o nouă divizie (tot fictivă) staţionează în faţa Alexandriei. Existau tabere care adăposteau aceste unităţi virtuale. Adevăratele tunuri şi tancuri erau camuflate. O instalaţie de oglinzi, privită din avion, crea iluzia unor campamente cu alei bine trasate. Se pictează pe pânze uriaşe fel de fel de decoruri, pentru a face tancurile inamice să cadă în şanţuri şi să se izbească de ziduri.

Se instalează câmpuri de mine false. Se produce ceaţă artificială, care ascunde adevărata artilerie. Campamentele prind viaţă – vehiculele se mişcă, se vede fum. Statul-major al Armatei a 8-a britanice se mută în timpul nopţii, dar corturile şi vehiculele ei sunt înlocuite de altele fantomă. Informaţiile agenţilor şi zvonurile

81

Jtă N Ut. UVI concură pentru a confirma observaţiile efectuate de avioanele de recunoaştere germane şi italiene.

Royal Navy participă, de asemenea, la trucaje. Deghizează o duzină de ambarcaţiuni rapide în vase de pescuit paşnice, ca să le permită să se apropie mai uşor de convoaiele cu aprovizionare pentru Afrika Korps.

La 4 august 1942, generalul Alexander devine comandantul suprem al zonei Mediteranei, iar generalul Montgomery primeşte comanda Armatei a 8-a britanice de la frontiera cu Egiptul.

Britanicii pregăteau o ofensivă care se dorea definitivă şi, la rândul lui, Rommel se pregătea de atac. Planul lui consta în deplasarea, în secret, a Afrika Korps de la nord la sud pentru a străpunge liniile britanice şi a înainta apoi spre nord pentru a încercui grosul forţelor lui Montgomery. A executat mişcările unităţilor pe timp de noapte, lăsând pe loc, pentru a-l înşela pe inamic, vehicule şi camioane false. Era convins că britanicii, obosiţi, nu-i vor opune o rezistenţă reală. Mussolini, la rândul lui, îşi trimisese deja cu avionul calul alb cu care avea de gând să defileze în fruntea soldaţilor lui la intrarea în Cairo. Pentru a fi sigur că se va păstra o tăcere radio absolută, Rommel a pus să se debranşeze toate emiţătoarele unităţilor sale.

În perspectiva bătăliei pe care o pregătea, înaltul Comandament britanic a recurs la numeroase trucaje. A cerut echipei Barkas-Maskelyne să facă să apară două divizii motorizate fictive la nord de Cairo. Aşadar, au fost construite campamente pentru aceste două unităţi după metoda deja verificată: rânduri de corturi, bucătării fumegânde, depozite de tot felul, grămezi de pietriş. Exista chiar şi o cantină NAAFI *(Navy, Army and Air Force Institute)*. În fiecare zi se înălţau noi corturi, se instalau alte piese false de artilerie. Depozitele cresc. Seara se aprind lumini. Câteva vehicule merg necontenit ziua şi noaptea şi lasă urme de parcă ar fi trecut pe acolo sute de vehicule. Manechinele care îi reprezintă pe soldaţi sunt mişcate şi îşi schimbă mereu poziţia.

Serviciul de transmisiuni al Armatei a 8-a a pus în funcţiune un fals trafic radio, care se presupunea că provine de la aceste unităţi şi l-a organizat în aşa fel încât a ascuns nemţilor

82

oivi (mo aocrolo în timpul eonii ao-ai uoiton ***hjizdoi*** *monaiai* adevăratele poziţii ale unităţilor reale de blindate şi motorizate ale britanicilor.

Hărţile capturate de la Afrika Korps pe câmpul de luptă arată că ofiţerii din unităţile de Panzere cunoşteau prost terenul de la sud de front şi credeau că toată această regiune este formată din nisip întărit şi pietre. Or, în realitate, există pe alocuri zone cu nisip moale, alb şi fin, în care vehiculele grele, mai ales tancurile, se împotmolesc. Ca să-i păcălească pe germani, care au intenţia să atace prin sud, Force A a tipărit hărţi false, care marchează drumurile cu nisip moale ca fiind nişte drumuri de nisip întărit şi piatră, excelent adaptate pentru blindate.

Pentru ca aceste hărţi trucate să ajungă până la Afrika Korps, Force A face ca un tanc să sară în aer călcând pe o mină. Echipajul lui este salvat de alt tanc, dar, în graba evacuării, soldaţii îşi abandonează sacii individuali. Într-unul din ei se găseşte o hartă veche, foarte uzată şi mototolită… a doua zi o patrulă britanică constată că, în timpul nopţii, tancul a fost jefuit şi harta a dispărut. Prizonierii germani interogaţi după bătălie au mărturisit că o hartă falsă a determinat unităţile să se afunde într-un teren prost şi să piardă timp şi carburant.

Dar nu este suficient. Rommel trebuie încurajat să înainteze şi mai mult spre sud. Dudley Clark activează planul *Kondor*.

Kondor era o misiune a Abwehr-ului în Egipt. Şeful ei era John Eppler, născut şi crescut la Alexandria, de religie musulmană, din părinţi germani, intrat în Abwehr cu puţin timp înainte de război. În aprilie 1942, fusese trimis în Tripolitania cu două posturi de emisie-recepţie, o sumă mare de bani şi un cod. Însoţit de adjunctul lui, tot german, Peter Monkaster, fusese călăuzit prin deşert şi se instalase la Cairo, protejat şi ajutat de Mişcarea Ofiţerilor Liberi şi de Frăţia Musulmană, organizaţii de orientare antibritanică. Misiunea era legată prin emiţătoarele şi receptoarele ei de un post de ascultare al Abwehr-ului, situat la Atena, şi de compania de interceptări radio din Afrika Korps.

Printre ofiţerii egipteni care colaborau cu *Kondor* erau şi Gamal Abdel Nasser şi Anwar El Sadat, amândoi deveniţi ulterior şefi de stat în Egipt.

83

ucuvr

Cinematograful s-a inspirat din această misiune. Filmul realizat pe tema ei s-a numit *Rebecca*, după numele cărţii

utilizate de Eppler pentru a cifra şi a descifra mesajele.

Kondor a fost reperat de o agentă a Agenţiei Evreieşti, aflată în strânsă legătură cu SIS. Eppler şi Monkaster au fost arestaţi la 10 august, la fel ca şi Sadat şi ceilalţi agenţi. Codul a fost găsit. Unul din posturile de emisie a fost recuperat din Nil, cu tot cu procedurile şi lungimile lui de undă.

Aşadar, misiunea *Kondor* şi-a reluat transmisiunile… sub controlul lui Dudley Clarke. Un prim mesaj semnalează că Armata a 8-a „aşteaptă întăriri înainte de face orice altceva, căci moralul său nu este bun şi încearcă să câştige timp, prefăcându-se că este gata". *Kondor* mai anunţă că materialul şi trupele debarcă la Port-Said şi, cum sute de egipteni văd acest lucru, comunică şi natura adevărată a încărcăturii. Iar aceasta măreşte încrederea nemţilor în agenţii lor. Câteva nopţi mai târziu, o telegramă rezumă ordinea de bătaie britanică de-a lungul frontului şi insistă asupra faptului că Armata a 8-a nu are decât puţine trupe în sud (adică exact acolo unde este nisipul moale!).

Ulterior s-a aflat că Rommel fusese foarte încântat de acest mesaj, care îi întărea ideea de a ataca prin sud. A cerut chiar crucea de fier pentru Eppler.

Când comandamentul britanic a considerat că inamicul a reperat foarte bine prezenţa a doua divizii false, tabăra a început să se „subţieze", în fiecare zi câte puţin, pentru a-i face pe nemţi să creadă că trupele se duc la linia El Alamein.

Poziţiile britanice din nordul şi din centrul acestei linii sunt bine fortificate şi numai porţiunea situată între depresiunea El Quattara, la sud de creasta Alam Nayil, este favorabilă unei înaintări rapide cu tancurile. Britanicii şi-au concentrat aşadar blindatele în apropiere de dealul Alam Halfa, foarte bine

înzestrat cu artilerie. Pentru a-i ascunde lui Rommel această concentrare, trucajul Armatei a 8-a a constat în regruparea unităţilor virtuale la sud de linia El Alamein; două batalioane de tunuri false la est de Himeimat, o brigadă falsă de infanterie la Sanaket Gaballa. S-au amenajat, de asemenea, câmpuri false de mine. Această concentrare era gata în ziua de 25 august 1942. La

nj yil *iii»* uecroto în timpul celui ao-ai uoiion KnzDoi Monaiai

30 august, Rommel a atacat în porţiunea de front situată între depresiunea l I Quattara şi Alama Nayil şi a început înaintarea spre nord. Aici a nimerit peste focul puternic al unităţilor blindate britanice şi peste puternica artilerie de la Alam Halfa.

La 3 septembrie, Rommel şi-a oprit ofensiva. Alam Halfa este o victorie care marchează ultima încercare a Afrika Korps de a-şi învinge adversarii.

VICTORIA DE LA EL ALAMEIN

Ofensiva lui Montgomery (operaţiunea *Light Foot)* a debutat la 23 octombrie 1942. Linia frontului avea o lungime de 65 km, limitată la nord de mare şi la sud de depresiunea El Quattara. Planul lui Montgomery era să atace la nord, făcându-l pe Rommel să creadă că va ataca în sud. Înşelătoria de mari dimensiuni care va fi pusă în scenă avea drept scop să convingă

Afrika Korps şi pe italieni că ofensiva britanică va porni din sud, lăsându-l pe Rommel să şovăie, chiar şi după ce va fi angajată bătălia, în privinţa locului în care se va concentra efortul principal al britanicilor. Acţiunea de inducere în eroare trebuia aşadar să conţină şi câteva operaţiuni menite să întreţină această incertitudine. Montgomery considera că va avea suficient timp să traverseze câmpul de mine înainte ca Rommel să-şi stabilească definitiv strategia. Trebuia, de asemenea, să-şi convingă adversarul că ofensiva lui nu va fi gata înainte de sfârşitul lunii noiembrie.

Montgomery şi ofiţerul lui însărcinat cu inducerea în eroare, colonelul Richardson, au impus mai multe acţiuni imperative, în primul rând, concentrarea vehiculelor destinate unităţilor de asalt să se efectueze în fiecare zi cu un număr mic de vehicule şi să fie încheiată înainte de 1 octombrie. Astfel, inamicul, nevăzând o mare concentrare de forţe, nu va avea motive să se teamă de o ofensivă iminentă. O altă măsură impusă a fost aceea ca depozitele să fie construite şi camuflate cu mult timp înainte de atac, când erau încă goale. Vor fi umplute numai în ultimul moment. Astfel, inamicul, obişnuit să le vadă tot timpul.

nu va avea un indiciu că ofensiva este iminentă. Montgomery a cerut ca drumurile dintre zonele de concentrare şi primele linii să fie executate încă de la mijlocul lui septembrie şi să se înceapă cu cele a căror amenajare va dura cel mai mult. Ultimele două tronsoane nu vor fi terminate decât în ultimele două nopţi de dinaintea atacului.

Pentru a fi asigurat cel mai strict secret, niciun detaliu al operaţiunii nu va fi comunicat de la nivelul statului-major la divizie şi, în cadrul statelor-majore, nu vor fi iniţiaţi decât şeful statului-major şi comandantul artileriei. Nu se va consemna nimic în scris în legătură cu operaţiunea *Light Foot*\ începând din 14 septembrie toate ordinele se vor transmite pe cale orală.

Planul de inducere în eroare numit *Bertram* comporta mai multe componente specifice.

Diamond a amenajat o conductă falsă, în lungime de 8 km, destinată aprovizionării cu combustibil a unităţilor concentrate în sud. Aceasta pleca de la Alam el Khadim, de la capătul conductei reale existente şi cobora spre sud, în direcţia Sanaket Gabila. A fost săpat un şanţ adevărat. Falsa conductă, făcută din canistre turtite, era instalată în timpul zilei, ca să poată fi eventual zărită de avioanele de recunoaştere italiene şi germane. Noaptea, partea de conductă terminată era scoasă din şanţ şi şanţul acoperit. A doua zi se începea un nou tronson. În fiecare zi, aviaţia inamică putea să constate că lucrările înaintaseră şi se putea calcula viteza de instalare a conductei. Estimările ei duceau la concluzia că pregătirile britanice nu vor fi încheiate înainte de sfârşitul lui noiembrie. De-a lungul conductei au fost ridicate staţii false de pompare şi rezervoare false.

Planul *Brian* prevedea construirea de depozite false de combustibil, de muniţii şi de alimente în sud, însoţite de tabere destinate, aparent, să găzduiască personalul de supraveghere a depozitelor.

Planul *Munassib* prevedea ca, înainte cu o săptămână de începutul ofensivei britanice, să fie construite la liziera orientală a depresiunii Munassib din sud, amplasamente de baterii echivalente cu trei regimente şi jumătate de artilerie, care urmau

să fie umplute cu tunuri false. Au fost lăsate nemişcate timp de o

Prizonieri germani capturaţi în Depresiunea Munassib la 4 septembrie 1942

săptămână pentru a-i face pe nemţi să creadă că sunt trucaje, într-o noapte, cu puţin înainte de începutul bătăliei, au fost dotate cu tunuri adevărate. Când a început bătălia, nemţii au fost aşadar bombardaţi de tunurile pe care le credeau de butaforie, pentru a-i convinge că ofensiva britanică va începe din sud.

Planul *Martello* avea drept scop să mascheze mişcarea Corpului 10 al Armatei a 8-a. Înainte de 6 octombrie, 450 de vehicule false şi peste 600 de *Sunshields* au fost concentrate în apropiere de El Imayid, în nordul dispozitivului, pentru a-i obişnui pe observatorii inamici să vadă aceste transporturi masive pentru dotarea Corpului 10. În noaptea de 21/22 octombrie, blindatele adevărate din Corpul 10 au înlocuit aceste trucaje cu tancurile camuflate de *Sunshields,* aşadar invizibile din avion. S-a procedat la fel şi cu artileria, cu 25 de tunuri camuflate sub camioane false. 360 de tunuri vor fi ascunse astfel. Toate blindatele adevărate şi artileria lor au fost plasate cu puţin timp înainte de atac, în ziua de 23 octombrie. Pentru observatorii inamici, nu se vedea niciun fel de schimbare sau deplasare a tunurilor, tancurilor sau vehiculelor în acel loc.

87

Planul *Murrayfield* avea drept obiectiv să ascundă amenajarea liniei de blindate. Cu puţin timp înainte de atac, Diviza 1 blindate şi Brigada 24 blindate au părăsit campamentul şi au fost înlocuite de 1.370 camioane, 64 de tunuri false şi 300 de tancuri false în locul unităţilor reale. Observatorii aerieni inamici nu şi-au dat seama de înlocuire.

Planul *Melting Pot:* Divizia a 10-a blindate britanică a părăsit poziţia, îndreptându-se spre sud. În noaptea de 22/23 octombrie, a pornit spre nord, fiind înlocuită în cantonament de trucaje de butaforie, piesă cu piesă.

Afrika Korps intercepta comunicaţiile radio. Au trebuit organizate şi puse în funcţiune reţele false între statul-major şi unităţile false, pentru a masca dispariţia unităţilor adevărate şi înlocuirea lor cu trucaje. Traficul trebuia să se desfăşoare fără poticniri, pentru a nu atrage atenţia serviciilor germane şi cu

aceeaşi intensitate ca şi atunci când ar fi fost prezente unităţile adevărate.

PUNEREA ÎN APLICARE

În noaptea de 30 septembrie a început deplasarea vehiculelor de transport spre El Imayid, în nord (operaţiunea *Martello*): 4.000 de camioane adevărate scoase din depozitele de rezervă şi 700 false au fost dispuse în dreptunghiul *Martello* (8 x 13 km) sub camuflaj. Se presupunea că nemţii vor descoperi o parte din ele, dar nu avea importanţă, căci această grupare nu avea nici tancuri, nici piese de artilerie grea. În realitate, 700 de tancuri şi numeroase tunuri grele erau ascunse sub camioane. Aici a început atacul la 23 octombrie.

În acest dreptunghi *Martello* au mai fost adăugate încă 700 de *Sunshields* sub plase de camuflaj; acestea adăposteau tancuri şi tunuri false, amestecate cu cele adevărate. Echipajele celor adevărate se vor instala numai cu puţin timp înainte de atac. Fiecare echipă va avea o insignă numerotată care îi va permite să-şi găsească discret şi uşor maşina.

În sud, forţele britanice organizează numeroase patrule şi câteva raiduri locale pentru a-l convinge pe Rommel să

„IMtWi Hm nocroro în timpul coiul ao-ni uoima ruizuui nnunuini supravegho/i» în mod deosebit partea de sud. Şi, într-adevăr, îşi înmulţeşte raidurile aeriene.

Construcţia falselor depozite din sud începe la 7 octombrie,

cu urme false de căi ferate care unesc depozitele făcute din butoaie goale, trunchiuri de palmier, lăzi de roşii, camuflate sub pânze, sub plase şi vată de sticlă. Au fost construite peste 700 astfel de depozite. Între ele sunt plimbate în fiecare zi câteva camioane, ca să se formeze urmele unui mare număr de vehicule.

Nemţii se arată foarte interesaţi de ceea ce se întâmplă în sud şi mai ales de înaintarea lucrărilor la conductă. Echipa Barkas Maskelyne pregăteşte o nouă diversiune pentru dimineaţa de 24, în spatele liniilor germane (operaţiunea *Knox)*, pentru a împiedica unităţile germane să ajungă în mijlocul bătăliei.

La 15 octombrie, în sud se construiesc amplasamente adevărate de baterii, care sunt înarmate cu tunuri, camioane şi soldaţi de butaforie – echivalente cu trei regimente de artilerie de câmp. Acestea sunt camuflate cu carton şi pânză, care se lasă însă uşor date la o parte de vânt. Un camion de trei tone dă în mod deliberat umbre false. Soldaţii falşi nu sunt deplasaţi în mod intenţionat două treimi din zi (nici măcar la falsele latrine!)

I se lasă o marjă de timp inamicului să repereze aceste erori şi să tragă concluzii, apoi „neglijenţele" sunt corijate în grabă.

La 18 octombrie, 1.000 de tancuri, 2000 de tunuri şi vehicule de transport, părăsesc în plină zi amplasamentul din spate şi se îndreaptă spre linia frontului (El Alamein), aflat la două zile de marş, şi se înşiră pe pistele care duc spre sud. Serviciile germane, supraveghind îndeaproape aceste mişcări, estimează că nu este vorba decât de un exerciţiu.

Neştiind încă unde vor ataca britanicii, Rommel îşi împarte cele 500 de tancuri: Divizia 15 Panzere şi divizia Littorio în

nord. 21 Panzere şi divizia Ariete în sud. Rezervele (90 Panzere şi divizia Triest) rămân în centru. Decorul este gata. La nord se află o concentrare de vehicule sub camuflaj, dar pentru germani, neavând tancuri şi artilerie, ea nu reprezintă o ameninţare, cu atât mai mult cu cât nu se observă nicio mişcare suspectă. Dimpotrivă, sunt îngrijoraţi de zona din sud şi o supraveghează

89

JC «n uruve

Divizia XV de Panzere în fiecare zi, mai ales conducta, staţiile de pompare şi vehiculele care vin să alimenteze. Au reperat numeroase depozite cu tot camuflajul lor şi au notat că patrulele britanice s-au înmulţit. Afrika Korps estimează, datorită interceptărilor sale radio, că în acea regiune au fost instalate trei regimente de artilerie.

În noaptea de 20 octombrie, încă se mai încarcă tancuri false în camioane, care vor înlocui toate unităţile britanice (mai ales pe cele de blindate) care pleacă spre front. Pentru a evita

cea mai mică întrerupere în traficul radio, o grupă de operatori radio aparţinând unei unităţi de blindate asigură legătura în permanenţă. Mesajele se referă la un aşa-zis exerciţiu în curs de desfăşurare.

Cu o zi înainte de 23 octombrie, Corpul 30 britanic lansează o serie de raiduri în sud, apoi se îndreaptă spre *Martello* foarte discret. Fiecare blindat care pleacă din sud este înlocuit de un vehicul gol. Fiecare tanc care pleacă este înlocuit de un trucaj sub camuflaj. Pentru moment, concentrarea de la *Martello* cuprinde în esenţă trucaje. Pentru a masca înaintarea unităţilor blindate spre nord, urmele şenilelor sunt şterse cu mătura.

Pe măsură ce blindatele sosesc la *Martello,* fiecare din ele este condus la amplasamentul copiei sale (false) şi camuflat, la

90

Hm vii lllu meroto în timpul celui ao-iti uoiion Hniooi Monaim fel ca acea: „În mir un vehicul nevinovat. Echipajele nu mai au dreptul din acest moment să se mişte pe timpul zilei şi nici să aprindă luminile. Nimeni nu trebuie să-l alerteze pe inamic în legătură cu ceea ce se întâmplă. În sud, baterii adevărate de artilerie le înlocuiesc pe cele false.

Înlocuirea maşinilor de butaforie cu cele reale durează două nopţi. Observatorii aerieni raportează că Divizia 10 blindate britanică este în acelaşi loc, alta se află la 80 km mai în spate. În realitate, acolo unde era Diviza 10 blindate, avioanele italiene şi germane văd campamentele şi cuverturile puse la uscat pe tancuri, circulaţia soldaţilor, iar noaptea luminile aprinse. Nu-şi pot da seama că această divizie este înlocuită de 1.500 de vehicule goale şi 1.870 tancuri şi camioane de 3 tone, în cea mai mare parte false. Adevărata Divize 10 este deja în nord, la *Martello.*

OPERAŢIUNI PARALELE

În paralel cu aceste operaţiuni vizuale, Force A execută o serie întreagă de manevre destinate să-l convingă pe Rommel şi OKW că Armata a 8-a nu va fi gata de ofensivă decât la jumătatea lui noiembrie, în cel mai bun caz. Răspândirea zvonurilor în Turcia, crearea a doua armate virtuale în Orientul Mijlociu, a 9-a şi a 10-a (bazate pe două brigăzi reale), utilizarea agenţilor dubli au concurat la realizarea înşelătoriei. În plus, agenţii dubli îi informau pe germani despre sosirea unor convoaie aliate sau despre natura încărcăturii lor, amestecând realitatea cu informaţiile dirijate.

Pentru a dispersa la maximum trupele coalizate, comandamentul britanic i-a cerut lui David Stirling de la *Special Air Service* şi celor din *Long Range Desert Group* să execute patru operaţiuni de diversiune, care au avut loc cu puţin timp înainte de atacul lui Montgomery; un prim raid împotriva oraşului Benghazi, port pe unde soseau întăririle şi aprovizionarea cu materiale pentru armata lui Rommel, un al doilea împotriva unui alt port de sprijin, Tobruk, un al treilea împotriva aeroportului de la Barce, la 80 km est de Benghazi, una din bazele

aviaţiei italo-germane şi să ocupe oaza Djalo, pentru a ameninţa liniile de aprovizionare ale Afrika Korps.

La această operaţiune participă şi unităţi sudaneze.

Or, aceste diversiuni implică o acţiune de mare anvergură, şi care presupune riscuri însemnate pentru comandourile din *Special Air Service* şi pentru *Long Range Desert Group.*

În timp ce unităţile îşi pregăteau operaţiunile, deloc uşoare, căci vor trebui să traverseze 1.300 km de deşert cu 60 de vehicule care transportau 200 de oameni cu echipamentul lor fără a fi reperaţi, au început bârfele… La Alexandria, se semnalează Securităţii că un marinar beat dintr-o escadră britanică a anunţat că vasul lui urma să plece curând într-un raid împotriva oraşului Tobruk. Un ofiţer al Franţei Libere de la Beirut a raportat şefilor să-i nişte pălăvrăgeli ciudate auzite la piaţă cu privire la o operaţiune de debarcare în Cirenaica. La Cairo, barmanul dintr-un mare hotel, despre care se credea că lucrează pentru germani, pare să fie şi el foarte bine informat…

Când, după ce traversează deşertul, comandoul de la *Special Air Service* (în rândurile căruia se aflau şi câţiva francezi), ajunge în apropiere de Benghazi, află de la agenţii săi că duşmanul pare să fi fost prevenit de sosirea lor: numeroase trupe italiene au sosit ca întăriri, avanposturile au fost consolidate… în bazar nu se vorbeşte decât de viitorul atac al britanicilor. Populaţia civilă a fost regrupată sau evacuată. O importantă unitate germană de mitraliori şi o divizie italiană au venit recent din est. Împrejurimile oraşului sunt minate. Au fost luate măsuri speciale în port, unde apărarea a fost întărită.

Comandoul SAS raportează această situaţie la cartierul general din Cairo. Răspunsul soseşte… surprinzător: „Toate acestea nu sunt decât bârfe de bazar. Continuaţi aşa cum s-a prevăzut”.

David Ştiriing

92

Hmvicilh Hocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Atunci comandoul încearcă să pătrundă în oraş şi constată că erau aşteptaţi; posturile de gardă sunt în alertă, mitralierele fixate spre ei, minele dispuse de o parte şi de alta a drumurilor.

Operaţiunea trebuie anulată, dar, când se repliază, comandoul este mitraliat violent, la firul ierbii, de către un avion italian aflat fără îndoială la pândă.

Unităţile sudaneze care trebuiau să ocupe oaza de la Djalo sunt şi ele aşteptate: câmpuri de mine, mitraliere şi tunuri orientate spre ele. Primesc ordinul să renunţe.

Patrula *LRDG*, care trebuia să atace Tobrukul, a întâmpinat aceleaşi probleme: garnizoana germană, întărită cu o divizie italiană sosită recent, o aştepta. Două contratorpiloare şi patru

torpiloare care sprijineau raidul s-au scufundat. LRDG a suferit pierderi grele.

Cu toată apărarea, patrula însărcinată cu terenul de la Barce a reuşit să incendieze 30 de avioane inamice.

Executanţii nu au aflat decât în noiembrie, după atacul lui Montgomery, că ceea ce considerau ei drept eşecuri erau, în realitate, succese ale unei induceri în eroare reuşite. Această înşelătorie avea drept scop să creeze o ameninţare serioasă în spatele armatei italo-germane şi la adresa căilor lor de aprovizionare, pentru a-l forţa pe Rommel să ia de pe front cât mai multe unităţi, avioane, artilerie antiaeriană, blindate. Ameninţarea trebuia să fie considerată gravă. Într-adevăr, Rommel a angajat în această operaţiune trupe mult disproporţionate faţă de efectivele de comando angajate în aceste diversiuni, trupe a căror lipsă avea să se facă simţită în ziua atacului lui Montgomery.

Grupul Barkas-Maskelyne, care se ocupa de diversiunea navală din spatele liniilor germane, a îmbarcat, în după-amiaza zilei de 23 în 4 transportoare, 800 soldaţi şi 30 de tancuri, un fonograf şi amplificatoare de sunet. Totul se desfăşura în public, în văzul tuturor şi un agent german a reperat această operaţiune. În realitate, soldaţii erau luaţi de la serviciile necombatante, iar tancurile erau false. Convoiul cu trei vedete rapide a apărut pe la ora 17.00. Mai târziu vom afla că germanii erau la curent cu aceasta. La căderea nopţii, transporturile s-au întors. N-au mai rămas decât trei vedete şi două barje.

93

Jr AN DFUVF

La ora 17.30, un avion german a raportat că diviziile

blindate britanice se află tot în cantonamentele lor. Serviciile germane estimau în acea zi că britanici nu vor fi gata de atac până peste cel puţin două săptămâni.

La ora 21.40, în ziua de 23 octombrie 1942, artileria britanică a deschis focul. Bătălia de la El Alamein a început. *Bertram* şi-a jucat rolul lui. Un grup de operatori radio a început un fals trafic radio, lăsând să se înţeleagă că atacul masiv al tancurilor are loc la sud de linie.

Raidul Barkas-Maskelyne începe la 30 de kilometri în spatele fontului prin emiterea de fum, tiruri reale şi folosirea intensă a fonografului (legat la amplificatoarele de sunet), care reproduce zgomotul unui asalt amfibie. Apărarea de coastă este luată prin surprindere. Se proiectează rachete luminoase. Totul pare atât de real, atacul (fals) de artilerie, ordinele false răcnite în megafon, zgomotul de lanţuri şi şenile. Avertizaţi deja de rapoartele primite din Alexandria cu privire la plecarea convoiului în ziua precedentă, germanii trimit o parte din Divizia XC şi din avioane. Şi lipsa acestor unităţi se va face simţită pe linia de apărare de la El Alamein. Grupul Barkas-Maskelyne a suferit un tir de artilerie şi un atac aerian înainte să se întoarcă…

Rommel a fost bătut. Nu i-au rămas decât 5.000 de nemţi, 2.500 de italieni, 11 tancuri germane, 35 tunuri antitanc şi 65 de tunuri de câmp germane. Mai multe mii de germani şi de italieni au fost ucişi, 30.000 de oameni luaţi prizonieri, 4.500 tancuri şi 1.000 tunuri capturate de Armata a 8-a. El Alamein a marcat unul din marile momente de cotitură ale războiului. Inducerea în eroare şi-a jucat rolul. Rommel şi ceea ce îi mai rămăsese din Afrika Korps s-au retras până în Tunisia.

Nemţii s-au lăsat păcăliţi de operaţiunea *Bertram.*

Generalul german von Thoma, unul dintre cei mai buni adjuncţi ai lui Rommel, i-a declarat lui Montgomery, după ce a fost prins, că Afrika Korps era convins să atacul britanic va avea loc în sud şi Rommel îşi dispusese trupele în aşa fel încât să-i facă faţă. Serviciile de informaţii din Afrika Korps dăduseră, de aseme –, nea, asigurări că atacul britanic va avea loc în sud, precizând totuşi că în nord ar putea să se producă un atac de diversiune.

94

liuvicillo în: rolo IU timpul coiul ao-ai uoiioh exoz Doi monaiai

Italienii se lăsaseră şi ei păcăliţi. O hartă elaborată de serviciile lor de informaţii arăta că blindatele lui Montgomery erau în sud şi concentrarea de vehicule de la Martello nu prezenta nicio ameninţare.

În ajunul atacului britanic, *Fremde Heere West*, biroul german însărcinat cu ţinerea la zi a ordinii de bătaie a duşmanului şi cu evaluarea ansamblului informaţiilor militare pentru teatrul de vest, estima că Armata a 8-a nu va fi capabilă să lanseze o ofensivă decât peste câteva săptămâni. Astfel încât Rommel a şi plecat de pe front. La 22 octombrie, în preziua atacului, raportul generalului Stumme, comandantul *ad interim* în absenţa lui Rommel, declara: „situaţia inamicului neschimbată”.

Aceste observaţii sunt confirmate şi de faptul că Rommel a continuat să menţină două divizii de blindate în sud în primele zile ale luptei, estimând forţele britanice din acel loc la trei divizii blindate.

La 22 noiembrie

1942, Winston

Churchill s-a adresat Parlamentului britanic: „Un admirabil sistem de inducere în eroare a inamicului a permis luarea lui prin surprindere.

Inamicul n-a ştiut când va avea loc atacul britanic.

Corpul 10, reperat la 50 mile în spatele frontului, şi-a reluat discret locul în dispozitivul de luptă, lăsând în locul lui tancuri false”.

Winston Churchill vorbeşte la BBC

95

JEAN DEUVE

1 1

Inducerea în eroare în Birmania

(1942)

La începutul anului 1942, generalul Wavell a fost numit comandant suprem al teatrului de operaţiuni din India. După ce a părăsit comandamentul forţelor britanice din Orientul Apropiat în iunie 1941, la 10 decembrie 1941 a preluat comandamentul ABDA (americani, britanici, olandezi şi australieni), care încerca să se opună înaintării japonezilor în Asia de Sud-Est. Wavell şi-a păstrat postul până în august 1943, dată la care a fost numit vicerege al Indiilor.

Wavell era specialist în arta inducerii în eroare. L-am întâlnit deja în Orientul Apropiat în 1940 şi 1941, organizând operaţiuni de dezinformare îndreptate împotriva italienilor şi a germanilor. Imediat ce a ajuns în India a creat G *Secret Intelligence* (inducerea în eroare), pe o bază analogă cu cea a Forţei A din Orientul Apropiat sau GSI (d). În martie 1944, GSI (d) a devenit Divizia D. Primul său şef a fost col. Peter Fleming, instalat la New Delhi, cu antene la Kandy, Calcutta, Chung-king. Acest birou primea directive de la *London Controlling Section* în legătură cu acţiunile care depăşeau cadrul sud-est asiatic şi lucra în legătură cu *Force A* din Mediterana şi cu *American Security Control*, organismul american care se ocupa de inducerea în eroare a inamicului.

GSI (D) îşi desfăşura operaţiunile împotriva japonezilor, care ocupaseră Birmania, ameninţau Ceylonul şi sfidau Royal Navy în Oceanul Indian.

96

nan/leilia aocnn în timpul calul tut ui uouea nazoot monaiai

Wavell comanda teatrul de război din India atunci când

japonezii atacau fără încetare trupele britanice. În martie şi în aprilie 1942, atacurile lor deveniseră atât de violente, că îi obligau pe adversarii lor să se replieze, să evacueze total Birmania şi să se fixeze pe frontiera Indiei. Lipsiţi de materiale şi de oameni, comandanţii britanici au recurs la inducerea în eroare pentru a încerca să-i tempereze pe japonezi.

GSI (d) a utilizat ingredientele obişnuite al inducerii în eroare – documente false care ajungeau la japonezi, reţele false de radio, bombardamente aeriene şi navale ale presupuselor locuri de atac, dispoziţii invitând populaţia să evacueze satele. GSI (d) şi-a recrutat agenţi dubli care s-au adăugat agenţilor manipulaţi de *London Controlling Section* şi de *Force A.* Unul dintre aceşti agenţi, un chinez poreclit „Balena purpurie", a reuşit să introducă în Japonia informaţii orientate (de pildă, despre întărirea Royal Navy în Oceanul Indian, în speranţa de a vedea că flota niponă încetează să se mai gândească la invadarea Ceylonului – acţiune care se pare că a avut efect).

Şi păcăleala referitoare la ordinea de bătaie a britanicilor din India a fost la fel de reuşită. La finele anului 1944, statul-major japonez estima numărul diviziilor britanice din Extremul Orient la dublu faţă de cât era în realitate. Dar cei răspunzători de inducerea în eroare a japonezilor s-au lovit de o problemă pe care n-o avuseseră în Europa: indiferenţa înaltului Comandament nipon faţă de informaţii (reale sau false). Japonezii îşi făceau un plan rigid şi se ţineau de el, refuzând să-l modifice în funcţie de informaţii, chiar dacă acestea erau importante.

În schimb, înşelătoria tactică pe câmpul de luptă exercita o influenţă serioasă asupra trupelor japoneze, mai ales la nivelul eşaloanelor de jos.

Tehnica atât de scumpă britanicilor, documentul abandonat ca din întâmplare sau din neglijenţă pentru ca japonezii să-l găsească a fost utilizată frecvent, mai ales în martie şi aprilie 1942, când înaintarea, infiltrările şi atacurile japoneze atinseseră momentul culminant. Generalul Wavell a participat chiar el la aceste acţiuni. A înscenat un fals accident de maşină. Automobilul lui, zdrobit complet, a fost abandonat. În înaintarea

lor, japonezii au găsit în el o servietă în care se aflau ciornele unor rapoarte exagerate despre resursele britanice şi dispoziţiile tactice.

Un alt exemplu destinat tot să-i păcălească pe japonezi în legătură cu ordinea de bătaie britanică: un carnet cu schiţe militare britanice, cu reproduceri de însemne ale regimentelor (autentice sau false), cu identitatea unităţilor şi legende explicative.

Tot în scopul începutului înaintării japoneze, un exemplar al unei reviste foarte apreciate, *Men Only,* a fost abandonat la marginea unui drum. În revistă se aflau mai multe documente false. O patrulă a verificat a doua zi şi a constatat că revista fusese luată de acolo. Dar se pune întrebarea: ce anume le trezise interesul, documentele false sau fotografiile incitante?

Îl tu uit: llio tocroro în tim/un eonii au ni uomta kuzdoi Monawi

Operaţiunea sub acoperire *Torch*

La 24 iulie 1942, Statele Unite şi-au dat acordul definitiv pentru operaţiunea *Torch,* debarcarea în Africa de Nord franceză.

Operaţiunea era riscantă şi, data fiind fixată pentru 8 noiembrie 1942, Aliaţii nu dispuneau decât de 3 luni pentru pregătire. Existau serioase îndoieli. Convoaiele care porneau din Statele Unite şi din Marea Britanie nu vor fi oare reperate şi atacate de nenumăratele submarine germane şi de bombardierele cu rază lungă de acţiune decolate de pe ţărmurile Franţei? Care va fi atitudinea trupelor franceze din Africa de Nord? Cum se vor comporta soldaţii americani, care nu au un antrenament serios şi nici nu au cunoscut vreodată războiul? Se puteau oare mulţumi cu un sprijin aerian limitat la aviaţia îmbarcată pe câteva portavioane şi la aviaţia de vânătoare cu baza pe teritoriul minuscul al Gibraltarului? Iar acesta nu avea să fie oare bombardat de coaliţia italo-germană?

Era îngrijorătoare şi decizia pe care urma s-o ia Spania. Ce va face dacă germanii îi vor trece frontiera? Va accepta să atace Gibraltarul? Oare Luftwaffe nu se va instala în forţă în bazele spaniole?

Tocmai de aceea, inducerea în eroare dobândea o importanţă deosebită. Vor trebui debarcaţi 90.000 de oameni în prima zi (200.000 în zilele următoare cu armamentul şi materialul lor, la o depărtare de 1.500 de mile marine (2.778 km) de Marea Britanie şi la 3.000 de mile marine (aprox. 5.556 km) de Statele Unite, la bunul plac al aviaţiei germane şi italiene din Sicilia. Portul Gibraltar va fi plin zile la rând de sute de nave. Expediţia nu putea reuşi decât dacă duşmanul nu va afla destinaţia ei

până în ultima clipă. Va trebui să fie luat încă o dată prin surprindere cu privire la data şi locul operaţiunii, să fie deturnat din Africa de Nord franceză. Inducerea în eroare avea aici o importanţă fundamentală.

La 1 august, *London Controlling Section* lansează operaţiunea *Overthrow*, destinată să menţină unităţile germane în Franţa, în timp ce *Torch* se va derula în Africa, şi să degajeze astfel frontul rusesc. *Overthrow* şi-a îndreptat ameninţarea spre coastele Franţei, operaţiunile *Solo* au reprezentat ameninţarea împotriva Norvegiei şi înşelătoria cu privire la destinaţia trupelor care plecau din Marea Britanie spre Mediterana. Mai multe alte operaţiuni (*Kennecott*, *Pender*, *Quickfire* şi *Sweater*) au realizat o inducere în eroare tactică la puţin timp înainte de debarcarea în Africa de Nord.

OPERAŢIUNEA DE INDUCERE ÎN EROARE

OVERTHROW

Oamenii se prefac că pregătesc convoaiele în porturi. Se creează iluzia că se camuflează nave de debarcare (inexistente) în porturile din sudul Angliei. Se camuflează cheiurile. Se trimit avioane de recunoaştere de-a lungul coastei franceze. Se caută în mod deschis ofiţeri familiarizaţi cu coastele Franţei. Se cumpără un număr impresionant de dicţionare franco-engleze. Se distribuie bani francezi. Amiralitatea convoacă piloţi care cunosc porturile din Franţa. Anumite sectoare sunt supuse

restricţiilor de circulaţie. Se schimbă punctul de plecare al companiei *British Overseas Airways Service* către Portugalia de la Poole, de pe coasta Dorset, la Foynes, în Irlanda. Agenţii germani din Portugalia vor trage concluziile de rigoare din această mutare şi din toate măsurile care vor ajunge la urechile nemţilor prin intermediul persoanelor neutre care locuiau în Marea Britanie, dintre care unele erau, probabil, în legătură cu serviciile germane.

Sunt larg folosite serviciile corporaţiei de radio. *British Broadcasting Corporation* (BBC) care anunţă că regiunile de

rW «W» VWIMR mw *wm*.

coastă alo Iranţei ocupate sunt susceptibile să devină în curând câmpuri de luptă, dar avertizează populaţia împotriva oricărei încercări de rezistenţă activă, care ar fi prematură. Trebuie să aştepte instrucţii, care vor fi comunicate prin fluturaşi sau prin emisiuni radio.

Presa scrisă, radioul din Marea Britanie ca şi din Statele Unite, au anunţat că Marea Britanie şi URSS s-au pus de acord să stabilească un al doilea front în Europa în 1942. Agenţiile consulare şi ambasadele aliate din lume, din America de Sud, din Extremul Orient, din Orientul Mijlociu sau din Africa au lansat zvonuri şi bârfe de salon în acelaşi sens: anul acesta va avea loc debarcarea.

SOE ŞI SIS au participat şi ele la operaţiune: grupurile de rezistenţă din Franţa, Belgia şi Olanda trebuiau să răspundă unor chestionare foarte bine direcţionate. Au fost paraşutate arme, explozivi, materiale celor situaţi în apropiere de zonele de coastă. Comitetul XX a transmis informaţii false. Comandouri uşoare efectuează nenumărate raiduri şi misiuni de recunoaştere

pe plaje. Royal Air Force şi-a înmulţit ieşirile spre Franţa şi Belgia pe tot parcursul verii 1942, încercând să lase impresia că pregăteşte debarcarea: a executat 43.000 misiuni în acest scop.

Hitler a dat atunci ordinul să se construiască Zidul Atlanticului, de la Capul Nord la frontiera spaniolă. Începând din aprilie 1942, cheltuielile organizaţiei Todt, care se ocupa de construcţie, au făcut un salt spectaculos.

OPERAŢIUNILE *SOLO I* ŞI *SOLO ÎI*

Solo I

Expediţia prevăzută ar urma să atace porturile norvegiene Trondheim şi Narvik.

S-au făcut cunoscute identităţile unităţilor care vor participa la operaţiuni şi numele comandanţilor acestora. S-a făcut recensământul specialiştilor în ascensiuni montane, schiori, monitori, alpinişti. S-au imprimat formulare (bilete de încartiruire.

101

JCAN ueuve de rechiziţionare). Se comandă insigne pentru a fi distribuite organizaţiilor norvegiene din rezistenţă. Se convoacă ofiţerii care vorbesc limbi scandinave. Se iniţiază un curs de alpinism pentru tinerii ofiţeri. Apoi, cu o lună înainte de *Torch*, sunt executate câteva exerciţii de debarcare pe coastele stâncoase. Peste tot sunt tot mai mulţi soldaţi norvegieni. Sunt grupaţi laolaltă. Se intensifică misiunile de recunoaştere aeriană deasupra Norvegiei.

Cu câteva săptămâni înainte de plecarea trupelor din Anglia în cadrul operaţiunii *Torch*, s-au distribuit echipamente nordice în magaziile unităţilor. S-au ţinut conferinţe cu privire la pericolele gerului. S-au distribuit hărţi ale Norvegiei. Au avut loc exerciţii de îmbarcare.

În acelaşi timp, s-a simulat sosirea în Scoţia a unităţilor RAF (*Coastal Command*, avioane de vânătoare, bombardiere) cu ajutorul comunicaţiilor radio falsificate. Ofiţerii se interesează la magazinele din Londra şi din Edinburgh de haine de iarnă şi de încălţăminte adecvată. Unităţile militare achiziţionează antigel. 14 nave comerciale americane sunt instalate la Orkneys.

Solo ÎI

Scopul: să înşele trupele destinate operaţiunii *Torch* în legătură cu destinaţia lor şi, prin intermediul lor, şi pe inamic. Li s-a spus că urmau să plece în Orientul Mijlociu prin Cape Town. Trupele au fost anunţate că echipamentul tropical şi plasele de ţânţari se vor distribui la bord, unde se vor face şi vaccinările; că este interzis să se cumpere în timpul escalelor fructe nespălate, că trebuiau să poarte haine lungi, ca să se apere de ţânţari. S-au ţinut conferinţe despre paludism, dizenterie etc. Bucătarii au învăţat să gătească mâncăruri pe bază de orez.

OPERAŢIUNEA *QUICKFIRE*

Operaţiunea americană *Quickfire* a avut drept scop să-l păcălească pe inamic în privinţa adevăratei destinaţii a forţelor

americane care plecau pentru a debarca în Africa de Nord. La 19 septembrie 1942, inducerea în eroare i-a făcut pe toţi să

102

Sttrvicillt» aocroto în timpul coiul ao-ni uouoa htazooi monatai creadă că aceste trupe plecau pentru a întări trupele britanice din Orientul Mijlociu şi că flota americană va lua parte – via Marea Roşie şi Canalul de Suez – la operaţiunile din Mediterana şi va ocupa insulele Dodecaneze.

OPERAŢIUNEA *SWEATER*

Operaţiunea *Sweater* a completat acţiunea *Quickfire* la plecarea din Statele Unite. Trupele urmau să plece ca să se antreneaze pentru războiul în zone tropicale. Nici chiar ofiţerii nu au fost puşi la curent cu adevărata destinaţie. La 29 septembrie, Statele Unite au cerut acordul preşedintelui din Haiti pentru a efectua operaţiuni de recunoaştere a coastelor şi teritoriilor pentru eventuală campare, în vederea participării la exerciţii. O echipă de ofiţeri s-a dus în Hawaii şi a început activitatea de recunoaştere.

INDUCEREA ÎN EROARE ÎN AFRICA DE NORD

Diplomatul american Robert Murphy dispunea în Africa de Nord franceză de o duzină de subordonaţi, repartizaţi lui în cinci consulate. OSS era reprezentată de col. William Eddy, specialist în arabistică, profesor de engleză la universitatea americană din Cairo. Acesta stabilise antene la Tanger, Alger, Casablanca, Oran şi Tunis. Această echipă a pus la punct o intoxicare vizând să-i facă pe germanii din comisiile de armistiţiu, mai ales pe cei din Abwehr, să creadă că Statele Unite pregătesc o operaţiune la

Dakar şi în Africa Occidentală franceză.

Pe măsură ce navele aliate se concentrau la Gibraltar – concentrări care nu puteau să treacă neobservate de agenţii germani din Spania – intoxicarea şi-a schimbat obiectivul şi a vizat să-i facă să creadă că acele convoaie sunt destinate întăririi bazei din Malta, care era supusă de luni de zile unor raiduri cotidiene.

Această intoxicare va ajunge la comisiile germane de armistiţiu şi la Abwehr prin intermediul serviciilor secrete franceze.

103

JEAN DEUVE

Posturile franceze de contraspionaj din Africa de Nord şi posturile clandestine din zona de sud a Franţei (camuflate în lucrări rurale), practicau o intoxicare care a devenit metodică atunci când anglo-saxonii s-au decis să aibă, în sfârşit, încredere în interlocutorii lor. ŞI BCRA de la Londra era ţinută la distanţă.

În Franţa, intoxicarea germanilor se realiza prin intermediul funcţionarilor aflaţi în contact cu ei şi prin agenţii infiltraţi în Abwehr. Se afirma că Aliaţii nu au mijloacele necesare pentru operaţiuni de anvergură în Mediterana. Inducerea în eroare în momentul în care convoaiele aliate se concentrau în Gibraltar era deosebit de lesnicioasă, căci germanii şi italienii căutau febril informaţii cu privire la destinaţia acestor escadre.

Posturile CE franceze din Alger şi din Rabat, aflate în legătură cu Robert Murphy şi cu col. Eddy, au început intoxicarea comisiilor de armistiţiu de la Tunis, Alger şi Casablanca, unde se aflau ofiţeri ai Abwehr-ului.

Din 30 de spioni manipulaţi de germani la acea vreme, 29 erau agenţi infiltraţi ai CC francez. Examinarea arhivelor comisiilor după reuşita operaţiunii *Torch* a arătat că Abwehr-ul nu avea alţi colaboratori în Algeria şi în Maroc.

Numeroase informaţii de detaliu au fost furnizate astfel comisiilor de armistiţiu şi Abwehr-ului. Sinteza lor arăta că Dakarul şi Africa Occidentală franceză erau viitorul obiectiv probabil al Aliaţilor.

Pentru a-i linişti pe nemţi şi a face şi mai credibile informaţiile „fabricate" pentru a-i înşela, li s-a comunicat lista vapoarelor britanice din Gibraltar (pe care o primiseră şi prin intermediul spaniolilor) şi lista întăririlor trimise de autorităţile militare franceze spre Africa Occidentală franceză (pe care o primiseră şi de la Vichy).

Intoxicarea a urmat un curs ascendent, dictat de grija primordială de a-i împiedica pe nemţi să se instaleze preventiv în Africa de Nord. Serviciile franceze cunoşteau un plan german de ocupare a Africii de Nord franceze datând din 1941, a cărui fază iniţială cuprindea o vastă operaţiune aeropurtată şi de paraşutare în Maroc, în regiunea Fez-Meknes şi o cooperare activă cu Spania. Reuşita unei astfel de manevre ar fi compromis.

104

Hffifpffv *Hocrow în umpui* wnrr *nu-ni* L/urme ruu» /wi r evident, şansele unei debarcări a americanilor pe coastele marocane. Aşadar, s-au transmis comisiilor de armistiţiu informaţii referitoare la forţa de apărare stabilită de armata franceză în această zonă şi s-a subliniat faptul că trupele sunt foarte motivate pentru a se împotrivi unei invazii germane

aeropurtate. Informaţiile au fost confirmate prin deplasarea de unităţi care coincidea cu vizitele comisiilor. Pentru a descuraja o eventuală acţiune preventivă, s-a vorbit despre starea de descurajare a comandanţilor militari francezi, ale căror sentimente antigermane erau cunoscute şi care sperau să reintre în război, dar descopereau că americanii nu au de gând să facă nimic mai devreme de primăvara anului 1943, deoarece nu au vasele necesare şi nici trupe antrenate suficient. Germanii ştiau perfect că armata franceză arde de nerăbdare să se bată din nou cu ei: acest argument a avut aşadar putere.

La rândul său, *Naval Intelligence Division* era deosebit de solicitată în această perioadă. Se cunosc mai multe strategeme pe care le-a folosit atunci.

Un distrugător britanic din Mediterana a trimis un mesaj la Gibraltar: îşi anunţă poziţia şi precizează că, împreună cu convoiul pe care îl escortează, se pregăteşte să traverseze strâmtorea Sicilia. Cere ca Malta să fie prevenită asupra orei la care va sosi. Toate acestea sunt codificate, firește… dar într-un cod pe care nemţii l-au descifrat deja (se ştia prin Ultra!) Serviciile de ascultare ale Abwehr-ului interceptează mesajul… care este un fals destinat să-i intoxice.

Naval Intelligence Division din cadrul Amiralităţii a reuşit două lovituri splendide. În octombrie 1942, Kriegsmarine a trimis 40 de submarine la intrarea în Mediterana, la est şi la sud de Azore.

La 27 octombrie, U-Boote 130, în ambuscadă în largul coastelor Africii Occidentale, semnalează un convoi care tocmai părăsise portul Freetown din Sierra Leone şi se deplasa de-a lungul coastelor Africii. Unsprezece din submarinele aflate în zona Azore, între Madeira şi Azore, exact pe traseul pe care

urma să meargă armata americană a amiralului Hewitt, se deplasează de acolo spre U-Boot 130. Bătălia dintre aceste

JI AN **ucuve** submarine şi convoiul ŞI 125, comandat de contraamiralul Reyne de la Royal Navy, durează şase zile, până la 1 noiembrie. 13 vase ale convoiului sunt scufundate… în momentul în care amiralul Hewitt ajunge cu armata lui în apropiere de Azore şi de Madeira. Iar acum se ştie că vasele convoiului ŞI 125 erau fie goale, fie cu lest.

La 2 noiembrie, U-Boot aflate încă în jurul Azorelor şi a insulei Madeira, în regiunea pe care o vor traversa flotele de transport venind din Marea Britanie, primesc pe neaşteptate informaţia că un convoi inamic a fost semnalat între Azore şi Spania şi se îndreaptă spre Gibraltar.

Urcând spre nord, submarinele germane caută în disperare convoiul – care nu există – în timp ce armata venind din Marea Britanie trece mai la sud, printr-o regiune unde nu mai sunt submarine, şi se apropie de Gibraltar.

OPERAŢIUNEA *KENNECOTT*

Scopul ei a fost să explice destinaţia unui transport de 240 de avioane de vânătoare sosite în lăzi şi montate în Gibraltar, în văzul populaţiei spaniole. Primele zvonuri de clarificare vorbeau despre Malta, care trebuia să fie acum aprovizionată din Gibraltar, căci era mai greu de aprovizionat dinspre est (unde se aflau bazele italo-germane). Guvernatorul Gibraltarului s-a dus cu avionul în Malta ca să discute această problemă a aprovizionării. Piloţii americani şi britanici care sosesc în

Gibraltar primesc hărţi ale insulei Malta.

Este interesant de remarcat că, în 1071, normandul Robert Guiscard, duce al Apuliei normande, se pregătea să traverseze strâmtoarea Messina şi să debarce în Sicilia. Spionii musulmani mişunau prin Italia şi nu se putea să nu observe concentrările de trupe, corăbii, cai, depozitele de alimente şi furaje. Pentru a îndepărta flota sarazină din strâmtoarea Messina, Robert Guiscard a trebuit să-i păcălească asupra adevăratei destinaţii a acestui corp expediţionar. A răspândit zvonul că trupele se adunau pentru o descindere în Malta, reper al piraţilor

106

fl Pf vilii *iftUI i. irilli* L/un/a nae, uui» r musulmani care atacau vasele comerciale din Mediterana. Intoxicarea a reuşit: flota sarazină a pornit spre Malta. Robert Guiscard a ajuns la Palermo şi a debarcat acolo în august 1071, fără a întâmpina nicio opoziţie.

Dar când în Gibraltar soseau atât de multe convoaie din vest, nu se mai putea alege Malta ca destinaţie. Atunci s-a vorbit despre Sicilia şi Italia de sud, dar *Force A* a pus în aplicare şi ameninţări împotriva insulei Creta şi a Greciei.

OPERAŢIUNILE PENDER I ŞI PENDER ÎI

Pender I

Operaţiunea se referă la plecarea generalului Eisenhower la 5 noiembrie spre Gibraltar, de unde va comanda operaţiunea *Torch.* Plecarea a fost camuflată transmiţându-se că generalul a plecat în Statele Unite la o conferinţă importantă. Absenţa lui presupunea că, pentru moment, nu se are în vedere niciun fel de

acţiune de mare anvergură. Roosevelt acceptă şi el să declare că l-a convocat pe general.

Pender ÎI

Operaţiunea l-a vizat pe amiralul Cunningham, comandantul unei flote de expediţie destinată Africii de Nord. S-a răspândit zvonul că fusese numit şef de escadră în Extremul Orient şi a pornit către post. Amiralul Cunningham a participat el însuşi la această acţiune de intoxicare. Absenţa lui presupunea că nu vor exista operaţiuni importante în Mediterana în viitorul apropiat.

TRAVERSAREA ATLANTICULUI

Debarcarea a pus în acţiune trei grupuri de *Task Force.* Ansamblul operaţiunilor navale a fost pus sub comanda amiralului britanic, Sir Andrew Cunningham.

107

JCMN UCUVC

Western Naval Task Force, care avea 105 de vase comandate de amiralul american K.

Hewitt, a pornit din Virginia şi transporta 35.000 soldaţi ai generalului Patton şi 250

de tancuri, destinate debarcării pe coasta occidentală a

Marocului, de la Port Lyautey la Safi.

Center Naval Task Force, sub ordinele comandorului Troubridge de la Royal

Navy, a pornit din Scoţia şi de la Ulster şi transporta 39

.000 americani (generalul

Fredendall) şi urma să debarce la Oran. Navele de escortă erau britanice. *Eastern Naval Force,* sub comanda contraamiralului britanic Burrough, a pornit din porturile Marii Britanii şi transporta 23.000 de britanici şi 10.000 americani (generalul

US Army Ryder), care trebuiau să debarce la Alger. Navele de escortă erau britanice.

Armata amiralului Hewitt trebuia să traverseze tot Atlanticul fără să fie reperată. Au fost luate măsuri foarte severe pentru a se asigura secretul expediţiei. Trupele şi ofiţerii care se vor îmbarca nu ştiau unde merg. De mai multe săptămâni, circulau zvonuri în tabere şi în porturi conform cărora navele se vor îndrepta spre Africa de Sud, Marea Britanie, Haiti sau Dakar. Agenţii germani care interceptau aceste zvonuri nu erau absolut deloc siguri care era destinaţia reală a acestor escadre.

Vernon Walters, viitor director general adjunct al CIA, pe atunci sublocotenent, s-a îmbarcat la 8 octombrie, crezând că merge la Dakar, căci unitatea lui de informaţii era compusă numai din francofoni. Dakar părea o destinaţie foarte plauzibilă, întrucât generalul de Gaulle şi britanicii încercaseră să-l ocupe în septembrie 1940. Ocuparea lui va permite să se ducă o luptă

Sir Andrew Cunningham

108

Soi vicill» aocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial mai eficaco împotriva submarinelor germane din Atlanticul de Sud. Abia la trei zile după plecare şefii de unităţi au primit hărţile şi machetele obiectivelor lor.

S-a respectat cea mai strictă tăcere radio. Ordinele au fost comunicate de la o navă la alta prin semnalizarea cu steguleţe sau cu braţele. Acum se ştie că serviciile de ascultare germane nu au interceptat nimic, nici despre convoaiele care veneau din Statele Unite, nici despre cele din Marea Britanie.

Chiar de la plecare, au fost luate măsuri severe de precauţie pentru a-l împiedica pe inamic să determine itinerariul

convoaielor, cu ajutorul submarinelor care stăteau la pândă sau, mai ales, al navelor comerciale neutre întâlnite în drum.

Pentru a-i deruta pe eventualii spioni, plecarea din Statele Unite s-a desfăşurat în câteva etape. O parte din nave a plecat din Hampton Roads, Virginia, la 23 octombrie în direcţia sud-est, ca şi când ar fi dorit să ajungă în Caraibe, Cuba, Haiti sau Porto Rico. În ultimele zile se răspândiseră zvonuri că în largul coastelor insulei Haiti se vor desfăşura exerciţii de antrenament. Grupul de portavioane s-a îndreptat spre Bermude. Celelalte convoaie ale *Task Force* au plecat în ziua de 24 spre nord-vest, către Marea Britanie.

Întreaga *Task Force* s-a regrupat în ziua de 28: acum constituia o armadă care se desfăşura pe o lungime de 40 de km şi o lăţime de 50 de km.

Rutele vaselor comerciale neutre, mai ales spaniole şi portugheze aflate pe mare, şi în special în Atlantic, au fost stabilite cu meticulozitate şi cap-compasul stabilit succesiv de amiralul Hewitt a permis armadei să se depărteze de ele. A permis, de asemenea, să se evite zonele de vânătoare ale submarinelor aflate la pândă. Oricum, pentru orice eventualitate, armada nu a încetat nicio clipă să meargă în zigzag, schimbând continuu cap compasul.

La 28 octombrie, cap compasul este sud-est, în direcţia Dakar. Dacă navele de recunoaştere, care merg mult înainte, semnalează un vas neutru, toată armada schimbă cap compasul pentru a deruta cu privire la destinaţia finală. În ziua de 30, convoaiele navighează cu toată forţa înainte şi apoi, în 31, **mp**

JEAN DEUVE

schimbă pe sud-est, în direcţia Dakar. În seara de 2 noiembrie, armada îşi reia cap compasul spre nord-est, pentru a lăsa impresia că doreşte să ajungă la Gibraltar.

În noaptea de 6/7, amiralul Hewitt a făcut o mişcare amplă, întorcându-se la nord de Madeira, apoi, pe 7, a revenit la nord-est, la latitudinea Gibraltarului. În această zonă a întâlnit câteva vase spaniole şi portugheze. Pentru a evita ca acestea să semnaleze poziţia armadei, vasele au fost abordate, un echipaj a urcat la bord şi aparatele lor de emisie au fost sigilate.

Apoi convoiul a revenit spre sud-est. În seara zilei de 7, între orele 23.00 şi 24.00, exact la ora prevăzută, *Western Naval Task Force* era la locul stabilit, în faţa plajelor marocane, unde trupele urmau să debarce în zorii zilei.

Armada lui Hewitt a parcurs 400 de mile marine, inclusiv zigzagurile (navele de escortă mult mai multe), adică 8.334 km, fără să fie depistată şi fără să piardă un singur om. Aceleaşi măsuri au fost aplicate şi în cazul convoaielor care veneau din Marea Britanie şi au avut aceleaşi rezultate. Oricât de fantastic ar putea să pară, aceste armade nu au fost atacate.

CERTITUDINI ŞI INCERTITUDINI GERMANE

În timpul şi după bătălia de la El Alamein, serviciile germane s-au întrebat mereu care erau intenţiile Aliaţilor. Aveau de gând să înainteze cu Armata a 8-a, concomitent cu o debarcare în spatele lui Rommel? Aliaţii, îngrijoraţi de situaţia din India, unde aveau loc anumite tulburări, din Iran sau din Irak nu vor consacra o parte din mijloacele de care dispuneau pentru

această parte a lumii? Ce pregătesc Armatele a 9-a şi a 10-a din Orientul Mijlociu? Aceste armate sunt fictive, dar Abwehrul credea în existenţa lor. Ce însemnau emisiunile radio atât de numeroase pe care le interceptau fără să le înţeleagă staţiile de ascultare germane şi care porneau de la bazele britanice vecine din Senegal? Informaţiile care prezentau starea **un**

Noi uit lilo nocroto în timpul celui de-al Doilea nazooi Monciiai operaţiunilor Minţilor în Mediterana nu erau oare destinate să mascheze expediţiile din sud?

Serviciile germane au încercat să răspundă la aceste întrebări. Reacţiile lor, certitudinile sau incertitudinile lor reflectă perfect efectul inducerii în eroare practicate de Aliaţi.

La 30 septembrie 1942, Hitler declară public că planurile duşmanului nu se pot ghici „căci acest duşman este, militar vorbind, un idiot”.

14 octombrie. Germanii estimează că Aliaţii nu pot să navigheze cu 300 de vase în Atlantic: nu au tonajul necesar pentru o operaţiune de anvergură.

Jumătatea lui octombrie. Agenţii Abwehr-ului raportează că americanii se pregătesc să atace Dakarul.

Germanii se întreabă: care sunt planurile Aliaţilor?

23 octombrie. După cum arată rapoartele agenţilor din Spania, Gibraltarul se umple de vase, avioane, petroliere etc. OKW, înaltul Comandament al armatei germane, estimează că Aliaţii se pregătesc să întărească baza din Malta, care a fost bombardată de 1.000 de ori.

Kriegsmarine semnalează mari convoaie de trupe în Atlantic. Destinaţia lor nu se cunoaşte.

Informaţiile obţinute lasă statele-majore într-o totală confuzie în privinţa destinaţiei convoaielor inamice semnalate.

OKW continuă să creadă că mişcările flotelor inamice înregistrate la Gibraltar sunt destinate să întărească bazele din Malta sau unei debarcări în Tripolitania, în spatele Afrika Korps.

27 octombrie. 11 submarine germane în ambuscadă între Madeira şi Azore pornesc la atac împotriva unui convoi plecat din Sierra Leone (şi lasă liberă o zonă prin care vor trece convoaiele americane).

31 octombrie. Kriegsmarine confirmă prezenţa unor convoaie mari, dar nu poate spune cu certitudine care este destinaţia lor.

2 noiembrie. Un nou convoi este semnalat între Azore şi Spania, în drum spre Gibraltar. Submarinele rămase în zona Azore primesc ordin să meargă acolo şi să-l atace. Dar nu găsesc nimic.

111

5 noiembrie. În Gibraltar, alte trei portavioane sunt reperate, precum şi nave de transport etc. OKW rămâne liniştit: „Nu există operaţiuni de anvergură în curs de desfăşurare!”

Luftwaffe confirmă concentrarea de nave din Gibraltar.

Statul major al Kriegsmarine estimează că obiectivul Aliaţilor este Dakar. Cu toate acestea, nu se poate exclude ipoteza unei acţiuni în Maroc.

5 noiembrie. Informaţii de la Paris ajung la OKW: „O debarcare aliată la Casablanca nu trebuie exclusă”. Opinia OKW este clară: această informaţie nu este reţinută.

6 noiembrie. Ambasada germană de la Vichy şi reprezentanţii Abwehr-ului care sunt camuflaţi acolo cred că acele convoaie care au părăsit Gibraltarul vor întări forţele britanice din Malta şi din Cirenaica.

OKW primeşte confirmarea trecerii convoaielor aliate prin Gibraltar. Nicio informaţie nu permite stabilirea obiectivului lor.

6 noiembrie. Următoarea informaţie: „190 unităţi navale aliate au fost reperate de aviaţia noastră de recunoaştere în Mediterana după ce au trecut de Gibraltar” soseşte pe masa şefului biroului operaţiuni al OKW, gen. Jodl. Acesta este convins că este vorba de întăriri pentru Malta şi Cirenaica. Hitler, avertizat la rândul lui, nu acordă o importanţă deosebită acestor convoaie. Consideră că sunt destinate Maltei. Dă pur şi simplu ordinul să fie atacate de Luftwaffe când vor trece printre Tunisia şi Sicilia. Amiralul Krancke, ofiţer naval de legătură pe lângă OKW, crede că este vorba de o debarcare în Cirenaica sau în Tripolitania, în spatele trupelor lui Rommel.

Dintr-odată, Hitler începe să se teamă că obiectivul acestor nave ar putea fi insula Creta, pe care aviaţia britanică o bombardează acum în fiecare zi. Dă ordin să se întărească apărarea insulei şi să se trimită în Balcani divizia de elită „Prinz Eugen”, precum şi mai multe regimente de vânători de munte.

7 noiembrie. Rapoartele serviciilor de informaţii semnalează înaintarea convoaielor în Mediterana. Generalul Jodl nu crede.

Sui viciile aocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial aşa cum i s-a sugerează, că Aliaţii se pregătesc să debarce în Corsica. Cu toate acestea, pentru orice eventualitate, cere să fie puse în alertă unităţile germane din Franţa.

Italienii se tem de o debarcare a inamicului în Sicilia sau în Tunisia şi îi împărtăşesc această temere generalului Kesselring, comandantul trupelor germane din Italia, iar acesta îi raportează lui Göring, care îi răspunde: „Avem informaţii sigure. Dacă va avea loc o debarcare, aceasta va fi în Sardinia, în Corsica sau în Tripolitania, dar în niciun caz într-un port din Africa de Nord franceză". Şi Göring adaugă: „Hitler este convins şi el de acest lucru".

7 noiembrie. La ora 6.00, un mesaj de la Abwehr (interceptat de serviciile franceze în clar), spune acelaşi lucru: convoaiele merg în Malta şi pentru a întări Armata a 8-a.

Statul-major al armatei franceze de armistiţiu de la Vichy (care ştie că acest lucru nu este adevărat), le declară germanilor că, fără nicio îndoială, este de părerea lor: Malta.

În aceeaşi zi, marina italiană, foarte îngrijorată, estimează că o debarcare aliată va avea loc în următoarele 48 de ore pe coasta Africii de Nord, între Bougie şi Tunis, în acelaşi timp cu întărirea bazelor din Malta.

Seara, ambasadorul german de la Madrid transmite un raport provenind de la serviciile spaniole în care se semnalează că o debarcare în Italia este iminentă.

7 noiembrie. Kesselring îi telefonează mareşalului Göring ca să-l întrebe dacă OKW cunoaşte destinaţia convoaielor. Göring îl linişteşte: „Va fi Corsica, Sardinia, Derna sau Tripoli,

nicăieri în altă parte”.

7 noiembrie. Cu puţin timp înainte de miezul nopţii, şeful statului-major al comisiei de armistiţiu germane de la Wiesbaden, col. Hermann Boehme, l-a trezit din somn pe reprezentantul francez şi l-a anunţat că, după calculele lui, convoaiele aliate pornite din Gibraltar vor trebui să ajungă în strâmtoarea Siciliei în cursul zilei de 8 noiembrie. A adăugat: „Dar nu suntem siguri de destinaţia lor. Ar putea fi Tunisia sau Algeria. Dacă este aşa, vă oferim ajutorul nostru imediat, pentru a-i respinge pe invadatori”.

113

.11 AN DEUVE

Contele Galeazzo Ciano

Contele Ciano, ginerele

Ducelui şi ministrul italian al

Afacerilor Externe, aflat în posesia ultimelor informaţii cu privire la mersul armadelor aliate, crede că ar putea fi vorba de

Sicilia. Mussolini consideră că nu este probabil, căci „Aliaţii nu sunt încă suficient de puternici pentru a-şi permite o ofensivă de asemenea amploare”. Crede că este mai degrabă vorba de o debarcare în Africa de Nord franceză, cu întreaga complicitate a trupelor franceze.

7 noiembrie. Gibraltarul este plin de vase de război şi de transport. Această armadă nu trece neobservată de agenţii plasaţi la La Linea, în Spania. OKW primeşte numeroase informaţii şi estimează că o parte din aceste vase sunt destinate întăririi bazelor din Malta, iar restul trebuie să plece la Dakar, în Africa Occidentală franceză. Generalul Jodl, şeful operaţiunilor de la OKW, crede că întreaga armadă este destinată insulei Malta.

8 noiembrie. Ciano află de debarcarea Aliaţilor în Africa de Nord de la Ribbentrop, ministrul de Externe german. Notează în jurnalul său personal că germanii de la Ambasada din Roma au rămas stupefiaţi în faţa acestei lovituri neprevăzute.

Amiralitatea germană îşi recheamă submarinele şi le trimite spre coastele Marocului.

În acea dimineaţă, Hitler a declarat: „Nu ne-am fi imaginat niciodată aşa ceva”.

În dimineaţa zisei de 8 noiembrie, operaţiunea *Torch* începe. Lupte sângeroase se desfăşoară între Aliaţi şi armata franceză a regimului de la Vichy, atât cea terestră, cât şi marina şi aviaţia, în după-amiaza zilei de 11 noiembrie ultimele lupte încetează.

Operaţiunea *Torch* s-a încheiat.

11A

— Haivit lllv nocrcto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Dar germ, mu nu nu pierdut timpul. Din după-amiaza zilei de 9 noiembrie, trupele germane şi italiene au debarcat pe mare şi prin aer în Tunisia – paraşutişti, o divizie blindată, unităţi italiene, Luftwaffe etc.

Şi în Franţa, în dimineaţa de 11 noiembrie, Wehrmachtul a trecut linia de demarcaţie şi a intrat în zona liberă: din acest moment, toată Franţa este sub ocupaţie.

11*>

Îi AN DEUVE

1 3

Intoxicarea în bătălia pentru

Tunisia: participarea serviciilor franceze

Obiectivul imediat al operaţiunii *Torch* fusese să prindă forţele italo-germane ale lui Rommel într-un cleşte, de a le scoate din luptă şi de a ocupa în totalitate coastele Africii de Nord, Canalul Suez şi extremitatea vestică a Marocului francez.

Aliaţii consideraseră că o debarcare direct în Tunisia ar fi fost prea îndrăzneaţă, căci era prea aproape de bazele aviatice ale inamicului din Sicilia.

Acum, pornind din porturile Algeriei, trebuia să fie curăţată

Tunisia de forţele germane şi italiene care se instalaseră aici de la 9 noiembrie.

Aici singura forţă care li se opunea erau unităţile franceze ale generalului Barre, prost înarmate şi echipate, care ocupau sectorul Medjez el Bab, la 55 km vest de Tunis. Primele unităţi ale Diviziei 6 blindate britanice au ajuns la Souk el Arba abia în ziua de 16 noiembrie.

Bătălia pentru Tunisia urma să fie dură. Timp de cinci luni, forţele italo-germane s-au ţinut bine, întărite începând din martie 1943 de armata lui Rommel care, presat de Armata a 8-a britanică a fost nevoit să părăsească Cirenaica şi Tripolitania şi să se retragă în Tunisia. Întors în Germania, Rommel i-a predat comanda generalului von Arnim. În aprilie, Montgomery a făcut joncţiunea cu unităţile britanice, americane şi franceze din Tunisia.

11**R**

< –. *ocrclo în tlmpul colul du-a! Dolina RAibol Mondial*

Atacurilo succesive ale Aliaţilor au fost precedate şi însoţite de o „inducere în eroare [1] organizată de *Force A.* Serviciile franceze au jucat un rol important prin agenţii lor infiltraţi.

Imediat după ocuparea Tunisiei, germanii au reconstituit reţeaua de spionaj din Africa de Nord. Au reluat legătura, prin Marocul spaniol, cu mai mulţi agenţi care lucraseră cu comisiile lor de armistiţiu înainte de operaţiunea *Torch* şi pe care se pare că nu-i bănuiau de joc dublu. Dar au mai introdus şi alţi agenţi, în general pregătiţi în grabă, prin Marocul spaniol, prin paraşutare şi prin liniile din Tunisia. Din decembrie 1942 până

în februarie 1943, contraspionajul francez din Algeria şi din Maroc a arestat 143 de spioni de acest fel şi 21 de comandouri de sabotaj (138 persoane). Unii dintre ei au acceptat să fie „întorşi". Astfel, Abwehr-ul nu putea conta decât pe agenţii infiltraţi în serviciul CE francez. Aceasta a fost partea franceză din planul de intoxicare pregătit de *Force A.*

Planul Aliaţilor pentru bătălia finală din Tunisia consta în străpungerea liniilor germane în nord, pe axa Medjez el Bab-Tunis. Intoxicarea avea drept scop să convingă inamicul că efortul principal va fi în sud. Trebuia să fie determinat să-şi disloce forţele din centru şi din nord şi să le mute spre sud, adică să ia cele două divizii de Panzere din calea de atac prevăzută.

Serviciile franceze au însărcinat trei agenţi cu misiunea de inducere în eroare. Toţi trei erau rezidenţi în Algeria şi au fost înzestraţi cu posturi de emisie-recepţie germane şi comunicau cu serviciile de ascultare ale Abwehr-ului din Tunisia.

Unul dintre ei, aflat în serviciu din 1941, a fost instalat la Kef. Era, chipurile, corespondent de război al ziarului *L'Echo dălger* pe lângă cartierul general aliat şi, prin aceasta, avea misiunea „să observe mişcările de trupe şi să strângă mărturisiri indiscrete ale statelor-majore aliate".

Al doilea, în legătură cu Abwehr-ul din ianuarie 1942, era un aşa-zis angajat la aeroportul din Maison-Blanche, nu departe de Alger. Spiona acolo foarte activ mişcările militare aeriene.

Al treilea era un algerian, Chouali Ben Larbi, fost adjutant al tiraliorilor algerieni, care fusese capturat de germani în noiembrie 1942 în Tunisia şi recrutat apoi de Abwehr.

JEANDEUVE

După un stagiu la informaţii şi ca operator radio la Berlin, fusese paraşutat în noaptea de 14/15 februarie 1943 în apropiere de Medea, la sud de Alger, cu un post de emisie-recepţie. Ajuns la sol, Chouali Ben Larbi s-a dus şi s-a prezentat la cel mai apropiat post de jandarmi. CE l-a transformat într-un agent „întors" de mare clasă şi, la 8 aprilie, s-a stabilit legătura radio cu Abwehr-ul.

Instrucţiile *Force A* pentru agenţii întorşi comportau două faze. În prima li se confirma nemţilor ceea ce se vedea clar pe teren, şi anume că Aliaţii vor ataca din nord. În a doua fază, agenţii trebuiau să admită că fuseseră înşelaţi în mod deliberat şi că, de fapt, Aliaţii, prefăcându-se că se pregătesc în nord, vor ataca în sud. Atacul se va întinde de-a lungul coastei pentru a beneficia de ajutorul tunurilor escadrelor aliate şi va urca apoi spre nord. Iar Armata a 8-a condusă de Montgomery, cea care avea cea mai mare experienţă de război, urma să asigure partea principală a bătăliei.

Cei trei agenţi ai serviciilor franceze au participat mai ales la cea de-a doua fază. Chouali Ben Larbi a transmis mai întâi informaţii referitoare la sosirea întăririlor britanice în porturile Alger şi Bône. Câteva zile mai târziu, a semnalat că aceste întăriri şi materiale sunt destinate trupelor Armatei a 8-a, aşadar sudului Tunisiei. În noaptea de 2/3 mai, când germanii nu ştiau unde va fi efortul principal al Aliaţilor, Larbi a precizat că atacul va porni din regiunea Sousse.

Agentul din Kef a raportat zgomote de ofensivă între mare şi muntele Zaghouan… din sud. Agentul de la Maison-Blanche raportează un număr mare de transporturi aeriene spre sud.

În paralel cu informaţiile comunicate germanilor de agenţii dubli, *Force A* pune în scenă diverse scenarii. În prima fază a inducerii în eroare, îmbarcă trupe în transportoare şi le depune în spatele unităţilor britanice din nord (după care le aduce înapoi noaptea).

Germanii interceptează mesaje radio ale Aliaţilor care se referă la starea transferului de forţe importante din Armata a 8-a la Armata 1 din nord.

11**R**

ui/ vh lllo Hocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Pentru n păcăli Abwehr-ul, aceste mesaje fuseseră în mod deliberat transmise în codurile despre care *Force A* ştia că fuseseră descifrate de nemţi. În a doua fază, câteva camioane cu prelată (dar goale), echivalând cu transportul unei divizii, sunt trimise spre sud, şi câteva avioane de recunoaştere ale inamicului sunt lăsate să treacă pe deasupra.

Autoritatea de care se bucura *Force A* este ilustrată şi de un fapt caracteristic. În timpul unui bombardament al Tunisului de către aviaţia aliată, o bombă a căzut pe uzina electrică, ceea ce a provocat o pană totală de curent şi a oprit imediat toate comunicaţiile statelor-majore germane între ele, precum şi ale Abwehr-ului cu posturile şi agenţii săi. *Force A,* estimând că este mai interesant să se intercepteze transmisiile inamicului decât să se bombardeze oraşul, a obţinut ca după aceea bombardamentele împotriva oraşului Tunis să fie suspendate.

Pe lângă agenţii „întorşi", serviciile franceze au folosit şi o reţea fantomă.

În 1941, în Franţa neocupată, un post de lucrări rurale îi interoga pe prizonierii repatriaţi din motive sanitare. Printre aceştia, un fost legionar german mărturiseşte că a acceptat să lucreze pentru Abwehr, căci îi era teamă să nu fie acuzat că este trădător şi renegat, crimă pentru care naziştii aplicau pedeapsa cu moartea.

După un stagiu de instruire de şase luni, primise misiunea de a lua conducerea unui echipe de şase agenţi, de a merge în Africa de Nord şi de a crea acolo o reţea de informaţii. Acesta a predat cutiile de scrisori, adresele unde erau ascunse posturile de emisie-recepţie, codurile şi procedurile radio, indicativele, identitatea membrilor echipei lui, cerneala secretă, într-un cuvânt tot ce trebuia pentru ca echipa să poată fi înlocuită. Şi aşa, o reţea fictivă cu antene la Tanger, Oran, Algezira şi Alger a funcţionat menţinând contactul regulat cu Abwehr-ul prin radio şi prin curieri…

Serviciile franceze i-au mai folosit apoi pentru a înşela inamicul şi pe italienii din Tunisia aflaţi în legătură cu serviciile italiene şi germane. Astfel, un patron de cabaret dintr-un orăşel din apropierea frontului, cunoscut pentru legăturile sale cu

Abwehr-ul, strângea aproape în fiecare zi confidenţele câtorva subofiţeri francezi, vizibil ameţiţi de băutură, care se distrau în cârciumioara lui şi transmiteau informaţii… false pe care şeful lor li le încredinţase în după-amiaza aceea!

În noaptea de 4/5 mai, von

Arnim, convins că atacul aliat va veni din sud, şi-a retras una din cele două divizii de Panzere care blocau axa

Medjez el Bab-Tunis şi a trimis-o în mare grabă spre sud.

La 5 mai, atacul aliat s-a declanşat în centru şi în nord.

— A luat pe inamici prin surprindere. La 7 mai, Tunisul şi

Generalul Von Arnim (1889 – 1962)

Bizerta au căzut în mâinile forţelor aliate. La 12 mai, peste 180.000 de militari italieni şi germani au capitulat.

Sarvicillo sec> «le în timpul celui de-a/ Dolloa Război Mondial

1 4

Barclay: operaţiunea de acoperire a invaziei din Sicilia

Preşedintele Roosevelt şi premierul Churchill, reuniţi la Casablanca în ianuarie 1943, au decis că următoarea operaţiune a Aliaţilor va fi luarea Siciliei. Armata de invazie va număra 160.000 de oameni, transportaţi în 3.000 de vase şi şlepuri de debarcare. Numele de cod al acestei operaţiuni a fost *Husky* (câine de sanie).

Sicilia era ocupată de forţele italiene (zece divizii dintre care şase de apărare a coastei) şi germane (Divizia XV Panzergrenadier şi Divizia de Panzere „Hermann Göring"). Germanii puteau să aducă rapid trupe de întărire din Italia. Aşadar, era esenţial să fie induşi în eroare cu privire la locul şi data debarcării şi să fie făcuţi să-şi disperseze forţele pe alte fronturi. A fost aşadar planificată o operaţiune de inducere în eroare, care a fost pusă în aplicate de *Force A* din Mediterana şi de LCS. O echipă din *Force A* s-a instalat în Cartierul General al generalului Eisenhower din Alger.

Operaţiunea de inducere în eroare „Barclay" pentru acoperirea invaziei din Sicilia a fost aprobată definitiv la 7 aprilie şi cuprindea mai multe componente: activităţile unei armate inexistente, utilizarea înşelătoriei diplomatice,

comunicarea de informaţii false prin agenţii dubli, crearea unei zone de agitaţie în Balcani, intoxicarea cu documente false.

191

JEAN DEUVE

ARMATA A 12-A BRITANICĂ VIRTUALA

Această Armată a 12-a a fost virtuală. Planul de inducere în eroare prevedea utilizarea ei în mai multe asalturi fictive, care nu au avut şi nu vor avea loc niciodată. Scopul era să-i facă pe germani să creadă că aceste atacuri se desfăşoară undeva foarte departe de Sicilia. Inducerea în eroare cuprindea şi atacuri la vest de Creta în 26 mai, împotriva Peloponezului la 28 mai, împotriva insulelor Pantelleria şi Lampedusa la 2 iunie. La 4 iunie, trupele americane vor ataca Sardinia şi Corsica, iar la 6 iunie sudul Franţei.

La 15 mai, s-a decis să se prelungească această stare de pregătire a Armatei a 12-a şi datele să fie amânate. La sfârşitul lui mai, agenţii dubli le explicau nemţilor cauzele acestei măsuri (pierderile în trupe şi materiale din timpul campaniei din Tunisia). Se suprimă, de asemenea, şi ameninţările împotriva Cretei, Peloponezului, Sardiniei, Corsicăi şi sudului Franţei. Aceste pregătiri şi date au fost comunicate nemţilor direct şi indirect de agenţi ai *Force A*, nu numai în Mediterana şi în împrejurimi, ci şi până departe, în Africa de Sud şi în Iran.

Force A a construit un fals cartier general la Oran. Această poziţie aflată la mare distanţă în vest faţă de locul viitoarei debarcări din Sicilia trebuia să le sugereze nemţilor că nici în Sicilia, nici în Italia continentală nu există nicio ameninţare. La 27 iunie 1943, falsul Cartier General simulează un trafic radio între Oran şi Londra, cu o densitate comparabilă cu cea existentă

între Cartierul General al lui Eisenhower şi Londra (15.000 grupuri de litere sunt cifrate în fiecare zi). La 10 iulie, ziua invadării Siciliei, un adevărat Cartier General operaţional este stabilit la La Marsa, în apropiere de Cartagina; acesta preia ştafeta imediat, fără nicio poticnire.

INDUCEREA ÎN EROARE PE CALE

DIPLOMATICĂ

Diplomaţii britanici lasă să le scape „indiscreţii" (bine orientate) în faţa colegilor lor străini. Aşa se întâmplă în Elveţia, în

Spania. Un ministru italian din Elveţia află că, dat fiind faptul că în Tunisia campania a durat mai mult decât fusese prevăzut şi se consumaseră mai multe mijloace, Aliaţii trebuie să-şi revizuiască planurile de acţiune din Grecia şi din sudul Franţei, excluzând orice altă operaţiune. O altă informaţie ajunge la urechile unui suedez: Aliaţii se gândesc că, întrucât Germania nu este capabilă să controleze Italia, nici nu este nevoie să mai meargă să invadeze Italia. Alte afirmaţii indiscrete „scăpate" fără voie afirmă că mai mulţi înalţi comandanţi aliaţi consideră că aviaţia este în stare să câştige de una singură războiul, căci cantitatea de bombe căzută în Germania este cu

200% mai mare decât cea de bombe germane căzute în Anglia. Toate aceste informaţii false au drept scop să-i convingă pe nemţi că următorul obiectiv al Aliaţilor nu va fi în niciun caz Sicilia.

London Controlling Section îi plasează ambasadorului Spaniei prin *Foreign Office* informaţii false referitoare la planurile Aliaţilor; acesta, având origini îndepărtate engleze şi fiind foarte anglofil, are relaţii apropiate cu mulţi conducători britanici. Rapoartele pe care le trimite la Madrid, foarte apreciate pentru că, ştiindu-se că are legături foarte sus, informaţiile lui sunt crezute, sunt transmise textual ambasadorului german din Spania, Dieckhoff, de către ministrul spaniol de Externe, contele Jordana. În mai, Dieckhoff semnalează Berlinului, din sursă spaniolă, că Aliaţii se pregătesc să atace Grecia, nu Italia.

FORCE A ŞI AGENŢII FRANCEZI

Aliaţii vor porni din Africa de Nord în expediţia spre Sicilia. Serviciile de contraspionaj francez trebuiau aşadar să cureţe Marocul, Algeria şi Tunisia de eventualii spioni germani şi italieni, dacă doreau să realizeze o intoxicare reuşită prin intermediul agenţilor „întorşi" sau infiltraţi. Duşmanul nu trebuia să poată obţine informaţii altfel decât prin intermediul acestor agenţi. Însă Abwehr-ul, evacuând Tunisia cu puţin înainte de încheierea campaniei, lăsase în urmă agenţi bine camuflaţi şi însărcinaţi să spioneze şi să saboteze. Aceştia erau înzestraţi

cu posturi de emisie recepţie, coduri, proceduri, adrese etc. Contraspionajul francez, în colaborare uneori cu *Force A* şi serviciile de securitate aliate, a arestat aproximativ 268 dintre aceşti spioni lăsaţi la faţa locului, dintre care 200 numai în Tunisia, în mai şi iunie. Începând de la sfârşitul lunii iunie, Abwehr-ul nu mai dispunea pentru Africa de Nord decât de două tipuri de surse: observatori de nivel scăzut, manipulaţi de posturile situate la periferie – Tanger, Melilla sau Marocul spaniol, Ifni în Rio del Oro – şi agenţi „întorşi" sau infiltraţi manipulaţi de serviciile franceze, de *Force A* şi Comitetul XX.

Odată cu sosirea americanilor în teatrul de operaţiuni al Mediteranei, cu intrarea în război a Africii de Nord franceze şi cu perspectivele noilor operaţiuni în tot sudul Europei, *Force A*, organismul cu mijloace speciale, condus tot de Dudley Clarke (devenit între timp general), a devenit interaliat şi a primit în rândurile sale ofiţeri francezi şi americani. Americanii i-au pus la dispoziţie mijloace materiale considerabile, care i-au conferit o nouă dimensiune.

Are acum la dispoziţie o reţea de transmisiuni directe cu fiecare stat-major, un serviciu de interceptare radio care poate asculta şi bruia toate comunicaţiile inamicului din Mediterana, ba chiar să le şi substituie (dând astfel ordine sau informaţii false).

Atelierul său de fabricare a falsurilor – documente, ziare, ordine etc. – poate satisface orice cerere. Dispune de propria escadrilă aeriană (şase avioane) şi de un laborator fotografic şi de chimie care permite toate trucajele imaginabile. La o simplă cerere, poate utiliza vasele de război sau de transport, submarinele, poate obţine explozivi şi materiale de tot felul.

Poate comanda unităţi militare pentru a proceda la operaţiuni fictive sau la simulacre. Hangarele ei gem de rezerve de arme şi uniforme ale duşmanului.

Contribuţia franceză la această operă comună de intoxicare a constat în special în agenţi „întorşi" şi infiltraţi: o duzină în Franţa ocupată, treizeci în Africa de Nord. În acest cadru au fost utilizaţi doi agenţi francezi principali. Unul, aflat în serviciu din 1941, era rezident în Algeria şi a fost recrutat de Abwehr la Bordeaux. Al doilea a fost recrutat în mai 1943.

124

mi vli lllo aocioto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

REŢEAUA „GILBERT".

La 25 aprilie 1943, când germanii şi italienii ocupau încă o marte parte din Tunisia, secţia III/F a Abwehr-ului (contraspionaj în străinătate) a adus la aeroportul din El Aouina grupul *Atlas.*

Acest grup era format dintr-un şef de grupă, adjunctul acestuia, doi operatori radio şi un reprezentant al Partidului Popular Francez, un fel de comisar politic, însărcinat cu supravegherea tovarăşilor să-i şi cu strângerea de informaţii politice. Toţi erau francezi. Misiunea lor era să rămână pe loc după plecarea trupelor italo-germane şi să informeze Abwehr-ul.

Şeful grupului „Gilbert" (nume de cod) era un fost ofiţer care servise în poliţia guvernului de la Vichy, apoi în legiunea voluntarilor francezi împotriva bolşevismului, în uniformă

germană. Comanda centrul de instruire al acestei legiuni de la Mende când a fost recrutat de Abwehr. Era asistat de un fost ofiţer în rezervă al armatei aerului, care era adjunctul lui la Mende. Unul dintre operatorii radio era locotenent în rezervă din transmisiuni, celălalt, fost radist al marinei, militant al Partidului Popular, colaborator al lui Doriot. Comisarul politic, Denis, vechi membru al Legiunii Voluntarilor Francezi din Rusia, fusese ales de şeful serviciului de spionaj al Partidului Popular, Doriot, şi era fanatic al acestui partid.

Grupul dispunea de posturi de emisie-recepţie, de materiale, explozivi şi coduri. Ca măsură de securitate, aceşti explozivi fuseseră îngropaţi, cu tot cu materialul de sabotaj, în afara oraşului, în plin câmp.

La trei zile după intrarea Aliaţilor în Tunis (7 mai 1943), „Gilbert", fără ştirea colegilor lui de echipă, a luat legătura cu securitatea militară franceză. „Gilbert" şi reţeaua lui vor fi utilizaţi ca vehicule de intoxicare în cadrul „Comitetului 33", creat de *Force A.*

Cu ajutorul *Forţei A,* „Gilbert" a primit înapoi gradul de comandant şi a fost repartizat ca ofiţer de legătură între statul-major francez şi Cartierul General interaliat. Secundul lui a fost distribuit, de asemenea, la un stat-major, ceilalţi membri

ai grupului *Atlas* au fost ca/aţi unul la un electrician, de unde trebuia să mânuiască postul de emisie, altul ca depanator la un centru militar de transmisiuni. Aceste repartizări reale justificau posibilitatea membrilor echipei de a strânge informaţii de primă mână, de la surse de încredere şi acoperirea necesară în

cazul în care un agent german nedepistat (se putea întâmpla şi aşa ceva!) ar fi încercat să facă o verificare.

La 10 iunie 1943, ora 8.00, operatorul radio de la *Atlas* a stabilit legătura cu Abwehr-ul.

Primele informaţii transmise de „Gilbert" corespondenţilor să-i germani se refereau la pregătirile Aliaţilor în portul Bizerta, la zvonurile cu privire la operaţiunile din Sardinia culese în statele-majore din Alger, unde fusese în misiune. *Force A* confirma aceste informaţii, punând să se construiască şlepuri false de debarcare care se adunau la Bizerta. Aviaţia germană a fost lăsată în mod deliberat să facă fotografii: artileria antiaeriană este foarte activă, dar… stângace! Câteva zile mai târziu, aceste şlepuri sunt ţinta unui raid aerian german foarte violent… concentrarea adevăratelor şlepuri are loc la Sousse, cu 150 km mai la sud.

„Gilbert" semnalează din nou Abwehr-ului că ar putea să-şi dezvolte reţeaua, dacă ar primi personal şi materiale în plus. Germanii îi paraşutează explozivi, materiale, o sumă mare de bani!

Mai mult chiar, Abwehr-ul acceptă să trimită un mic avion de legătură care a aterizat între Pont-du-Fahs şi Pichon, în Tunisia, cu materiale, mai exact, cu posturi de emisie-recepţie.

„Gilbert" anunţă chiar şi data debarcării din Sicilia, data reală, dar de-abia atunci când nemţii şi italienii nu mai au timp să aducă întăriri. Firește însă că această informaţie a întărit încrederea Abwehr-ului în grupul „Gilbert".

„Gilbert" a fost folosit şi după cucerirea Siciliei în inducerea în eroare cu privire la data traversării strâmtorii

Messina şi invadării sudului Italiei. Trebuia să-i facă pe germani să creadă că debarcarea va avea loc în apropiere de Crotona, pe coasta de vest a golfului Tarento. Şi, într-adevăr, tancurile şi blindatele germane s-au îndreptat spre Crotona.

ioc

Nidi uit IIIO socreto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

OPERAŢIUNEA *MINCEMEAT*

În 1096, normandul Gerald, senior de Windsor, a fost asediat în fortăreaţa Pembroke de către galezii revoltaţi. Asediul a durat până când garnizoana şi-a terminat hrana. Cândva romanii, încercuiţi în citadela Capitoliului de către galezi, au aruncat pâine peste ziduri, ca să-i facă pe asediatori să creadă că au atâtea rezerve de hrană că mai puteau să arunce şi afară, aşadar nu aveau de gând să capituleze.

Gerald a făcut la fel: a aruncat peste ziduri ultimele bucăţi de slănină. Spera ca galezii să tragă de aici concluzia că fortăreaţa nu ducea lipsă de hrană şi asediul se putea prelungi; se gândea că asediatorii vor fi descurajaţi şi vor lăsa totul baltă. Dar i s-a părut că nu este suficient. Aşa că Gerald a scris şi o scrisoare principalului lui cavaler, Arnoul de Montgomery, în care afirma că are suficiente provizii, muniţie şi apă din belşug, astfel că mai poate susţine asediul cel puţin încă patru luni şi nu era nevoie să-i trimită niciun fel de întăriri. Gerald a încredinţat mesajul unui sol şi i-a fixat un itinerariu care traversa domeniile episcopului de Lamphey, Wilfrid, despre care ştia că întreţine legături secrete cu galezii revoltaţi.

Şi s-a întâmplat aşa cum prevăzuse: mesagerul a fost interceptat, a fost percheziţionat. Scrisoarea a fost găsită şi episcopul s-a grăbit s-o copieze şi s-o trimită şefului galezilor.

Aceştia, convinşi că Pembroke putea să mai reziste încă multe luni, descurajaţi să mai menţină asediul care începuse să-i plictisească, au decis să plece.

847 de ani mai târziu, Aliaţii au făcut în aşa fel încât scrisori ultrasecrete au fost găsite de spanioli, care le-au transmis germanilor… aceasta a fost operaţiunea *Mincemeat* (tocătură).

Mincemeat înseamnă „amestec de stafide, struguri, migdale, miere etc. Îmbibate cu coniac”. Operaţiunea a fost cunoscută însă sub numele de *Tocătură.*

Comandantul Ewen Montagu, de la Royal Navy, jurist „în civilie”, studiase la Cambridge şi la Harvard şi, de la începutul războiului, se ocupase de comitetul de mijloace speciale din cadrul *Naval Intelligence Division*, NID 17/F.

A OT

JI AN DEUVF în cadrul campaniei de intoxicare lansată de *London Controlling*

Section, NID 17/F considera că nemţii vor putea fi păcăliţi cu documente autentice care lăsau să se înţeleagă că viitoarea operaţiune a Aliaţilor în Mediterana va avea loc în Sardinia şi/sau pe coastele Greciei. Trebuia ca modalitatea în care Abwehr-ul va intra în posesia acestor documente să fie absolut plauzibilă, pentru a nu trezi niciun fel de bănuieli că ar fi vorba de vreo viclenie din partea Aliaţilor.

Şi aşa a luat naştere maiorul

William Martin. După o anchetă efectuată la mai mulţi medici, în căutarea unui cadavru care să prezinte simptomele unei persoane căzute în mare dintr-un avion şi care stătuse apoi mai multe zile în apă, Montagu a găsit un bărbat decedat de pneumonie; lăsat câteva ore în mare, cadavrul ar fi prezentat, într-adevăr, caracteristicile principale ale unei morţi prin înecare, căci, la această boală, plămânii se umplu de apă. Diferenţa de compoziţie a apei din plămâni nu ar fi fost descoperită decât dacă ar fi existat vreo bănuială că moartea nu s-a datorat înecului.

Datorită colaborării medicilor legişti din Londra, spre sfârşitul toamnei anului 1942 Ewen Montagu a descoperit un tânăr celibatar, în vârstă de vreo treizeci de ani, care decedase de pneumonie într-un spital orăşenesc. A luat legătura cu părinţii tânărului şi aceştia, din patriotism, acceptă să cedeze trupul fiului lor „pentru scopuri medicale speciale”, fără a afla nimic mai mult. Singurele condiţii pe care le-au pus au fost ca fiul lor să aibă parte de o înmormântare creştinească şi numele lui să nu fie dezvăluit niciodată.

Ewen Montagu

— **No *mWi iiln aacroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial***

Trupul, a fost depus în camera frigorifică. Churchill, informat asupra proiectului, îşi dă acordul.

Se decide ca defunctul să fie făcut maior în Royal Navy, specialist în ambarcaţiuni de debarcare, aparţinând statului-major al operaţiunilor combinate, trimis în misiune pe lângă comandantul-şef al Royal Navy din Mediterana. Ideea era ca maiorul să fie aruncat în mare în apropierea coastelor spaniole, ca şi când ar fi fost victima unui accident aviatic.

Pentru a para orice încercare de anchetă din partea nemţilor sau a unor neutri, trebuia să fie creat personajul William Martin, să i se inventeze o viaţă, o identitate veritabilă, un mediu plauzibil etc. Dar nu exista decât un cadavru anonim. Nu se putea transforma fotografia unui cadavru în fotografia unei persoane vii. Trebuia găsită o sosie sau, cel puţin, o persoană care să semene cât de cât cu decedatul. Şi aceasta a fost găsită. S-au fabricat actele false de identitate: născut la 29 martie 1907 la Cardiff, fiul lui John Martin şi a răposatei Antonia… Şi se putea verifica la biroul stării civile din Cardiff, totul era în regulă! Cartea de identitate este datată 2 februarie. În Royal Navy erau mai mulţi William Martin.

S-au fabricat şi scrisori false din partea părinţilor sau din partea croitorului, Gieves de la Royal Navy care îi cerea plata pentru confecţionarea unei uniforme. Mai era şi o scrisoare de la Lloyds Bank în care i se semnala un cont fără acoperire în valoare de 80 lire pe numele lui.

I se inventează şi o logodnică, Pamela, „Pam”, în intimitate. Rolul acesteia este jucat de o secretară de la Amiralitate, care este de acord să-i scrie două scrisori de dragoste şi să-i dea fotografia ei. S-a găsit şi factura bijutierului pentru inelul de logodnă (un briliant în valoare de 53 lire). Se poate verifica la bijutier: inelul a fost cumpărat cu adevărat.

Se adună şi diverse mărunţişuri care se pun în buzunarele lui Martin, chei, două bilete la teatru din data de 22 aprilie, ţigări, o brichetă, bilete de autobuz încă necompostate etc.

I se face o uniformă pe măsură, inclusiv încălţăminte.

Se simulează apoi accidentul hidroavionului *Cătălină*, care este anunţat ca de obicei. Trupul căpitanului Martin trebuie să

A OG

JEAN DEUVE

fie aruncat în apă nu departe de oraşul spaniol Huelva, în golful Cadix. De ce Huelva? Deoarece cadavrul nu trebuie dus de curenţi spre Gibraltar, căci „accidentul" trebuie să aibă loc pe ruta obişnuită a avioanelor *Cătălină* care asigură legătura regulată dintre Gibraltar şi Marea Britanie şi pentru că se ştie că agentul Abwehr-ului care locuieşte la Huelva are legături excelente cu autorităţile navale spaniole. Această condiţie este esenţială pentru succesul stratagemei.

Invadarea Siciliei este fixată pentru 10 iulie 1943. Trebuie să li se dea spaniolilor şi germanilor suficient timp pentru a examina documentele aflate asupra lui Martin şi pentru a trage concluziile de rigoare. Dacă stratagema funcţionează, nemţii, întăriţi în convingerea lor şi prin alte păcăleli, vor începe să facă mişcări de trupe care iau timp.

S-a decis ca trupul să fie aruncat în mare în dimineaţa zilei de 30 aprilie. Şi cum submarinul care îl va transporta avea nevoie de 10 zile ca să ajungă la Huelva, toate pregătirile trebuiau să fie terminate până la 19 aprilie 1943.

Documentele care constituiau „momeala" erau următoarele:

— O scrisoare autentică de la Sir Archibald Nye, şef adjunct al statului-major general britanic adresată generalului Sir Harold Alexander, comandantul trupelor terestre de pe teatrele de operaţiuni din Mediterana. Generalul Nye semnala corespondentului său că germanii au întărit de curând apărarea din Creta şi din Grecia şi, în consecinţă, Aliaţii au decis să suspende operaţiunea prevăzută până la sosirea întăririlor

destinate plajelor de la sud de capul Araxos şi celor de la Kalamata, la sud de Pelopones. Aceste întăriri vor fi îmbarcate curând. Mai adaugă că, pentru a masca operaţiunile adevărate, se vor preface că pregătesc o debarcare în Sicilia. Scrisoarea era datată 23 aprilie.

— O scrisoare autentică a amiralului Lord Louis Mountbatten, şeful statului-major al operaţiunilor combinate, adresată amiralului Sir Andrew Cunningham, comandant-şef al flotelor aliate din Mediterana. Mountbatten îi semnalează că i-a încredinţat maiorului Martin un plic pentru generalul Alexander, pe care, dat fiind caracterul lui foarte confidenţial, nu a vrut să-l trimită altfel şi îl ruga să faciliteze transmiterea acestuia, 1 – 1

***A* OA**

Smivicillo soc rota în timpul celui de-al Doilea Război Mondial recomanda pe Martin care va răspunde, era sigur de aceasta, exigenţelor amiralului: este specialist în nave şi echipamente pentru debarcări, îşi cunoaşte bine meseria şi este la curent cu ultimele experienţe efectuate în Scoţia. Îl roagă pe corespondentul său să i-l trimită înapoi cât mai curând după ce se va lansa asaltul. „Spune-i lui Martin să-mi aducă nişte sardine… Aici nu putem face rost decât pe cartelă!” Aluzia la Sardinia este transparentă.

Scrisorile închise şi sigilate sunt puse într-o servietă impermeabilă, legată de trupul maiorului cu un mic lanţ, aşa cum se obişnuia în cazul curierilor Majestăţii Sale.

La 25 aprilie, după ce a fost îmbrăcat cu uniforma sa militară, trupul maiorului Martin a fost închis într-un container plin cu zăpadă carbonică, în care se poate realiza vid printr-o manetă exterioară; containerul a fost construit special pentru

această operaţiune. Pentru a păcăli echipajul submarinului, pe container scrie „Optical Instruments”.

La Holy Loch, baza de submarine de lângă Greenock din Scoţia, containerul este încărcat pe submarinul *Seraph*, al Royal Navy, navă obişnuită cu misiuni speciale, comandată de căpitanul de fregată Jewell, singurul care este la curent cu conţinutul acestuia.

Ajuns în largul portului Huelva, după câteva aventuri (submarinul a fost atacat de o escadrilă aliată care l-a luat drept german!), comandantul Jewell iniţiază în misiune alţi doi ofiţeri şi, în timpul nopţii, corpul este aruncat în mare, iar containerul scufundat.

În zorii zilei de 30 aprilie 1943, un pescar spaniol zăreşte cadavrul îmbrăcat cu o vestă de salvare şi servieta care este legată de el. Îl urcă în barca lui şi îl depune pe plajă, în apropiere de Punta Umbria. De acolo, trupul este transportat în portul Huelva.

Funcţionarii spanioli deschid servieta şi îi examinează conţinutul, fără să deschidă scrisorile. Cadavrul este trimis spre autopsie doctorului Contioso, care confirmă că maiorul Martin s-a înecat şi trupul a stat probabil 5 – 6 zile în apă. Data coincide cu data celor două bilete de teatru, cu factura de la Clubul

JI AN DEUVE

naval şi militar din Londra, datate 24, ziua presupusei plecării a avionului *Cătălină.*

În aceeaşi zi, viceconsulul britanic de la Huelva, F. Haselden, avertizat de autorităţile spaniole, TI anunţă imediat pe ataşatul naval şi pe ambasadorului Marii Britanii de la Madrid.

Sir Samuel Hoare, ambasadorul Majestăţii Sale la Madrid, comunică la Londra descoperirea cadavrului maiorul Martin.

Drept răspuns, i se spune să ceară discret, dar ferm, servieta maiorului, precizându-se că aceasta conţine documente importante.

Statul-major spaniol spune că documentele vor fi înapoiate imediat ce vor fi examinate. Londra îi comunică ambasadorului său să fie mai insistent: trebuie să ceară restituirea imediată a documentelor!

Servieta este înapoiată viceconsulului abia la 1 mai. La ordinele acestuia, ea este trimisă imediat în Marea Britanie printr-un curier special.

Pe 2 mai, Haselden organizează înmormântarea lui Martin la cimitirul catolic din Huelva. Pamela şi camarazii din marină trimit coroane de flori.

Inducerea în eroare a funcţionat. GC *and CS*, această imensă întreprindere de interceptare şi decriptare (care la sfârşitul războiului avea 6.000 de angajaţi) urmăreşte desfăşurarea acţiunii oră cu oră. Comandantul marinei spaniole de la Huelva trimite servieta comandamentului regional de la San Fernando, care o expediază la Ministerul Marinei de la Madrid, via Marine Seville. Amiralul Arriega, şeful statului-major general, l-a alertat el însuşi pe căpitanul de vas Lenz, şeful Abwehr-ului din Spania. Lenz soseşte la Arriega, primeşte scrisorile originale luate din servietă, le duce la Ambasada germană, unde sunt desigilate şi fotografiate, apoi închise la loc. Adresează apoi o telegramă la Berlin şi expediază fotografiile cu un avion de transport care pleacă imediat în Germania. Documentele fac turul OKW şi îi sunt arătate chiar şi lui Hitler. Nota care le însoţeşte, redactată de Abwehr, precizează că „autenticitatea documentelor nu ridică nicio îndoială” şi „pare foarte puţin probabil să fi fost îndreptate intenţionat către noi”. Această notă precizează totuşi că Abwehr-ul va continua

cercetările.

A QO

Sui uit: Ele secreta în timpul celui da-al Doilea Război Mondial în realitate, cu sau fără alte cercetări, nemţii nu au pus la îndoiala accidentul lui Martin. Cu atât mai mult cu cât li se servesc dovezi noi: Amiralitatea afişează câteva zile mai târziu lista celor dispăruţi în perioada 29 – 30 aprilie. În 4 iunie *Times* publică anunţul decesului maiorului Martin în acelaşi timp cu cea a membrilor echipajului hidroavionului *Cătălină*, dispărut în mare, în timpul unei misiuni.

Examinarea scrisorilor la Londra arată că germanii au procedat cu o deosebită grijă: nu se vede decât o uşoară urmă de pensetă.

HARABABURĂ ÎN GRECIA ŞI ÎN BALCANI

Pentru a dispersa armatele italiene şi germane şi pentru a le lăsa în incertitudine cu privire la locul debarcărilor iminente ale Aliaţilor, *London Controlling Section* dă directive precise organizaţiilor SOE, *Force A*, statelor-majore terestre, aeriene şi navale şi acţionează ea însăşi acolo unde SOE sau *Force A* nu au acces. Organizează operaţiuni de intoxicare în Turcia, Orientul Mijlociu, în diverse ţări ale Europei, lasă să se scurgă informaţii indiscrete calculate cu exactitate, false confidenţe, informaţii false în presă.

Aliaţii ştiu că Hitler este în continuare îngrijorat din cauza Balcanilor. Rută tradiţională a invaziilor care ajung până în inima Europei, o debarcare aliată în această zonă, susţinută de revoltele populaţiilor locale, ar expune în mod periculos flancul

de sud al forţelor germane din est. *London Controlling Section* va pedala tocmai pe această teamă.

La sfârşitul anului 1942, în Grecia şi în Iugoslavia se aflau 32 de divizii italiene şi 6 germane, plus una paragermană în Creta.

În iunie 1943, *Force A* planifică raiduri de comandouri pe coastele Greciei şi ale Sardiniei: studierea plajelor, prelevarea mostrelor de nisip, stabilirea mijloacelor de apărare, hărţuirea forţelor de coastă etc. În timpul unuia dintre aceste raiduri de pe coasta Sardiniei, în apropiere de Cagliari, unul dintre comandouri este prins sub focul apărătorilor italieni şi un trup este aruncat pe ţărm. La fiecare raid se lasă urme. Comandourile acţionează la fel şi în Peloponeș. Uneori, abandonează câte un document – un notes şi o listă a cercetărilor care trebuie efectuate pe plaje, iar acestea nu fac decât să-i întărească inamicului convingerea să aliaţii fac pregătiri serioase.

SOE declanşează în acelaşi timp o serie întreagă de operaţiuni în Balcani. În primăvara anului 1943, trimite o misiune în România pentru a crea agitaţie, în special pentru a-i ajuta pe adversarii regimului generalului Antonescu să-l răstoarne de la putere. Operaţiunea eşuează şi toţi agenţii sunt arestaţi, dar germanii sunt foarte îngrijoraţi: petrolul din România este vital pentru ei.

În Bulgaria, o echipă SOE nu are timp să acţioneze cu adevărat: şefii ei sunt ucişi în timpul unui sabotaj. Dar şi aici nemţii se îngrijorează.

În Iugoslavia, partizanii, membri ai mişcării de rezistenţă condusă de Tito, beneficiază acum de sprijinul activ al ofiţerilor britanici din SOE. Activitatea lor creşte sensibil în 1943, pentru

a tăia comunicaţiile dintre italieni şi germani, şi face să planeze ameninţarea unei acţiuni în corelare cu ofensiva aliată din Balcani. Abwehr-ul, care dispune din ianuarie 1940 de o staţie puternică de ascultare la Sofia, interceptează în primăvara anului 1943 o serie de mesaje decriptate imediat. Aceste mesaje, emise de statul-major al lui Tito, vorbesc despre starea operaţiunilor care vor fi efectuate în conlucrare cu debarcarea aliată de pe coasta Adriaticii. Îngrijoraţi, germanii declanşează cea de-a cincea ofensivă *Planul negru,* care vizează distrugerea rezistenţei iugoslave şi angajează şapte divizii germane şi patru italiene. Dar Tito scapă din cleşte.

Mai ales în Grecia se depun eforturi mari pentru a face să planeze o ameninţare. În primăvara anului 1943, *London Controlling Section* declanşează prin intermediul SOE operaţiunea *Animals,* care vizează creşterea bruscă a actelor de sabotaj, pentru a lăsa impresia că Aliaţii se pregătesc pentru acţiuni iminente în Grecia şi în Balcani. Calea ferată

Hmi viciile nocroto în timpul celui de-al Doilea Răibol Mondial dintre Atomi şi I ansa, linie foarte importantă căci face legătura între nordul şi sudul ţării, între capitală şi Salonic, este tăiată în mai multe locuri. În iunie, viaductul de la Asopos sare în aer: patru luni de interdicţie de circulaţie. Sunt distruse numeroase depozite germane şi italiene de materiale. Unităţile de Rezistenţă, ajutate de ofiţeri britanici, îndrăznesc să atace şi coloanele inamice. Unul din aceste atacuri îi obligă pe nemţi să trimită două batalioane ca să degajeze drumul.

REZULTATELE INTOXICĂRII

Până spre 10 mai 1943, Abwehr-ul şi statele-majore german şi italian au crezut că obiectivul următor al Aliaţilor este Sicilia, etapă normală, înscrisă pe hartă, înainte de a ataca Europa.

În preajma acestei date şi-au schimbat părerea. La 12 mai, Hitler, într-o directivă, a făcut lista punctelor ameninţate: Sardinia, Corsica, Sicilia, Peloponeş şi insulele Dodecaneze. Dar stipulează că prioritatea întăririlor necesare se referă la Sardinia şi Peloponeş.

În 14 mai, este convins că atacul aliat va fi îndreptat împotriva Sardiniei şi a coastelor Peloponesului. Confirmă acest lucru OKW-ului. În consecinţă, dă ordin ca aceste zone să fie întărite. În 15 mai, Divizia I Panzere, staţionată până atunci în sudul Franţei, pleacă spre Grecia ca să întărească cele trei divizii germane şi Armata a XI-a italiană care sunt deja acolo.

La 2 mai, Kriegsmarine instalează trei câmpuri de mine în Marea Egee, începe construcţia cazematelor pe coastele Peloponesului şi instalează aici bateriile de artilerie. OKW ordonă transferul în Corsica al unităţilor blindate şi întărirea apărării Sardiniei. Flotila a II-a de torpiloare a Kriegsmarine porneşte spre coastele Greciei. Brigada SS „Führer” ajunge în Sardinia.

Abia la 9 iulie, când reperează convoaiele aliate, mareşalul Kesselring, comandantul sectorului Mediterana, pune în

alertă trupele din Sicilia. Diversiunea organizată de marina aliată a contribuit la înşelarea nemţilor: convoaiele cu trupele de debarcare s-au strâns în Malta şi nu au pornit spre nord decât în ultima clipă. Asaltul a fost o surpriză totală pentru nemţi.

1 5

Traversarea strâmtorii Messina în 1071, normanzii din Italia se pregăteau să ocupe oraşul Palermo din Sicilia. Pentru aceasta trebuiau să traverseze strâmtoarea Messina, păzită de flota sarazină. Robert Guiscard, şeful lor, printr-o serie de stratageme de intoxicare, a reuşit să-i facă pe musulmani să creadă că, în realitate, convoaiele lui aveau destinaţia Malta. Corăbiile sarazine au pornit spre această insulă… Strâmtoarea era liberă.

Câteva secole mai târziu, în august 1943, obiectivul Aliaţilor era de a debarca în Italia, în Calabria. Armata a 8-a a lui Montgomery, însărcinată cu asaltul iniţial, trebuia să traverseze aceeaşi strâmtoare, care are 12 km în locul cel mai lat şi trei în cel mai îngust şi care era apărată de mai multe divizii italiene şi de două germane.

La fel ca şi în urmă cu 872 de ani, inamicul trebuia atras în altă parte, mai la nord, în direcţia călcâiului cizmei.

Force A a primit această misiune.

Cronologia informaţiilor transmise Abwehr-ului de agenţii „întorşi" sau infiltraţi, manipulaţi de serviciile speciale franceze şi britanice, a manevrelor *Forţei* A şi a reacţiilor germanilor permit urmărirea desfăşurării acestui proces de intoxicare.

4 august. Informaţie trimisă la Abwehr: principalele obiective ale Aliaţilor sunt sudul Franţei şi Grecia. Orice altă debarcare va fi o diversiune.

5 august. „Gilbert", tot ofiţer de legătură, anunţă Abwehr-ul că adjunctul lui este acum ataşat la comisia de repatriere a italienilor şi este zilnic în legătură cu diversele state majore,

aliate.

JEAN DEUVE

10 august. Informaţie trimisă la Abwehr: Aliaţii vor să atragă maximum de trupe germane din Franţa şi din Balcani către Italia. Este posibil un atac de diversiune în Italia.

15 august. Informaţie trimisă la Abwehr: statul-major al Armatei a 8-a se interesează de regiunea Crotona şi de golful Tarento. (Numeroase avioane de recunoaştere au fost trimise de *Force A* să survoleze această regiune.)

16 august. Informaţie trimisă la Abwehr: viitoarele obiective aliate sunt Sardinia şi Corsica. Francezii se pregătesc să intervină. Forţele blindate britanice sunt desemnate pentru operaţiunea *Sardaigne.* Asaltul ar putea avea loc la sfârşitul lunii.

19 august. Informaţie trimisă la Abwehr: Aliaţii doresc să scoată Italia din luptă numai prin bombardamente aeriene şi navale, fără o debarcare importantă.

20 august. Informaţie trimisă la Abwehr: precizări asupra efectivelor britanice care vor opera în golful Tarento. Tunis: un agent german al Abwehr-ului (cunoscut şi supravegheat, lăsat liber în mod intenţionat pentru a servi drept vehicul de intoxicare), nimereşte „din întâmplare” peste un ofiţer britanic ameţit de băutură, care îi face confidenţe cu privire la pregătirile britanice în direcţia golfului Tarento. (Ofiţerul face parte, în realitate, din *Force A.)*

23 august. Informaţie trimisă la Abwehr: italienii negociază în secret cu Aliaţii. Pentru a grăbi aceste convorbiri, Aliaţii vor

face o demonstraţie de forţă debarcând, căci numai bombardamentele nu-i vor determina pe italieni să iasă din război, din cauza prezenţei crescânde a trupelor germane din Italia.

25 – 30 august. Cele două divizii din regiunea Calabria care apără strâmtoarea Messina se îndreaptă spre Crotona, lăsând strâmtoarea fără apărare.

26 august. Informaţie trimisă la Abwehr: confirmare că Aliaţii şi-au schimbat planul. În loc de sudul Franţei, vor debarca în Italia, pentru a o scoate în afara luptei. Atacul este posibil cam în 15 septembrie.

29 august. Informaţie trimisă la Abwehr: forţele aliate care vor participa la operaţiune sunt Armata a 8-a întărită cu un corp luat din Orientul Mijlociu, corpul expediţionar francez întărit cu

Smrvicillo nocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial o divi/io aeropurtată britanică, Armata 1 britanică şi a 5-a americană (această listă impresionantă avea drept scop să-i facă pe germani să trimită maximum de forţe spre Tarento, în timp ce Aliaţii îşi pregăteau asaltul prin strâmtoarea Messina şi debarcarea la Salerno).

30 august. Informaţie trimisă la Abwehr: Aliaţii interoghează numeroşi prizonieri originari din Italia de Nord.

2 septembrie. Informaţie trimisă la Abwehr: ofiţerii britanici îi interoghează pe prizonierii italieni originari din regiunile Crotona, Tarento şi de pe coasta orientală a Calabriei.

(în 1066, Wilhelm Cuceritorul lua în mod ostentativ alături de el clerici expulzaţi din Anglia… dar din sud-vest, în timp ce

el intenţiona să debarce în sud-est. Intoxicarea recurgea la aceleaşi tertipuri şi viclenii.)

Noaptea de 2/3 septembrie. Informaţie trimisă la Abwehr: Aliaţii vor ataca în nordul Italiei pentru a împiedica întăririle germane să coboare în Italia şi pentru a-i forţa pe italieni să capituleze.

3 septembrie. Armata a 8-a a lui Montgomery traversează strâmtoarea Messina şi debarcă în Calabria, fără să întâmpine nicio rezistenţă. Surpriza armatelor italo-germane este totală. Cele trei divizii de Panzere staţionate în Napoli şi Salerno pornesc repede spre sud.

6 septembrie. Informaţie trimisă la Abwehr: o nouă operaţiune de debarcare iminentă în nordul Italiei. Atacul din Calabria este o diversiune, care are drept scop să-i atragă pe germani în sud, în timp ce Aliaţii vor debarca în nord.

8 septembrie. Italia capitulează.

9 septembrie. Debarcarea Aliaţilor la Salerno. Germanii sunt total uluiţi (dar au reacţii fulgerătoare şi vor bloca înaintarea Aliaţilor).

Force A îşi va continua activităţile pe tot parcursul campaniei din Italia. Germanii pot fi înşelaţi, iar *Force A* reuşeşte de minune, însă numărul trupelor germane din Italia, 24 de divizii în acel moment (faţă de 11 ale Aliaţilor) este atât de mare, încât elementul surpriză este anihilat adesea de sosirea rapidă a acestor divizii în orice regiune a ţării.

JEAN DEUVE

*

Debarcarea pieselor de artilerie a Aliaţilor la Saierno în septembrie 1943

Printre tertipurile folosite de *Force A*, care îi vor induce masiv în eroare pe germani, este deplasarea Cartierului General al Armatei a 7-a americane a generalului Patton (comunicată Abwehr-ului de agenţii întorşi), care în octombrie se instalează în Corsica (eliberată la 4 octombrie). Simulacrele confirmă avioanelor germane realitatea acestui Cartier General. În realitate, Cartierul General este fictiv. Patton era deja în Marea Britanie.

Ameninţarea unei debarcări a lui Patton în golful Genova menţine diviziile germane în nordul Italiei.

tu viciile Hocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Planul de inducere în eroare

Cockade **(1943)**

Decizia de invadare a Franţei în 1944 a fost luată la conferinţa interaliată de la Casablanca, din ianuarie 1943. COSSAC (şeful statului-major al Comandamentului Suprem Aliat) a primit ordinul de a pregăti această operaţiune şi *London Controlling Section* a pregătit planul de inducere în eroare care o va acoperi, numit *Cockade (Cocarda),* adoptat la 10 februarie 1943.

Scopul acestuia era să-i împiedice pe germani să-şi ia trupele din Europa de nord-vest şi să trimită unităţi pe frontul rusesc sau pe Mediterana, unde, după campania din Tunisia, Aliaţii se pregăteau să debarce în Sicilia şi în Italia.

Cockade era compusă din trei părţi: „Tindall", „Wadham" şi „Starkey".

OPERAŢIUNEAJINDALL".

Inducerea în eroare organizată în cadrul operaţiunii „Tindall[1], aprobată la 30 iunie 1943, avea drept scop să menţină trupele germane în Norvegia, ameninţându-le cu o debarcare la Stavanger, în sud-vestul extrem al ţării. Ţinta era plauzibilă, căci această regiune se afla în raza de acţiune a aviaţiei aliate cu baza în Scoţia şi proteja numeroase aeroporturi.

Scenariul era conceput în aşa fel încât ameninţarea să atingă efectul culminant la sfârşitul lui septembrie. Planificatorii inducerii în eroare, având foarte puţin timp, contau în special pe

JCMIM UtUVT comunicaţiile radio false, care vorbeau despre sosirea trupelor în Scoţia şi despre întărirea considerabilă a mijloacelor aeriene aliate. Aceste informaţii erau confirmate de câţiva agenţi din Comitetul XX şi, pe teren, de elemente de butaforie.

La începutul lunii septembrie 1943, au fost amenajate tabere false, au fost mimate unităţi false. S-au ridicat corturi. Peste tot se văd urme de roţi de camion. Se fac exerciţii de îmbarcare în avioane şi în planoare.

Partea cea mai importantă a iluziei vizuale revine Ministerului britanic al Aerului. În sectorul Stavanger au loc raiduri aeriene de recunoaştere în lunile iulie şi august 1943. Între 15 şi 20 august, se procedează la o mare operaţiune de amăgire: 40 de false Blenheim şi Boston pe aeroportul Peterhead, alte 10 la Fraserburgh, 10 la Fordoun. Pe 18 piste, în regiunile Inverness şi Perth, există 36 de planoare adevărate şi mai multe sute false, printre care şi Hamilcar mari.

În paralel cu prezenţa acestor avioane şi planoare, au fost mărite pistele, s-au săpat amplasamente de artilerie antiaeriană ca să adăpostească bateriile false, s-au construit pompe de alimentare cu combustibil. S-au construit tabere pentru cel puţin două brigăzi de trupe aeropurtate. O sută de oameni animă aceste tabere. La locul destinaţiei, în Norvegia şi în Danemarca, grupurile de rezistenţă înarmate de SOE organizează sabotaje împotriva armatei germane, începând din luna august 1943. „Tindall” încetează în noiembrie 1943. Cu tot efortul depus, se pare că nemţii nu au acordat prea mare atenţie acestei ameninţări împotriva Norvegiei. Nu şi-au mărit numărul de zboruri de

recunoaştere aeriană. Probabil că ameninţarea nu a durat suficient de mult timp ca să producă efecte. Dar operaţiunea a permis să se pună la punct o tehnică a falselor reţele radio între unităţile adevărate şi cele imaginare.

OPERAŢIUNEA „WADH AM".

Scopul acestei operaţiuni a fost să-i convingă pe nemţi că se pregăteşte un mare asalt naval şi aeropurtat pentru ocuparea peninsulei bretone în toamna anului 1943. Se dorea ca această

< *«uvicillo aocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial ameninţare să reţină trupele germane în Franţa şi să le împiedice să plece spre frontul rus sau spre Mediterana. Se presupunea că trupele care participau la acest asalt sunt americane şi se aflau sub comanda generalului american Devers.

Planul „Wadham" era în întregime o ficţiune, căci diviziile americane care ar fi trebuit, vorba vine, să ia parte la acţiune erau încă în Statele Unite sau erau fictive. O parte din unităţile care participau, vorba vine, la acest asalt erau în Africa de Nord şi erau virtuale, cele 400 de planoare şi 400 de transportoare de trupe, aflate şi ele tot în Africa de Nord, erau la fel, imaginare.

Planificatorii se gândeau că obiectivul ales este plauzibil, căci în Bretagne se aflau bazele de submarine germane (Lorient, Brest, St. Nazaire) şi porturi excelente. În plus, bombardamentele prevăzute de plan coincideau cu necesitatea de a se bombarda bazele de submarine.

Avioane americane false (Mustang şi Thunderbolt) şi

planoare false sunt desfăşurate pe terenurile din sud-estul Angliei. Pe aceste ţărmuri au loc exerciţii de îmbarcare şi de debarcare, precum şi exerciţii de paraşutare. Marina, la rândul său, aliniază în august 75 de *landing craft* (şlepuri de debarcare) false.

Cum aviaţia germană efectuează puţine ieşiri de recunoaştere, tot acest arsenal de păcăleli este adus la cunoştinţa serviciilor germane de agenţii Comitetului XX, prin mărturisiri indiscrete „scăpate" în faţa neutrilor rezidenţi în Marea Britanie şi în ţările neutre.

Se face apel şi la mijloacele cinematografiei americane. Se toarnă un film documentar („Invasion preparations al fever heat" – Pregătiri febrile de invazie), care arată cum se antrenează trupele americane pentru operaţiuni amfibie la o bază din Marea Britanie. Filmul este turnat în Cornouailles. Este proiectat în Statele Unite, dar şi în statele neutre, inclusiv la Lisabona, unde germanii au o infrastructură de informaţii foarte solidă. Filmul demonstrează că pregătirea trupelor americane este mult mai avansată decât în realitate. Într-adevăr, s-a lăsat intenţionat să se vadă că filmul a fost turnat la începutul anului: pe peretele biroului comandantului-şef, calendarul poartă data subliniată iunie 1943, copacii încă nu au frunze…

JEAN DEUVI

În sfârşit, câteva raiduri de comando încearcă să concretizeze, în ochii germanilor, ameninţarea Aliaţilor împotriva peninsulei Bretagne. În noaptea de 3/4 septembrie, un comando anglo-american de 10 oameni, adus de două vedete britanice din Flotila a 15-a de la Dartmouth, debarcă la Ouessant. Scopul operaţiunii este să distrugă un radar Freya şi un radar Sectakt şi să aducă prizonieri. Comandoul este format din britanici (comandoul nr. 12) şi americani din Grupul 29

Jandarmi.

Scopul real era să-i facă pe germani să creadă că Aliaţii se străduiau se strângă informaţii în vederea unor operaţiuni iminente din Bretagne. Misiunea nu a fost îndeplinită, dar comandourile şi-au făcut simţită prezenţa prin schimburi de focuri în jurul unui post fortificat. În plus, au lăsat câteva urme concrete ale trecerii lor: o caschetă şi o cartuşieră purtând numele unui jandarm american: trebuia să li se arate germanilor că americanii iau deja parte la războiul din Europa de nord-vest.

Operaţiunea „Wadham" a fost demontată la 9 septembrie 1943. Germanii nu au crezut nicio clipă în această ameninţare împotriva peninsulei Bretagne.

OPERAŢIUNEA „STARKEY".

În cadrul operaţiunii *Cockade*, planul de inducere în eroare „Starkey" a pus în scenă o ameninţare cu debarcarea trupelor aliate în septembrie 1943 dincolo de Canalul Mânecii, mai precis, în pasul Calais. În absenţa unor operaţiuni mari veritabile în Europa de nord-est în anul 1943, era important ca germanii să nu profite de acest gen de acalmie pentru a-şi transfera trupele spre Mediterana, unde Aliaţii pregăteau operaţiuni de anvergură.

Bombardamente orientate

Trebuiau să se degajeze mijloace importante, dar marinele aliate (prinse în lupta anti-submarine) şi aviaţiile (care îşi

AAA

N otvit lllu nocrote în timpul celui de-al Doilea Război Mondial continuau programul de bombardamente împotriva Germaniei) erau obligate să-şi reducă participarea la exerciţiile de inducere în eroare. Aviaţia americană promite totuşi 300 de ieşiri ale bombardierelor şi escadrilelor, care nu vor putea merge

împotriva Germaniei din cauza condiţiilor meteo nefavorabile. RAF face la fel şi promite, de asemenea, să împrumute escadrilele de instrucţie.

Bombardamentele prevăzute în planul „Starkey" au fost efectuate împotriva reţelelor feroviare şi a podurilor şi viaductelor începând din 15 august, astfel încât serviciile germane, marcând distrugerile pe o hartă, să deducă de aici zona probabilă de debarcare a Aliaţilor. Astfel, în săptămâna 15 – 21 august 1943, au fost atinse în Franţa: Le Bourget, Abbeville, Bernay, Calais, Beaumont-le-Roger, Denain. Între 29 august şi 2 septembrie, au fost bombardate oraşele Rouen, Abbeville, Amiens, toate în zona de nord a Franţei, în Normandia, Belgia şi Olanda. În perioada 6 – 11 septembrie, a venit rândul oraşelor Orléans, Conches, Rouen, Abbeville, Boulogne şi, din nou, a tuturor zonelor de degajare aflate de-a lungul coastei Normandiei şi de la frontiera estică a Olandei, a tuturor nodurilor feroviare din nordul Franţei, din Normandia de Sus, Belgia şi Olanda.

În cele 20 de zile care au precedat ziua de 9 septembrie, data debarcării fictive, aviaţia aliată a efectuat numeroase raiduri în zona Pas de Calais, la frontiera franco-belgiană.

ARME IMAGINARE ŞI REŢELE RADIO FALSE

Prin diverse mijloace (agenţi din Comitetul XX, în special „Brutus", indiscreţii „scăpate" în prezenţa unor persoane neutre, cantonamente false, reţele de radio false), Aliaţii i-au făcut pe germani să consemneze în ordinele lor de luptă că s-au constituit două corpuri de armată fictive, 8 şi 12, precum şi Armatele a 6-a

şi a 4-a, aceasta din urmă cu baza în Scoţia. Acest lucru era necesar pentru ca diferitele operaţiuni din cadrul *Cockade* – „Starkey", Tindall" şi „Wadham" – să aibă credibilitate în ochii

serviciilor germane: Aliaţii trebuiau să prezinte o ordine de bătaie consecventă, ceea ce încă nu era cazul în Marea Britanie în 1943.

Se ştia că serviciile germane ascultau şi interceptau comunicaţiile radio şi că analiza traficului era unul din elementele importante ale actualizării ordinii de luptă a Aliaţilor. S-au folosit camioane emiţătoare canadiene, care permiteau simularea deplasărilor unei divizii, plecarea unei unităţi navale, concentrarea de trupe sau de nave într-un anumit punct, exerciţii amfibie. O emisiune realizată mai întâi la Falmouth, apoi undeva, în est, va permite serviciilor germane, care cunoşteau stilul de lucru al operatorilor radio, să tragă concluzia că respectiva unitate are o poziţie nouă. S-au inventat şi trei state-majore ale forţelor amfibie; unul dintre ele era într-adevăr la bordul vasului Albrighton, alte două pe uscat, la staţia de coastă Vectis, la Cowes şi la Fort Southwick, Cartierul General al amiralului comandant suprem de la Portsmouth. Armata, la rândul său, organizează cinci exerciţii imaginare de îmbarcare şi de debarcare în apropiere de Southampton: *Bicyle*, exerciţiu de brigadă la 13 august; *Tricyle*, exerciţiu de divizie la 16 august; *Icicle*, exerciţiu de brigadă la 21 august, *Sidecar*, exerciţiu de brigadă la 27 august; şi *Tandem*, exerciţiu de divizie la 4 septembrie 1943. În săptămâna precedentă datei de 9 septembrie, s-a procedat la o concentrare a mijloacelor militare (operaţiunea *Harlequin*), unităţile militare se deplasează în văzul tuturor spre coastele de sud ale Angliei. Se întorc apoi noaptea şi se deplasează din nou în plină zi. La fel se procedează cu camioanele acoperite cu prelată (dar goale). Această operaţiune este un fel de repetiţie a debarcării. Se speră că aviaţia germană

de recunoaştere va observa această concentrare de trupe, de nave, planoare, avioane etc., impunătoarea forţă adunată de artileria antiaeriană, unităţile reale şi fictive amestecate şi va deduce de aici că debarcarea aliată este iminentă.

ACŢIUNI DE COMANDO

Pe coastele Canalului Mânecii şi ale Mării Nordului au avut loc numeroase acţiuni de comando, organizate de belgieni.

***1** AR*

Hmtvicilh secrete în timpul celui de-al Doilea Război Mondial olandezi, britanici şi francezi, operaţiunile *Hardtack, Forfor,* opt acţiuni în Iulie şi august 1943. Aceste acţiuni au drept scop să sugereze germanilor că se procedează la strângerea de informaţii în vederea unui asalt aliat, posibil iminent.

Francezii participă din plin la aceste acţiuni. În iulie, un detaşament franco-britanic al comandoului 12 execută un raid în La Valleuse-de-Cure, în departamentul Seine-Maritime. O altă echipă debarcă pe faleza din Amont, la Saint-Valery-en-Caux. Scopul ei este să-i facă pe nemţi să creadă că Aliaţii se interesează de râurile de la nord de Sena. La 25 decembrie, ora 1.00 noaptea, la Gravelines, şase francezi şi trei britanici scot din nisip minele instalate de germani pe plajă; aceasta trebuie să-i facă pe nemţi să creadă că asaltul este aproape. În noaptea de 25/26, un grup franco-britanic, transportat de o vedetă rapidă, debarcă la Jersey pentru a studia apărarea germană. Şeful comandoului este ucis. În noaptea de 26/27 decembrie, zece francezi debarcă la Quineville, pe coasta răsăriteană a peninsulei Cotentin şi aduc fragmente din obstacolele antitanc instalate pe

plajă, mostre de pietriş, de nisip şi de sârmă ghimpată. La 27 decembrie, debarcare la Sercq, în Insulele Anglo-Normande.

MIJLOACE FIZICE DE INDUCERE ÎN EROARE

Colonelul Turner de la Ministerul Aerului a fost cel care a supervizat utilizarea mijloacelor fizice de inducere în eroare în cadrul operaţiunii *Starkey*. Experienţa lui data din 1940: pe atunci era însărcinat cu măsurile vizând înşelarea aviatorilor germani şi protejarea pistelor, aeroporturilor, zonelor industriale din Marea Britanie.

Prima serie de păcăleli s-a bazat pe reflectoare şi pe reţele de iluminat destinate:

— Să îndepărteze bombardierele inamice, prin camuflaje şi stingerea luminilor, de adevăratele concentrări de trupe existente.

— Să le facă să remarce, eventual să bombardeze, falsele concentrări de unităţi fictive. Au fost amenajate în felul acesta *a An*

JF. AN DEUVE

14 amplasamente pe coasta de sud a Angliei, de la Portsmouth la Douvres şi 21 în interiorul ţării, prezentând nave, depozite, convoaie de automobile.

Pe lângă aceste măsuri, s-au folosit şi aparate false. Între 4 şi 20 august 1943, pe aeroporturile de pe coasta de sud au fost dispuse 400 planoare false, 128 Spitfire şi 64 Hurricane. Acestea au fost animate în mod regulat.

Britanicii dispuneau de 360 de şlepuri de debarcare. Dar este nevoie de mai multe pentru ca o debarcare aliată să fie credibilă. Aşadar, se vor adăuga altele false. Au fost construite 75 de LCT şi 100 de LCA din tuburi metalice şi pânză. LCA, rulate ca un covor, nu ocupă prea mult spaţiu: se pot pune câte 20 într-un camion de 3 tone. Cele mai mici sunt de cauciuc şi sunt gonflabile. Această flotă este desfăşurată pe coasta de sud a Angliei, de la Falmouth la Rye, la est de şlepurile adevărate, la vest de cele false. Americanii au adus şi ei câteva, care au fost grupate între Falmouth şi Dartmouth.

MĂSURI DE SECURITATE

Au fost luate măsuri de securitate spectaculoase: staţiunile balneare din sudul Angliei au fost închise, zona fiind declarată teritoriu interzis. Utilizarea telefoanelor a fost strict reglementată. S-a înăsprit cenzura scrisorilor şi a ziarelor. Secretarul de Stat pentru Interne a mobilizat pompierii voluntari din oraşele de sud-est.

REZISTENŢA ŞI SOE

SOE a primit instrucţii să participe la planul *Starkey*, evitând să ofere populaţiei din ţările ocupate de germani – Franţa, Belgia, Olanda şi Norvegia – speranţe false referitoare la o eliberare rapidă. PWE, prin intermediul emisiunilor BBC, difuzează mesaje care invită populaţia să nu creadă zvonurile

14 ft

Haivit: llla aocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial răspânditn de germani cu privire la concentrările de trupe de pe coastele de sud ale Angliei.

PWE difuzează, de asemenea, şi instrucţii referitoare la utilizarea armelor paraşutate, directive pentru populaţie în caz de bombardament, mijloace de recunoaştere a soldaţilor aliaţi. BBC difuzează mesaje personale false. Nemţii ştiu că aceste mesaje transmit ordine de pregătire pentru acţiune sau anunţă paraşutări. Creşterea numărului acestor mesaje indică o intensificare a activităţii grupurilor de rezistenţă. În mai 1943, numai reţeaua Prosper primește 24 containere cu arme.

Agenţii dubli transmit serviciilor germane amplasamente false de preluare, semnificaţii false ale mesajelor personale de la BBC cu privire la reţele de rezistenţă imaginare. În paralel, se înmulţesc paraşutările de arme. Reţelelor li se cere să fie vigilente, căci s-ar putea să fie infiltrate cu nemţi din serviciile de informaţii, orientate spre căile ferate, pistele de aterizare, poduri, gările de triaj.

În Olanda, mişcarea de rezistenţă Raad Van Verzet (NV), înfiinţată în primăvara anului 1943 şi înarmată de SOE, începe sabotajele.

BILANŢUL OPERAŢIUNII *STARKEY*

Nemţii nu au crezut că va avea loc o debarcare a Aliaţilor în 1943 prin Canalul Mânecii. Mareşalul Rundstedt a declarat după război că stratagemele Aliaţilor erau foarte vizibile. OKW a luat 27 de divizii din Europa de nord-vest pentru a le trimite în Rusia, în Italia și în Balcani. Dar *Starkey* a permis să se pună la punct tehnicile de inducere în eroare care aveau să fie utilizate în cazul adevăratei debarcări. În plus, nemţii erau acum convinși de existenţa Armatelor a 4-a și a 6-a ale Aliaţilor. Aceasta va fi de folos în cazul operaţiunii *Overlord.* Şi Hitler era convins că Aliaţii vor debarca în 1944. A dat ordin să se întărească instalaţiile defensive de pe coastă… în mod special cele din

pasul Calais.

A A f!

JEAN DEUVF.

1 7

Inducerea în eroare în jungla din Birmania (1944 – 1945)

În scopul de a menţine forţele japoneze acolo unde erau sau de a le dispersa, în momentul în care comandamentul britanic intenţiona să recucerească Birmania şi să distrugă diviziile japoneze, Royal Navy a efectuat trei operaţiuni de inducere în eroare: „Ukridge”, „Blandings” şi „Mulliner”. Umorul britanic a ales aceste nume de cod din bestsellerurile autorului P.G. Wodehouse. Ele au constat în simularea unor ameninţări de debarcare în insulele Andaman, Nicobar, pe coastele insulei Sumatra şi în zona Mandalay din Birmania. Inducerea în eroare consta în esenţă în false concentrări de convoaie şi de unităţi navale. A fost o reuşită: japonezii şi-au menţinut trupele acolo unde erau.

Antena GSI (d) din Calcutta a introdus în Birmania ocupată de japonezi cadavrul unui operator radio, ca şi când paraşuta lui nu s-ar fi deschis. Dar postul de emisie-recepţie rămăsese intact, cu cristalele, codul şi tabelul de proceduri. GSI spera ca japonezii să profite de ocazie pentru a încerca să ia legătura cu

serviciile de ascultare britanice şi astfel să le dea acestora posibilitatea de a le transmite japonezilor informaţii false… Dar degeaba au ascultat serviciile britanice, de la japonezi n-a venit nimic.

În 1945, armata britanică a generalului Slim a avut misiunea de a ocupa oraşul Rangoon. Planul de inducere în eroare care acoperea această operaţiune avea drept scop să încetinească concentrările japoneze destinate apărării oraşului şi le; n

Stu vhilla Hocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial să-i împiedic» pe japonezi să instaleze acolo o garnizoană sinucigaşa Existenţa unei astfel de garnizoane l-ar fi împiedicat pe Slim să ocupe oraşul înainte de sezonul ploios. Aşadar, statul-major japonez trebuia determinat să creadă că Aliaţii au decis să atace în nordul Birmaniei, concomitent cu o ofensivă pe Moulmein şi operaţiuni navale în Sumatra şi Java. Se pare că japonezii s-au lăsat păcăliţi, căci Slim a reuşit să ocupe Rangoonul înainte de venirea sezonului ploios.

BRIGADA 303

În Extremul Orient, inducerea în eroare dirijată împotriva japonezilor a jucat un rol foarte important la toate eşaloanele câmpului de luptă. Ea depindea de comandanţii de unităţi, care dispuneau, pe plan tehnic, de o unitate creată de GSI (d), Brigada 303 indiană (care va deveni în 1945 Divizia D).

Brigada 303 a înregistrat pe bandă de magnetofon zgomote de luptă, huruit de şenile de tanc, şuierături de avioane în picaj, acostarea şlepurilor de debarcare cu motoarele scrâşnind şi

scârţâituri ale pieselor mecanice. Alte înregistrări au camuflat sosirea tancurilor sau a camioanelor reale cu zgomote naturale, orăcăit de broaşte, ţârâit de greieri… sau muzică indiană aşa cum se cânta prin sate. Aceste zgomote se auzeau până la o distanţă de 1,5 km.

Arsenalul Brigăzii 303 cuprindea şi diverse tipuri de petarde. Unele simulau rafale de arme automate, altele explozii de grenade, de rachete luminoase cu efect întârziat, chiar şi bombe care, atunci când explodează, imită zgomotele de luptă.

Brigada 303 mai avea în arsenalul ei dispozitive proiectate pentru avioane. *Pintail* sunt mici bombe prevăzute cu rachete luminoase, destinate să lumineze lansarea unor falşi paraşutişti (nume de cod *Paragon)* în timpul nopţii. Aceşti falşi paraşutişti, cu o înălţime medie mai mică decât paraşutiştii adevăraţi, conţineau simulatoare care imitau tirul mitralierelor sau ale pistoalele automate.

A C4

Un alt dispozitiv era *aquaskit,* care trăgea o rachetă luminoasă în apă, apoi *Herbert,* care simula luminile de navigaţie, *parafex,* care imita rafalele (420 de împuşcături) şi exploziile de grenade. Un alt dispozitiv simula un accident de avion.

Biroul tehnic fabrica tot felul de manechine: soldaţi în picioare, soldaţi în genunchi, asini, elefanţi, tunuri, planoare, avioane Spitfire sau Hurricane, şlepuri de debarcare, jeturi de vapori, maşini care trasează urme de asini sau de oameni.

Alte tactici erau utilizate de către unităţile britanice de linie. Pentru a-i convinge pe japonezi că un sector este foarte bine apărat şi că de acolo va porni un viitor atac, o patrulă

britanică se arăta în apropierea acelor sate, schimba ruta şi trecea de mai multe ori din nou. Se angaja în negocieri cu intenţia de a cumpăra alimente, făcea o tabără şi stătea acolo câteva ore pentru ca japonezii să vadă fumul, răspândea zvonuri cu privire la un atac iminent. Patrula utiliza dispozitivele de efecte speciale ale Brigăzii 303, simula trageri şi explozii, emitea lozinci în urdu şi în punjabi, sprijinite de muzică indiană, pentru ca japonezii să le audă. Apoi campamentele erau abandonate, lăsându-se acolo câteva cutii goale de conserve şi urme de foc. Japonezii au bombardat de mai multe ori sectorul; de aceea, se abandonează şi pansamente vechi şi murdare, ca să-i facă să creadă că tirurile japoneze au fost eficiente.

Hmtvicillo socroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

18

Bodyguard

La 6 decembrie 1943, *London Controlling Section* a primit ordinul să pregătească un plan de inducere în eroare pentru operaţiunile antigermane din anul 1944. Acest plan, numit mai întâi *Jael*, apoi *Bodyguard*, a fost în cele din urmă adoptat de cele mai înalte instanţe britanice şi americane la 23 ianuarie 1944.

Obiectivul era să-i împingă pe germani să ocupe poziţii favorabile operaţiunilor Aliaţilor. *Bodyguard* a format şi cadrul operaţiunilor tactice de inducere în eroare pe care trebuia să le realizeze fiecare comandant de teatru operaţional şi preciza

partea fiecăruia în planul strategic global de inducere în eroare.

În esenţă, planul avea drept scop să-i determine pe germani să-şi dispună forţele acolo unde erau cât mai departe de locurile de debarcare (în Canalul Mânecii sau în Mediterana) şi de frontul rusesc, adică în nordul Italiei, în sudul Germaniei, în Balcani şi în Scandinavia. Imediat ce pregătirile de debarcare (*Overlord*, asaltul de-a curmezişul Mării Mânecii, era cel mai important) vor lua amploare şi nu vor mai putea fi ascunse de privirile nemţilor, inducerea în eroare se va concentra pe datele şi locurile de debarcare, pe forţa trupelor. Inducerea în eroare tactică va dobândi mai multă importanţă decât cea strategică. Nemţii vor fi făcuţi să creadă că forţele aliate din Marea Britanie sunt mai puţin numeroase decât în realitate şi că Aliaţii vor aştepta întăriri înainte de a lansa atacul. Pentru a uşura frontul rusesc, nemţii vor trebui convinşi că ofensiva sovietică nu va începe înainte de luna iunie 1944 şi că această ofensivă

JEAN DEUVT va preceda orice debarcare aliată în Canalul Mânecii sau în Mediterana.

Sub aspect practic, planul *Bodyguard* trebuie să-i facă pe nemţi să creadă că:

— Bombardamentele împotriva Germaniei sunt eficiente şi se vor dezvolta mijloace aeriene în Mediterana şi în Marea Britanie;

— Aliaţii sunt gata să profite de orice punct slab al nemţilor pe continent, cum ar fi o retragere de trupe;

— Aliaţii colaborează strâns cu ruşii în vederea unei ofensive în nordul Norvegiei, pentru a deschide o rută de aprovizionare către Suedia sau pentru a instala baze în vederea

unei invadări a Danemarcei. Suedia este pe punctul de a colabora cu Aliaţii;

— Aşteptând să fie gata în Marea Britanie, Aliaţii vor debarca pe coasta dalmată;

— Britanicii vor debarca în Grecia;

— O operaţiune amfibie rusească va avea loc pe coastele României şi Bulgariei;

— Turcia va fi invitată să se alăture Aliaţilor pentru a pune la dispoziţie aeroporturi în vederea operaţiunilor care vor precede atacarea Greciei;

— Se vor exercita presiuni asupra ţărilor satelite ale Germaniei pentru a se retrage din luptă;

— Tactica Aliaţilor în Italia va consta în înmulţirea operaţiunilor amfibie în spatele liniilor germane şi eforturi susţinute în direcţia Istriei;

— Ruşii nu vor lansa ofensiva de vară înainte de sfârşitul lui iunie 1944;

— Aliaţii aşteaptă să aibă 62 de divizii înainte să treacă Marea Manecii;

— Aliaţii nu se gândesc la această operaţiune înainte de declanşarea ofensivei ruseşti.

Operaţiunile majore din 1944 vor fi debarcarea peste Canalul Mânecii şi cea din sudul Franţei. În ceea ce o priveşte pe prima (*Overlord*), nemţii vor trebui neapărat să ştie:

— Că numărul diviziilor aliate gata de luptă este mai mic

decât în realitate;

MZA

Hoi vh lllo Hocriito în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

— Că mai multe divizii americane vor sosi fără să-şi fi terminat instrucţia;

— Că numărul de nave disponibile nu este încă satisfăcător şi construcţiile în curs nu vor putea fi terminate înainte de sosirea verii.

În ceea ce priveşte cea de-a doua debarcare, de pe coasta de sud a Franţei (numită *Anvil*, apoi *Dragon*), nemţii trebuie să afle:

— Că forţele aliate sunt acolo mai mari decât în realitate;

— Că forţele franceze preiau responsabilitatea apărării Africii de Nord franceze, deci numeroase divizii aliate vor fi disponibile pentru operaţiuni în primăvara anului 1944;

— Că anumite divizii şi nave de debarcare sosesc din India;

— În Mediterana sosesc divizii noi din Marea Britanie şi din Statele Unite.

Pentru a-şi atinge obiectivele, *Bodyguard* a fost împărţit în mai multe planuri specifice:

— *Fortitude Sud* (ameninţare de debarcare aliată în Pasul Calais);

— *Fortitude Nord* (ameninţare de debarcare aliată în Scandinavia);

— *Graffham* (sprijin pentru *Fortitude Nord* pin mijloace diplomatice);

— *Royal Flush* (acţiune diplomatică asupra neutrilor, mai ales în Spania);

— *Zeppelin* (ameninţări în estul Mediteranei împotriva poziţiilor germane);

— *Ironside* (ameninţare de debarcare aliată în regiunea Bordeaux);

— *Vendetta* (ameninţare de debarcare aliată în sudul Franţei);

— *Ferdinand* (ameninţare de debarcare aliată pe coastele Italiei).

Mijloacele de punere în aplicare au fost numeroase. Au ţinut seama de experienţa din anii precedenţi:

— Mijloace vizuale; mişcări de trupe, camuflaj (executat de militari), mişcări false, avioane, nave de debarcare false, iluminat fals, unităţi false, aeroporturi false; **i-î-i**

JCAIM UtUVT

— Reţele radio false (puse în aplicare de militari);

— Mijloace diplomatice (puse în aplicare de Foreign Office). Presiuni şi acţiuni diplomatice în ţările neutre: Turcia, Suedia, Spania;

— Mijloace speciale (puse în aplicare de *London Controlling Section* şi *Joint Security Central* în strânsă legătură cu statele-majore militare); zvonuri, agenţi întorşi, agenţi secreţi,

documente false, indiscreţii în faţa persoanelor neutre;

— Mijloace politice. Propagandă şi informare (puse în aplicare de *British Political Warfare)]*

— Constrângeri de securitate; zone interzise, măsuri de securitate.

Mai trebuie să adăugăm şi participarea SOE în Franţa, Belgia, Olanda, Norvegia şi Danemarca.

156

» «iivicilln aoctato în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

1 9

Inducerea în eroare în Mediterana de Est

(planul *Zeppelin)*

Planul de inducere în eroare *Zeppelin* are drept scop să împiedice transferul unităţilor germane din Mediterana de Est spre Franţa, unde se pregătesc să debarce Aliaţii. Aşadar, se vor crea ameninţări de atac împotriva Greciei, a coastei dalmate, a insulelor din Marea Egee şi chiar a ţărmurilor României şi Bulgariei, în colaborare cu armatele sovietice. Planul *Zeppelin,* iniţat de *Force A,* a intrat în acţiune la 10 februarie 1944. Era prevăzut să înceteze în momentul în care operaţiunea *Overlord* va fi dusă la bun sfârşit. Şi, într-adevăr, s-a oprit definitiv la 28

iunie 1944. Toate unităţile aliate din Mediterana au participat la acest plan de inducere în eroare, până la generalul comandant în persoană, a cărui vizită la Cairo, amplu mediatizată, trebuia să demonstreze interesul Aliaţilor pentru Mediterana de Est.

Zeppelin a utilizat toate mijloacele clasice de inducere în eroare: iluzia vizuală, cu avioane false, amplasamente militare false, nave de debarcare false, camuflarea unor aeroporturi false, mişcări de trupe false şi adevărate. Dar a recurs şi la inducerea în eroare politică, prin informaţii şi propagandă, inducerea în eroare diplomatică prin Turcia şi ţările din Balcani, bombardamentele orientate, gherila mişcărilor locale de rezistenţă şi a *Special Operation Executive*, înfiinţarea de reţele false de comunicare radio, folosirea unor agenţi întorşi, acţiunile de comando, marina.

Pentru ca ameninţările de debarcare să fie credibile, va trebui să se exagereze foarte mult numărul de divizii de care dispun Aliaţii în Mediterana şi, pentru aceasta, să se creeze unităţi fictive, printre care şi Armata a 12-a britanică. Acestor unităţi, adevărate sau false, trebuia să li se atribuie un obiectiv precis.

AMENINŢAREA ÎMPOTRIVA CRETEI

Acest obiectiv i-a fost atribuit Diviziei 34 britanice (inexistentă) şi Diviziei 8 blindate britanice (inexistentă), amândouă cu baza, chipurile, în Cirenaica, mai exact, la Tobruk. Au fost efectuate bombardamente pe aeroporturile şi căile ferate

ale insulei, în ianuarie 1944, un comando britanic debarcă aici adus de un submarin, ajunge pe coasta de nord a insulei şi distruge avioanele germane de la Heraklion. Se iau măsuri pentru ca Tobrukul să pară baza aeriană a unităţilor care urmau să debarce pe insulă: se dezvoltă portul, se dublează liniile de cale ferată, se îmbunătăţeşte şi se măreşte accesul la cheiurile de îmbarcare. Se vopsesc din nou crucile roşii de pe acoperişurile spitalelor. Se distribuie informaţii şi hărţi (care vor ajunge în mâinile nemţilor) referitoare la diverse regiuni ale Cretei: sunt tipărite în tipografii cunoscute pentru sentimentele lor antibritanice. Se caută aproape pe faţă persoane care să cunoască insula Creta. Unităţile greceşti se antrenează în văzul tuturor, făcând exerciţii de debarcare. Se comandă formulare administrative care vor fi necesare după succesul atacului. Se fac stocuri de alimente. Se organizează acţiuni secrete de recunoaştere (dar au grijă să lase urme evidente) pe plajele din Creta şi zboruri de recunoaştere pe deasupra insulei. La Tobruk se înregistrează o activitate radio intensă, care creşte pe măsură ce se apropie lunile aprilie şi mai, ceea ce este în legătură cu numărul de *landtng crafts* (adevărate sau false), care se concentrează în port. Pentru ca numărul să fie cât mai mare, ziua sosesc aici *landing crafts* din Suez la Port Said şi Alexandria şi noaptea pleacă înapoi, pentru a-şi relua călătoria odată cu sosirea dimineţii.

— **Îi;»**

oi *vii iile aocroto în timpul celui de-al Dolloo Război Mondial*

Ambarcaţiuni asemănătoare sunt plimbate prin strâmtoarea Gibraltar, pentru a simula sosirea navelor din Statele Unite sau din Marea Britanie. Reţeaua de concentrare radio acoperă Port

Said, Alexandria, Benghazi şi Bizerta. În preajma zilei de 10 mai, peste 100 de nave mici se mişcă în felul acesta. Pentru a conferi o credibilitate suplimentară ameninţării, se întăreşte adevărata artilerie antiaeriană, care apără Tobrukul împotriva incursiunilor aeriene germane cu trei regimente de artilerie antiaeriană grele şi unul uşor. Deasupra Cretei se lansează manifeste destinate să submineze moralul germanilor. OSS ŞI SOE măresc cantităţile de echipamente şi de arme trimise mişcărilor de rezistenţă din Creta.

Acum, pe aeroporturile din regiunea Tobruk se pot vedea o sută de planoare, precum şi numeroase avioane (adevărate sau false); 150 de Mosquito, 60 de Lightning, 200 de avioane de vânătoare destinate nu numai ameninţării Cretei, ci şi tuturor operaţiunilor din direcţia Balcanilor şi a Greciei. În Cipru se construiesc tabere noi cu depozite pentru muniţii şi alimente.

CAPTURAREA GENERALULUI KREIPE

La 4 februarie 1944, un bombardier britanic Wellington, plecat de pe terenul de la Bardia, din Libia, îl aduce pe tânărul maior (nu are decât 20 de ani) Leigh-Fermor pe platoul de la Laşithi, cunoscut pe plan local drept „platoul celor 20.000 de mori de vânt”, unde este primit de partizanii SOE.

În seara zilei de 4 aprilie, lui i se alătură nu mai puţin tânărul căpitan Stanley Moss (18 ani) şi doi agenţi greci din SOE, Manoli Paterakis şi Gheorghi Tyrakis, sosiţi cu o vedetă a *Royal Navy*.

Misiunea lor este să pună mâna pe generalul Kreipe, comandantul trupelor germane din Creta, care locuia la Cnossos,

la 7 kilometri de capitala insulei, Heraklion.

La 26 aprilie 1944, Kreipe a părăsit cartierul general, singur în vehiculul lui, numai cu şoferul. Cei doi ofiţeri britanici, deghizaţi în jandarmi militari germani, au oprit maşina şi l-au prins pe general, în timp ce un grup de partizani greci stătea de pază.

IRQ

JC «N Ufcuvt

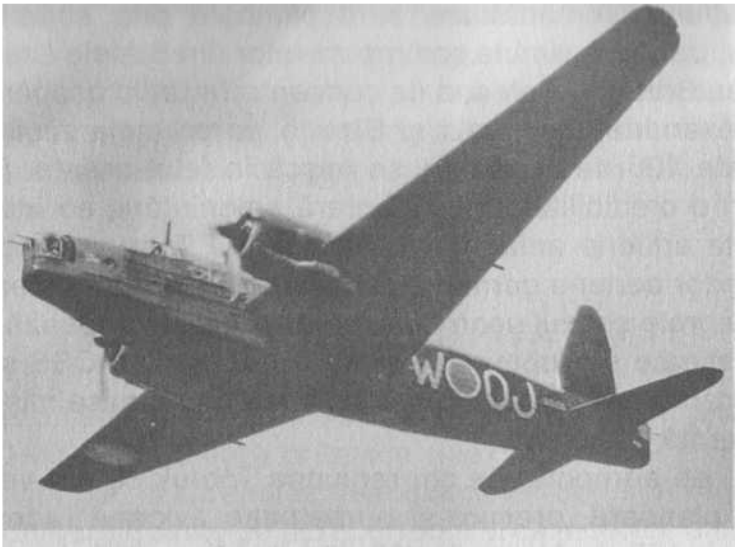

Bombardierul Wellington

Generalul şi maşina au fost luaţi, apoi maşina a fost aruncată într-o râpă şi grupul, împreună cu cei doi prizonieri, a pornit pe jos şi s-a afundat în pădure.

A doua zi de dimineaţă, BBC a anunţat că „generalul Kreipe este în drum spre Cairo”.

Drumul este dificil, grupul merge numai noaptea, căci cei

30.000 de soldaţi germani din

Creta, ghidaţi de Fieseler Storch, avioane uşoare de observaţie, îşi caută şeful prin toată insula, blochează intersecţiile, fac presiuni asupra populaţiei.

Radio Cairo măreşte şi mai mult confuzia, anunţând că generalul

Kreipe a ales în mod deliberat să meargă la Cairo pentru a se alătura

Aliaţilor şi a fost luat de un comando la cererea sa.

Grupul trebuie să traverseze *Generalul Heinrich Kreipe* muntele Ida, muntele unde şi-a *(1895 – 1976)*

iee/ vii III» aocroto în timpul celui de-al Doi Ion Război Mondial petrecut Zem, copilăria şi unde Paris, alegând-o pe Venus drept cea mai Inimoasă dintre zeiţe, a primit drept recompensă iubirea frumoasei Elena.

Era din ce în ce mai dificil să scape de patrulele duşmane care ocupau toate trecătorile. În noaptea de 14/15 mai, o vedetă a *Royal Navy* a acostat în golful Rodakino, pe coasta de sud-vest, i-a luat pe general şi pe ofiţerii britanici, după 18 zile de marş şi contramarş, de ambuscade dejucate, de capcane evitate, de nopţi petrecute mergând pe stânci.

Spre insulă sunt trimise, în mare grabă, întăriri considerabile. OKW se aşteaptă la o debarcare imediată.

AMENINŢĂRI ÎMPOTRIVA GRECIEI

De la Tobruk şi de la Alexandria pornesc ameninţările Aliaţilor împotriva diverselor obiective situate în Grecia. Corpul 3 britanic (un stat-major real şi o divizie greacă pe jumătate virtuală) a avut drept obiectiv simulat, debarcarea în Pelopones, în apropiere de Kalamai. Divizia 10 indiană (existentă) trebuia să simuleze asaltul împotriva Kefaloniei şi a insulei Zante, pornind din Cirenaica şi din Levant. Au avut loc zboruri de recunoaştere deasupra plajelor din Pelopones, Kefalonia, Zante. Deasupra Peloponesului au fost lansate manifeste menite să submineze moralul trupelor germane. Articolele din presă vorbeau despre interesul deosebit pe care îl arată statele-majore aliate pentru Grecia. Altele vorbeau despre nerăbdarea soldaţilor greci, care doreau să pornească la luptă ca să-şi elibereze patria.

SOE ŞI OSS au mărit cantităţile de echipamente şi arme expediate grupărilor de gherilă din Pelopones. Mutarea a doua divizii reale din Italia în Egipt este prezentată serviciilor germane ca o mişcare în cadrul concentrării de unităţi destinate debarcării în Grecia. Se efectuează bombardamente aeriene frecvente împotriva portului Pireu, a insulei Rodos, a aeroporturilor din Grecia şi din insula Păros. În mai 1944, zborurile de recunoaştere ale Aliaţilor şi atacurile cu bombardiere şi avioane de vânătoare se înmulţesc considerabil. Sunt vizate în mod

deosebit aeroporturile, căile ferate, centrele de triaj din Grecia, Rodos, Ciclade (Păros, Minos, Iraklia), precum şi Kalamata din Pelopones. Gherila antigermană este activă în toţi masivele muntoase din Grecia. În Macedonia, ea colaborează cu partizanii iugoslavi şi atacă calea ferată Belgrad – Salonic. SOE şi-a continuat acţiunile. Între 1941 şi 1944 a infiltrat în Grecia 1.712 agenţi, dintre care 435 greci în 82 misiuni, a paraşutat 5.000 de tone de alimente şi 1.000 de tone arme şi muniţii.

AMENINŢĂRI ÎMPOTRIVA COASTEI DALMATE

Şi A ISTRIEI

Ocuparea oraşului Durres de pe coasta dalmată de către Corpul 3 polonez (compus din două divizii poloneze, dintre care una blindată, amândouă inexistente) a eşuat. Divizia 7

americană (parţial reală) trebuia să dea asaltul la Pola şi în Istria, în Istria şi în Albania au fost lansate manifeste. SOE a activat grupurile de rezistenţă din Albania. S-au răspândit zvonuri şi „s-au scăpat” mărturisiri indiscrete conform cărora Armata a 12-a britanică (inexistentă) va intra în Istria la mijlocul lunii iunie 1944. În această regiune au avut loc bombardamente aliate, în fiecare zi când a fost timp frumos, avioanele aliate au fotografiat coastele Dalmaţiei, mai ales deasupra oraşului Durres. În aceeaşi zonă au avut loc şi raiduri de recunoaştere efectuate de grupuri de comando.

În Albania, operaţiunile SOE au fost mai greu de realizat din cauza luptei fratricide dintre cele două mişcări importante de rezistenţă, Mişcarea Naţională de Eliberare, dominată de comunişti, şi Frontul Naţional, care era anticomunist. Acestea erau adesea mai preocupate să se lupte între ele, decât să-i combată pe nemţi. Cu toate acestea, SOE le-a acordat un sprijin important, mai ales Mişcării Naţionale de Eliberare, care era mai conştientă de necesitatea de a lupta împotriva nemţilor şi ale cărei efective erau mai numeroase. Această agitaţie obligă OKW să-şi menţină trupele aici.

Începând din aprilie 1944, pentru a-i împiedica pe germani să-şi retragă soldaţii din Albania, *London Controlling Section*

Soi vii lila Bocrom în timpul celui de-a/ Dolloa Război Mondial a început… i furnizeze Abwehr-ului informaţii cu privire la debarcările programate pe coastele albaneze. Comandourile britanice au acţionat în jurul oraşului Valona şi au avut loc bombardamente împotriva garnizoanelor germane de coastă, mai ales la Durres. Vedetele *Royal Navy* erau mereu prezente în larg.

În Iugoslavia, efortul Aliaţilor era considerabil datorită combativităţii partizanilor lui Tito şi importanţei geostrategice a căilor ferate situate pe teritoriul iugoslav, care legau Europa de

Sud-Est de cea de Vest.

În decembrie 1943, Roosevelt şi Churchill, aflaţi la Cairo, au decis să mărească mult cantitatea de materiale paraşutate în Iugoslavia şi numărul de avioane afectate acestei misiuni, pentru care s-a stabilit o bază logistică la Bari, în Italia. Misiunea britanică a generalului Fitzroy MacLean a primit întăriri care i-au permis să repartizeze ofiţeri SOE pe lângă fiecare mare unitate de rezistenţă a iugoslavilor, ca organizatori pentru paraşutări, consilieri tehnici şi instructori.

În ianuarie 1944, Churchill a creat o „aviaţie balcanică", însărcinată să acorde sprijin aerian tactic partizanilor. Din acest moment, începând din primăvara anului 1944, avioane Beaufighter, Spitfire şi Hurricane au luat parte la operaţiunile cotidiene ale partizanilor.

Materialul paraşutat sau transportat de vedete în 1944 a fost considerabil: 100.000 puşti, 50.000 mitraliere şi puşti-mitralieră, 1.380 mortiere, 324.000 obuze de mortier, 636.000 grenade, 97.500.000 cartuşe de calibru mic, 700 posturi de radio emisie-recepţie, 175.000 ţinute de campanie, 260.000 perechi de încălţări etc. Numai în primul semestru al anului 1944 au fost paraşutate 15.000 tone, în timp ce în anii precedenţi fuseseră paraşutate, în total, numai 6.500 tone. Tito îşi avea propriile planuri de luptă împotriva germanilor, dar a executat şi operaţiuni la cererea generalului Maitland Wilson, comandant suprem al Aliaţilor în Mediterana, cu scopul de a induce în eroare sau cu scop tactic: atacuri ale căii de aprovizionare Triest-Ljubijana, utilizate de către germani, a marii căi ferate Zagreb-Belgrad. A aruncat în aer şi viaductul Stampetov

IM

(operaţiunea *Bearskin*), apoi, tot la cererea Aliaţilor, a atacat Macedonia şi Istria.

În mai 1944, în insula Vis din Adriatica a fost instalată o bază apropiată. Comandoul 2 britanic s-a instalat acolo şi a lansat apoi raiduri împotriva coastelor dalmate şi în insulele ocupate de germani, concretizând astfel ameninţarea unei debarcări. La fel, având baze pe insule, avioanele de vânătoare şi bombardierele aviaţiei balcanice au sprijinit tactic operaţiunile partizanilor iugoslavi din Croaţia, Herţegovina şi Bosnia. O flotilă de vedete lansatoare de torpile, cu baza tot la Vis, hărţuia traficul costier naval german şi asigura legăturile cu partizanii.

Bombardamentele împotriva instalaţiilor germane din Iugoslavia au continuat masiv la Belgrad, Zagreb, susţinute de SOE, apoi s-au întins în toată ţara, în Bosnia, Croaţia, Herţegovina, Serbia, Dalmaţia, Muntenegru şi Slovenia. Partizanii atacau coloanele germane, infanteria sau blindatele, ba făceau chiar şi incursiuni în Austria!

Situaţia era atât de supărătoare, că Hitler a adus o divizie de infanterie din Franţa, artileria luată de la diviziile din Europa de Vest şi, ceea ce a încântat *London Controlling Section*, două divizii blindate, a IX-a şi a X-a.

Istria, portul Triest şi Grecia au fost obiectul unor ameninţări puternice cu debarcarea.

La începutul anului 1944, *Force A* dorea să-i facă pe nemţi să creadă că Armata a 8-a americană, comandată de gen. Patton, se pregăteşte să ocupe Istria, unde domnea o anumită agitaţie.

Ameninţarea unei străpungeri spre Ljubljana, apoi spre Austria era atât de mare, că OKW a trimis aici mai multe divizii.

În februarie, aviaţia aliată a bombardat Triestul. Abwehr-ul a aflat că, imediat după ocuparea Romei, Aliaţii vor ocupa Istria, ca să taie legăturile de comunicare între Europa de Vest şi Europa de Sud-Est. Pericolul era cu atât mai mare, cu cât partizanii iugoslavi, în a doua jumătate a lunii februarie, la cererea Aliaţilor, au intrat în Istria, luând în ambuscadă coloanele germane şi au atacat căile ferate. În prima decadă a lunii mai, au sabotat liniile dintre Rijeka şi Triest.

lfi4

Hmivivlllo socruto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Aviaţi; i alintă a executat numeroase zboruri de recunoaştere între Istria şi Ljubljana.

ALIAŢII ŞI TURCIA (PLANUL *TURPITUDE)*

Aliaţii au dorit să-i inducă în eroare pe germani şi să-i convingă că obţinuseră dreptul de survolare a Turciei şi urmau să-i bombardeze pe ei şi pe aliaţii lor de dincolo de Marea Neagră. Pentru a concretiza această idee în mod vizual, s-au dezvoltat aeroporturile din apropiere de Alep, Siria. Importante forţe aeriene terestre, printre care Brigada 87 blindate (echipată cu tancuri false), Divizia 31 blindate indiană (reală), unităţi aparţinând armatei a 9-a au fost mutate din nordul Siriei şi erau gata să intre în Turcia cu acordul acesteia, pentru a ataca Grecia.

RAF a alocat centre de antrenament din Palestina pentru a-i face pe nemţi să creadă că sunt o acoperire pentru escadrilele gata să sprijine unităţile terestre. În realitate, ambasadorul Marii Britanii de la Ankara a făcut demersuri presante pentru a determina Turcia dacă nu să intre în război, cel puţin să accepte ca turcii să-şi pună la dispoziţie aeroporturile pentru aviaţia aliată – ceea ce ar fi facilitat asalturile împotriva insulelor Rodos şi Arhipelagului Dodecanez – şi să lase navele aliate să treacă prin Dardanele. Aceste demersuri trebuiau să facă mai credibile ameninţările Aliaţilor la adresa Greciei, României şi Bulgariei, pentru ca nemţii să-şi transfere unităţile din Franţa. În această perspectivă trebuie înţeleasă operaţiunea *Cicero.*

AFACEREA *CICERO*

Din noiembrie 1943 până în februarie 1944, valetul ambasadorului Marii Britanii de la Ankara a transmis germanilor fotografii ale documentelor pe care le fura din seiful personal al ambasadorului… cu sau fără permisiunea serviciului de securitate al ambasadei. Aceste documente se refereau la demersurile britanice pe lângă guvernul turc, la corespondenţa între ambasada de la Ankara şi *Foreign Office*, la dorinţele Aliaţilor

de colaborare cu turcii. Analiza acestor documente trebuia să sporească îngrijorarea referitoare la intenţiile Aliaţilor. Se pare că OKW nu le-a luat în serios.

AMENINŢĂRI ÎN BALCANI

(ALIAŢII ŞI SOVIETICII)

La 6 martie 1944, la Moscova s-a încheiat un acord între şeful *London Controlling Section*, omologul său american (JSC) şi serviciile sovietice pentru a organiza împreună operaţiuni de inducere în eroare. Acestea se refereau la două aspecte: data ofensivei de vară sovietice şi operaţiunile coordonate în direcţia României şi a Bulgariei.

Cele trei servicii s-au pus de acord: îi vor face pe nemţi să creadă că *Overlord* şi ofensiva sovietică nu vor putea avea loc înainte de 15 iulie 1944 (când, în realitate, aceste operaţiuni se vor derula mult mai devreme).

S-a încheiat un acord şi cu privire la acţiunile coordonate vizând Bulgaria şi România. Sovieticii au acceptat să regizeze ameninţări la adresa Bulgariei, pentru a o face să schimbe tabăra şi să simuleze intenţia de a debarca pe coastele României. Numeroşi ofiţeri sovietici au făcut vizite publice ostentative la cartierele generale din Orientul Mijlociu pentru a demonstra că există o colaborare strânsă.

Regele germanofil al Bulgariei, Boris III, a murit la 28 august 1943. *London Controlling Section* profită de ocazie şi îi îndeamnă pe antigermani să creeze o agitaţie ostilă Reich-ului şi să ceară întoarcerea soldaţilor bulgari care nu luptă împotriva rușilor, dar participă la campaniile împotriva rezistenţei greceşti şi iugoslave. Ajută partidul comunist local să se angajeze în rezistenţa antigermană.

În acelaşi timp, aviaţia aliată din Mediterana bombardează regulat capitala ţării, Sofia, şi intensifică această ofensivă aeriană începând din luna martie. Aliaţii şi sovieticii, mai ales prin emisiuni radio uşor accesibile bulgarilor, le promit vremuri grele dacă rămân aliaţi cu germanii.

infi

Uuivli lila tiocruto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Aceşti; i reacţionează şi ocupă porturile de la Marea Neagră, centrele leroviare, uzinele. Bulgaria devine ţară ocupată, începând de la 15 mai 1944, aviaţia aliată atacă sistematic gările şi continuă bombardamentele capitalei. Armata germană este blocată în Bulgaria.

România, care furnizează o treime din ţiţelul necesar forţelor germane, este aliată cu Reich-ul şi armata ei participă la războiul împotriva sovieticilor. Scopul *London Controlling Section* este să semene discordia între cele două state. SOE, care introdusese aici două misiuni în 1943, primăvara şi de Crăciun, a infiltrat noi agenţi în februarie 1944. S-au răspândit zvonuri cu privire la o debarcare a Aliaţilor în Constanţa şi în apropiere de gurile Dunării; aceste zvonuri ajung la Abwehr. *London Controlling Section* a transmis, de asemenea, nemţilor, printr-o indiscreţie bine calculată, că la Bucureşti au sosit emisari britanici cu scopul de a începe negocieri secrete cu guvernul român.

Această manevră face să planeze o ameninţare reală asupra petrolului şi forţează OKW să întărească trupele din România.

SOE a primit misiunea să ajute la răsturnarea generalului Antonescu. Armata română se mai bate încă împotriva

sovieticilor în Crimeea şi la cotul Niprului, dar guvernul este preocupat de ameninţarea unei invazii aliate pe coastă şi doreşte să-şi retragă o parte din trupe pentru a-şi apăra ţărmurile. Nemţii se opun. Observând evoluţia generală a războiului, românii se grăbesc tot mai mult să se retragă, cât nu este încă prea târziu. Posturile de radio ale Aliaţilor i-au încurajat în această direcţie, începând din martie 1944, ostilitatea împotriva Reich-ului câştigă tot mai mult teren.

Bombardamentele aliate care nu încetează sunt un alt argument în acelaşi sens. Câmpurile petroliere de la Ploieşti şi capitala ţării, Bucureşti, sunt atacate în fiecare săptămână. În aprilie 1944 bombardamentele se intensifică şi ating şi alte zone ale României, Timişoara, Braşov, Porţile de Fier, frontiera cu Iugoslavia. Germania este nevoită să-şi întărească trupele din România.

London Controlling Section încurajează şi disensiunile dintre Reich şi Ungaria. Ungurii resimt foarte dureros pierderile mari suferite de unităţile lor angajate alături de germani pe frontul

<lă7

jr, mi uruve

rusesc de la Stalingrad. De la începutul anului 1943, caută să se apropie de Aliaţi. Presa ungară începe să publice editoriale antigermane (pregătite adesea de *London Controlling Section)*.

În ianuarie 1944, contele Mihai Karolyi, fostul preşedinte ale republicii, îi invită pe compatrioţii săi să scuture jugul

german.

La începutul lui martie, guvernul ungar îşi retrage trupele de pe frontul rusesc şi se pregăteşte să declare neutralitatea ţării. Armata germană invadează şi ocupă Ungaria la 1 martie şi instalează un guvern germanofil. Toate aceste trupe rămân în Balcani. În aprilie, aviaţia aliată efectuează bombardamente severe împotriva instalaţiilor germane din Ungaria; aceste bombardamente vor continua până în 6

iunie şi chiar şi după aceea.

Nici Cehoslovacia nu este uitată, dar este foarte dificil pentru *London*

Controlling Section să trimită agenţi acolo. Ţara este păzită cu străşnicie de nemţii care au ocupat-o, iar bazele aliate din

Mediterana sunt prea departe. Abia în mai

1944 o misiune SOE

pornită din Italia este paraşutată în Moravia şi o alta în iunie, în

Slovacia.

Ateneul român bombardat

168

» «ivit lila uocioto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

MIJLOACELE SPECIALE

Force A îşi continuă operaţiunile de intoxicare a germanilor cu ajutorul agenţilor întorşi. Reţeaua Gilbert, care funcţionează din iunie 1943, este încă foarte activă.

O altă reţea franceză îi intoxică pe germani cu informaţii false: misiunea „Cartagina”.

În 1943, Abwehr-ul recrutase cinci francezi ca să execute operaţiuni de sabotaj în Africa de Nord. După ce au trecut prin şcoala de spionaj de la Quenzsee, din Brandenburg, aşteptând să plece la Vichy, au fost reperaţi de un ofiţer al contraspionajului clandestin francez care a fost acceptat de ei şi de nemţi, căci cunoştea foarte bine Africa de Nord.

La 16 octombrie 1943, expediţia „Cartagina” a plecat de pe terenul Bordeaux-Merignac într-un Focke Wulf Condor, a fost paraşutată în Maroc la ora 15.10… şi a fost arestată la ora 15.15. Operatorul radio a fost de acord să transmită informaţii sub control. Până în martie 1944, au fost transmise astfel Abwehr-ului nenumărate informaţii pregătite în acord cu *Force A*, un amestec savant de informaţii adevărate şi material de intoxicare.

Reţeaua Gilbert a continuat să informeze Abwehr-ul. S-a bucurat întotdeauna de încrederea germanilor. Manevrată acum de serviciile franceze reunite sub conducerea lui Jacques Soustelle, în Direcţia Generală a Serviciilor Speciale, furniza corespondenţilor să-i indicaţii referitoare la pregătirea ofensivei aliate pe coastele Greciei şi ale Iugoslaviei, precum şi la un atac susţinut în Italia, pentru a ajunge rapid la istmul Brenner.

Această reţea, care nu era singura în jocul intoxicării, a primit astfel de la *Force A* următoarele informaţii cu destinaţia Abwehr:

4 aprilie 1944. Aliaţii pregătesc o operaţiune în Albania pentru sfârşitul lunii aprilie.

6 aprilie 1944. Aliaţii pregătesc o debarcare în Grecia în preajma zilei de 20 aprilie; aceasta va fi executată de forţele din Orientul Mijlociu.

18 aprilie 1944. Există o mare concentrare de avioane de vânătoare şi bombardament în Cirenaica. Francezii sunt decepţionaţi, căci sperau într-o debarcare în sudul Franţei.

4 ŁQ

UYC

21 aprilie 1944. A fost aprobat planul unei noi debarcări aliate în Italia. Acesta are drept scop ocolirea liniei germane actuale (*Cassino*), considerată prea greu de străpuns şi va permite o înaintare mai rapidă spre nordul Italiei.

30 aprilie 1944. Debarcarea va avea loc la nord de Roma cu patru divizii.

8 mai 1944. Divizia 5 aeropurtată britanică pregăteşte o operaţiune în Pola şi Istria, cu Corpurile 31 american şi 14 britanic.

15 mai 1944. Divizia 9 colonială franceză se concentrează în Corsica şi se antrenează pentru operaţiuni amfibie. Este gata să participe la debarcarea prevăzută în Italia.

22 mai 1944. Operaţiunea din Istria se menţine şi va fi executată de forţele din Orientul Mijlociu.

30 mai 1944. Armata a 7-a aliată este formată din Corpul 31 franco-american, Corpul 14 britanic şi două divizii

aeropurtate (a 5-a britanică şi una americană care tocmai a sosit din Sicilia, venind din Statele Unite).

2 iunie 1944. Divizia 1 franceză a suprimat toate permisiile şi se pregăteşte să ajungă în Oran. Divizia 91 americană se concentrează la Fleurus, situat la 13 km est de Oran, foarte aproape de coastă.

A FUNCŢIONAT*ZEPPELIN?*

Se pare că nemţii au crezut că pregătirile de atac erau veridice, mai ales atacul împotriva Cretei, şi le-au considerat iminente. Şeful Forţei A a afirmat că, începând din luna februarie până la 6 iunie 1944, nicio divizie germană nu a venit în nord-estul Europei în zilele critice ale operaţiunii *Overlord*. Sursele germane arată, fără îndoială, că OKW era îngrijorat de eventualele operaţiuni aliate, limitate dar reale, din Balcani, mai ales din Pelopones.

În ceea ce priveşte inducerea în eroare referitoare la ordinea de bătaie a Aliaţilor în Mediterana (operaţiunea *Wantage)*, aceasta a fost extrem de eficientă. S-a bazat pe reţele false de radio, pe logo-uri false ale unităţilor observate de agenţii germani, pe documente false „căzute" din întâmplare în mâinile

oivle lila aacioto în timpul calul de-al Doilea Război Mondial serviciilor germane, pe iluzii vizuale şi, mai ales, pe folosirea agenţilor „întorşi".

La începutul lunii iunie 1944, Aliaţii au pus în linie 38

divizii adevărate, 26 inexistente, adică în total 74. Germanii estimau numărul de divizii aliate la 71, ceea ce înseamnă că *Force A* inventase 125.000 de oameni. *Wantage* a fost o reuşită excepţională.

474

20

Fortitude Nord

JEAN DCUVF.

Fortitude Nord este ameninţarea cu două debarcări pe coastele norvegiene, în scopul de a-i împiedica pe germani să disloce trupe din Norvegia şi din Danemarca ca să le trimită pe coastele Mării Mânecii, acolo unde va avea loc operaţiunea *Overlord*. În acelaşi timp, data virtuală fixată pentru debarcări (care nu vor avea loc niciodată), spre mijlocul lunii mai 1944, trebuia să-i convingă pe nemţi că marea invazie pe coastele Mării Mânecii, la care se aşteptau, nu va putea avea loc înainte de sfârşitul operaţiunilor din Scandinavia, aşadar, la sfârşitul verii. Această dată era confirmată şi de indiscreţiile calculate ale Aliaţilor, care stipulau că aceştia vor aştepta ca sovieticii să declanşeze ofensiva de vară, perioadă în care forţele germane vor fi angajate la maximum pe frontul rusesc.

Scenariul pe care trebuiau „să-l înghită" serviciile germane cuprindea un prim asalt cu două divizii în nord, la Narvik, şi un altul la Stavanger, cu o divizie întărită cu unităţi de comando şi paraşutişti. Două alte divizii vor urma asaltul de la Stavanger, pentru a ocupa aeroporturile din vecinătate, unde se vor instala escadrilele de avioane de vânătoare cu rază lungă de acţiune. Odată bine instalaţi în sudul Norvegiei, Aliaţii vor invada Danemarca. În nord, ruşii promiseseră o cooperare activă atât pe teren, cât şi prin presiunile exercitate asupra Suediei, în scopul

de a se obţine utilizarea aeroporturilor suedeze.

Această inducere în eroare a fost pusă în scenă de *Royal Navy*, armata terestră, RAF, SOE, *Foreign Office*, *Politica! Warfare Executive* (PWE) şi *London Controlling Section* (LCS), partea cea mai însemnată revenind armatei terestre de sub

io/ ***vii lilo toc r o te în timpul celui de-a/ Dolina Război Mondial*** comanda generalului Thorne, al cărui şef de birou pentru inducere în oroare era col. MacLeod.

Trebuia ca germanii să fie convinşi de existenţa unor trupe aliate suficient de numeroase pentru a debarca în Scandinavia, asigurând în acelaşi timp şi operaţiunile din Mediterana şi pregătind în Marea Britanie marea debarcare din Marea Manecii. S-a decis, aşadar, să se creeze o Armată a 4-a fictivă, cu baza în Scoţia, cu 350 de tancuri şi 250.000 oameni, care să răspundă de invadarea Norvegiei, sub comanda gen. Thorne. Acesta era bine cunoscut germanilor, căci fusese ataşat militar la Berlin şi era considerat de OKW drept un mare general.

Această aşa-zisă Armată a 4-a cuprindea corpul 7 britanic (imaginar), format dintr-o divizie americană şi o brigadă norvegiană, amândouă reale, şi o divizie americană sprijinită de trei batalioane de jandarmi americani (amândouă imaginare). Mai cuprindea şi Corpul 2 britanic, imaginar, format dintr-o divizie şi o brigadă britanică reale şi o altă divizie britanică imaginară, în sfârşit, Corpul 15 american cuprindea trei divizii americane reale, cu baza în Irlanda, dar prezentate ca şi când ar fi trebuit să vină în Scoţia. Armata a 4-a avea şi toate serviciile obişnuite ale unei armate în campanie, secţia sanitară, posturi pentru arme, *Defense Communications Agency* (DCA), ateliere foto, unităţi de reparaţie şi de geniu etc.

Ordinea de bătaie a acestei armate a fost prezentată germanilor prin intermediul agenţilor întorşi din Comitetul XX, unii dintre ei foarte bine cunoscuţi („Brutus”, Garbo”), alţii mai puţin cunoscuţi, „Freak”, „Cobweb” şi „Beetle”, operatori radio, „Gelatine”, o tânără austriacă, sau „Mullet” şi „Poppet”, oameni de afaceri având relaţii cu omologi din ţările neutre. Unii dintre aceşti agenţi furnizau informaţii precise de identificare a unităţilor, alţii se mulţumeau să descrie însemnele pe care le purtau aceste unităţi.

Informaţiile strânse de agenţii Comitetului XX erau concretizate sau confirmate în ochii germanilor de interceptările audio, prin analiza reţelelor de radio care funcţionau în Scoţia între armată, corpuri şi divizii. Manipulatorii aliaţi ai inducerii în eroare s-au bazat în cea mai mare parte pe aceste reţele, despre

171

JEAN muvr care se credea că asigură legăturile între unităţile Armatei a 4-a fantomă pentru a-i face pe nemţi să „înghită” ordinea de bătaie (falsă) a Armatei a 4-a. Punerea în scenă a acestei reţele necesita o muncă deosebit de minuţioasă şi de mare precizie, bazată pe supravegherea atentă a adevăratului trafic radio al armatei, căci germanii puteau să decripteze uneori anumite mesaje şi, cu ajutorul goniometriei, puteau să stabilească exact originea emisiunii. Trebuia ca ceea ce descopereau astfel prin analiza traficului să corespundă exact cu ceea ce furnizau agenţii Comitetului XX. Era nevoie de foarte mulţi operatori. Numai lipsa de operatori radio a împiedicat crearea altor divizii imaginare: este nevoie de opt ofiţeri şi 24 de operatori pentru a urmări un exerciţiu amfibie al unei singure divizii. Unităţile Armatei a 4-a, cele adevărate şi cele fantomă,

participau la numeroase exerciţii de îmbarcare şi de debarcare, semnalate adesea în detaliu de agenţii Comitetului XX. Unele unităţi au primit echipamente arctice şi au efectuat stadii de război în ţinuturi muntoase.

Pentru a confirma în mod corespunzător prezenţa unei anumite unităţi, ziarele locale au prezentat meciuri de fotbal între divizii, căsătorii cu tinerele scoţiene, un concert dat la Edinburgh de cimpoierii Corpului 2. Ofiţerii dau interviuri la BBC despre Corpul 7 etc.

La mijlocul lunii mai, Armata a 4-a pare să fie reunită deja la Clyde, gata să pornească la asalt.

Germanii, foarte interesaţi de informaţiile furnizate de agenţii Comitetului XX, nu au ezitat adesea să le mulţumească în termeni foarte călduroşi. Astfel, la 12 aprilie, „Freak” a primit o telegramă în care se exprima marea satisfacţie a serviciilor germane în legătură cu informaţiile furnizate de el cu privire la ordinea de bătaie a Armatei a 4-a.

În paralel cu acţiunea directă a agenţilor Comitetului XX şi a reţelelor de radio, au mai fost puse la dispoziţie şi alte mijloace de inducere în eroare.

Royal Navy a participat la exerciţii de îmbarcare şi de debarcare în mai la Clyde, la Firth of Forth şi la Loch Fyne. În mai 1944, Amiralitatea a adunat 71 de vase la Firth of Forth, ca şi

Mondial

Crucişătorul Tirpitz când s-ar fi pregătit un convoi. A simulat şi existenţa a două forţe navale înainte de a sprijini cele două debarcări prevăzute în Norvegia, forţa V şi forţa W. În aprilie, reţelele radio (simulate) din cele două forţe au început să emită. Germanii puteau să descopere că Forţa V are 38 de nave, forţa W 35 (toate inexistente). Aceste două forţe participau la exerciţii simulate. 250 de false *landing crafts* (supranumite „Big Bob") au fost expuse la mijlocul lunii mai. La 26 aprilie, forţele navale aliate au participat la o acţiune de recunoaştere a coastelor norvegiene. Crucişătorul *Tirpitz*, refugiat într-un fiord norvegian, a fost bombardat.

Agenţii întorşi par să colaboreze foarte strâns cu sovieticii. După cum susţin ei, o misiune militară şi navală sovietică s-a instalat la Edinburgh. Ruşii lasă să scape spre nemţi informaţii care concordă cu cele ale Aliaţilor şi vorbesc despre formarea

unei armate arctice, gata să intervină în iunie 1944. Submarinele sovietice se lasă văzute în timp ce efectuează sondaje în nordul Norvegiei şi al Finlandei. Cinci escadrile de Boston şi Spitfire, în parte false, sunt dispersate pe terenurile din Scoţia. Se construiesc şi false cisterne, staţii de pompare, barăci şi decorurile de butaforie sunt animate cu ajutorul unor

lumini înşelătoare. Se ştie că avioanele de recunoaştere germane au făcut fotografii ale acestor instalaţii.

Pe lângă diplomaţii neutri din Anglia şi din străinătate s-au comis numeroase indiscreţii voluntare. Alte indiscreţii de felul acesta sunt introduse în scrisorile trimise prizonierilor englezi din lagărele germane.

Reţelele SOE din Norvegia au fost solicitate şi s-au primit informaţii cu privire la starea de înzăpezire a unor anumite masive muntoase, la soliditatea podurilor, a ordinii de bătaie germane etc. SOE difuzează la BBC „mesaje personale”, a căror semnificaţie a fost comunicată germanilor de agenţii dubli şi care ordonă anumitor reţele, adevărate sau fictive, să se pregătească pentru debarcarea Aliaţilor. Organizaţia norvegiană de rezistenţă, Milorg, formată din foşti militari, se pregăteşte să atace depozitele de benzină şi uzinele care lucrează pentru Germania.

Comandourile britanice încep activitatea de recunoaştere pe coastele norvegiene. Sabotajele şi bombardamentele distrug o rafinărie de petrol, o centrală termică, o uzină de sulf şi una de pirită. Căile ferate sunt sabotate.

În Danemarca, în a doua jumătate a lunii aprilie 1944, se

răspândesc zvonuri despre o apropiată debarcare a Aliaţilor. Aceste zvonuri sunt alimentate de sabotajele care au loc şi de paraşutările de materiale şi de agenţi ai SOE. Germanii au demobilizat armata şi marina daneză, iar rezistenţa ia amploare, în săptămânile precedente datei de 6 iunie, sabotajele ating o mare intensitate. Au fost atacate căile ferate, iar uzina de armament Globus, care lucra pentru Germania, a fost distrusă. Atelierele de reparaţii ale *Luftwaffe* de la Klovermarksveg au sărit în aer.

Serviciile germane au interceptat „mesajele personale” emise de BBC care se refereau la sabotarea unor centrale electrice, porturi, căi ferate şi linii telefonice (despre care ştiau de la agenţii dubli).

Fără îndoială, ameninţarea împotriva Scandinaviei a fost luată în serios de Germania şi a avut un efect concret asupra ordinii lor de bătaie.

A 7C

.ni vii HI» nocrotn în timpul celui do-o! Doilea Război Mondial în începutul lunii martie 1944, în Scandinavia erau 18 divizii germane (12 în Norvegia şi 6 în Danemarca). Înainte să fie declanşată *Fortitude Nord*, *o* divizie a fost retrasă din Danemarca, apoi a revenit imediat ce a început *Fortitude Nord.* La mijlocul lui mai, nemţii au adus în Norvegia o divizie excelentă, precum şi patru divizii teritoriale transformate în divizii de luptă. Germanii considerau că există o posibilitate de debarcare aliată, dar că aceasta va fi fără îndoială o operaţiune cu mizăă limitată. Fără doar şi poate, *Fortitude Nord* şi-a îndeplinit misiunea.

a n-T21

JEAN DEUVE

Planul „Graffham”.

(Presiuni în Suedia)

„Graffham” a fost un plan de inducere în eroare condus de *London Cont rol ling Section,* care a sprijinit *Fortitude Nord.* Aprobat la 10 februarie 1944, scopul lui era să-i facă pe nemţi să creadă că Aliaţii pregătesc o debarcare în Norvegia, prin diverse demersuri în Suedia. Această ameninţare, sperau ei, îi va împiedica pe nemţi să-şi retragă trupele din Scandinavia şi să le trimită pe coastele Mării Mânecii, unde în iunie urma să aibă loc operaţiunea de debarcare *Overlord.* Cererile prezentate guvernului suedez de ambasadorul britanic de la Stockholm, sprijinit de omologii să americani şi sovietici, au fost numeroase:

— Dreptul de aprovizionare pe aeroporturile militare suedeze pentru avioanele aliate obligate să facă o aterizare forţată;

— Dreptul oricărui avion aliat neînarmat să aterizeze pe aeroporturile suedeze;

— Permisiunea de a se trimite specialişti britanici în transporturi pentru a se consulta cu experţii suedezi în legătură

cu eventualele transporturi de aprovizionare către Suedia şi Norvegia în cazul unei replieri germane;

— Încetarea livrărilor de rulmenţi cu bile şi de fier către Germania;

— Permisiunea pentru aparatele de recunoaştere foto să opereze de-a lungul frontierei suedezo-norvegiene;

— Autorizarea pentru înfiinţarea de staţii meteo pe teritoriul suedez.

Htiivli llltt Hocroto Un timpul colul do-al Dolina Război Mondial

Amb. iMulnml britanic de la Stockholm a primit instrucţii să-şi înmulţea: „că vizitele la guvernul suedez, împreună cu omologii săi rus şi american, pentru ca presa suedeză să facă mare caz de aceasta. Articolele din ziare au făcut aluzii la studiile Aliaţilor referitoare la rezistenţa podurilor, la facilităţile oferite de aeroporturi. Au fost aduşi din Marea Britanie experţi pentru a discuta problemele de transport dintre Suedia şi Norvegia şi chiar şi un fals mareşal al aerului, pentru a discuta despre solicitările făcute guvernului suedez în legătură cu aeroporturile. S-a simulat un trafic radio intens între Ambasada britanică de la Stockholm şi Londra. Ataşaţii militari aliaţi au fost la fel de activi pe lângă suedezi şi alţi cetăţeni neutri, lăsând să le scape informaţii indiscrete voluntare. Un ofiţer de la *London Controlling Section* a venit la Stockholm ca să dirijeze şi să armonizeze inducerea în eroare la faţa locului.

Sovieticii au luat şi ei parte la acest joc, făcând câteva demersuri pe lângă autorităţile suedeze, alături de britanici şi de

americani. Au acceptat, de asemenea, să lanseze o ameninţare cu debarcarea la Petsamo.

În paralel cu aceste demersuri „diplomatice", *Royal Navy* a început operaţiuni de recunoaştere şi de prezenţă de-a lungul coastelor norvegiene.

Pe de altă parte, *London Controlling Section* folosea agenţii Comitetului XX. Astfel, la 25 martie, Tate a raportat serviciilor germane că ministrul britanic de la Stockholm, Malet, a sosit la Londra pentru o conferinţă despre Suedia. Se va întoarce cu personal suplimentar în vederea unor negocieri importante.

BBC recomandă suedezilor să facă rezerve de lemne, petrol, medicamente, lumânări, becuri electrice. Suedezii sunt sfătuiţi chiar să-şi amenajeze adăposturi antiaeriene.

London Controlling Section pune să se cumpere titluri norvegiene rămase de mult timp fără valoare. Bursa suedeză se îngrijorează, mediile de afaceri suedeze trag concluzia că Aliaţii vor debarca în curând în Norvegia sau în Danemarca, eventual chiar în Suedia. Industriaşii americani trimişi de OSS pentru a discuta încetarea livrărilor de rulmenţi cu bile le strecoară

JEAN DEUVE

omologilor lor informaţii confidenţiale referitoare la o viitoare debarcare.

Abwehr-ul este ţinut la curent cu aceste demersuri. Pentru OKW, ameninţarea unei operaţiuni aliate este reală. „Graffham" a contribuit în mod sigur la consolidarea operaţiunii *Fortitude Nord.*

***a* on**

În» v/< ni» ocibto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

22

Operaţiunea *Vendetta*

Vendetta a avut drept scop să menţină garnizoanele germane pe loc, în sudul şi în sud-estul Franţei, în momentul operaţiunii *Overlord.* Planul a fost aprobat la 10 mai 1944 de generalul Maitland Wilson, comandant suprem în Mediterana şi pus în aplicare imediat. Ameninţarea consta în pregătirea unui atac fictiv împotriva coastei franceze între Sete şi Narbonne, urmată de ocuparea regiunilor Carcassonne, Toulouse şi Bordeaux. Atacul va porni din Africa de Nord (mai exact, Oran), unde nemţii ştiau că există cel puţin 12 divizii aliate disponibile. Cum operaţiunea va trebui să atingă punctul culminant în ziua debarcării şi în cele câteva zile care aveau să urmeze, germanii vor înţelege că Aliaţii vor să împiedice diviziile germane din sudul Franţei să ajungă la frontul din Normandia. Pentru ei, asaltul aliat împotriva coastelor Franţei era plauzibil.

Pentru Aliaţi, miza era atât de mare, încât planul *Vendetta* a fost pus în aplicare cu mijloace considerabile.

În Africa de Nord, în preajma oraşului Oran, se

concentrează unităţi aliate, atât adevărate, cât şi virtuale. Printre ele, Divizia a 9-a americană, reputată specialistă în debarcări de trupe. Armata franceză execută manevre spre porturile de îmbarcare. Armata a 7-a americană este prezentă ca şi când ar dispune de mai multe divizii decât în realitate. Toate aceste mişcări sunt calculate în aşa fel încât să se creadă că asaltul ar putea fi efectuat în jurul datei de 19 iunie.

Porturile de debarcare au fost dezvoltate şi întărite cu baterii (virtuale) de apărare antiaeriană. Se construiesc tabere în jurul Oranului şi depozite care ar urma să adăpostească 10.000 de

tone de alimente, raţii de benzină pentru o săptămână. Divizia 91, care cuprindea 14.000 oameni şi 3.000 vehicule, soseşte la cheiurile de îmbarcare între 5 şi 9 iunie şi chiar se îmbarcă… dar pentru Italia.

Au loc bombardamente orientate cu grijă pentru a încetini înaintarea blindatelor care ar putea urca spre nord pentru a acredita ameninţarea împotriva coastelor Franţei; sunt vizate cu prioritate căile ferate Montauban şi Vierzon. Acestea sunt bombardate timp de trei zile, începând din 6 iunie. A doua prioritate sunt bombardamentele de pe linia Bordeaux – Tours, din 10 şi 13 iunie, apoi valea Ronului de la Nîmes la Dijon, via Lyon, linie care va fi atacată în 14 iunie şi 1 iulie, pentru a menţine o divizie germană în apropiere de Avignon. Începând din 14 iunie au fost bombardate şi liniile Modane-Lyon şi

Bordeaux-Narbonne.

Marina participă şi ea la jocul iluziilor. Trei convoaie, adică 300 de nave, intră în Mediterana la sfârşitul lunii mai 1944 în plină zi, venind din Statele Unite şi aruncă ancora în Gibraltar. Dar noaptea, unul din ele face stânga împrejur şi ajunge în Anglia, aşa cum fusese prevăzut. Unităţile de comando şi navele efectuează recunoaşteri de-a lungul coastei.

SOE şi grupurile de rezistenţă franceze sunt mobilizate: sabotează comunicaţiile între Montpellier şi Carcassonne şi liniile dintre Bordeaux şi Narbonne.

Se utilizează pe larg presa şi informaţiile: este scos mereu în faţă generalul Patch, despre care se presupune că a fost numit comandant al asaltului împotriva coastelor Franţei.

La 1 iunie se închide oficial frontiera între Marocul francez şi Marocul spaniol, semn pentru germani că o operaţiune este iminentă (nu va fi redeschisă decât la sfârşitul lui iunie). Consulatelor neutre din Maroc li se retrage dreptul trimiterii de valize diplomatice şi de telegrame cifrate.

La câteva zile după *Overlord,* OKW estima că Aliaţii menţineau o presiune asupra forţelor germane din sudul Franţei pentru a le împiedica să se unească cu frontul din nord, dar nu credea că va avea loc o debarcare pe coasta de sud. Aşadar, trebuia să-şi trimită (cu mare întârziere din cauza bombardamentelor şi

* *on*

*****>*în vh IIIO nocteto în timpul celui de-al Doilea Riibol Mondial* a acţiunilor Rnzistrinţei) diviziile blindate şi să le

înlocuiască cu unităţi mai slabe. *Vendetta* şi-a jucat rolul, căci aceste blindate nu au sosit la timp pe frontul din Normandia.

— Jr*

Operaţiunea *Ironside*

Scopul acestei operaţiuni a fost să împiedice rezervele germane, mai exact unităţile de blindate XI Panzere şi II Panzere SS, staţionate în sud-vestul Franţei, să se îndrepte spre nordul Franţei, unde urma să se desfăşoare Debarcarea, sau spre sud, unde va avea loc o altă debarcare *(Dragon)*.

Ameninţarea pusă în scenă se referea la un proiect de atac în Golful Biscaya (Golful Gasconiei), vizând ocuparea portului Bordeaux, unde vor fi debarcate trupe americane venind direct din SUA.

La trei zile după declanşarea operaţiunii *Overlord*, nemţii vor fi ameninţaţi cu altă debarcare, la Royan. Programul operaţiunilor prevedea bombardamente aeriene şi navale cu ţinte bine precizate. În lipsa avioanelor (ar fi fost necesare 840 de ieşiri) şi a navelor disponibile, inducerea în eroare a avut loc în principal prin utilizarea grupurilor de gherilă care depindeau de serviciile secrete franceze sau de SOE şi prin intermediul agenţilor întorşi din cadrul Comitetului XX. S-a acţionat şi pe căile diplomatice, adică lăsând să scape indiscreţii calculate, făcute diplomaţilor neutri de la Londra sau în ţările în care Aliaţii aveau reprezentanţi.

Începând de la 1 mai 1944, grupurile de rezistenţă au primit arme şi echipamente. Câteva comandouri au făcut mici demonstraţii pe ţărmurile Golfului Biscaya. Principalul mijloc

de acţiune al *Ironside* era furnizat de agenţii întorşi care beneficiau de încrederea nemţilor ca, de exemplu, „Tate” (german paraşutat în Marea Britanie în septembrie 1940, operator radio), un

Suivlolll* aoooto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial subagont ni lui „Garbo” (Juan

Pujol), soldat din Divizia 9 britanică, şi „Bronx”.

„Bronx” era Elvira

Chaudoir, fiica unui ambasador sud-american, care frecventa cercuri diplomatice şi politice. Bronx coresponda cu serviciile germane prin scrisori scrise cu cerneală simpatică şi telegrame codificate. Codul fusese transmis de nemţi. Locul în care se vor desfăşura operaţiunile de debarcare era camuflat sub ordine bancare de retragere

(120 de livre însemna „Golful

Biscaya”, 150 însemna „pe coasta Mediteranei”); meseriile marcau gradul de probabilitate (dentist = sigur; doctor =

aproape sigur etc.); exista şi o scară de timp, în privinţa momentului (imediat însemna „peste o săptămână”, repede „peste o lună” etc.)

Astfel, la 29 mai 1944, „Bronx” a trimis o telegramă în Spania. „Trimiteţi-mi imediat o sută de lire. Am nevoie pentru dentist”. În clar, aceasta însemna: „Am informaţii sigure că este prevăzută o debarcare în Golful Biscaya peste o săptămână”. „Bronx” a explicat într-o scrisoare cum obţinuse această informaţie… făcându-l pe un ofiţer să bea ceva mai mult într-un

club de noapte. Cum nu s-a întâmplat nimic, „Bronx” a scris o scrisoare în care a explicat că, deşi făcuse eforturi în acest sens, nu l-a mai revăzut pe ofiţer şi nu ştie de ce nu a avut loc operaţiunea.

La rândul său, în zilele de 23 şi 27 mai, „Tate” a trimis două telegrame în Germania, în care vorbea de o forţă de 6 divizii, gata să debarce undeva în Franţa. La 5 iunie, „Garbo”, raportând informaţiile primite de la unul din subagenţii săi, a trimis

Elvira Chaudoir ia*;

JEAN DEUVE

serviciilor germane informaţia *că* o divizie americani de asalt, aflată acum la Liverpool, este destinată unui atac pe coasta de sud-vest a Franţei.

Se pare că serviciile germane, în absenţa unei iluzii vizuale care să confirme rapoartele agenţilor, nu au luat în serios ameninţările cu atacurile în Golful Biscaya. Cu toate acestea, Amiralul Donitz, comandantul flotei germane de submarine, a trimis în ziua de 6 iunie – când operaţiunea *Overlord* era deja în curs de desfăşurare – 19 submarine în Golful Gasconiei ca să se opună unui eventual atac aliat între Bretagne şi Bordeaux, în schimb, la 5 iulie 1944, generalul Maitland Wilson, pregătind debarcarea de pe coasta de sud a Franţei, a cerut să se revigoreze această operaţiune de iluzionare. Aşadar, a fost creată operaţiunea *Ironside îi* grupurile de Rezistenţă au fost întărite cu arme şi echipamente, au fost paraşutate echipe Jedburgh pentru a încadra Rezistenţa. Nemţii credeau atunci în posibilitatea unei diversiuni aliate.

În momentul debarcării (*Anvil*), la 15 august, nu mai rămăsese niciun blindat pe coasta de sud a Franţei.

1QC

Hmtvit lllu Hocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Fortitude Sud

Operaţiunea *Fortitude Sud* a acoperit direct debarcarea prin Canalul Mânecii, din Marea Britanie către Normandia.

Nu era pentru prima dată că Marea Manecii era pregătită să transporte nave de debarcare într-un sens sau altul. Încă din în 1101, Robert Courteheuse, fiul cel mai mare al lui Wilhelm Cuceritorul, aflat în război cu fratele lui, Henric, regele Angliei, se pregătea să debarce. În acea primăvară, a strâns o armată şi o flotă la Treport, la gurile râului Bresle, faţă în faţă cu coasta de sud-est a Angliei. Datorită agenţilor să secreţi, Henric era la curent cu concentrările de forţe ale lui Robert. După cum susţineau aceştia, planul lui Robert era să pună mâna pe Londra. Aceste informaţii au fost confirmate chiar în Anglia şi se vedea o oarecare agitaţie în jurul castelului Pevensey. Stăpânul acestuia, Guillaume de Mortain, lăsa impresia că se pregăteşte să-l întâmpine pe Robert, căci era un partizan activ al acestuia. Sigur pe informaţiile lui, Henric şi-a mobilizat trupele şi le-a trimis să ocupe coastele comitatului Sussex. La 24 iunie, a dat ordin flotei sale să se concentreze în partea de răsărit a Canalului Mânecii. Atunci, perfect informat, Robert a debarcat fără să întâmpine nicio rezistenţă mult mai la vest, în apropiere de Portsmouth, la 20 iulie 1101, cu 270 de cavaleri şi câteva unităţi de infanterie. De acolo a pornit nu spre Londra, aşa cum lăsase să înţeleagă că ar fi avut intenţia, ci spre Winchester, unde se afla tezaurul regilor Angliei.

Această inducere în eroare s-a bazat:

— Pe strângerea de informaţii (care s-au dovedit false) în

legătură cu armata lui Robert, referitoare la locul şi la data debarcării;

JEANDEUVE

— Pe localizarea trupelor lui Robert, care sugera o debarcare în partea răsăriteană a Mării Mânecii;

— Pe informaţiile false referitoare la obiectivele lui Robert: Henric era convins că obiectivul lui era Londra, iar Robert va alege drumul cel mai scurt pentru a ajunge acolo, aşadar că va debarca în punctul de pe coastă cel mai apropiat de Londra;

— Pe o agitaţie în regiunea Pevensey, care lăsa să se presupună o posibilă debarcare la est de Marea Manecii.

Or, *Fortitude Sud*, pentru a-i înşela pe germani cu privire la operaţiunea *Overlord*, s-a sprijinit, 843 de ani mai târziu, pe aceleaşi procedee.

Nemţii se vor înşela, deoarece:

— Au strâns informaţii (false) referitoare la locurile de concentrare ale armatelor aliate, indicând o debarcare la Pasde-Calais sau dincolo de acesta (cu inventarea unor trupe fictive).

— Au strâns informaţii (false) transmise de agenţii dubli, referitoare la locul, data şi amploarea acţiunilor viitoare ale Aliaţilor.

— Au strâns informaţii referitoare la planul Aliaţilor care, chipurile, ar fi dorit să pună mâna cât mai repede pe valea Ruhrului, şi vor dori, aşadar, să ocupe partea de coastă cea mai apropiată, pornind pe drumul cel mai drept.

— Au constatat agitaţia întreţinută de Aliaţi în partea de continent de la nord de Sena şi în Pas-de-Calais (bombardamente orientate, activitate excepţională a grupelor de rezistenţă, paraşutări false etc.).

Cu mijloace diferite (radar, radio, avioane etc.), cele două operaţiuni de inducere în eroare, cea a lui Robert şi cea a Aliaţilor, s-au bazat pe aceleaşi tehnici.

Planul *Fortitude* a definit politica de inducere în eroare referitoare la nord-vestul Europei. El trebuia să-i determine pe germani să ia hotărâri care să faciliteze succesul debarcării Aliaţilor. SHAEF (*Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force – Statul-Major Suprem Aliat al Forţei Expediţionare*) *a*

Serviciile aocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial definii cerinţele planului *Fortitude* în ceea ce îl privea. Pregătirea debarcării trebuia să se încheie la 1 iunie 1944. Nu va exista niciun fel de operaţiune reală de debarcare în Norvegia. Nemţii vor trebui determinaţi să-şi reducă sau să-şi îndepărteze forţele din sectorul prevăzut pentru atac, să-şi îndrepte eforturile de întărire în altă parte, să deturneze atenţia serviciilor germane de la locul desfăşurării planului *Overlord*. Trebuia, de asemenea, să-i împiedice pe germani să-şi reducă forţele de la nord de Sena, din Belgia şi din Olanda, adică în esenţă, Armata a XV-a, compusă din 19 divizii, dintre care trei de blindate.

În datele furnizate pentru inducerea în eroare se vorbea despre 50 de divizii aliate pentru debarcarea principală şi 8 pentru a face încă şi mai plauzibilă ameninţarea împotriva Norvegiei. Trebuia să se lase impresia că debarcarea principală va avea loc în Pas-de-Calais şi va viza portul Anvers şi oraşul

Bruxelles, de unde apoi urma să fie atacată valea Ruhrului. Primul val de asalt va fi format din 6 divizii. Această ameninţare împotriva Pas-de-Calais va continua chiar şi după debarcare, până când capul de pod a fost instalat solid pe teritoriul Franţei.

La 26 februarie 1944, SHAEF a reluat operaţiunile între marii săi subordonaţi. Comandamentul (SFAEF), coordona şi dirija executarea planului în ansamblu, asigurând legătura cu responsabilii cu „războiul politic" şi cu propaganda. Ameninţarea împotriva Norvegiei ţinea de comandamentul aliat din Scoţia.

Comandantul naval al forţei expediţionare, comandantul Grupului de armate 21 şi comandantul forţelor aeriene expediţionare au devenit răspunzători faţă de comandantul suprem pentru realizarea ameninţării împotriva Pasului Calais, înainte, în timpul şi după ziua Z a debarcării reale. Trebuiau să-i facă pe nemţi să creadă că gradul de pregătire a forţelor de asalt nu permite lansarea unui atac înainte de jumătate lunii iulie, în cel mai bun caz. Pentru a duce la bun sfârşit aceste misiuni, comandanţii au primit unităţi specializate în comunicaţii radio şi echipamente grele. SFAEF a primit 3 grupe de transmisiuni radio şi 100 de şalupe false de debarcare (gonflabile). Marina, Grupul de armate 21 şi forţa aeriană au primit un batalion şi trei secţii de comunicaţi radio, 36 escadrile de false Spitfire şi 20

jt O A

JEAN DEUVfe de false P51,660 şlepuri false de debarcare, unele gonflabile, altele cu structuri rigide.

ORGANELE DE INDUCERE ÎN EROARE

DIN SHAEF

Începând din ianuarie 1944, la nivelul SHAEF inducerea în eroare a fost regizată de biroul OPS/B, împărţit în două secţii. Secţia comandată de colonelul Noel Wild, cu lt.-col. Jervis Read ca adjunct, răspundea de inducerea în eroare prin mijloace fizice şi vizuale. Secţia col. Hesketh răspundea de mijloacele speciale, furnizând informaţii germanilor, în principal prin intermediul agenţilor „întorşi". Această secţie a lucrat în strânsă cooperare cu biroul B[I]A al serviciului MI5, care îi gestiona pe aceşti agenţi.

În februarie 1944, secţia „Deception" din cadrul Grupului de armate 21, OPS/D, a devenit G/R şi a fost înfiinţată o unitate specializată în tehnica de animaţie şi inducere în eroare *(Force R)*. În martie 1944, americanii din Grupul de armate 12 din Marea Britanie dispuneau de o *Special Plan Section*. În iunie 1944, Biroul OPS/B din SHAEF a inclus şi câţiva ofiţeri americani.

OPERAŢIUNILE *„QUICKSILVER".*

Diversele operaţiuni referitoare la ameninţarea cu debarcarea în Pasul Calais şi la nord de acesta au primit numele de cod *Quicksilver* („Argint viu"). Au fost în număr de şase.

„QUICKSILVER!"

Pentru a întreţine iluzia unui asalt decisiv în Pasul Calais, nemţii trebuiau să fie convinşi că Aliaţii dispun de suficiente trupe pentru a executa această operaţiune. Aşadar, a fost inventat

Grupul de armate 1 americane, FUSAG *(First United States Army Group)*. O mare parte din FUSAG era formată din unităţi ***celui de-al Doilea Război Mondial*** inexistentu, Armata a 14-a americană, Corpul britanic 2, Corpul

37 american, în total, 11 divizii false. Se presupunea că unităţile

FUSAG, reale sau inexistente, se aflau în sudul şi în sud-estul Marii

Britanii. Ele vor rămâne acolo chiar şi după începerea asaltului

Overlord. Trupele care au participat la acest asalt au fost atunci înlocuite cu unităţi fictive. În fruntea unor mari unităţi fictive au fost numiţi ofiţeri reali, pentru a crea o iluzie perfectă în ochii germanilor, care puteau astfel să-i identifice. Generalul american Patton, actualul comandant al Armatei a 3-a americane, care nu urma să participe la primele faze ale operaţiunii *Overlord,* a fost numit oficial şef al FUSAG.

Germanii au strâns informaţii despre FUSAG prin intermediul agenţilor întorşi şi prin analiza traficului radio dus special între SFIAEF ŞI FUSAG, ca şi între marile unităţi din care se compunea FUSAG. Imaginea era completată de alte măsuri puse în aplicare de PE-W, de „indiscreţiile" diplomatice pe lângă neutri, de presă, în iulie 1944, când gen. Patton a reluat comanda Armatei a 3-a, a fost înlocuit în fruntea FUSAG de generalul McNair. Acesta din urmă a fost ucis în Franţa şi a fost urmat de gen. De Witt.

Generalul Patton a fost utilizat foarte mult pentru a-i

convinge pe duşmani de existenţa FUSAG. În februarie 1944, serviciile germane au aflat că sosise în Marea Britanie pentru a prelua o comandă importantă.

Abwehr-ul credea că Patton, unul dintre cei mai buni generali „de şoc” ai armatei americane, va juca un rol important în operaţiunile viitoare şi era convins că, acolo unde este Patton, acolo se află şi primejdia. *London Controlling Section a* pedalat puternic pe această atitudine şi pe caracterul generalului, însetat de glorie şi de renume.

Generalul Patton ***ar\A***

JEAN DEUVE

Patton se arăta pe teatrele de operaţiuni şi la şedinţele unde erau prezenţi şi ziarişti. Se făcea remarcat pe cheiurile porturilor, atunci când sosea un transport de soldaţi din Statele Unite, inspecta lagărele de prizonieri germani (ale căror scrisori către

Germania nu vor fi cenzurate!). Doi agenţi ai Comitetului XX, „Tricyle” şi „Trésor”, informau Abwehr-ul despre sosirile şi deplasările generalului.

Era fotografiat în locuri dintre cele mai cunoscute, de exemplu, la castelul Douvres sau catedrala din Canterbury. Cartierul său General era, fără îndoială, în Kent. Vizita intens sud-estul Angliei.

Au fost folosite numeroase alte tertipuri pentru a consolida convingerea în existenţa reală a FUSAG.

În presa locală apar scurgeri intenţionate de informaţii. Se anunţă sosirea preoţilor militari. Se vorbeşte despre câmpiile din Flandra „cale de invazie privilegiată către inima Germaniei”. Pastorii trimit scrisori ziarelor pentru a se plânge de deteriorarea moralei ca urmare a apariţiei unui număr atât de mare de trupe străine, mai ales de paraşutişti americani, tanchişti francezi şi polonezi, care s-au instalat în Kent şi în Essex. Un ziar vorbeşte chiar de teama tinerelor fete care nu mai îndrăznesc să iasă seara singure din casă.

Intoxicarea înfloreşte şi în Statele Unite. În ziarele locale apar ştiri referitoare la diverse logodne: X… sublocotenent originar din… actualmente în Divizia 9 Aeropurtată din Marea Britanie, cu dra Z, originară dintr-un sat din sud-estul Angliei. Posturile locale de radio difuzează informaţii referitoare la o căsătorie, la o aniversare, cântece cerute de o familie pentru un anume soldat din Divizia 11 de Infanterie, aflat undeva peste ocean – toate acestea sunt unităţi ale FUSAG, iar Abwehr-ul care cartează jurnalele şi emisiunile locale americane, descifrează în informaţiile furnizate de agenţii Comitetului XX

şi interceptările de conversaţii tot felul de mesaje fictive. În felul acesta, prinde viaţă în ochii serviciilor germane un grup de armate care nu există decât pe hârtie.

Unul dintre agenţii Comitetului XX operează în Statele Unite. Este olandezul Albert Van Loop, vechi spion german din timpul

A AO

Hmivicill* aocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial războiului 1914.1918, rechemat de Abwehr în activitate la începutul anului 1942.

Pretinzând că este paznic de noapte într-un hotel parţial rechiziţionat de armata americană pentru ofiţerii săi care pleacă în Marea Britanie, Albert comunică Abwehr-ului listele unităţilor aflate pe picior de plecare. Pentru a-i satisface cât mai bine pe nemţi, Van Loop primeşte listele reale pe care le vor putea de altfel verifica într-o zi sau alta, eventual chiar pe câmpul de bătălie, apoi, treptat, acestea sunt înlocuite de liste fictive ale FUSAG.

Pe această temă au fost transmise 115 mesaje de informare.

Un alt vicleşug utilizat de *London Controlling Section* sunt scrisorile trimise de familii sau de prieteni prizonierilor de război britanici din lagărele germane. Aceste scrisori, provenind în special din regiunile din sud-estul Angliei, din Essex şi Kent, conţin aluzii mai mult sau mai puţin clare la prezenţa unor cantonamente militare, zone interzise, câmpuri acoperite cu materiale, meciuri sau baluri cu americanii etc.

Generalul Hans Kramer, ultimul comandat al *Afrika Korps*,

luat prizonier în mai 1943 în Tunisia, trebuie să fie repatriat în Germania pe motive de sănătate. În mai 1944, părăseşte lagărul situat în Ţara Galilor, este plimbat prin zona adevărată de concentrare a trupelor destinate operaţiunii *Overlord,* acoperită de imense parcuri de tancuri, jeepuri, camioane, tunuri, depozite, cantonamente, barăci şi cazărmi. Şi cum din 1940, toate numele gărilor şi panourilor indicatoare fuseseră suprimate, a fost făcut să creadă foarte uşor că se află în Kent. A

fost invitat să dejuneze împreună cu Patton la falsul Cartier General al acestuia.

Generalul a sosit la Berlin prin

Suedia la 23 mai şi a fost interogat *Generalul Hans Kramer*

A rtO

JI AN DEUVE

de OKW; om cu experienţă, acest martor excepţional a povestit ceea ce văzut, de fapt, ceea ce i se arătase… în Kent!

„QUICKSILVER II”.

Această operaţiune a aplicat inducerea în eroare prin radio. A început la 24 aprilie 1944 în direcţia serviciilor germane de ascultare, interceptare şi analiză a traficului radio. Neputând executa un număr mare de recunoaşteri aeriene, aceste servicii contau pe agenţii lor din Marea Britanie (despre care nu ştiau că fuseseră întorşi) şi pe intercepţiile comunicărilor radio. La rândul lor, Aliaţii foloseau pe scară largă posibilităţile de intoxicare oferite de reţelele false de radio.

În primăvara anului 1944, în Marea Britanie erau patru organizaţii de trafic radio capabile să transmită comunicaţii false: Grupul 5 Radio al armatei terestre britanice, Batalionul 3103 al serviciului de transmisiuni americane al armatei terestre, „Armata a 4-a” pentru unităţile britanice vizate de ameninţarea împotriva Norvegiei şi unitatea CLH a marinei. Grupul 5 Radio a pus în aplicare procedee noi: tot traficul era înregistrat dinainte, şi se pusese la punct un procedeu care permitea unui emiţător să simuleze şase emiţătoare. Astfel, traficul radio de ia un cartier general de divizie cu brigăzile sale nu avea nevoie decât de o singură dubă emiţătoare-receptoare. Această unitate (Grupul 5) a permis simularea a 3 divizii complete. A operat din februarie 1944 la ordinele Grupului de Armate 21 al lui Montgomery.

Batalionul 3103, sosit din Statele Unite complet echipat şi

antrenat, putea simula un trafic de 9 divizii, plus traficul unei armate şi al unui grup de armate. Era montat în întregime pe camioane emiţătoare-receptoare şi depindea de Grupul de armate 12 al generalului Bradley.

Armata a 4-a se ocupa de traficul dintre SHAEF şi comandamentul din Scoţia şi asigura ameninţarea Norvegiei. CLH a fost creată la sfârşitul anului 1943 şi asigura inducerea în eroare a forţelor navale implicate în ameninţarea împotriva Pasului Calais. Fiecare unitate care corespundea unei forţe navale asociate unei divizii de asalt era mobilă. Două unităţi au fost

Hei viciile socialo* în *timpul celui de-al Doilea Război Mondial gata din mntrie 1944, ultima la sfârşitul lunii mai. RAF şi aviaţia americanii nu aveau o unitate specializată pentru inducere în eroare. Când a fost nevoie, s-a recurs la operatorii obişnuiţi.

Întrucât se ştia că serviciile germane sunt foarte atente la emisiunile de radio aliate, s-a stabilit un anumit număr de reguli imperative: interdicţia de a lăsa să treacă afirmaţii indiscrete, sporovăieli necontrolate, interdicţia de a se trimite pe calea undelor telegrame formate din succesiuni de litere fără sens, interdicţia de a se emite cu codurile veritabile mesajele destinate inducerii în eroare. Autorităţile aliate erau foarte severe în privinţa rigorii cu care era pus în aplicare falsul trafic radio, căci ştiau că analiza traficului radio aliat era asociat cu reţele de radiogoniometrie şi, împreună cu agenţii întorşi, reprezenta principala sursă de informaţii a serviciilor germane.

Pentru a concretiza în ochii germanilor ameninţarea

referitoare la Pasul Calais, s-a procedat la numeroase exerciţii, adevărate sau simulate, cu participarea trupelor terestre şi a forţelor navale corespunzătoare, de exemplu exerciţiile DRYSHOD din 16 aprilie şi WETSHOD din 25 aprilie. Astfel de exerciţii necesitau 22 de amplasamente pentru staţii de emisie-recepţie pentru fiecare exerciţiu. Analiza traficului radio zilnic din timpul acestor exerciţii confirmă informaţiile transmise germanilor de agenţii întorşi. Această combinaţie radio-agenţi, care a jucat un rol primordial în inducerea în eroare a nemţilor, lipsiţi de posibilitatea de a efectua raiduri aeriene de recunoaştere, întreţinea ideea ameninţării împotriva Pasului Calais.

Punerea în aplicare a unei infrastructuri radio atât de elaborate şi de vaste implica un volum uriaş de pregătiri. Trebuia redactat dinainte repertoriul conţinând mii de telegrame de schimb referitoare la aprovizionare, instrucţie, permisii, muniţii, probleme de disciplină; pe scurt, viaţa cotidiană a zeci de unităţi. Trebuiau imaginate şi concretizate dialogurile cu serviciul medical, serviciile de aprovizionare, de reparaţii, de securitate militară, contabilitate. Trebuia ca serviciile germane să poată intercepta aceste mesaje, să le descifreze cel puţin parţial, să le poată localiza prin radiogoniometrie, iar analiza acestui trafic radio să confirme informaţiile furnizate de agenţii dubli.

JEAN DEUVE

Trebuiau inventate coduri care să nu reziste prea mult timp decriptorilor germani.

Era o muncă gigantică, care ocupa aproximativ 1.500 de

operatori şi operatoare, foşti ofiţeri, pensionari, personal feminin de la *Army Territorial Service.* Aceştia şi-au împărţit rolurile: comandanţi de unitate, medici, operatori radio, animatori, ofiţeri de stat-major etc. S-au implantat staţii fixe şi s-au realizat altele mobile. Serviciile germane erau capabile să-i recunoască pe operatorii care băteau în alfabetul morse la posturile de emisie-recepţie. Aşadar, operatorii trebuiau schimbaţi atunci când staţiile îşi schimbau amplasamentul, căci altfel duşmanul ar fi înţeles că este vorba de o păcăleală. Toate acestea necesitau ţinerea la zi a unei evidenţe stricte a posturilor operatorilor. S-au construit, special pentru avioanele germane de recunoaştere, câteva centre radio mari, cu camioane, antene, barăci etc.

Şeful unităţii germane 613 (informaţii la mare distanţă prin intercepţie radioelectrică), situată la Lambresart, în apropiere de Lille, a declarat după război: „Credeam că invazia va avea loc în regiunea Calais, datorită interceptărilor şi determinării originii mesajelor trimise de Aliaţi. Interceptam ordinele de deplasare din regiunea Douvres, ordinele de transporturi de muniţie, de tancuri. Descopeream noi unităţi inamice. În realitate, am fost complet înşelaţi”.

Staţiile germane de detecţie puteau să localizeze originea emisiunilor de radio aliate. Pentru a le sugera că centrul de gravitaţie al forţelor aliate care se pregăteau de debarcare se afla în regiunea Douvres, *Fortitude* a recurs la mai multe tertipuri.

Unul dintre ele a constat în a-l face pe inamic să creadă că SHAEF îşi are Cartierul General în apropiere de Douvres. Pentru aceasta, mesajele trimise reţelelor de rezistenţă din Franţa, la SOE, în teatrul Mediteranei, erau telefonate de la

adevăratul Cartier General SHAEF, situat în apropiere de Portsmouth, la o staţie de emisie ascunsă în subteranele săpate în faleza din apropiere de Douvres. Tot pe acolo tranzitau şi telegramele adevărate ale lui Montgomery şi Bradley către unităţile lor veritabile.

A AC

Serviciile aocroto în timpul celui do-o Dolloa Război Mondial

Pentru. 1 . 1 împiedica pe germani să detecteze aparatura destinată debarcării reale, s-a lansat în mod deliberat un volum de emisiuni fictive egal cu cel care va fi utilizat cu adevărat în ziua Z şi aceste emisiuni au fost făcute să coincidă cu exerciţiile pe mare: detectând numeroase emisiuni radio în noaptea precedentă zilei Z, inamicul va crede că este vorba de un alt exerciţiu şi nimic mai mult. Mesajele erau transmise în clar, cifrate cu un cod despre care se ştia că este cunoscut nemţilor sau cu un cod pe care aceştia îl puteau descifra uşor.

Pe lângă aceasta, se menţinea o activitate considerabilă de comunicaţii radio mai ales noaptea, pentru a satura staţiile de reperare ale duşmanului, pentru a-i obosi pe operatori şi a face în aşa fel încât descifratorii să fie depăşiţi de situaţie.

Pentru a complica sarcina serviciilor germane din faţa coastei de sud-est a Angliei, *London Controlling Section* a ordonat distrugerea staţiei de ascultare a interceptărilor de la Unille, din apropiere de Cherbourg, situată prea aproape de adevărata concentrare de forţe aliate de debarcare. O sută de avioane Lancaster au executat această misiune. De acum înainte, germanii vor fi obligaţi să folosească numai staţiile din nord… mai apropiate de emisiunile-momeală.

„QUICKSILVER III”.

La 20 mai, concentrarea vaselor de debarcare în porturile din sud-estul şi din estul Marii Britanii a început ca şi când s-ar fi adunat ca să transporte trupele FUSAG. Erau disponibile numai puţine nave adevărate: aşadar, trebuiau utilizate altele false, de butaforie. Unele dintre ele puteau fi observate în timpul zilei: noaptea plecau şi se lăsau văzute în altă parte, apoi reveneau. S-au utilizat astfel în jur de 270 de nave false, cea mai mare parte fabricate în studiourile cinematografice din Shepperton, făcute din armături de lemn acoperite cu pânză şi plutind pe canistre de petrol. Amiralitatea britanică a pus la punct o reţea radio între comandamentele locale de care depindeau aceste nave false. Vasele erau animate cu fum care ieşea pe coşuri; se turna leşie pe punţi, se lăsau urme de petrol pe apă.

A A7

JEAN DEUVE

În realitate, în mai 1944 nu au existat avioane germane de recunoaştere şi este foarte probabil ca serviciile germane să nu fi văzut niciodată aceste Big Bobs (denumirea vaselor-momeală). În 12 iunie, la 6 zile după *Overlord,* mai existau încă 155 de nave false de debarcare repartizate pe coastă între Yarmouth şi Folkestone, adică vizavi de Calais.

Animaţia era completată prin reproducerea fidelă a îmbarcărilor de trupe, în timpul nopţii, la lumina farurilor şi a lampadarelor camuflate, cu şiruri întregi de camioane care se angajau pe cheiuri.

Animaţia era întreţinută şi de exerciţiile de debarcare executate de unităţile aparent staţionate pe coasta de răsărit a Angliei, dar venite, în realitate, în timpul nopţii, din sud-vest. De la capul Gris-Nez şi de pe alte puncte ale coastei franceze, nemţii puteau observa această activitate intensă.

„QUICKSILVERIV”.

Această operaţiune a planificat bombardamente şi diverse activităţi de inducere în eroare din partea aviaţiilor aliate staţionate în Marea Britanie. Locurile şi volumul bombardamentelor au fost alese în ideea de a acoperi o dublă nevoie: operaţiuni normale şi operaţiuni de amăgire. Cu puţin înainte de declanşarea operaţiunii *Overlord,* au fost atacate 49 de aeroporturi situate pe o rază de 250 km faţă de Caen; dintre acestea, 11 se aflau în Pas-de-Calais şi patru pe direcţia operaţiunii *Overlord.*

În aceeaşi perioadă, 19 centre de triaj feroviar au fost bombardate în Pas-de-Calais, dar niciunul în zona Caen. Bombardamentele aveau loc asupra şoselelor şi căilor ferate din districtele Oise, Meuse, Sena, Canalul Albert; s-au executat şi bombardamente de încadrare îndepărtată în zona în care urma să aibă loc *Overlord*, pentru a răspunde nevoii de inducere în eroare, atrăgându-se atenţia serviciilor secrete germane asupra regiunii Pas-de-Calais. Cât despre atacurile împotriva apărării Zidului Atlanticului şi împotriva staţiilor radar, acestea erau în proporţie de două la unu în favoarea celor de inducere în eroare.

***a* no**

Uoiviclilo aocroto în timpul celui do-oI Dolloa Război Mondial

Escadi. i 2 Aeriană britanică şi Escadra 9 Americană au sprijinit trupele care urmau să participe la operaţiunea *Overlord*. Îşi aveau bazele în majoritate pe terenuri situate în Hampshire. Aşadar, germanii puteau să considere că sunt prea departe pentru a interveni în Pas-de-Calais. Pentru a-i convinge că pot să susţină operaţiuni în Pas-de-Calais, la 29 mai 1944.70 de escadrile britanice, aparţinând Escadrei 2, au executat un raid în sectorul Pas-de-Calais, folosind baze intermediare. Astfel, germanii ştiau că Aliaţii pot să-şi folosească toate escadrilele, chiar şi pe cele ale căror baze se aflau mai departe de Pas-de-Calais.

Pentru a confirma şi mai mult realitatea ameninţării împotriva zonei Pas-de-Calais, au fost instalate centre de antrenament în regiunea de sud-est a Angliei, precum şi centre de formare a escadrilelor însărcinate să acorde ajutor piloţilor doborâţi deasupra Mării Mânecii. Reţele de radio fictive simulau concentrările de escadrile. Planificatorii operaţiunilor de inducere în eroare cereau să li se lase nemţilor impresia că se doreşte camuflarea locului de unde pornesc raidurile.

Armatele destinate să opereze o debarcare de anvergură erau sprijinite în mod firesc de o forţă aeriană adecvată. De aceea, au fost create aeroporturi fictive cu turnuri de control, piste de decolare-aterizare, drumuri de degajare, barăci, alveole de protecţie, posturi de artilerie antiaeriană, staţii de benzină, birouri etc. Existau chiar şi terenuri de aviaţie camuflate, dar atât de prost, încât duşmanul nu putea să nu le descopere în fotografiile luate din aer. Existau corturi mari sau baracamente semicirculare pentru echipele atelierelor. Existau şi avioane,

planoare, vehicule de incendiu, de lemn, de carton sau de cauciuc gonflabil. Şi aici se realizează animaţia: un spectacol de sunet şi lumină, mai ales atunci când trec prin apropiere diplomaţi ai unor ţări neutre, dintre care unii vor vehicula aceste informaţii. Peste tot circulă camioane şi cisterne. În preajma atelierelor se văd pete de ulei, reflexe irizate în apropierea staţiilor de benzină. Bucătăriile mobile scot fum. Şi unii dintre agenţii Comitetului XX sunt lăsaţi să vadă aceste decoruri, putând apoi să le descrie în mesajele pe care le vor trimite la Abwehr, iar aceste descrieri

Xvor coincide exact cu puţinele fotografii aeriene făcute de cele câteva avioane duşmane care sunt lăsate să survoleze zona.

Aceste unităţi aeriene false sau decoruri de mucava în formă de aeroport vibrează toată ziua de activitate: mesaje între unităţi, între formaţiunile aeriene şi FUSAG, între SHAEF şi cartierele generale. Aceeaşi minuţiozitate care reglementează comunicaţiile radio FUSAG este respectată şi în cazul forţelor aeriene.

Misiunile aeriene de aprovizionare a Rezistenţei şi a reţelelor au fost intensificate în aceeaşi proporţie de doi la unu în favoarea regiunilor situate la nord de Sena, în Pas-de-Calais şi în Belgia. Serviciile germane contabilizează ieşirile aeriene ale Aliaţilor. Astfel, la sfârşitul lui mai, mareşalul Rommel scria într-un raport adresat mareşalului von Rundstedt: „Concentrarea

atacurilor aeriene aliate între Dieppe şi Dunkerque confirmă ipoteza unei debarcări în această regiune”.

„QUICKSILVER V”.

Această operaţiune simula o activitate foarte intensă la Douvres şi în regiunea învecinată, din faţa Pasului Calais: noi reţele de trafic radio, construirea unor noi tuneluri şi subterane, dezvoltarea şi amenajarea cheiurilor de îmbarcare, sosirea trupelor. A crescut şi volumul comunicaţiilor radio între cartierul general al operaţiunilor combinate, situat la Douvres, şi porturile Chatham şi Portsmouth.

FALSUL PORT PETROLIER DE LA DOUVRES

Pentru a sprijini ameninţarea FUSAG care se pregătea să atace prin Pas-de-Calais, *London Controlling Section* a pus să se construiască un port petrolier de mare capacitate la Douvres, destinat atât marinei, cât şi armatei terestre şi aviaţiei. Particularitatea acestui port era aceea că era fals.

Directorul proiectului era Sir Basil Spence, unul dintre marii nrhitecţi ai Marii Britanii, constructor de palate ale guvernului, onn

Saivicilto socrite în timpul celui de-al Doilea Război Mondial autorului clădirii Connaught Circus din New Delhi, al Ambasadei Marii

Britanii de la Roma, arhitectul noii catedrale din Coventry. Acesta s-a înconjurat de o echipă de iluzionişti de profesie şi de

tehnicieni de cinema, specialişti în decoruri şi efecte speciale.

Acest port, fabricat aproape în întregime din schele acoperite cu pânză şi cu placaj de lemn, ocupa o suprafaţă de cinci kilometri pătraţi, la poalele unor faleze albe.

Cuprindea cheiuri, cisterne, conducte, generatoare, posturi de artilerie antiaeriană, parcuri de camioane, staţii de pompare şi de distribuţie.

Portul era animat tot timpul: maşinile de pompieri circulau prin port, pompele şi motoarele erau acţionate, nori de prai se ridicau peste tot. Ambarcaţiunile acostau una după alta. În timpul nopţii, decorul era luminat cu lămpi albastre discrete, de război şi cu farurile camuflate ale cisternelor.

Mai mult chiar: posturile germane de detecţie, situate în faţă, de cealaltă parte a Pasului Calais, pot să capteze atunci când bate vântul în direcţia lor zgomote înregistrate în prealabil ale unei activităţi febrile de port petrolier real.

Cu bateriile lor de tunuri de marină cu rază lungă de acţiune, nemţii bombardează din când în când Douvres, regiunea înconjurătoare şi portul. În acest caz, animatorii aprind imediat focuri al căror fum negru provenind de la combustibilii incendiaţi este foarte vizibil de pe coasta franceză şi completează iluziile cu focuri de artificii.

Zona este strict păzită de poliţia militară, care asigură şi patrulele de-a lungul conductelor (tuburi vechi de canalizare sau canistre de petrol puse cap la cap) care leagă portul de marile unităţi FUSAG.

Pentru a da şi mai multă credibilitate mistificării, generalii

Eisenhower şi Montgomery vin să viziteze portul. Discursurile

Sir Basil Spence, arhitectul

Catedralei Coventry

? ni

JEAN DEUVE

lor, la fel ca şi cel al primarului din Douvres (care ajung la ambasadele ţărilor neutre), fac aluzie la lucrările dificile efectuate în regiune şi la avantajele pe care le va avea oraşul Douvres de pe urma noilor instalaţii, „aflate acum sub control militar”, dar promise, cândva „unui frumos viitor economic”.

La cererea LCS, însuşi regele Angliei vine în mare inspecţie… şi vizita lui se mediatizează intens.

RAF menţine în permanenţă avioane de vânătoare deasupra portului Douvres, ca pentru a marca importanţa pe care o acordă înaltul Comandament acestui port. Aviaţia şi serviciile germane de detectare notează insistenţa cu care este protejată regiunea. Atunci când, din vreme în vreme, câte un avion inamic este lăsat

în mod intenţionat să survoleze portul, *Fighter Command* are grijă ca acesta să nu poate coborî sub 2000 m, altitudine la care schelele care susţin cheiul nu se văd!

„QUICKSILVER VI”.

Această operaţiune, începută la mijlocul lui mai 1944, dezvoltă activitatea nocturnă din sectoarele aflate vizavi de Calais, mişcările navelor de debarcare, instalaţiile de iluminat înşelătoare, care simulează o concentrare de trupe şi de vehicule, iluminatul plajelor şi al depozitelor, bateriile de artilerie antiaeriană, adevărate şi false, ca şi când ar proteja concentrările de mijloace. Colonelul Turner, ofiţer la RAF care, din 1939, superviza operaţiunile de camuflaj, se plângea că turmele de oi îi deranjează decorurile false!

Printr-un iluminat foarte bine regizat, se simulează în apropiere de New Haven o replică a portului şi a căilor ferate. Se procedează la fel şi cu alte porturi mai mici. În total, s-au pus în funcţiune 65 de structuri de iluminat amăgitor, 12 pentru a proteja cheiurile de debarcare care vor fi cu adevărat utilizate pentru *Overlord*, 11 pentru a proteja porturile, 30 de decoruri false pe coastele de sud ale Angliei şi 12 simulacre în sectorul sud-est.

O mare parte din aceste eforturi păreau zadarnice, căci aviaţia de recunoaştere germană a efectuat foarte puţine zboruri *ono*

Xoivicillo socrjto în timpul celui du al Dolloa Război Mondial în mal şi Iunie în primul semestru al anului 1944, germanii au executat*: \V.* de zboruri de recunoaştere în timpul

zilei, dintre care numai două în sudul Angliei, niciunul în ianuarie, februarie şi martie. În aprilie şi mai, Luftwaffe a survolat în total 120 minute Marea Britanie. La 24 mai, piloţii germani care zburau pe deasupra porturilor Douvres, Folkestone şi a Tamisei, n-au descoperit nimic alarmant, în ciuda faptului că în 14 porturi trupele de debarcare începuseră deja să se îmbarce. La 5 iunie, cinci ieşiri de recunoaştere nu detectează indicii ale unui asalt aliat iminent. Numărul scăzut de LST reperate în porturile din sud-estul Angliei este o indicaţie liniştitoare pentru germani.

MIJLOACELE SPECIALE

Mijloacele speciale au fost folosite pentru a furniza serviciilor germane „indiscreţii" sau informaţii orientate sub controlul ansamblului de la LCS, care conţineau iniţial ştiri de la agenţii întorşi. Acestea au fost cel mai frecvent utilizate în *Fortitude Sud* şi au fost şi cele mai eficace. Au fost puse în execuţie de secţia de mijloace speciale a SHAEF, în strânsă colaborare cu Biroul B[I]A din MI5, care gestiona agenţii.

Mijloacele speciale cuprindeau şi indiscreţiile efectuate faţă de diplomaţii neutri rezidenţi în Marea Britanie şi, în exterior, în cadrul serviciilor diplomatice aliate. Marele maestru al operaţiunilor de acest fel era *Foreign Office.*

Au fost utilizate şi alte mijloace pentru a face să parvină la nemţi informaţii „prelucrate". De exemplu, scrisorile de familie adresate prizonierilor de război din Germania, care erau citite de serviciile germane. *Direcţia războiului politic (Political Warfare Executive)*, însărcinată cu propaganda oficială a

guvernului britanic, vizând o anumită regiune, dădea sfaturi populaţiei cu privire la comportamentul în caz de bombardament, ceea ce furniza indicii serviciilor germane cu privire la presupusele intenţii ale adversarilor lor.

Informaţiile strecurate diplomaţilor străini sau prin reprezentanţii diplomatici din străinătate nu se refereau la subiecte

tehnice, cum ar fi identificarea ordinii de luptă a unui aliat, ci la consideraţii strategice generale. „Aliaţii sunt departe de a fi gata”, „Există mari întârzieri în livrările de materiale”, „Efectivele sunt departe de a fi complete”, „Nu se pune problema să se lanseze un atac înainte de ofensiva de vară a sovieticilor”, „Aliaţii vor aştepta să fie complet gata ca să aibă toate şansele de partea lor”.

În arhivele serviciilor de informaţii germane au fost găsite urme ale comunicărilor diverşilor agenţi întorşi, date considerate excelente şi utilizate de serviciile germane pentru a se stabili ordinea de bătaie aliată în Marea Britanie.

De la 1 februarie la 24 iunie 1944, agentul „Garbo” a trimis 30 de mesaje germanilor referitoare numai la ordinea de bătaie aliată din Marea Britanie şi la amplasamentul unităţilor, adevărate sau false. „Brutus”, pe aceeaşi temă, a transmis 27 de mesaje, agentul „Freak” – 7. Alături de reţelele radio false, agenţii întorşi au fost principalii vectori de inducere în eroare cu privire la ordinea de bătaie, la locurile unde se aflau unităţile

situate vizavi de Calais şi care reprezentau o ameninţare pentru acesta.

În aceeaşi vreme, conţinutul a 208 de buletine de informare înregistrate de serviciile de informaţii germane şi adresate OKW au fost atribuite direct agenţilor întorşi. Încrederea germanilor în aceşti agenţi a fost atât de mare, încât un mesaj de la „Garbo” din 8 iunie 1944 a determinat OKW să anuleze un ordin de deplasare al unităţilor blindate germane ale Armatei a XV-a către Normandia.

În ianuarie 1944, B[I]A gestiona 15 agenţi întorşi de prim ordin. Şapte dintre ei utilizau un post de emisie-recepţie pentru a coresponda cu serviciile germane, ceilalţi comunicau cu ele prin scrisori adresate în ţările neutre cu legături poştale regulate cu Germania, cum erau Portugalia şi Irlanda. În operaţiunea *Fortitude Sud,* agenţii întorşi cei mai eficienţi au fost „Garbo”, „Brutus”, „Freak”, „Tricycle”, „Tate”, „Treasure”, „Bronx”. Alţii ca „Sniper”, „Mullet”, „Puppet”, „Hamlet”, „Cobweb”, „Beetle”, „Teapot” sau „Pandora” au participat la inducerea în eroare numai ocazional. Aceşti agenţi se prefăceau că sunt plasaţi în locuri ad hoc pentru a culege informaţiile cerute de nemţi. La ***nivit, lllo socioto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial***

18 nint 1944, „Brutus” le declara nemţilor că a fost transferat la FUSAG, loc privilegiat pentru a furniza informaţii trucate din partea forţelor aliate. „Garbo”, la rândul său, spunea că a fost numit într-un post la Ministerul Informaţiilor.

PRINCIPALII AGENŢI ÎNTORŞI

„Garbo”.

Pe numele său adevărat Juan antinazist şi anticomunist, care servise sub Franco în timpul războiului civil. După ce fusese recrutat de Abwehr îşi oferise serviciile biroului MI5 în 1942.

Dotat cu multă imaginaţie, a creat o reţea în întregime fictivă de 24 de subagenţi (în februarie 1944), ceea ce i-a permis să furnizeze serviciilor germane informaţii din mai multe regiuni ale Marii Britanii şi din numeroase domenii. A corespondat cu

Abwehr-ul prin radio şi prin scrisori. Între 8 noiembrie 1942 şi 6

iunie 1944, „Garbo” a expediat în

Germania 400 de buletine informative şi 2000 de mesaje radio.

„Brutus”.

Pujol Garda, era un spaniol

Juan Pujol Garda (Agentul

Garbo) probabil cel mai bun agent dublu din istoria spionajului

Roman Zerniawski era un aviator polonez, creatorul reţelei Inter-aliate din Franţa. Căzut în mâinile nemţilor în noiembrie 1941 a acceptat, din viclenie, să lucreze pentru Abwehr. Sosit în Marea Britanie, a intrat în Comitetul XX. Abwehr-ul era convins că lucrează în calitate de ofiţer de legătură între aviaţia poloneză din Marea Britanie şi RAF, ceea ce i-a permis să-i intoxice

Agentul Brutus

Dusko Popov, alias Tricycle, cel care a fost sursa de inspiraţie a personajului

James Bond foarte eficient pe nemţi. În februarie 1944, a lucrat aproape numai pentru *Fortitude.* Abwehr-ul avea mare încredere în informaţiile lui.

„Tricycle”.

Pe numele lui adevărat Dusko Popov, „Tricycle” era un jurist iugoslav, recrutat de Abwehr la Belgrad în august 1940, trimis apoi la Lisabona, unde s-a prezentat autorităţilor britanice. A fost unul din rarii agenţi care a menţinut contacte directe cu angajatorii lui germani, căci putea să se ducă la Lisabona din când în când. Între aceste contacte comunica cu Abwehr-ul prin radio, prin scrisori scrise cu cerneală simpatică şi prin microfotografii. În februarie 1944, în timpul unui contact de la

Lisabona, a comunicat Abwehr-ului ordinea de bătaie a forţelor aliate din Marea Britanie (de fapt, al unităţilor fictive), pregătită de organizaţiile de inducere în eroare. În arhivele germane s-au găsit urme ale acestor informaţii, considerate primordiale de serviciile germane.

„Tate”.

Acest agent german paraşutat în septembrie 1940 în Marea Britanie a fost arestat imediat după sosire şi a acceptat să devină agent dublu. Avea un contact radio cu

Serviciile HoctoU» În timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Hamburgul, care a funcţionat din octombrie 1940 până la încheierea operaţiunilor din Europa.

„Treasure”.

Lily Sergueiev era o franţuzoaică de origine rusă, nepoata unui şef al ruşilor Albi exilaţi în Franţa, artistă, apoi ziaristă. Abordată de Abwehr înainte de război, Lily a fost trimisă la Madrid, apoi în Marea Britanie, unde a luat legătura cu MI5 în august 1943. De la domiciliul ei din

Bristol, Lily comunica cu Abwehr-ul din Spania printr-un post de emisie-recepţie. Se presupunea că face parte din *Army Territorial Service*, detaşată la un birou de stat-major.

A furnizat informaţii în special despre ordinea de bătaie a FUSAG şi despre unităţile fictive. De exemplu, a furnizat lista infracţiunilor comise de diverse unităţi FUSAG.

„Bronx”.

Elvira Chaudoir era fiica unui diplomat sud-american. Trăia într-un mediu diplomatic şi politic şi se presupunea că strânge informaţii bune, care pot servi pentru a-i intoxica pe diplomaţii neutri.

„Gelatine”.

Gelatine era o austriacă cu multe legături în forţele armate şi a furnizat informaţii Abwehr-ului cu privire la unităţile reale sau fictive, la ordinea de bătaie a Aliaţilor, mai ales indicând suspendarea permisiilor (indiciu al unor evenimente iminente).

Natalia (Lily) Sergueiew a fost un dublu agent-femeie care

a lucrat pentru MI5

om

JEAN DEUVE

„Sniper”.

Era un subofiţer belgian care lucra la Cartierul General al forţelor aeriene belgiene. A furnizat informaţii tehnice preţioase referitoare la RAF. Primea instrucţii prin radio, dar îşi trimitea informaţiile prin scrisori.

SĂ-I ORBEASCĂ PE GERMANI ŞI SĂ LE ASTUPE URECHILE

Reuşita unei acţiuni de intoxicare depinde în mare măsură de secretul care o înconjoară şi de imposibilitatea ca inamicul să obţină informaţii care să contrazică ceea ce aceasta încearcă să-l facă să creadă.

Germanii dispuneau de numeroase mijloace de informare, recunoaştere navală, aeriană, terestră, sisteme de ascultare, de interceptare, de decriptare a mesajelor radio, radare, radiogoniometrie, agenţi secreţi, agenţi neutri favorabili. Infiltrarea în reţelele Rezistenţei locale era o altă sursă foarte profitabilă.

Este nevoie de foarte puţin ca o operaţiune de intoxicare să eşueze: un agent secret care nu vede nimic acolo unde ar fi trebuit să vadă un cantonament militar, un avion care fotografiază blindate acolo unde se presupune că nu există, un călător neutru care a văzut ceea ce nu trebuia să vadă, un cod descifrat etc.

LCS ştia că, în pofida numărului mare de operaţiuni diferite care concură la intoxicare, cu toată seriozitatea executanţilor, rămâne întotdeauna riscul unui accident care poate să compromită tot sau o parte a „amăgelii”, a inducerii în eroare cu consecinţe uneori dramatice. Nu trebuie să i se dea inamicului nici cea mai mică şansă de a descoperi ceea ce i se ascunde: trebuie să i se acopere ochii şi să i se astupe urechile cu măsuri riguroase aplicate sistematic şi cu severitate.

Aliaţii se vor strădui aşadar să reducă mijloacele de informare inamice, lăsând în acţiune numai câteva aparate de reperare şi de detectare şi facilitând în mod intenţionat, din când în când.

Ntfr Wcfl/O socialo în timpul celui de-a/ Dolloa Război Mondial raidurile de locunoaştere aeriană, pentru a-i induce în eroare pe germani.

Tot aşa, în 1066, Wilhelm, duce de Normandia, întinsese o plasă de netrecut împotriva spionilor regelui Harold.

Debarcarea va porni din Marea Britanie. Tot în Marea Britanie se afla şi sediul cartierului său general. Aşadar, Marea Britanie era prima care trebuia etanşeizată împotriva spionajului inamic.

Măsurile luate au reprezentat o constrângere pentru populaţie, dar au fost aplicate cu atât mai uşor, cu cât poporul Marii Britanii a dat dovadă de un incontestabil spirit civic. Discreţia devine una din armele absolut necesare pentru câştigarea războiului. Presa este cenzurată, acceptă să fie cenzurată şi se şi autocenzurează. Scrisorile şi telegramele sunt

controlate şi întârziate sistematic pentru a evita să se transmită mesaje secrete urgente. Telefoanele sunt ascultate. Scrisorile care vin din străinătate sau sunt adresate străinătăţii sunt supuse unor cercetări minuţioase pentru a se depista scrierile secrete, codurile, micropunctele.

Călătoriile în afara Marii Britanii dar şi în interiorul ţării sunt suspendate. Evadaţii venind din teritoriile europene ocupate, trecuţi prin filierele terestre ale Spaniei, Portugaliei şi Elveţiei, cei veniţi pe mare, membrii mişcărilor de rezistenţă sunt internaţi în mod obligatoriu la *Royal Victoria Patriotic School*, în Clapham, un cartier din sudul Londrei, unde cincizeci de anchetatori britanici, olandezi, belgieni etc. Îi interoghează pe noii sosiţi şi le percheziţionează bagajele. Mulţi spioni trimişi de Abwehr au fost detectaţi în felul acesta la centrul din Clapham.

Începând din 1942 şi mai ales în 1943, Abwehr-ul a folosit o tactică nouă, încercând să profite de orice ocazie pentru a-şi introduce agenţii în Marea Britanie. De fiecare dată când afla că tineri din ţările ocupate ale Europei de Vest se pregătesc să traverseze Pirineii sau Marea Manecii, îşi strecura printre ei şi oamenii săi. În Spania, după o şedere uneori prelungită în lagăre de internare, evadaţii erau în cele din urmă eliberaţi de serviciile aliate şi se îndreptau spre Lisabona, de unde erau îmbarcaţi în avion sau în vapoare cu destinaţia Marea Britanie.

ono

JEAN DFUVF

Pornind pe această filieră, un spion german avea mai multe şanse să treacă prin ochiurile plaselor MI5 decât dacă era

paraşutat în timpul nopţii într-un colţ îndepărtat al Scoţiei.

În 1943, serviciile de contraspionaj aliate estimau că în Marea Britanie nu există niciun agent german care să nu se afle sub control. Studierea arhivelor Abwehr-ului după război a demonstrat că această afirmaţie era exactă.

Lipsiţi de agenţi pe uscat (cu excepţia celor care lucrau sub controlul Comitetului XX), nemţii au recurs la aparatele de detectare şi de ascultare… care puteau fi bruiate sau intoxicate.

Regiuni întinse din Marea Britanie au fost închise: nu se poate intra şi ieşi din ele decât după îndeplinirea unor formalităţi riguroase şi greoaie.

În martie 1944, cu trei luni înainte de ziua Z, au fost luate noi măsuri, încă şi mai severe: coastele de sud ale Angliei au fost decretate zone interzise pe o lăţime de 16 km. Comunicaţiile de orice natură, prin poştă, telefon, telegrame au fost total interzise între interiorul şi exteriorul acestei fâşii.

La Londra se aflau ambasade ale ţărilor neutre, Suedia, Elveţia, Portugalia, Spania, ale unor ţări din America de Sud. Unii dintre diplomaţii de aici erau favorabili Axei. Rapoartele ataşaţilor militari suedezi ajungeau la Stockholm la şeful postului Abwehr-ului. Fără a fi favorabili germanilor, aceşti diplomaţi străini aveau posibilitatea de a afla şi de a observa multe lucruri, pe care serviciile germane ar fi dorit foarte mult să le cunoască. Autorităţile aliate au luat o serie de măsuri nemaiîntâlnite în istoria diplomaţiei, cum ar fi suspendarea oricăror comunicaţii cu exteriorul. Dacă era necesar, mesajele destinate guvernelor lor vor putea fi transmise prin grija *Foreign*

Office, care va primi textele în clar şi îşi va lua obligaţia să le transmită. Începând din 14 aprilie 1944, s-a dispus măsura deschiderii valizelor diplomatice atât la sosire cât şi la plecare. Aşa ceva nu se mai întâmplase niciodată.

Toate telegramele erau interzise, cu excepţia unor cazuri deosebite şi atunci erau întârziate în mod intenţionat, iar textul în clar trebuia comunicat la *Foreign Office*.

2 m

Smvit lllu uocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Telefoanele tuturor consulatelor, viceconsulatelor, ale misiunilor, ambasadelor erau ascultate în permanenţă, comunicaţiile erau înregistrate, în aşa fel încât specialiştii de la GC *and CS* să poată să le studieze în linişte şi să verifice dacă nu conţin vreun mesaj secret.

Începând din martie 1944, călătoriile tuturor diplomaţilor străini în orice parte a Marii Britanii au fost pur şi simplu interzise; legăturile radio, care mai erau încă permise în anumite condiţii (texte în clar comunicate în prealabil), au fost suprimate definitiv, cu excepţia celor care aveau ca destinaţie Statele Unite, URSS şi Polonia.

Niciun fel de personal diplomatic sau consular străin sau membri ai familiilor acestora nu mai este autorizat să părăsească teritoriul britanic.

Irlanda este foarte aproape de Marea Britanie. Se poate trece foarte uşor dintr-o ţară în alta, pe mare, în timpul nopţii, sau pe uscat, prin traversarea frontierei cu Ulster, care este

teritoriu britanic. Irlanda este un paradox: mii de cetăţeni irlandezi sunt angajaţi în regimentele care luptă alături de Aliaţi, în timp ce ambasadele germană şi japoneză din capitala ei adăpostesc detaşamente ale Abwehr-ului, aparate de detecţie şi baze de spionaj, fără niciun fel de jenă.

Autorităţile americane, sprijinindu-i pe britanici, obţin de la autorităţile Irlandei decizia de a se confisca echipamentele radio ale misiunilor diplomatice germane şi japoneze şi de a se decreta embargo total. Începând din martie 1944, niciun avion, niciun vapor nu mai părăseşte ţara şi, în consecinţă, niciun membru al ambasadelor străine, mai ales germană şi japoneză, nu mai poate pleca. Liniile telefonice şi comunicaţiile radio din Irlanda către Europa sunt complet tăiate.

Se iau măsuri de securitate şi în legătură cu guvernele în exil refugiate la Londra – belgian, olandez, norvegian, luxemburghez, precum şi în legătură cu delegaţia franceză. De teama unor indiscreţii sau imprudenţe, MI5 a cerut ca aceste guverne să nu mai fie iniţiate în detaliile operaţiunilor care se pregătesc. Unele din aceste guverne, care aveau în frunte un suveran sau o suverană, ca Norvegia, Olanda sau Luxemburg, au ignorat

până în dimineaţa de 6 iunie 1944 data debarcării. Aceste restricţii au fost ridicate în ziua de 19 iunie 1944, iar zonele interzise au fost suprimate în ziua de 19 august.

Măsurile de securitate în vigoare în interiorul forţelor armate aliate şi, mai ales, al unităţilor care urmau să participe la

asaltul iniţial au fost draconice şi sancţiunile de o severitate fără milă.

Membrii statelor-majore cunoșteau din planuri exact ceea ce aveau nevoie să ştie pentru a-şi exercita atribuţiile. Machetele şi hărţile care serveau la pregătirea operaţiunilor aveau indicaţii false. Fiecare ofiţer avea un dosar personal în care erau înscrise chestiunile secrete în care era iniţiat. Documentele de lucru erau clasificate în funcţie de importanţa lor şi manipulate în funcţie de treapta clasificării, în ceea ce priveşte circulaţia, supravegherea şi lectura lor. Unele dintre ele nu puteau fi consultate decât într-o sală special protejată. Fiecare membru al statului-major primea o autorizaţie care îi permitea să cunoască numai anumite texte, în funcţie de gradul de iniţiere care îi era acordat. Documentele cele mai secrete erau *Bigot* (inversul expresiei „To Gib”, codul utilizat în momentul operaţiunii *Torch*, din Gibraltar) şi numărul celor iniţiaţi în *Bigot* era foarte restrâns.

Personalul care era la curent cu anumite secrete nu putea părăsi o anumită zonă de securitate, eventual un perimetru ceva mai larg, nu putea călători în afara acestuia, nu putea fi mutat într-o unitate combatantă, nu putea participa la exerciţii pe mare, la raiduri aeriene sau terestre, nici să fie trimis pe alt teatru de operaţiuni, pentru a nu risca să fie capturat de duşman. Membrii acestui personal ştiau că telefonul lor poate fi ascultat, corespondenţa citită, relaţiile supravegheate.

S-au luat măsuri speciale pentru cazurile de accident. De exemplu, în martie 1944, un colet cu documente referitoare la Debarcare s-a deschis accidental într-un centru de triaj din

Statele Unite: toţi martorii incidentului, militari şi civili deopotrivă, au fost izolaţi până la 6 iunie. La 18 aprilie, în timpul unei petreceri, un general american a declarat prietenilor să-i: vom debarca în mai sau în iunie. A fost imediat retrogradat şi trimis în Statele Unite.

Nmy Idile socioto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

La 2 mal 1944, în careul de cuvinte încrucişate din *Daily Telegmph* s-a folosit cuvântul *Utah.* La 22 mai, careul zilei din acelaşi ziar propune cuvântul *Omaha.* Urmează la rând *Overlord* în 27, apoi *Mulberry* în 30… iar la 1 iunie, cu cinci zile înainte de debarcarea din Normandia, autorii careului folosesc cuvântul *Neptune…*

Utah şi *Omaha* erau numele de cod ale celor două plaje alese pentru debarcare*; Mulberry*, cel al unuia din porturile artificiale; *Overlord,* cel al planului general al operaţiunilor; *Neptune* se referă la dispozitivul naval… MI5 este foarte îngrijorat: să se afle oare în faţa unor mesaje secrete care vehiculează secrete foarte secrete?

În realitate, ancheta arată că cei doi profesori autori trimiseseră careurile de cuvinte încrucişate la ziar chiar înainte ca aceste nume de cod să fie stabilite. Era o coincidenţă.

Începând din februarie 1944, numeroasele conversaţii telefonice dintre Churchill şi Roosevelt sunt bruiate de un nou sistem, mai sigur decât cel vechi, iar staţia de interceptare montată de nemţi la Haga este distrusă de un bombardament.

Trupele americane debarcând pe plaja Omaha în ziua de 6 iunie 1944

04 O

JEAN DEUVE

Aviaţia germană de recunoaştere are cele mai mari dificultăţi în survolarea Marii Britanii. Aliaţii sunt stăpâni pe spaţiul aerian şi nu lasă să treacă decât câteva avioane, pentru ca să fotografieze ceea ce vrea LCS să fie fotografiat… de acolo, de sus, de la 2000 în altitudine. Baraje de baloane împiedică aceste avioane să coboare prea jos şi un număr dintre cele mai bune escadrile de avioane de vânătoare aliate au misiunea să împiedice orice avion aliat să survoleze ceea ce nu trebuie survolat, să-l împingă către ceea ce poate fi fotografiat şi, dacă aparatul a reuşit să ia clişee interesante să facă în aşa fel încât să nu se mai întoarcă la baza sa.

Astfel, escadrila 602 a RAF, echipată cu Spitfire V şi VIII, din care face parte Clostermann, a fost instalată în Orcades, în nordul Scoţiei. La 21 februarie 1944, acest pilot francez doboară un Messerschmitt 109 G care reuşise să facă fotografii ale bazei navale aliate de la Scapa Flow.

La 19 mai, un aparat german a reuşit să survoleze câteva minute coasta de sud-vest a Angliei fără a putea fi doborât. Va fi ultima oară: niciun avion nu va mai reuşi să treacă pe aici până în 6 iunie.

Şeful de stat-major al Diviziei a XII-a Panzere SS va declara după război: „Eram incapabili să pătrundem prin apărarea antiaeriană a Angliei şi nu puteam şti în ce stadiu se aflau cu planurile de invazie”.

NEUTRALIZAREA RADARELOR GERMANE

Neutralizarea radarelor inamice era indispensabilă pentru a-i împiedica pe germani să detecteze aparatura şi itinerariul flotei şi al escadrilelor aliate în ziua debarcării. Lanţul de radare cuprindea 200 de staţii, adică 600 de emiţătoare, din Norvegia până în Spania. Din acest număr, 47 acopereau coastele Normandiei şi ale Pasului Calais.

Răspunderea pentru planificarea acestei neutralizări a fost încredinţată, la sfârşitul anului 1943, secţiei de informaţii ştiinţifice care ţinea atât de *Air Ministery,* cât şi de MI5, condusă de fizicianul R.V. Jones. A folosit distrugerea, bruiajul, intoxicarea.

Serviciile aocrato în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

De distrugerea radarelor s-a ocupat, în principal, *Fighter Command* (operaţiunea *Rhubarbe*). Pentru a nu atrage inutil atenţia germanilor asupra iminenţei Debarcării, atacurile nu au început decât pe 10 mai 1944. Din acest moment şi până la sfârşitul lunii, au avut loc 619 ieşiri împotriva a 29 de staţii. Dintre aceste 29,20 au fost distruse complet, iar multe altele au fost deteriorate grav. Celelalte staţii au fost atinse în prima săptămână din iunie, în timpul celor 2000 de ieşiri aeriene efectuate.

Pentru a da credibilitate inducerii în eroare prin care se dorea convingerea germanilor că debarcarea se va efectua la Pas-deCalais, s-a decis că pentru fiecare staţie radar atacată la sud de Sena, vor fi bombardate două staţii situate la nord de fluviu.

Bruiajul şi intoxicarea au fost realizate în mod foarte eficient datorită unor invenţii, numite *Window* şi *Moonshine*. Serviciile ştiinţifice britanice descoperiseră, în 1941, că ecoul trimis spre un radar de o bandă metalică de o lungime egală cu jumătate din lungimea lui de undă semăna perfect pe ecran cu ecoul trimis de o placă pătrată având ca latură lungimea benzii. Astfel, o bandă de trei metri lansată pe cer era percepută de ecranul radarului la fel ca o placă pătrată de 3 metri pătraţi. Ecoul mai multor sute de benzi metalice lansate în acelaşi timp era identic cu ecoul unui bombardier Lancaster.

În 1941 şi 1942, britanicii au testat diverse metale pentru a stabili compoziţia şi dimensiunile benzilor. Cele mai bune

rezultate au fost obţinute cu benzi de 25 cm lungime şi 1,5 – 2 cm lăţime. În martie 1942, această invenţie a primit numele de *Window* (americanii o numeau *Chaff* „paie tocate") şi a început fabricarea ei în masă. Un pachet de benzi cântăreşte 453,9 g. Lansând câte unul pe minut, un singur avion poate crea pe ecranul duşmanului ecoul unei escadrile fantomă.

Fizicienii britanici au aflat atunci că şi cercetătorii germani descoperiseră acest procedeu, dar, crezând că adversarii lor nu-l posedă, n-au vrut să-l utilizeze ca să nu le dea ideea că ar putea să-l folosească pentru a bruia radarele germane!

Air Ministry decide să testeze sistemul în mărime reală şi, în noaptea de 24/25 iulie 1943, îl utilizează în timpul unui raid împotriva Hamburgului. Rezultatul este uluitor: controlul aerian o-in

german este derutat, căci vede avioane peste tot şi pierderile RAF scad de la 6% la 1%. O nouă încercare deasupra oraşului Essen în noaptea de 25/26 confirmă eficacitatea procedeului.

Departamentul însărcinat cu dezvoltarea armelor neconvenţionale din cadrul Amiralităţii, *Departament of Miscellaneous Weapons Development,* era un colectiv de ofiţeri de rezervă ai *Royal Navy* cu o imaginaţie debordantă, uneori chiar extravagantă. Aici se experimentează tot şi orice, după exemplul fabricantului de piane Brinsmead, care şi-a descoperit un suflet de artificier şi se plimba pe coridoare cu buzunarele pline de explozive, unul mai înfricoşător decât altui.

Acest departament a realizat mai multe dispozitive extravagante, de pildă o plasă şi cabluri care erau lansate de o mortieră fixată pe puntea navelor comerciale şi destinate să blocheze elicele avioanelor germane care le atacau, şalupe lansatoare de rachete care vor servi la stropirea plajelor în 6 iunie înainte de debarcarea primelor trupe de asalt, o mortieră antiaeriană care funcţiona cu vapori condensaţi furnizaţi de navă (denumită în marina aliată, fără respect, „lansator de cartofi”), un aerodrom plutitor pe mare care putea să primească avioane uşoare, o şosea flotantă pe mare care va fi utilizată în momentul debarcării… Tot acest departament a fost cel care a testat diversele piese ale porturilor artificiale.

Ofiţerii de la DMWD lucrau la ecourile radar emise de baloane înconjurate de o reţea de fire de cupru când, la începutul anului 1942, un inginer chimist austriac, Theodor Suchy, s-a prezentat la biroul DMWD din Lower Regent Street, Londra.

Responsabil cu decorurile filmului *Cezar şi Cleopatra*, cu Vivian Leigh în rolul principal, Suchy inventase o vopsea de culoarea bronzului care metaliza decorurile de pânză sau de placaj.

Ofiţerii de la DMWD descoperiseră că această vopsea este bună conducătoare de electricitate. Împreună cu Suchy, ei metalizează suprafaţa unui balon şi testează apoi ecoul produs de acesta pe radar. Rezultatul este uluitor: ecourile sunt identice cu cele pe care le-ar emite o sferă de aceeaşi dimensiune cu balonul, făcută în întregime de metal. Un simplu balon de baraj, vopsit cu bronz, produce pe ecran acelaşi ecou ca o navă de război! Aşadar, cu câteva baloane, îl puteau face pe duşman să

creadă că se apropie o formaţiune vastă de vapoare sau de avioane.

Serviciul de informaţii ştiinţifice al aerului planifică două operaţiuni bazate pe utilizarea dispozitivelor *Window* şi *Moonshine*, care se vor desfăşura în seara zilei de 5 iunie şi vor avea drept scop să-i facă pe nemţi să creadă că există o ameninţare directă de debarcare la Fecamp şi la Boulogne. Două escadrile britanice celebre, 617 şi 218, încep să facă exerciţii în acest scop.

Pentru ca ameninţările să fie percepute de duşman, trebuie ca acesta să le poată detecta. Aşadar, staţia radar de la Fecamp este tăiată de pe lista celor care urmează să fie distruse, dar la 4 iunie, pentru ca operatorii să nu fie prea lucizi a doua zi, 28 de aparate Typhoon au atacat-o cu rachete şi bombe… dar cu ordinul să aibă mare grijă ca radarele să nu fie avariate.

În dimineaţa zilei de 6 iunie, din cele 47 de staţii radar germane de pe coasta de nord-vest a Franţei, mai funcţionau numai şase. Bruiate şi păcălite, vor detecta simulacre… dar nu şi adevărata flotă de debarcare.

UTILIZAREA REŢELEI DE ACŢIUNE A REZISTENŢEI

LCS a folosit reţeaua SOE şi diversele mişcări de rezistenţă din Franţa pentru a-i păcăli pe nemţi cu privire la data şi locul Debarcării şi pentru a le dispersa forţele în interiorul Franţei, făcând să planeze ameninţările în nord, sud şi sud-vest.

O intensificare a paraşutărilor într-o zonă anumită era un indiciu important pentru serviciile duşmane. Generalul

Warlimont, adjunct al şefului operaţiunilor armatei germane, recunoştea după război: „Calculam numărul de paraşutări aliate pentru Rezistenţă pentru a stabili unde va avea loc Debarcarea”.

Ştiind acest lucru din decriptările mesajelor scrise cu maşina Enigma, LCS putea să-şi moduleze volumul şi repartiţia acestei activităţi aeriene, pe care nemţii o constată prin intermediul

agenţilor lor din cadrul reţelelor, sau prin observarea directă a urmelor lăsate pe sol.

Creşterea numărului de paraşutări, cu excepţia celor executate pentru operaţiuni de intoxicare, s-a făcut simţită aproape în exclusivitate în beneficiul adevăratelor reţele de acţiune situate la nord şi la est de Sena.

Se constată şi o creştere reală a traficului radio între Marea Britanie şi anumite reţele situate la nordul Senei, care cer informaţii cu privire la apărarea germană din aceste regiuni. Creşterea volumului şi a frecvenţei comunicaţiilor nu scapă neobservată de serviciile germane de ascultare. Probabil că în felul acesta operatorii radio ai Rezistenţei şi ai SOE au fost expuşi unor riscuri suplimentare.

Unele reţele, după cum se ştia la Londra, erau „penetrate” de serviciile germane, care îşi infiltraseră un agent sau obligaseră un operator radio să lucreze sub controlul lor, ori le interceptau convorbirile.

Acesta era un canal care nu putea fi neglijat pentru a-i înşela pe nemţi, astfel că se trimiteau acestor reţele cereri false de informaţii cu privire la obiective care nu-i interesau pe Aliaţi, dar care păreau importante în ochii nemţilor. De asemenea, acestor reţele li se cerea să se pregătească pentru sabotaje înşelătoare.

În felul acesta, o reţea din regiunea Havre, despre care se ştia că este interceptată de nemţi, a primit chestionare vizând fortificaţiile căilor ferate de la nord de Sena. Nu este decât un singur exemplu de reţea „cangrenată", care servea astfel inducerii în eroare.

REŢELE ŞI GRUPURI FICTIVE

Cu ajutorul agenţilor dubli, li s-au furnizat nemţilor scrisori foarte atent „pregătite" de anumite reţele, în care Abwehr-ul descoperă ceea ce crede că sunt secrete de cea mai mare importanţă. Printre acestea, figurează traducerea în clar a numeroase mesaje personale transmise de BBC, care pregăteau reţelele sau om

Soi vh illu* Bocroto *hi timpul colul do-ul Dolloa Război Mondial grupurile SOE să ducă la bun sfârşit operaţiunile de subversiune sau de sabotaj. Nemţii descoperă astfel în această corespondenţă mesaje care sunt de fapt ordine fictive adresate reţelelor sau grupurilor SOE inexistente… dar toate situate la nord de Sena, către Pas-de-Calais şi frontiera franco-belgiană.

În mod similar, i s-a permis Abwehr-ului „să descopere" terenuri de paraşutare şi de recuperare, omologate oficial de RAF… dar care nu sunt utilizate cu adevărat deşi, din când în

când, se simulează paraşutări şi aterizări de avioane, simulare uşor de reconstituit: iarbă răvăşită, urme de foc, un pachet de ţigări englezeşti uitat, paraşute incomplet îngropate, urme de roţi de Lysander… RAF acceptă să trimită, din când în când, pentru a confirma aceste urme, un aparat care se plimbă pe deasupra terenului, ca şi când ar paraşuta… exact atât timp cât este necesar ca să se lase reperat de germani. 90% din aceste terenuri de paraşutare şi de recuperare reperate în felul acesta de germani sau denunţate de agenţii dubli, eventual de trădători sau de agenţi infiltraţi, sunt situate la nord de Sena.

Aceste terenuri corespund, în general, unor reţele fictive, pe care nemţii le identifică în rapoartele agenţilor dubli sau prin decriptările mesajelor interceptate.

Vestitul vers al lui Verlaine *(„Ies sanglots longs des violons de l'automne…*[11]*)* a fost găsit de nemţi într-o scrisoare trimisă de un agent dublu. A doua parte a poeziei *(„blessent mori coeur… ")* îi indica reţelei „Ventriloque" că Debarcarea va avea loc în următoarele 48 de ore. Or… această reţea „care opera în apropierea frontierei belgiene", era după cât se pare fictivă.

Tocmai de aceea, când germanii au auzit prima parte a acestui vers în ziua de 1 iunie şi a doua în ziua de 5 iunie, la ora 22.25, Armata a XV-a a fost pusă în alertă de luptă, dar menţinută pe loc. Într-adevăr, textul le-a întărit convingerea că Debarcarea va avea loc în Pas-de-Calais.

Generalul Warlimont, adjunctul şefului operaţiunilor în armata germană, a spus după război: „Am sesizat mai multe fraze codificate despre care ştiam că semnalează iminenţa

operaţiunilor”.

Agenţii dubli au furnizat, de asemenea, nemţilor, la ordin, indicative radio factice corespunzând unor reţele fictive, prezentaţi;

ca direct legate de operaţiunile de debarcare şi li s-a precizat şi poziţia geografică. Începând din mai 1944, SOE a iniţiat comunicaţii radio false cu aceste reţele, acordând întâietate celor prezentate ca fiind implantate la nord de Sena.

Câteva echipe au fost paraşutate cu câteva zile înainte de ziua Z la nord de Sena numai pentru a efectua transmisii radio ca să atragă atenţia nemţilor asupra locului de emisie. Ofiţeri ai SOE manipulau astfel reţelele, care lăsau impresia că există, dar în realitate nu existau. Se făceau schimburi de mesaje, se trimiteau informaţii, se primeau directive şi chestionare, se vorbea despre paraşutări. Se făcea cu reţelele false exact ceea ce se făcea şi cu armatele false. Acest procedeu a permis înşelarea germanilor cu privire la adevăratele obiective, inducerea unor convingeri false referitoare la datele Debarcării reale şi i-a orientat în direcţii false.

RAIDURI DE COMANDO

Raidurile de comando de pe coastele Franţei, dincolo de cercetările de ordin tehnic pe care le efectuau (starea plajelor, unghiurile de tragere ale apărării germane, grosimea betoanelor etc.), serveau şi pentru intoxicare. Numărul lor indica serviciilor germane care sunt regiunile de care păreau să se intereseze

Aliaţii în mod special. Ca şi în cazul bombardamentelor, au fost de trei ori mai multe raiduri deasupra coastelor franceze la nord de Sena şi în Belgia, decât în restul Normandiei.

În felul acesta, puşcaşii marini din comandoul Kieffer au executat un raid în noaptea de 20/21 ianuarie 1944 (operaţiunea *Hardack* nr. 26) pe plajele de la Middlekerque, din apropiere de Ostende. În noaptea de 26/27 februarie, Trepel a condus altul pe plaja Westduin, la nord de Scheveningen, în Olanda (operaţiunea *Premium)*. Trepel şi-a găsit acolo sfârşitul, împreună cu alţi patru membri ai comandoului. În martie şi aprilie, pe coastele Franţei la nord de Sena şi în Belgia au avut loc o duzină de raiduri, dintre care numai trei între Le Havre şi Cherbourg. Începând din 28 mai, operaţiunile de comando au fost aproape zilnice, în apropiere de Dieppe, în golful Somme, în apropiere oon

Serviv. III* aoctoto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial de Boulogne, în apropiere de Dunkerque. Serviciile germane ţineau o contabilitate minuţioasă a raidurilor: nu puteau să nu observe care sunt plajele care păreau să-i intereseze cel mai mult pe Aliaţi.

CAMUFLAJUL

Nu era deloc uşor să fie ascunse de raidurile aeriene de recunoaştere germane sau de eventualii agenţi deghizaţi în diplomaţi neutri concentrările de trupe şi pregătirile pentru Debarcare, mai ales din cauza numărului mare de unităţi militare instalate în Marea Britanie. Pentru a orienta mai bine atenţia serviciilor germane către Pas-de-Calais, s-a luat decizia ca la

vest de Portsmouth să fie aplicate maximumul de măsuri de camuflare a instalaţiilor şi mişcărilor de trupe, dar la est să fie lăsate la lumină câteva „neglijenţe”. În vest sunt aplicate ultimele îmbunătăţiri în materie de camuflaj; în est, nu se foloseşte decât camuflajul clasic. În vest, corturile sunt vopsite în culori închise, sobele sunt fără fum, prosoapele sunt kaki, nu albe. Se construiesc tabere în locuri care pot fi camuflate cu uşurinţă, se evită marile spaţii despădurite.

Cele două grupe de armate, cea engleză şi cea americană, dispun fiecare de propria companie de camuflaj.

Staţiile radio nu sunt suficiente pentru a crea armate fantomă. Se construiesc barăci, spitale de campanie, câmpuri de instrucţie, depozite de muniţii, de alimente, de benzină. Se instalează conducte false care leagă între ele staţiile de distribuţie a carburantului din portul petrolier Douvres (fals, şi el). Se aliniază sute şi sute de tancuri, camioane, piese de artilerie, camioane-cisternă… toate false, construite din lemn şi cauciuc. Nu se povesteşte despre uluirea unui fermier englez care a văzut cum taurul lui se repede furios spre un tanc, îl ia în coarne, iar tancul se dezumflă imediat? Pe roţile tractoarelor agricole se lipeşte un dispozitiv care lasă urme identice cu cele ale şenilelor de tanc. Vehiculele şi oameni sunt plimbaţi încolo şi încoace pentru a lăsa urme care, văzute din avion sau într-o fotografie făcută din aer, seamănă leit cu făgaşele imprimate

pe câmpuri de trecerea zilnică a sute de soldaţi, între barăci şi cantine, sau între staţiile de benzină şi parcurile de vehicule. Se face apel la specialiştii în decoruri de cinema şi de teatru, la iluzionişti de profesie pentru a se instala decoruri verosimile, destinate să fie văzute din avion.

Tot acest decor este animat la trecerea unui avion care este lăsat în mod deliberat să ajungă acolo, sau a maşinilor ataşaţilor militari suedezi sau spanioli, despre care se ştie că au relaţii prieteneşti cu Abwehr-ul. Pentru aceste animaţii, sunt folosite echipe de voluntari din zonă, care dau viaţă decorurilor gigantice: se circulă, se face fum, se aprind farurile şi luminile, vehiculele vin să se aprovizioneze la staţiile de benzină. Se deplasează tancurile, tunurile… Se dă un spectacol de mare anvergură pentru spectatorii dintr-un singur avion sau pentru eventualii spioni.

DIVERSE MĂSURI

Cu 30 de zile înainte de *Overlord* s-au luat măsuri speciale pentru a se întări convingerea serviciilor germane că va avea loc o debarcare vizavi de coasta de sud-est a Angliei, la Pasde-Calais sau chiar mai la nord. S-au dat dispoziţii în clar pentru primirea răniţilor, s-au pregătit lagărele de prizonieri, au fost aduse echipe de pompieri în oraşele de pe coasta de sud-est, au fost evacuate centrele de instrucţie.

UTILIZAREA PRESEI

La cererea generalului Eisenhower, Winston Churchill,

într-un discurs ţinut la 27 martie 1944, a declarat că pentru a-l înşela pe duşman şi pentru a pregăti trupele, se vor face numeroase exerciţii de antrenament şi operaţiuni fictive. În convingerea SHAEF, acest gen de acţiune trebuia să-i menţină pe nemţi în incertitudine: se vor obişnui cu exerciţiile în cadrul cărora, în general, se menţinea tăcerea radio, iar în ziua adevăratei ooo

Serviciile socroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Generalul Eisenhower în mijlocul soldaţilor debarcări,

nemţii vor lua convoaiele aliate drept alte exerciţii şi îşi vor slăbi vigilenţa. Discursul lui Churchill a fost larg mediatizat în presă.

Grevele izbucnite la General Motors, în Detroit, au oferit o ocazie bună JSC (organul american echivalent cu LCS) pentru a monta o operaţiune destinată să păcălească serviciile germane. La 20 ianuarie 1944, JSC lansează zvonuri cu privire la întârzierile cauzate de această grevă în fabricarea navelor de debarcare destinate pentru SHAEF în Marea Britanie, întârzieri care vor compromite debarcarea aliată din anul acesta. Presa americană şi canadiană reiau aceste zvonuri. După cum se afirmă aici, generalul Eisenhower ar fi protestat ferm împotriva întârzierilor în livrarea de nave de debarcare, cea mai mare parte fiind expediate în Pacific. Un agent german întors subliniază în faţa serviciilor germane, la 20 aprilie 1944, că cifrele de producţie ale acestor nave sunt greu de atins, oricum cu mult ooo

JEAN DEUVE

inferioare faţă de producţia scontată. Presa americană şi canadiană sunt citite, fireşte, de serviciile germane. Presa din Marea Britanie publică alte articole inspirate de LCS: „Refacerea şoselelor din sectorul Portsmouth – Southampton merge foarte încet”, „Montgomery, ca de obicei, nu vrea să dea bătălia fără să fi făcut suficientă instrucţie cu trupele sale”.

Toate aceste articole comandate doresc să demonstreze că Aliaţii nu vor fi gata să debarce înainte de sfârşitul lunii iulie, în cel mai bun caz.

LCS a utilizat presa în mod pozitiv şi i-a furnizat articole

orientate, dar a trebuit să ia măsuri şi pentru ca anumite subiecte să nu fie evocate, căci acestea ar fi putut furniza informaţii reale prin intermediul neutrilor. Astfel, proprietarii şi redactorii şefi ai ziarelor din Marea Britanie au fost rugaţi să nu menţioneze eventuale date pentru asaltul peste Canalul Mânecii, nici măcar în termeni generali, să nu discute despre obiective şi locurile posibile de debarcare, să nu facă presupuneri în legătură cu dimensiunea efectivelor de asalt. Ziarele au fost rugate, de asemenea, să nu menţioneze vizitele lui Montgomery în porturile din sudul Angliei şi să nu lase să se presupună că trupele aliate erau gata de atac. Eisenhower a decis ca ziariştii acreditaţi pe lângă armate să nu poată trimite reportaje ziarelor decât după Debarcare, nu şi în timpul acesteia.

OO A

Servicill» aocroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

25

Operaţiunea în 1080, o admirabilă operaţiune de intoxicare a fost pusă în scenă de Robert Guiscard, ducele Apuliei normande, care se pregătea să debarce traversând Adriatica pentru a ataca Imperiul Bizantin, având drept ţintă capitala acestuia, Constantinopol. Cu puţin timp mai înainte, basileul, împăratul Bizanţului Mihail al VII-lea, fusese detronat, închis într-o mănăstire şi înlocuit cu Botoniates. Într-o

dimineaţă, Mihail al VII-lea şi-a făcut apariţia în Italia, căci fugise de la mănăstire. A lansat proclamaţii înflăcărate către poporul Bizanţului, cerându-i să-i sprijine pe normanzi, care aveau să-i redea tronul. S-a arătat mulţimii, a ţinut adunări publice, i-a incitat pe compatrioţii săi împotriva lui Botoniates.

În realitate, era vorba de o stratagemă: Acest Mihail al VII-lea era un fals Mihail al VII-lea, un călugăr recrutat de Robert Guiscard pentru a juca rolul împăratului detronat. Fiica generalului bizantin care răspundea de partea de vest a imperiului, Anna Comnena, a declarat: „Robert (Guiscard) a folosit această impostură pentru a înşela popoarele şi îl plimba ca pe un personaj de teatru prin oraşe şi prin provincii ca să aţâţe la revoltă”.

Opt sute de ani mai târziu, Aliaţii au recurs la aceeaşi stratagemă, la un personaj fals, în cadrul operaţiunii *Copperhead*. Chiar dacă scopul urmărit era diferit, metoda era aceeaşi: o substituire de identitate.

Acest plan avea drept scop să demonstreze că mareşalul Montgomery se întorsese în Africa de Nord şi, în consecinţă, în

JEAN DEUVE

Canalul Mânecii nu va avea loc niciun fel de operaţiune de anvergură în absenţa lui.

Stratagema a constat în utilizarea unui actor britanic, Clifton

James, pentru a-l întruchipa pe

Montgomery. Asemănarea lui cu adevăratul Montgomery

era frapantă şi actorul a petrecut multe zile observându-şi modelul şi privind jurnale de actualităţi cu acesta. James a părăsit

Marea Britanie la 27 mai, însoţit de un fals general de brigadă şi de un aghiotant, şi a debarcat în mod ostentativ la Gibraltar, unde postul de observaţie hispano-german de la La Unea l-a remarcat şi a raportat imediat. Falsul mareşal a fost primit oficial de guvernator, s-a lăsat văzut peste tot. După Gibraltar, s-a arătat la Alger, unde se presupunea că va participa la o şedinţă a şefilor militari aliaţi în legătură cu viitoarele operaţiuni din Mediterana, apoi la Cairo, după cum susţineau rapoartele trimise germanilor de agenţii întorşi. La 6 iunie, atunci când adevăratul Montgomery conducea debarcarea grupului său de armate, cel fals a dispărut din istorie! Se ştie că această stratagemă a avut un efect important asupra serviciilor germane, dar nu se ştie până la ce eşalon a fost raportată.

Clifton James îmbrăcat în uniforma lui Montgomery

O ºC

Serviciile uecroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

26

Operaţiunea *Royal Flush*

Royal Flush a fost o operaţiune de inducere în eroare destinată să sprijine Debarcarea chiar înainte de debutul ei, în timpul bătăliei şi în zilele imediat următoare. Ea trebuia să-i convingă pe germani că există o ameninţare de ofensivă aliată în sudul Franţei şi să-i împiedice astfel să-şi ia diviziile din această zonă ca să le ducă pe coastele Mării Mânecii. Planul a recurs la demersuri diplomatice pe lângă guvernul spaniol. A fost adoptat în mai 1944 şi pus în aplicare la sfârşitul lunii.

Serviciile secrete germane au fost induse în eroare în special prin intermediul spaniolilor, care aveau legături foarte strânse

Operaţiunea Roya Flush trebuia să-i convingă pe germani de ofensiva din sudul Franţei

cu nemţii. Aliaţii au solicitat dreptul de a folosi, eventual, bazele aeriene spaniole în anumite cazuri, de pildă pentru a evacua două mii de răniţi prin portul Barcelona (răniţi care nu ar fi putut proveni decât din luptele din sudul Franţei), de a tranzita prin Barcelona alimente şi alte ajutoare pentru populaţia civilă care fugea din zona de bătălie, dreptul de a amenaja un spital de campanie în Barcelona. Ataşaţii militari străini au inspectat portul Barcelona şi au făcut măsurători.

Din arhivele germane se ştie că serviciile germane, mai ales RSHA, urmăreau îndeaproape propunerile aliate şi erau

convinse de existenţa unei ameninţări.

Guvernul spaniol a acceptat majoritatea acestor solicitări la 19 iunie, după ce Debarcarea reuşise, dar a pus anumite condiţii: evacuarea şi îngrijirea răniţilor să fie încredinţate Crucii Roşii spaniole, iar aprovizionarea populaţiei civile să se facă prin consulatele spaniole.

În realitate, misiunea *Royal Flush* îşi atinsese scopul. A fost încheiată în iulie 1944.

OOQ

Serviciile secrete în timpul celui de-al Dolina Război Mondial

27

Ce credeau nemţii în ajunul

Debarcării

La 14 februarie 1944, în organizarea serviciilor secrete germane s-a produs o schimbare fundamentală: Abwehr-ul a trecut sub controlul *Amt VI* din *Reich Sicherheits Hauptamt* (RSHA).

Oficiul superior al securităţii Reich-ului, adică serviciul de informaţii şi contraspionaj al partidului nazist. Amiralul Canaris

a fost pus la dispoziţia *Kriegsmarine. Va* fi arestat în iulie, pentru complicitate la complotul vizând înlăturarea lui Hitler.

Această fuziune, care nu s-a făcut fără scrâşnete din dinţi, a contribuit fără îndoială la crearea unei anumite disfuncţionalităţi în serviciile secrete germane, şi aşa profund derutate de mistificările din planul *Bodyguard.*

Informaţiile care le parvin sunt atât de contradictorii, încât şefii militari germani sunt perplecşi.

Generalul Blumentritt, şeful statului-major al lui von Rundstedt, comandant suprem în vest, a declarat ulterior: „Primeam foarte puţine informaţii demne de încredere şi rapoarte destul de vagi referitoare la zonele de concentrare ale forţelor britanice şi americane din sudul Angliei. Aveam nu număr mic de agenţi germani la faţa locului, care ne trimiteau rapoarte

Amiralul Canaris

OOQ

JEAN DEUVE

radio în legătură cu ceea ce vedeau, dar nu descopereau mare lucru şi niciuna din informaţiile noastre nu ne dădea indicaţii precise cu privire la locul debarcării”.

Iar Blumentritt nu ştia că şi aceşti agenţi din Marea Britanie erau, de fapt, sub controlul Comitetului XX.

Între 1 mai şi 6 iunie 1944, Kriegsmarine a primit 173 de buletine de informaţii referitoare la invazia aliată. Informaţiile au indicat succesiv următoarele:

Debarcarea aliată între Somme şi Belgia, între 10 şi 21 mai;

Nicio debarcare înainte de iulie şi august;

Debarcare aliată la mijlocul lui mai;

Informaţie din 16 mai: debarcarea la 20 mai, la Cherbourg; Debarcare aliată la 19 şi 20 mai, după ce vor fi lansaţi paraşutişti în nordul Franţei;

— Debarcare aliată mai întâi în Danemarca, înainte de 15 iunie;

— Debarcare aliată amânată din cauza întăririi fortificaţiilor de apărare germane de pe coaste;

— Debarcare între 21 mai şi 20 iunie;

— Debarcare în vara aceasta în felul următor: o diversiune pe aripa stângă împotriva Danemarcei, alta pe aripa dreaptă în Belgia, acţiunea principală va fi centrată pe Hamburg;

— Debarcare amânată pentru toamnă, din cauza insuficienţei forţelor aeriene aliate;

— Debarcare în noaptea de 22/23 mai, în timpul refluxului;

— Nicio debarcare în viitorul apropiat.

Se poate înţelege confuzia serviciilor germane în faţa unei asemenea varietăţi de informaţii, provenind de la agenţi consideraţi excelenţi… care nu sunt alţii decât cei ai Comitetului XX.

Kriegsmarine, acuzată de OKW că nu a detectat nimic din pregătirile aliate, a făcut o analiză severă a acestor 173 de informaţii importante primite. Într-un raport strict secret, în numai 7 exemplare, a tras următoare concluzie:

— 102 erau complet false, adică 59%:

— 7 erau prea vagi pentru a fi utilizate, adică 4%;

— 26 erau posibile, dar nu verificabile, adică 15%; oon

Serviciile ueciutn în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

— 24 – adică 14% – erau parţial exacte, dar nu au putut fi verificate decât… după Debarcare.

Una singură a dat locul exact al Debarcării… dar aceasta a sosit în ziua de 6 iunie.

Toate aceste informaţii proveneau de la Comitetul XX. Cea din urmă, cea exactă, a fost expediată de unul dintre agenţii acestui comitet, pentru ca germanii să nu-i pună la îndoială credibilitatea şi pentru ca agentul să poată fi folosit pentru inducere în eroare şi după 6 iunie. Şi raportul adăuga: „Secretul şi factorul surpriză au fost strict păzite de duşman atât în timpul pregătirilor, cât şi în cursul debarcării”.

Acest raport reprezintă recunoaşterea eficacităţii inducerii în eroare, care a reuşit să camufleze sau să facă să fie pierdute din vedere realităţile care nu puteau fi ascunse, cel puţin în ceea ce priveşte data Debarcării: sporirea numărului bombardamentelor aeriene şi a paraşutărilor destinate Rezistenţei, rigoarea deosebită cu care îşi îndeplinea misiunile aviaţia de vânătoare aliată deasupra coastelor de sud ale Angliei, unde nu au fost lăsate să pătrundă niciun fel de avioane germane, măsurile luate în Marea Britanie împotriva deplasărilor diplomaţilor străini şi tăierea comunicaţiilor acestora cu capitalele lor, creşterea traficului radio etc.

Marina germană ştia că gurile Senei nu fuseseră minate de Aliaţi, spre deosebire de alte porţiuni de coastă.

Dar aceste informaţii corecte s-au înecat în atâtea rapoarte false şi momeli, încât serviciile secrete germane nu au mai putut să facă distincţie între ceea ce era adevărat şi ceea ce era fals. Stratagemele *Bodyguard* şi operaţiunile *Fortitude Nord şi Sud* au orbit serviciile germane de informaţii şi le-au fixat atenţia asupra zonei Pas-de-Calais.

La 23 mai 1944, ordinea de bătaie germană cuprindea:

— În URSS, 139 divizii diverse şi 25 de blindate;

— În Italia şi în Balcani, 43 divizii şi nouă de Panzere;

— În Europa de Vest (Olanda, Danemarca, Norvegia, Belgia şi Franţa) 76 de divizii diverse şi Corpul 1 Panzere.

004

JEAN DEUVE

La 5 iunie, în ajunul debarcării, erau 59 de divi/îi germane prezente în Franţa, dintre care numai şapte în Normandia (patru pe poziţii), o divizie de Panzere, două de campanie, şase în

Belgia şi 18 dincolo de Sena, în faţa Pasului Calais.

Germanii, înşelaţi de stratageme şi tertipuri, au supraestimat cu mult efectivele aliate prezente în Marea Britanie. La 30

mai 1944, GS *and CS* a interceptat o dare de seamă trimisă la

Tōkyō în urma unei întrevederi de la Berchtesgaden între

ambasadorul Japoniei la Berlin, Ōshima, şi Hitler. Conform acestui raport, Hitler era convins că Aliaţii dispuneau de 80 – 90 de divizii în Marea Britanie şi că, deşi nu puteau fi excluse diversiunile din Norvegia şi din Normandia, atacul principal va fi îndreptat împotriva zonei Pas-de-Calais.

Părerea lui Hitler cu privire la numărul de divizii se baza pe analizele serviciilor germane, care admiteau această cifră de

90 divizii aliate. În realitate, nu erau decât 47. Admirabil succes al inducerii în eroare!

Mareşalii germani, von Rundstedt, comandantul forţelor germane din Occident, şi Rommel, şeful Grupului de armate a VII-a şi a XV-a erau perplecşi. Von

Rundstedt era convins că debarcarea va avea loc în punctul cel mai strâmt al Canalului Mânecii, în Pasul Calais. Nu şi-a schimbat părerea. Rommel era şi el de aceeaşi părere, dar „pentru orice eventualitate", a accelerat lucrările de apărare de pe toate plajele din Normandia. La sfârşitul lunii mai 1944, îi mărturisea şefului de stat-major al Diviziei 352:

„Invazia va avea loc în august, nu mai devreme". Şi nu se atinge de efectivele Armatei a XV-a, pe care o lasă intactă în faţa Pasului

Calais.

Mareşalul von Rundstedt

Sarvicillo socroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Din când în când, Hitlera avut anumite îndoieli. La un moment dat, era obsedat de Cherbourg.

Era sigur că Aliaţii vor să pună mâna pe acest port. Dar convingerea lui profundă nu se schimbă: „Debarcarea principală va avea loc la Pas-de-Calais… Orice altă debarcare nu va fi decât o diversiune”.

La 1 iunie 1944, ora 21.00, la Cartierul General al Armatei a XV-a germane, operatorii de serviciu la ascultare aud un mesaj

personal transmis la

BBC*: ...Ies sanglots longs des violons de l'automne…*

Armata a XV-a este pusă în alertă de luptă… Şi pe bună dreptate, căci acest mesaj, furnizat germanilor în 1943, se adresează reţelei „Ventriloque" implantată la nord de Sena, şi este un ordin de pregătire pentru sabotaje… dar adresat unei reţele inexistente! Armata a XV-a mai ştie şi că difuzarea celei de-a doua părţi a versului va însemna că debarcarea va avea loc în 48 de ore… dacă nu este anulată în ultimul moment, cum se mai întâmplase de câteva ori. Şi dacă „Ventriloque" este în alertă, este clar că debarcarea va avea loc în zona Armatei a XV-a.

În seara de 5 iunie, Armata a XV-a se află tot la nord de Sena. În Normandia nu este decât o singură divizie de Panzere.

Mesajul lui von Rundstedt către OKW din seara zilei de 5 iunie spune că „pregătirile aliate pentru asalt sunt foarte avansate. Examinând locurile bombardate, trebuie să deducem că atacul va avea loc între Escaut şi Normandia, eventual până în Bretagne. Bombardarea instalaţiilor de apărare de pe coastă, între Dunkerque şi Dieppe, a podurilor de pe Sena şi Oise, a şoselelor dintre Rouen şi Paris arată că debarcarea va fi amplă. Nu există indicii de iminenţă".

Mareşalul Rommel ooo

JEAN DEUVE

28

Operaţiunile de inducere în eroare tactică din ziua Z

— *Overlord*

„TAXABLE”.

Această operaţiune i-a făcut pe germani să creadă că un important convoi aliat se apropia de coasta franceză, între capul Antifer şi Fecamp şi că va efectua o debarcare. Scopul operaţiunii era de a-i obliga pe germani să menţină în acest punct al coastei, departe de adevăratul loc al debarcării, unităţile de apărare care se aflau acolo.

Şi într-adevăr, falsul convoi era compus din vase uşoare, dispuse pe mai multe linii.

Prima linie număra opt şlepuri cu motor, desfăşurate pe un front de 22 km. Misiunea lor consta în bruierea staţiilor radar germane de pe coastă, fără a le distruge. Şlepurile transportau şi emiţătoare radio, care simulau pregătirea tirurilor de rachetă.

Următoarele două linii de nave, una de 12 km şi cealaltă de 20 km, aveau fiecare câte un balon-reflector (Flibert) şi remorcau câte un şlep care avea un alt balon-reflector. Pe aceeaşi linie, alte nouă şlepuri erau echipate cu baloane pictate cu *Moonshine* (Clar de lună).

Această armadă înaintează spre coasta franceză cu o viteză de şapte noduri. Pe ecranele radarelor, ea creează iluzia unei flote importante. În plus, opt bombardiere Lancaster, zburând în cerc în jurul navelor, lansează *Windows* de la o altitudine

A

Sarvicilla tecroio în timpul celui de-al Doilea Război Mondial cuprinsă între 800 şi 1.000 m. Acestea sunt purtate către coastă cu aceeaşi viteză ca şi armada.

Moonshine trimite înapoi ecourile radarului şi le amplifică. Este pentru prima dată când sunt utilizate în luptă şi germanii nu

le-au mai văzut. Surpriza lor este totală.

„GLIMMER”.

Stratagemă destinată să facă astfel încât să se creadă într-o ameninţare cu debarcarea la Boulogne-sur-Mer pentru a împiedica trupele germane din acest sector să ajungă la locul debarcării reale. Urmează acelaşi principiu ca şi *Taxable*, la scară mai mică. Se formează o primă linie de şase şlepuri, unul singur dintre ele are *Moonshine*, liniile a doua şi a treia au şase baloane Filbert, iar şase avioane Lancaster se rotesc în cerc pe deasupra acestei mici armade. Ajuns la trei kilometri de coastă, convoiul aruncă ancora, lansează o perdea de fum şi pune în funcţiune emiţătoarele care simulează sosirea şlepurilor de debarcare (zgomot de ancoră, de descărcare, de lanţuri, ordine strigate prin portavoce etc.).

Dar nu poţi comanda întotdeauna şi natura: din cauza vânturilor foarte puternice, nemţii nu vor auzi zgomotele „inamicului”!

„TITANIC”.

Operaţiunile „Titanic” au avut drept scop să atragă sau să menţină trupele germane departe de Caen şi de locurile de debarcare. Au fost puse în aplicare cu cinci ore înainte de Debarcare de un număr de 40 aparate Stirling, Halifax şi Hudson (escadrilele 90,138,149,151), care aveau baza pe aerodromurile din Tempsford şi Metwold. Avioanele au lansat falşi paraşutişti, unii prevăzuţi cu sisteme care simulau tiruri automate, alţii explozii de bombe, comenzi sau zgomote de luptă. Aceşti falşi

paraşutişti au fost însoţiţi de câteva comandouri din *Special Air Service*, însărcinate să răspândească derută în rândurile germanilor.

.11 AN Dl DVI

— „Titanic l”: Lansare în apropiere de Yvetot, la nord de Sena.

— „Titanic III”: 50 de falşi paraşutişti la sud-vest de Caen.

— „Titanic IV”: 200 de falşi paraşutişti în apropiere de Marigny, la vest de Saint-Lô, la sud de zona unde vor ateriza diviziile aeropurtate americane 101 şi 82.

Cu ocazia acestor operaţiuni, comandourile SAS şi paraşutiştii diviziilor aeropurtate au căutat metoda cea mai eficace de a-şi colora pielea, ca să fie cât mai puţin vizibili. Pe lângă cosmeticele folosite de actorii profesionişti (foarte scumpe şi în cantitate insuficientă), Ministerul Britanic de Război a testat mai multe produse, pornind de la cacao la funingine (care nu rezista la ploaie), trecând prin noroi (care se usucă şi devine prea palid), cerneală de tipografie (care străluceşte în lumina lunii şi rezistă la săpun), ba chiar şi baligă de vacă, cu risc de tetanos.

În Franţa, grupurile Rezistenţei şi ale *Special Operations Executive* (SOE) au primit ordinul de a aplica planurile de distrugere prevăzute: „Violet” (comunicaţii), „Verde” (căi ferate) şi „Ţestoasa” (şosele).

Între Le Havre şi Avranches, liniile telefonice, telegrafice, centralele şi transformatoarele încep să sară în aer. Se va face totul pentru a stânjeni, întârzia, limita legăturile forţelor germane şi mişcările acestora în momentul în care primele trupe

aliate vor pune piciorul pe plajele din Normandia.

La ora 2.30, germanii au reacţionat. Au lansat avioanele de vânătoare împotriva escadrilelor 617 şi 218. Un avion Lancaster este doborât. Dar RAF organizează o înscenare extraordinară: două emiţătoare *Bag Pipe* (cimpoiul) şi *Chatter* (flecăreala), stabilite în Anglia, emit pe frecvenţele de undă ale germanilor. *Bag Pipe* bruiază legăturile sol-aer ale controlorilor germani, în timp ce *Chatter*, datorită piloţilor care vorbesc perfect germana şi sunt obişnuiţi cu procedurile Luftwaffe, le dau ordine false aviatorilor germani şi îi derutează complet.

Primele planoare aterizează deja şi paraşutiştii aliaţi ating solul la vest şi la est de zona de debarcare.

O'K R

Serviciile Hocioto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

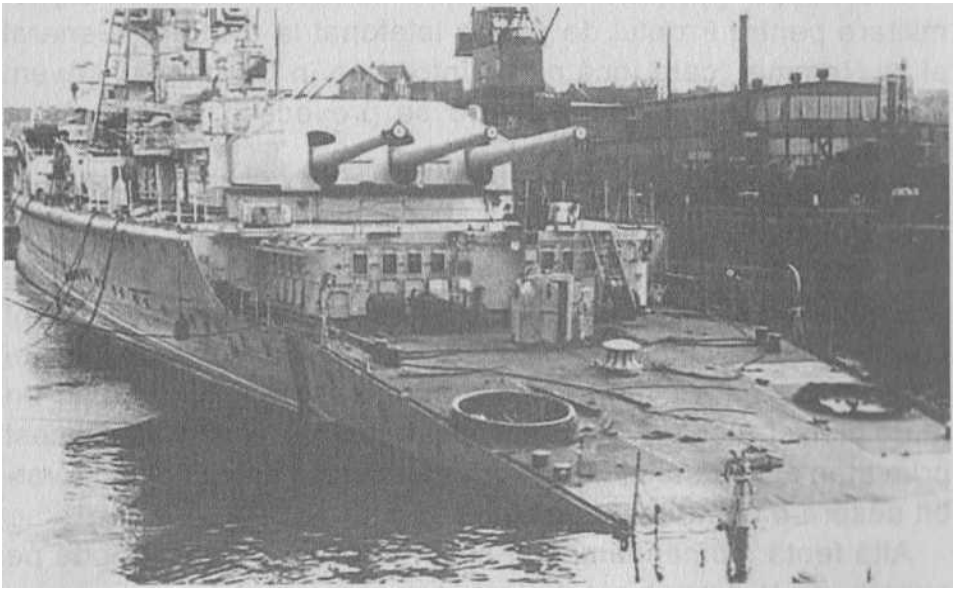

Pentru germani, sosirea paraşutiştilor şi a flotelor de debarcare este o surpriză totală. Reţelele lor de radar n-au detectat nimic altceva decât armade fantomă.

Comitetul XX, la rândul său, a lansat o stratagemă de o mare îndrăzneală. Agentul dublu „Garbo” a transmis un mesaj în care anunţă adevărata plecare a forţelor de debarcare şi indică unităţile din prima linie cu direcţia adevărată de atac. Mesajul trebuia să parvină prin radio la germani la Madrid în acea noapte, în jurul orei 2.00 dimineaţa, prea târziu pentru a mai acţiona.

Din păcate, „Garbo” nu a mai putut să-l contacteze pe corespondentul său decât în dimineaţa de 6… după debarcare.

După examinarea primelor rapoarte primite, *Kriegsmarine* credea că obiectivul Aliaţilor era Le Havre, dar nu a transferat

unităţile din Belgia, din Olanda sau din Norvegia, căci von Rundstedt şi OKW repetau: „Debarcarea din Normandia nu este decât o diversiune… Adevăratul atac se va desfăşura la Pas-de-Calais”.

Flotilele de vedete şi lansatoare de torpile ale *Royal Navy*, care patrulau în pasul Calais şi al căror rol era să intercepteze navele germane venind din nord, au parte de o zi liniştită.

Kriegsmarine

007

JEANDEUVE

OKW îi refuză lui von Rundstedt cele două divizii de Panzere, „Hitler-Jugend” şi „Panzer Lehr”, pe care le cere acesta, spunând: „Este vorba e o diversiune. Hitler refuză să angajeze rezervele”.

În Europa de Vest erau 1.600 de tancuri care ar fi putut interveni rapid. Niciunul nu se clinteşte din loc. Armata a XV-a rămâne cu arma la picior.

La amiază, în raportul nr. 1288 adresat OKW-ului de Cartierul General al armatelor din vest se afirmă: „Conform unui raport al unei surse foarte fiabile a Abwehr-ului din 2 iunie, forţele inamice din Anglia sunt împărţite în două grupuri de armate, 21 (britanică) şi 1 (FUSAG).

Nicio unitate a acestui FUSAG, care cuprinde aproximativ 25 de divizii la nord şi la sud de Tamisa, nu a fost angajată. Nicio divizie din cele zece sau douăsprezece implantate în Scoţia şi în centrul Angliei nu a fost angajată în actuala

debarcare. Aceasta sugerează că inamicul pregăteşte o nouă invazie pe scară mai mare în Canalul Mânecii, probabil în sectorul Pasului Calais”.

În acelaşi timp, şeful serviciului de exploatare a informaţiilor militare pentru Frontul de Vest a telefonat la Cartierul General al lui Rommel (care încă nu se întorsese în Germania): „Avem informaţii sigure conform cărora se prevede o a doua mare debarcare”.

Conducătorii aliaţi au participat şi ei la operaţiunile de inducere în eroare.

În acea dimineaţă, între orele 9.00 şi 10.00, BBC a transmis alocuţiunile şefilor de guverne aflaţi în exil la Londra, care sunt toate conforme cu directivele LCS: Regele Flaakon al Norvegiei a declarat că această debarcare nu era decât o verigă dintr-un mare plan strategic. Primul-ministru al Belgiei a afirmat că acest prim atac este semnalul eliberării. Generalul Eisenhower a vorbit despre o debarcare iniţială.

Altă fentă: comandamentul aliat i-a invitat pe pescarii de pe coastă, de la Trondhjeim la Bayonne, să revină în porturile lor şi să nu mai iasă în intervalul 8 – 15 iunie. Câteva zile mai târziu,

ooo

Sorvli llto aoento în timpul celui de-al Dollau Rit/bol Monclini această invitaţie va fi extinsă până la 22 iunie, ca şi când ar fi urmat şi alte operaţiuni de debarcare.

Abia la ora 14.00 Hitler l-a autorizat pe von Rundstedt să folosească cele două divizii de Panzere de rezervă, „Hitler Jugend" şi „Panzer Lehr", dar i-a interzis să se atingă de Armata a XV-a. Cele două divizii de Panzere au suferit atacuri neîntrerupte ale aviaţiei aliate şi nu au ajuns pe front decât a doua zi.

În parlamentul britanic, în după-amiaza zilei de 6, Churchill a respectat directivele LCS: „Prima dintr-o serie de debarcări în forţă pe continentul european. Acest prim atac de eliberare se referă la întreaga coastă franceză".

Bătălia nu era încă angajată şi LCS trebuia să facă să planeze ameninţarea în sectorul Armatei a XV-a germane.

„Garbo" expediază încă o telegramă la Madrid, care rezumă o directivă a Direcţiei Războiului Politic britanic, adresată ziariştilor acreditaţi în Marea Britanie, prin care li se cere să nu facă comentarii sau speculaţii cu privire la ofensivele care vor urma sau la regiunile care ar putea face obiectul atacurilor aliate.

Aceasta nu a făcut decât să întărească şi mai mult convingerea germanilor: debarcarea este o diversiune.

29

Fortitude ÎI

Germanii au fost surprinşi din punct de vedere tactic şi strategic, dar reuşita debarcării nu a pus capăt operaţiunilor de inducere în eroare. Trebuia ca nemţii să-şi menţină unităţile de rezervă departe de Normandia, mai ales cele care depindeau de Armata a XV-a din Pas-de-Calais. Aşadar, trebuia să se menţină ficţiunea FUSAG (primul grup de armate al Statelor Unite). Acesta este obiectivul operaţiunii *Fortitude II,* care nu se va opri decât la 8 septembrie 1944. Deocamdată, pe solul Normandiei nu sunt decât 155.000 de soldaţi aliaţi.

LCS transmite prin BBC mesaje personale destinate unor grupuri sau reţele de acţiune din Franţa, reţelelor „CEillet", „tris", „Violet"… Staţiile germane le interceptează.

Germanii ştiu ce înseamnă, căci au fost transmise printr-un agent dublu la sfârşitul anului 1943: sunt mesaje ai căror destinatari sunt implantaţi în Belgia şi în zona Pas-de-Calais. Firește, destinatari fictivi!

Pentru a conferi credibilitate acestor stratageme, SOE paraşutează comandouri şi echipe de cercetare în această regiune. *Jedburgh,* grupurile de trei persoane (un francez, un american, un britanic) sunt paraşutate pentru a intra în Rezistenţă. Zvonurile cu privire la sosirea lor ajung şi la urechile germanilor, la fel ca şi locul aterizării, care le indică zonele în

care se pregătesc operaţiunile. Navele de război aliate vin brusc să protejeze dragoarele de mine care acţionează de-a lungul coastelor, la nord de Sena.

Vizavi de Boulogne-sur-Mer se concentrează o flotă pe care germanii pot s-o descopere, un amestec de vase adevărate şi

Oiin

Serviciile aocroto în timpul coiul ao-ai uonoa nazoot mumiim altelo din lemn şi pânză vopsită. Noaptea se iluminează porturile din sudul Angliei pentru a se lăsa impresia că se încarcă transporturi. Se măreşte considerabil traficul radio între SHAEF şi cartierul general al FUSAG. Emisiunile multor regimente şi divizii încetează brusc, ca şi când aceste unităţi s-ar fi îmbarcat sau ar fi în curs de îmbarcare. Torpiloarele emit ecrane de fum de-a lungul coastei Essexului.

Plajele situate între Le Havre şi Anvers sunt supuse unor bombardamente severe. Aceste operaţiuni au durat câteva zile. Reţelele adevărate de Rezistenţă din Belgia şi din nordul Franţei au primit ordinul să facă totul pentru a reţine Armata a XV-a la nord de Sena.

Se aduc la cunoştinţa germanilor, pe toate canalele posibile, următoarele informaţii:

— Inamicul german a reuşit să respingă presiunea armatelor aliate din Normandia. Eisenhower a fost nevoit să transfere o parte din trupele sale de la Pas-de-Calais pentru a le trimite în Normandia.

— Trupe proaspete sosesc din SUA pentru a le înlocui pe acestea.

— FUSAG se pregăteşte să invadeze regiunea Pasului Calais, imediat ce întăririle germane vor fi deturnate de diversiunea efectuată în Normandia. Data debarcării în Pas-de-Calais va fi stabilită imediat ce condiţiile vor fi favorabile.

8 IUNIE

Generalul Eisenhower le-a cerut responsabililor cu stratmi" mele să menţină Armata a XV-a departe de câmpul de bălnlin din Normandia timp de 48 de ore.

Von Rundstedt şi Rommel dispuneau acum de numimm n indicii, care ar fi trebuit să-i convingă că Debarcarea im < i.

o diversiune. Dar Hitler susţinea că trupele aliate alinia în Marea Britanie vor fi angajate în Pas-de-Calais şi refuză să mişte din loc Armata a XV-a.

Aliaţii, dornici să câştige cât mai mult timp ca să debarce cât mai multe trupe şi echipamente, au continuat să încurajeze această convingere a germanilor. „Brutus", (aviatorul polonez Czerniawski) a contribuit şi el la aceasta. În 8 iunie a raportat germanilor că a observat el însuşi armata lui Patton, care se pregătea să se îmbarce în porturile din sud-estul Angliei.

Citează o frază scăpată de Patton în faţa ziariştilor, în care se făcea aluzie la Pas-de-Calais. Semnalează, de asemenea, că regele Angliei, Churchill, generalii Eisenhower şi Brooke au venit la cartierul general al FUSAG de la castelul Douvres.

„În seara aceasta sau mâine-dimineaţă este aşteptat generalul american Marshall, şeful Statului-Major General al armatei americane, probabil pentru că doreşte să inspecteze armata aliată”.

„Brutus” precizează că zece divizii de infanterie şi blindate vor debarca pe mare, în timp ce alte cinci divizii aeropurtate vor sosi pe calea aerului şi că pentru toată operaţiunea sunt prevăzute 50 de divizii. Aceste informaţii, pe care germanii le-au crezut, i-au întărit convingerea lui Hitler, OKW-ului şi lui von Rundstedt că debarcarea în Normandia nu este decât o diversiune şi adevărata operaţiune se va desfăşura în Pas-de-Calais.

9 IUNIE

În dimineaţa zilei de 9 iunie, „Garbo” a expediat un mesaj lung redactat, susţinea el, cu trei dintre cei mai buni agenţi ai lui, în care semnalează concentrări de trupe aliate în regiunea Ipswich (comitatul Suffolk, la 100 km nord-est de Londra) şi nave de transport ancorate la gurile râurilor Orwell şi Deben.

Adolf Hitler

La amiază, şeful serviciului german de exploatare a informaţiilor de pe teatrul de vest, Roenne, a adresat un mesaj comandanţilor Armatelor a VII-a şi a XV-a: „Trebuie să ne aşteptăm în 10 iunie la o debarcare importantă pe coasta belgiană. O retragere a forţelor noastre din sectorul Armatei a XV-a este imposibilă”. Hitler şi-a menţinut interdicţia de a transfera unităţile Armatei a XV-a în Normandia.

Seara, la ora 22.30, „Garbo” a trimis germanilor, tot prin Madrid, o telegramă cu comentarii referitoare la informaţiile care îi parveniseră de dimineaţă: „După întrevederi personale cu agenţii mei Jonny, Dick şi Dorich, ale căror rapoarte mi-au fost trimise astăzi, sunt convins, văzând şi concentrările din sud-estul şi estul Angliei ale unor trupe neimplicate în operaţiunile prezente, că aceste operaţiuni constituie o manevră de diversiune, destinată să îndepărteze armatele de rezervă

duşmane pentru a se proceda la un atac decisiv în altă parte. Văzând bombardamentele aeriene continue din regiunea Pasde-Calais, care ocupă, de altfel, o poziţie strategică favorabilă, este foarte probabil ca acest atac să aibă loc în această regiune, cu atât mai mult cu cât, în această ipoteză, proximitatea bazelor aeriene ar asigura operaţiunii un sprijin constant şi intens de aviaţie".

Rezumatul acestui mesaj a fost retransmis de Abwehr de la Madrid la Berlin şi imediat apoi lui von Rundstedt. Textul a fost găsit după război în arhive. Generalul Jodl, şeful operaţiunilor la OKW, a subliniat cuvintele *sud-estul* şi *estul Angliei*, *diversiune*, *altă parte* şi a scris pe margine: „Acest text confirmă ipoteza, deja reţinută de noi, după care o altă ofensivă este prevăzută în alt loc (Belgia)".

Când a sosit acest mesaj, Hitler tocmai cedase în faţa insistenţelor lui von Rundstedt şi autorizase trimiterea în Normandia a celor două divizii de Panzere (I ŞI EXVI Panzere SS), precum şi a cinci divizii de infanterie, luate de la Armata a XV-a.

EXVI Panzere a sosit pe front abia la 23 iunie. I Panzere SS a primit ordinul de a se întoarce din drum, ca urmare a informaţiilor referitoare la o debarcare iminentă în Pas-de-Calais, anunţată de agentul dublu „Garbo".

În dimineaţa zilei de 10 iunie, Keitel, şef de stat-major al OKW, i-a telefonat lui Rundstedt pentru a-i confirma ordinul de a nu lua nicio unitate din Armata a XV-a.

Londra reînnoieşte avertismentul adresat pescarilor de pe

coastă şi prelungeşte până la 29 iunie data până la care acestora li se cere să nu iasă în larg. În acelaşi timp, numeroase mişcări de nave se pot observa în largul coastelor, în regiunea de frontieră dintre Franţa şi Belgia.

Stratagemele FUSAG continuă, traficul radio continuă, se manevrează vapoare şi avioane fictive, tancuri de lemn şi de cauciuc continuă să se alinieze pe şosele. Vapoarele sunt încărcate în timpul nopţii. RAF efectuează numeroase zboruri de recunoaştere între Sena şi Somme şi dincolo de frontiera belgiană. Dragoarele deminează coastele. Ecrane de fum sunt desfăşurate în largul portului Douvres, în Essex şi în Suffolk. Mesajele personale transmise de BBC se adresează reţelelor din Belgia şi din zona Pas-de-Calais. Sunt paraşutate echipe radio destinate să atragă atenţia germanilor. Se paraşutează din avion momeli, dar şi obiecte reale, destinate reţelelor autentice situate la frontiera belgiană.

FUSAG şi echipele sale de animaţie (nu mai mult de 1.500 persoane), mesajele agenţilor Comitetului XX, bombardamentele şi raidurile comandourilor aliate imobilizează pe loc cu arma la picior o întreagă armată germană, Armata a XV-a, alcătuită din 22 divizii dintre care 6 de elită şi mobile.

Fentele executate de Aliaţi şi pe frontul din Normandia îi fac pe nemţi să creadă că Montgomery va executa o străpungere spre nord pentru a se uni cu o debarcare masivă, care va avea loc între Le Havre şi Somme, sau în Belgia.

Abia în iulie, adică la o lună după debarcare, OKW va renunţa la ideea unei a doua debarcări, iar Armata a XV-a va intra în luptă… Prea târziu pentru a mai schimba cursul bătăliei.

La 25 iulie, Aliaţii au efectuat străpungerea pe şoseaua dintre Periers şi Saint-Lô, marcând începutul derutei germane din Normandia… în acea zi, printr-o tragică eroare, unităţile americane sunt atinse de un val de bombardiere ale USAAF *(United States of America Air Force)*. Printre morţi se află şi generalul Lesley Mac Nair, presupusul comandant al FUSAG, acest grup de armate fictive care a contribuit atât de mult la menţinerea Armatei a XV-a la Pas-de-Calais. Moartea lui a fost ţinută secretă, căci germanii trebuiau să creadă în continuare că mai există divizii în Marea Britanie care nu aşteaptă altceva decât ordinul de debarcare.

La 31 august, Hitler le-a declarat prietenilor din cercul său intim: „Dacă aş fi putut să folosesc corpul blindat din Armata a XV-a în ziua Z, debarcarea Aliaţilor n-ar fi reuşit”.

Este sigur că serviciile secrete germane au fost păcălite. Eisenhower, în *Cruciadă în Europa*, aduce un omagiu artiştilor inducerii în eroare: „Nenumăratele mijloace utilizate pentru a-l înşela pe inamic au reuşit într-un mod incredibil să inducă în eroare serviciile sale de informaţii”.

La rândul său, Churchill, cel care înfiinţase *London Controlling Section*, a declarat: „Rezultatul stratagemelor noastre a fost admirabil. Înaltul Comandament german a crezut cu fermitate în indiciile pe care i le-am pus la dispoziţie noi, cu toată solicitudinea”.

Operaţiunea de acoperire

Dragon (iulie-august 1944)

OPERAŢIUNEA

Dragon este numele de cod (care l-a înlocuit pe *Anvil)* al debarcări aliate pe coasta de sud a Franţei din ziua de 15 august 1944. „Ferdinand [1] este numele operaţiunii de inducere în eroare care a acoperit această debarcare, aprobată de autorităţile aliate la 8 iulie 1944.

Scopul acestei operaţiuni a fost de a-i convinge pe germani că în sudul Franţei nu va avea loc nicio invazie şi că forţele disponibile din Africa de Nord vor fi folosite pentru a se debarca în forţă în golful Genova din Italia. Această ameninţare împotriva Genovei trebuia să-i determine pe nemţi să slăbească apărarea Liniei Gotice în momentul în care armatele aliate din Italia se pregăteau să atace spre Bologna.

Force A a fost maistrul de ceremonii al acestei acţiuni. Pentru a concretiza ameninţarea unei debarcări în golful Genova, au avut loc raiduri de recunoaştere aeriană şi navală, precum şi bombardamente orientate. Au fost tipărite hărţi secrete ale zonei Genova (şi s-a făcut în aşa fel încât nemţii să afle de ele), au fost încurajate pe faţă grupările de rezistenţă

italiene să se mobilizeze, a fost mărit numărul de manifeste lansate peste regiunea vizată, manifeste destinate nemţilor şi populaţiei civile.

LCS a recurs şi la canalele „diplomatice”: s-a negociat cu Elveţia în vederea utilizării tunelului Simplon pentru evacuarea prizonierilor de război, în legătură cu reluarea în curând a traficului comercial între oraşele elveţiene şi Italia de nord-vest. Republica San Marino a fost invitată să ceară statutul de stat neutru.

Unităţile care vor da asaltul din 15 august (*Dragon*), aparţinând Armatei a VII-a americane, fac obiectul unor măsuri severe de camuflaj.

Prin intermediul agenţilor întorşi, germanii au aflat că două divizii ale forţelor franceze din Italia sunt profund dezamăgite de anularea debarcării pe coastele franceze. Pentru a le consola, vor fi trimise în Marea Britanie, de unde vor interveni, alături de Divizia a 2-a blindate la eliberarea teritoriului. În zilele de 3,8 şi 9 august, agentul dublu „Tate” a transmis serviciilor germane mesaje în care se confirma sosirea corpului francez în Marea Britanie.

La 13 august, cu două zile înainte de lansarea operaţiunii *Dragon*, câteva nave uşoare încep să tragă împotriva unor obiective din apropiere de Genova. Chiar înainte de asalt, flota a 8-a americană, care sprijină Armata a 7-a, efectuează atacuri de diversiune în vecinătatea Genovei, între Nisa şi Cannes, între Marsilia şi Toulon, între Sete şi Agde, pentru a-i lăsa pe germani nelămuriţi cu privire la locul debarcării.

Mai mult, nave uşoare simulează convoaie mari în direcţia Genova. Echipamentele speciale bruiază radarele germane. Se folosesc şi baloane care trimit ecouri false, simulând nave mari de război. Artileria de coastă germană trage împotriva acestor momeli. Bruiajul generalizat este atât de puternic, încât germanii nu reuşesc să afle unde va avea loc debarcarea. Astfel, debarcarea din 15 august s-a efectuat în cele mai bune condiţii.

31

Maskirovka: inducerea în eroare sovietică

Din 1939 până în 1945, sovieticii au recurs în mod constant la inducere în eroare împotriva adversarilor lor; strategică, la nivelul comandamentului militar suprem; tactică, la toate nivelurile de comandă, în funcţie de scopurile acestora. Regulamentele militare ruse au făcut referire, dintotdeauna, la surprinderea adversarului cu privire la locul atacului, data şi metodele acestuia. Principalele mijloace de a provoca această surpriză sunt cele de a utiliza aşa-numita *Maskirovka,* aceasta cuprinzând în acelaşi timp ceea ce Occidentul numeşte „inducere în eroare", „camuflaj" şi „măsuri de securitate". Chiar şi înainte de 1939, regulamentele armatei sovietice integrau *Maskirovka* în practica operaţională militară.

În septembrie 1939, în timpul unui atac la frontiera Manciuriei, la Halkin, sovieticii şi-au dublat efectivele, mai ales blindatele, fără ca adversarii lor să ştie. Simulând lucrări defensive, false concentrări de trupe, i-au înşelat pe japonezi cu privire la locul şi data atacului, în legătură cu forţa mijloacelor puse în acţiune şi au distrus complet două divizii japoneze.

Regulamentele sovietice îi obligau pe comandanţi ca atunci când pregătesc un atac să nu mărească numărul de recunoaşteri aeriene, să nu înlocuiască unităţile de pe front cu cele destinate asaltului decât în ultimul moment, să nu intensifice traficul radio, să nu efectueze mişcări decât pe timp de noapte, în grupuri mici şi treptat.

Nu a existat nicio ofensivă sovietică care să nu fie însoţită de *Maskirovka,* aceasta comportând numeroase ingrediente: camuflaj şi schimbarea înfăţişării ţintelor de interes pentru adversar, respectiv, şosele, căi ferate, depozite, tabere, crearea de amplasamente false, depozite false, drumuri false, utilizarea zgomotelor şi a sunetelor artificiale, utilizarea unor false reţele radio pentru armate fictive, tancuri şi tunuri false.

Sovieticii au recurs şi la răspândirea de zvonuri, la agenţi dubli sau întorşi. Au practicat interceptarea comunicaţiilor germane. Descifrările lor au rămas până în momentul de faţă secrete. S-ar putea să fi decriptat şi codurile maşinii Enigma.

STALINGRAD, 1942

În noiembrie 1942, bătălia de la Stalingrad îi forţează pe

nemţi să scoată la luptă rezervele şi să facă apel la aliaţii lor ca să le apere flancurile. Statul-Major sovietic le reaminteşte ferm tuturor comandanţilor de unităţi necesitatea de a se utiliza la maximum *Maskirovka* şi cât mai bine. Trebuie să se creeze ţinte false pentru adversar (căi ferate, aerodromuri, depozite, campamente), care trebuie să fie animate, pentru a păcăli raidurile aeriene de recunoaştere ale germanilor. Trebuie să se folosească mai mult unităţile speciale de camuflaj.

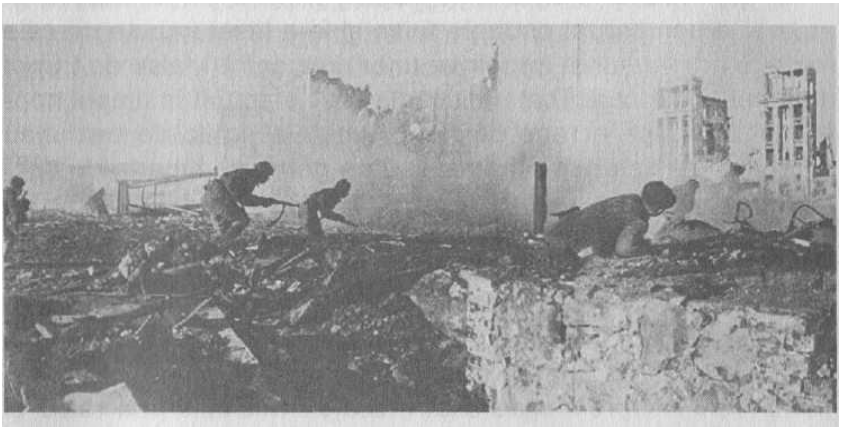

Bătălia de la Stalingrad

Pentru bătălia de la Stalingrad, obiectivul sovieticilor era de a-i induce în eroare pe nemţi în legătură cu data, locul şi forţa viitoarei ofensive. Au fost luate cele mai riguroase măsuri pentru păstrarea secretului: nu există niciun fel de document scris cu privire la ofensiva care urmează, numai câţiva ofiţeri sunt iniţiaţi. Nu există schimb de telegrame prin radio, directivele sunt transmise numai oral de ofiţeri ai Statului-Major suprem, care se deplasează la faţa locului şi îi informează direct

pe generalii comandanţi de armată.

Prima măsură de ansamblu a sovieticilor a fost să transforme sectoarele unde se prevăzuse atacul prin lucrări defensive vizibile, baraje antitanc, false amplasamente de artilerie antiaeriană şi obuziere, evacuarea populaţiei. S-au organizat atacuri locale, destinate să-i atragă pe germani departe de sectorul prevăzut pentru atac şi să slăbească astfel zona în care se pregăteşte bătălia. În felul acesta, sovieticii au lansat un atac în centrul dispozitivului german, ceea ce i-a obligat pe nemţi să retragă 12 divizii din zona Stalingrad pentru a le deplasa la armatele germane din centru.

Maskirovka trebuia să acopere desfăşurarea la sud şi la vest de Don a 300.000 de oameni, 1.000 de tancuri, 5.000 de tunuri de mare calibru, muniţie, benzină şi alimente pentru aceste trupe. S-au depus eforturi uriaşe pentru a masca podurile, cartierele generale şi drumurile. Aviaţia germană a fost indusă în eroare: a bombardat podurile false şi le-a lăsat intacte pe cele reale, s-a înverşunat împotriva unor concentrări false de trupe, de tunuri şi tancuri. Toate mişcările s-au efectuat în timpul nopţii, utilizându-se ecrane de fum. Sunetele artificiale camuflau zgomotul şenilelor sau îi atrăgeau pe germani departe de sectorul atacului.

Traversarea Donului, chiar la Stalingrad, a fost executată de 160.000 de soldaţi, 10.000 de cai, 430 de tancuri, 600 de tunuri, 14.000 de vehicule, fără ca observatorii germani să ştie.

În paralel cu măsurile luate pe teren pentru a-l face pe inamic să creadă că armata sovietică se instalează în defensivă, Statul-Major suprem a adresat mesaje transmise prin radio şi

prin ziarele unităţilor, în care îndemna trupele să reziste, să

OCA

Serviciile nocioto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial se ţină bine şi să se apere până la capăt, să ia exemplu de la apărătorii eroici, ale căror fapte de arme erau descrise (cea mai mare parte inventate). Ziarele sovietice publică diverse comentarii cu privire la mersul războiului care trebuie să atragă atenţia germanilor asupra dorinţei ruşilor de a rămâne în defensivă în sectorul Stalingrad şi de a căuta alte sectoare mai favorabile pentru o eventuală ofensivă. Sovieticii au declanşat atacul la 19 noiembrie, au străpuns apărarea germană şi română, au înconjurat Armata a VI-a şi au forţat-o să se predea: duşmanii lor au suferit o înfrângere decisivă. Germanii au fost luaţi prin surprindere atât în privinţa sectorului şi datei atacului, cât şi a forţei sale.

BIELORUSIA, 1944

În primăvara anului 1944, sovieticii, după ce efectuaseră o serie de atacuri în sudul Rusiei, care îi aduseseră până la frontiera cu Polonia şi România, au decis să zdrobească armatele germane din centrul Bielorusiei, pentru a ocupa Polonia şi Prusia Orientală, eventual de a ajunge la Baltica pentru a încercui armatele germane din nord. Pe acest front, erau aproximativ 850.000 de germani, care se opuneau unui milion de sovietici. Statul-Major suprem rus, considerând această diferenţă drept insuficientă, a decis să întărească frontul cu 400.000 de oameni, 3.000 de tancuri, 10.000 de piese de artilerie sau mortiere, 300.000 de tone de combustibil şi lubrifianţi.

Maskirovka pusă în scenă de această dată a fost cea mai importantă dintre toate de până atunci.

Au fost luate măsuri radicale de securitate: limitarea numărului de ofiţeri aflaţi la curent cu planurile (trei pentru un Stat-Major de armată), absenţa totală a documentelor scrise, ordine date numai oral şi direct comandanţilor de armate şi subordonaţilor acestora – prin deplasări personale la faţa locului suspendarea comunicaţiilor suplimentare prin radio şi telefon, ora şi data ofensivei ţinute secrete până în ultima clipă.

Maskirovka trebuia să-i convingă pe germani că ofensiva sovietică de vară se va desfăşura în sud şi pe ţărmul Mării Baltice.

JEAN DEUVE

Comandantul Armatei a III-a ruse din Ucraina trebuia să efectueze o falsă concentrare de nouă divizii cu artilerie şi tancuri spre nordul frontului. Această concentrare fictivă trebuia să fie animată. A fost protejată de artilerie antiaeriană reală. Patrule aeriene sovietice verificau dacă elementele de camuflaj şi falsele concentrări de trupe sunt conforme cerinţelor. Acestor false concentrări le vor fi destinate şi aeroporturi cu avioane de vânătoare adevărate.

Mişcările de trupe s-au efectuat numai noaptea (s-a profitat uneori şi de vremea înnorată pentru a se deplasa unităţi mai mici), departe de sate. S-a preferat utilizarea căii ferate în locul şoselelor. Unităţile de asalt nu au luat locul trupelor de linie decât în ultimul moment. Activităţile obişnuite ale frontului nu s-au modificat, comunicaţii de rutină, tiruri de hărţuire, totul se

desfăşoară ca în fiecare zi. Tunurile care vor participa la asalt sunt aduse în prima linie piesă cu piesă. Nu se fac recunoaşteri neobişnuite. Formaţiunile aeriene care sprijină atacul nu participă la nicio activitate până la ora H.

Pentru a-i face pe nemţi să creadă că sectorul în care se va desfăşura atacul este destinat să rămână un front defensiv, s-au instalat false câmpuri de mine şi s-a procedat la lucrări de fortificaţii. S-au efectuat tiruri de artilerie (pe care nemţii le-au identificat) şi au fost înlocuite cu tunuri false. Pentru a se asigura că ordinele în materie de *Maskirovka* sunt bine executate, specialiştii fac inspecţii riguroase.

În zorii zilei bătăliei, serviciile germane de informaţii estimează că în faţa grupului de armate centru se află 140 divizii sovietice şi trei corpuri de blindate. În realitate, sovieticii aveau 178 de divizii, 8 corpuri de blindate sau mecanizate, două corpuri de cavalerie blindată. Nemţii au estimat numărul de tancuri între 400 – 1.000. În realitate, erau 5.000.

La jumătatea lunii mai, germanii şi-au întărit trupele în sudul Poloniei, aşa cum sugera *Maskirovka.* Atacul sovietic de la mijlocul lunii iunie a fost încununat de succes. A adus unităţile ruse la porţile Ţărilor Baltice, Prusiei Orientale şi Varşoviei.

oco

Survicillu mu, roto în timpul cuiul de-al Dolina Război Mondial

MANCIURIA, 1945

În 1944, Aliaţii ceruseră asistenţă sovieticilor în războiul împotriva Japoniei. În mai 1945, la conferinţa de la Potsdam, sovieticii au confirmat că vor ataca Manciuria ocupată de japonezi, precum şi insulele Sahalin şi Kurile.

În Manciuria, efectivele japoneze erau de ordinul a 700.000, echivalente cu forţele sovietice. Japonezii puteau să-şi întărească rapid trupele cu încă 300.000 de soldaţi din Coreea şi cu 100.000 din Kurile şi din Sahalin. Sovieticii au decis să-şi mărească efectivele până la 1.500.000 de oameni, incluzând şi o armată de blindate.

Manciuria este departe de Rusia Occidentală: va fi nevoie să se transporte 700.000 de oameni, echipamente, mai ales cele blindate, provizii, pe o distanţă de 9.000 de km cu transsiberianul. Iar acest transport trebuia să rămână secret. În plus, Statul-Major Suprem sovietic nu-şi acorda decât 30 de zile pentru a ocupa toată Manciuria. *Maskirovka* urma aşadar să joace un rol hotărâtor în planurile sovieticilor, atât la nivel strategic, cât şi tactic. Va trebui ca măsurile destinate să creeze surpriză să fie neobişnuite, căci japonezii se aşteptau la un atac.

Ca şi în cazul ofensivelor lor din Rusia Occidentală, sovieticii au restrâns numărul de persoane care erau la curent cu planurile, fiecare comandant de unitate cunoscându-şi numai propriul rol. Instrucţiile se dădeau verbal, prin intermediul responsabililor care se deplasau la faţa locului ca să-şi întâlnească subordonaţii. În principiu, nu existau documente scrise. Acelea care erau indispensabile erau păstrate în seiful fiecărui comandant de armată.

Şefii marilor unităţi destinate să preia comandamente în

Extremul Orient ajungeau la posturile lor sub pseudonime, cu grade şi uniforme false.

Transportul echipamentelor pe transsiberian a început în ianuarie 1945. Toate deplasările se făceau în timpul nopţii. Sute de kilometri de plasă de camuflaj, destinate să acopere căile ferate, au fost ţesute şi aşezate de-a lungul fluviilor Amur şi Uşuri, unde căile ferate se aflau sub observaţia directă a japonezilor.

253

În iunie şi iulie, sovieticii. În folosit 136.000 de vagoane pentru transportul trupelor şi al materialelor, adică 30 de trenuri pe zi – fiecare tren având în medie 75 vagoane. Japonezii au descoperit existenţa acestor transporturi, dar le-au estimat la jumătate din numărul lor real.

Odată ajunse în Extremul Orient, trupele erau dispersate în lagăre departe de front, gata să pornească la atac fără o concentrare prealabilă. Cu o zi sau două înainte de atac, unităţile se întâlneau la baza de pornire, unde rămâneau camuflate, fără a avea voie să gătească, să taie lemne, să facă focul, să vorbească prin radio sau la telefon, să-şi manifeste prezenţa în vreun fel. Acolo unde nu urma să aibă loc niciun atac, se instalau concentrări false de trupe. În alte locuri, se executau lucrări de apărare şi fortificaţii de campanie. Unităţile angajate în aceste lucrări nu ştiau că este vorba numai de *Maskirovka.* Acolo unde nu exista o acoperire naturală, în stepă, tancurile, vehiculele, personalul erau camuflate sub pânze vopsite sau erau îngropate. Toate liniile telefonice erau, de asemenea, îngropate. Amplasamentele destinate artileriei de sprijin erau săpate

dinainte. Japonezii nu au reuşit să estimeze data, locul şi metoda de ofensivă a sovieticilor.

Din februarie până în august 1945, serviciile japoneze au numărat 800 – 1.000 trenuri de câte 40 vagoane fiecare, care au adus trupe sovietice, adică 40.000 de vagoane faţă de 136.000 câte au fost în realitate. Pe tot ansamblul frontului, japonezii au subestimat efectivele sovietice la jumătate din numărul real.

La 4 august 1945, Statul-Major nipon din Manciuria estima că ofensiva sovietică nu va avea loc înainte de luna septembrie, poate chiar de-abia în primăvara anului 1946.

Sovieticii au atacat în 9 august. Japonezi au fost luaţi prin surprindere. Cucerirea Manciuriei a durat 15 zile.

32

Inducerea în eroare organizată de americani în Pacific

Înainte de a ataca Pearl Harbor, în decembrie 1941, japonezii luaseră diverse măsuri pentru a-i induce în eroare pe apărătorii americani. Simulaseră un trafic radio din care se putea deduce că flota niponă era tot în porturile din sudul Japoniei şi nu pornise în larg.

Îşi întăriseră, de asemenea, garnizoanele din Manciuria, pentru a-i face să creadă că pregăteau o ofensivă în China de

Nord.

La acea dată, americanii nu aveau un organism destinat inducerii în eroare. Acest vid nu a fost umplut decât în toamna anului 1942, când s-a creat un organism de coordonare a operaţiunilor de inducere în eroare, numit *Joint Security Control* (JSC). Acest organism nu va avea însă niciodată importanţa pe care a avut-o *London Controlling Section.* Cercurile militare nu considerau că inducerea în eroare este o parte importantă a planurilor şi erau mai puţin familiarizate cu modul de a gândi al japonezilor decât erau britanicii cu cel al germanilor. În plus, cele trei armate, armata terestră, marina şi forţele aeriene au rămas foarte independente şi geloase pe propriul domeniu, întinderea uriaşă a spaţiului în care se desfăşurau luptele, şi anume întregul Ocean Pacific, favoriza mai degrabă falsul trafic radio şi falsele deplasări ale escadrelor decât mijloacele de inducere în eroare utilizate în Europa. Inducerea în eroare rămâne aici în esenţă tactică şi operaţională. Ea va fi executată de cele trei arme, care beneficiau de informaţii remarcabil de bune, datorită decriptării codurilor japoneze.

DECRIPTĂRILE

De la baza sa din Oahu, marina americană decriptase codul operaţional al marinei japoneze JN25 şi codul AD, rezervat amiralilor niponi. A decriptat, de asemenea, diferite cifruri manuale, codurile Oiţe şi Tsu.

Ministerul nipon al Afacerilor Externe folosea pentru comunicaţiile sale mai importante două coduri cifrate pe maşini

cu selectoare telefonice: acestea erau 91 A, numit şi „RED”, decriptat de la începutul anului 1940, şi 97 B, decriptat de-abia la 25 septembrie 1940, cu colaborarea armatei terestre americane. Sistemul de interceptare, de decriptare şi de difuzare ţinând de codul 97 B, numit „Purple”, a fost desemnat cu numele de „Magic”.

În 1942, americanii au decriptat codul japonez al convoaielor, ceea ce le va permite submarinelor americane să distrugă flota comercială niponă.

BĂTĂLIA DE LA MIDWAY

La începutul lunii mai 1942, datorită decriptărilor, americanii ştiau că japonezii vor ataca

Midway cu forţe considerabile, cu mult superioare celor pe care le putea alinia marina americană. Disproporţia de forţe era considerabilă. Japonezii aveau

11 nave de linie, 5 portavioane.

16 crucişătoare, 49 de distrugătoare. Americanii dispuneau de

3 portavioane, 8 crucişătoare şi

14 distrugătoare.

Pentru a-i învinge pe japonezi, amiralul Nimitz s-a bazat în acest caz pe inducerea în eroare. Grupul

Amiralul Chester Nimitz

de luptă *Task Force 16*; al amiralului Halsey, care avea două portavioane, s-a lăsat văzut intenţionat în preajma Insulelor Solomon. Apoi s-a îndreptat discret spre Midway, acoperindu-şi plecarea printr-un fals trafic radio emanând din Australia, care lăsa să se creadă că nu plecase din Insulele Solomon. Serviciile japoneze au fost într-adevăr convinse că Halsey se află tot acolo şi americanii nu au descoperit intenţia lor de a ataca Midway. La rândul său, amiralul Fletcher a plecat din apele australiene şi a ajuns la 30 mai la Midway fără ştirea japonezilor.

La nord-est de Midway, Nimitz a luat flota niponă prin surprindere. Japonezii au pierdut 4 portavioane, iar americanii au repurtat o victorie foarte importantă. Începând din acest moment, japonezii vor fi în defensivă.

OPERAŢIUNEA DE INDUCERE ÎN EROARE

WEDLOCK

Pentru a menţine maximum de trupe japoneze departe de arhipelaguri (Bismarck, Mariane, Gilbert, Marshalls), obiective ale forţelor americane, JSC a propus un plan de inducere în eroare. Acest plan, numit *Wedlock (Căsătoria)* a fost aprobat la 17 februarie 1944 de amiralul Nimitz şi de generalul MacArthur. Planul viza crearea unei ameninţări cu debarcarea în insulele Kurile, ocupate de japonezi. Ameninţarea trebuia să pornească din insulele Aleutine pe care americanii le reocupaseră în august 1943 şi din Alaska. Japonezii trebuiau convinşi că americanii pregătesc un atac împotriva insulelor Shimushu şi Paramushirō, prevăzut pentru ziua de 15 iunie, dată la care americanii trebuiau să debarce în Saipan, în Insulele Mariane. Această ameninţare trebuia să-i determine pe japonezi să ia în serios posibilitatea ca americanii să atingă Japonia prin bombardamente pornite de la bazele din nordul insulei Hokaido. Aceste pericole ar fi trebuit să incite Japonia să menţină forţe importante în Formosa, Sahalin, chiar şi în Hokaido. Amiralul Nimitz a asigurat inducerea în eroare de ordin strategic şi comunicaţiile radio false; generalul Bruckner, comandantul sectorului Alaska, a preluat răspunderea pentru inducerea în eroare de ordin tactic.

S-a creat o forţă expediţionară fictivă compusă din 5 divizii americane şi o brigadă canadiană, botezată Forţa 9 amfibie, precum şi o escadră de sprijin, tot fictivă. Pe insula Adak din arhipelagul Aleutinelor a fost instalat un centru de transmisiuni radio, însărcinat să asigure comunicaţiile acestui corp

expediţionar. A fost inventat chiar şi un cod special destinat să fie decriptat uşor de japonezi.

Mai erau 10 săptămâni până la atacul împotriva Marianelor. Sistemul a fost pus în aplicare la 1 aprilie 1944. Practic, japonezii nu dispuneau decât de analiza traficului radio pentru a se informa cu privire la intenţiile şi activităţile americanilor. Aşadar, emisiunile false de radio au jucat aici rolul fundamental, celelalte mijloace utilizate – iluzia vizuală, articolele de presă, agenţii dubli sau întorşi – având doar un rol complementar.

Traficul radio simula exerciţii de îmbarcare a trupelor şi aparaturii a doua convoaie în direcţia insulelor Kurile. Forţele aeriene americane participau la exerciţiile de debarcare în forţă.

Presa – la care, după cum se ştia, japonezii erau foarte atenţi – publica articole despre importanţa utilizării drumurilor din nord pentru ameninţarea japonezilor. Făcea speculaţii în legătură cu întrevederile dintre amiralul Nimitz şi generalul Bruckner.

JSC transmitea informaţii false, care ajungeau la serviciile japoneze. Americanii au folosit şi câţiva agenţi întorşi de FBI. Ataşaţii militari şi navali americani din ţările neutre, mai ales din Elveţia, Portugalia, Argentina, au participat la inducerea în eroare prin conversaţiile orientate. În martie a existat chiar şi un schimb de informaţii cu privire la marina japoneză între marinarii americani şi marinarii sovietici, prin intermediul ataşaţilor americani de la Moscova. Aceste convorbiri erau amplu comentate şi mediatizate.

JSC face în aşa fel încât diverse documente false să intre în

posesia japonezilor, răspândeşte zvonuri false care parvin agenţilor niponi din Extremul Orient, din Europa şi din toată zona Pacificului.

Prin aceste canale diferite, japonezii primesc imaginea unui corp expediţionar american, a sosirii aprovizionării pentru el, a exerciţiilor de îmbarcare, anunţurile de întăriri. O flotă de 6 crucişătoare vechi şi distrugătoare bombardează Paramushirō şi Shimushu în februarie, în martie şi la mijlocul lui iunie. Escadrele aeriene 11 şi 14 execută bombardamente zilnice în Kurile, atunci când vremea este favorabilă.

Şi în Statele Unite se regizează inducerea în eroare. Trupele care se îmbarcă la Seattle în primăvara anului 1944 cu destinaţia atolii tropicali sunt echipate cu haine din materiale groase, pentru gerurile arctice, şi semnează un angajament că nu vor dezvălui destinaţia. Se fabrică insigne de identificare pentru diviziile fictive şi sunt distribuite în Alaska. Se ia legătura cu pescarii locali din Kurile, li se arată depozitele, căci se ştia că marina japoneză îi va interoga la rândul ei cu privire la porturi. Se construieşte o pistă de aviaţie în insula Attu cu depozite false, cu tabere şi avioane false.

Se pare că *Wedlock* a avut un impact real asupra japonezilor. Presa vorbea despre ameninţare, garnizoanele nipone din Kurile sunt puse în stare de alertă, se aşteaptă o debarcare. În ianuarie, în Kurile existau 25.000 de soldaţi japonezi. În iunie, numărul lor era de 70.000.

Americanii, care în ianuarie aveau 100.000 de oameni în Alaska, în iunie nu mai aveau acolo decât 64.000, dar momelile îşi atinseseră scopul: japonezii estimau efectivele americane din

Alaska la 400.000 soldaţi şi 700 avioane (în realitate, nu erau decât 350).

În paralel cu menţinerea garnizoanelor, japonezii au luat şi măsuri de apărare în nordul Japoniei şi şi-au întărit efectivele.

Wedlock a contribuit la facilitarea asaltului împotriva insulelor Mariane: japonezii nu au putut să-şi mute trupele din teritoriile nordice pentru a-şi întări garnizoana din Saipan şi din celelalte insule din arhipelagul Marianelor.

Efectul acţiunii *Wedlock* s-a făcut simţit şi după cucerirea Marianelor, mai ales în momentul debarcării de la Palau. Ca urmare a bombardamentelor orientate şi a falsului trafic radio (planul *Husband*), japonezii au întărit încă şi mai mult insulele ºC n an deuve urile cu trupe terestre. Estimau mijloacele americane din laska la şapte divizii şi mai multe batalioane de marină, spriâite de 1.000 de avioane (dublu faţă de cifra reală) şi 15 subarine (în realitate, niciunul).

Au mai fost puse în aplicare încă alte trei planuri *Bambino, alentine, Bluebird,* pentru inducerea în eroare în alte arhipelajri şi în Filipine.

DEBARCAREA DIN NOUA GUINEE

În martie şi aprilie 1944, generalul MacArthur a dirijat o opeiţiune de inducere în eroare menită să acopere debarcarea 3 la Hollandia, în Noua Guinee. Japonezii se aşteptau ca acArthur să atace cu sprijinul aviaţiei, aşadar în interiorul rasi de acţiune a aeroporturilor utilizate în mod real, adică în jgiunea Golfului Hansa şi Wewak.

MacArthur a decis să creeze o surpriză şi să atace nu cuutorul aviaţiei pornite de pe o bază terestră, ci cu aviaţia de 3 portavioane. Obiectivul lui era Hollandia, situată cu mult dând Io de raza de acţiune a aviaţiei terestre. Dar a însoţit această ecizie de un întreg arsenal de mijloace de inducere în eroare, Dmbardamente ale unor obiective false, lansarea de paraşuşti falşi, raiduri aeriene de recunoaştere, raiduri ale vedetelor, cţiuni ale grupelor de gherilă împotriva unor obiective false, rezultatul acestor manevre a permis americanilor să nu întâmine decât o rezistenţă foarte slabă la Hollandia, căci japonezii rău regrupaţi pe obiective false.

OKINAWA

În primăvara anului 1945, americanii se pregăteau să atace n obiectiv major, Okinawa. Garnizoana niponă de acolo era parte mare şi bine pregătită. Pentru a împiedica întărirea ei, americanii au lansat planul de inducere în eroare numit *Bluebird*, cesta consta în crearea unei ameninţări considerabile de ocn

Smvicille> socroto în timpul celui de-al Doilea Război Mondial debarcare în Formosa şi pe coasta chineză. Aceleaşi mijloace ca cele utilizate în timpul operaţiunilor precedente de amăgire au fost puse în aplicare şi aici, dar la o scară mai mare. Forţele japoneze, aproximativ 100.000 oameni, au rezistat aproape trei luni. Cucerirea, începută la 1 aprilie, s-a încheiat complet la 17 iunie.

Americanii s-au îndoit mult timp de eficacitatea inducerii în eroare. Dar când s-au convins de utilitatea ei, au continuat-o cu mijloace impresionante.

AMĂGIRILE JAPONEZE

Ne putem întreba dacă, în timpul conflictelor din Pacific, japonezii, care utilizaseră tactica inducerii în eroare pentru a-i păcăli pe americani înainte de Pearl Harbor, au continuat să mai recurgă la această armă. În relatările cunoscute până la ora actuală, se întâlnesc numai operaţiuni tactice de inducere în eroare: false plecări de escadre, trafic radio intens pentru a-i atrage pe americani departe de ţintele vizate de flota japoneză, fals trafic radio. Aviaţia japoneză folosea *Windows* pentru a păcăli bateriile de coastă sau aviaţia americană îmbarcată.

Japonezii au încercat de mai multe ori să-şi înşele adversarii în zbor, trimiţând piloţilor americani ordine false în engleză, provenind de la liderii lor, sau de pe portavioane. Accentul defectuos al pronunţiei japoneze nu reuşea să-i păcălească pe americani.

O fi

AN DEUVE

GLOSAR

Abwehr: Serviciu de informaţii, de contraspionaj şi de acţiie al forţelor armate germane, comun celor trei armate. Era la din cele cinci direcţii ale marelui stat major al *Wehrmacht*ui. În februarie 1944 a fost integrat în RSHA.

Air Intellignee: Serviciu de informaţii al armatei aerului din area Britanie. Subdiviziune a Ministerului Aerului.

ATS: Army Territorial Service. Serviciu teritorial al armatei, orp auxiliar al femeilor din armata terestră britanică.

Cutie de scrisori: Expresie a serviciilor de informaţii prin are se desemnau ascunzătorile unde îşi depuneau rapoartele genţii secreţi. Cutiile de scrisori vii erau intermediarii care prieau rapoartele agenţilor secreţi şi le transmiteau la cartierul sneral.

BBC: British Broadcasting Corporation. Societatea britacă de radiodifuziune. Organism privat de emisiuni radio, tilizat de LCS pentru a emite mesaje personale destinate ezistenţei din ţările ocupate de germani. BBC a difuzat şi colunicate guvernamentale şi şi-a asigurat şi propriile emisiuni, ca unica sursă (la vremea respectivă) de emisiuni radio din larea Britanie.

BCRA: Bureau central de renseignements et d'action – Biroul entral de Informaţii şi Acţiune. Serviciile speciale din Franţa 3 eră, create în 1940 cu baza la Londra.

Coastal Command: Comandamentul de coastă. Una din male subdiviziuni ale forţelor aeriene britanice, cuprinzând escarile specializate în supravegherea mării şi a atacurilor navelor lamice în apele teritoriale ale Marii Britanii.

Cod: Dicţionar care înlocuieşte cuvintele, literele sau frazei cu grupuri de cifre sau litere fără sens aparent şi care nu ot fi retransformate în text inteligibil decât cu ajutorul acestui

OfiO

Soivlilllo «erata în timpul celui (/o-a/ Dollou Război Mondial dicţionar. Se foloseşte uneori în mod greşit cuvântul *cifru,* în loc de *cod.* Cifru, în sens strict, înseamnă înlocuirea,

literă cu literă a unui text clar cu un text cifrat, care nu poate fi descifrat decât dacă se posedă cheia. Cifrurile sunt fie o substituire (se substituie literele unui text cu alte litere, fără o semnificaţie vizibilă), fie o transpunere (amestec neinteligibil la prima vedere a literelor din text).

Comitetul XX sau **Comitetul Double Cross:** Organism creat în decembrie 1940 cu misiunea de a recruta şi de a folosi sub control agenţii inamici capturaţi sau agenţi infiltraţi la inamic.

Comitetul pentru mijloace speciale: Mijloacele speciale sunt procedee utilizate de Aliaţi pentru a-i transmite inamicului informaţii false (agenţi întorşi, presă, documente pregătite special, documente false).

Container: Recipient cilindric de metal, paraşutat de bombardiere şi conţinând tot ceea ce este necesar pentru grupele de acţiune, unităţile paraşutate, reţelele de rezistenţă (arme, explozivi, muniţii, provizii).

COSSAC: Chief of Staff Supreme Allied Command (Şeful Statului-Major al Comandamentului Suprem Aliat). Acest comandament a fost stabilit la Londra, la începutul anului 1943, pentru pregătirea debarcării din Europa Occidentală.

CSM: Control of Special Means. *Direcţia de mijloace speciale. Echivalentul american al LCS.*

Deception: Termen britanic însemnând „intoxicare, tehnică de inducere în eroare”.

DGSS: Direcţia Generală a Serviciilor Speciale. Organism francez care, începând din aprilie 1944, a reunit toate

serviciile speciale franceze: TR, SR-SER, CE, BCRA etc.

Divizia D: Noul nume, din martie 1944, al organismului britanic însărcinat cu inducerea în eroare din cadrul Statului-Major din *South Eastăsia Command, Deception Division.*

DMWD: Departament of Miscellaneous Weapons

Development (Departamentul Dezvoltării Armelor Mixte), departament al Amiralităţii însărcinat cu inventarea şi construcţia unor arme neconvenţionale.

9R3

N DEUVB

Cerneală simpatică: Lichid utilizat pentru a se elabora mee şi care nu este vizibil decât cu autorul unui revelator termic i chimic.

ENIGMA: Maşină de cifrat folosită de forţele germane al ui sistem de criptare a fost descifrat de la începutul războiului de francezi, britanici şi polonezi, care au lucrat împre

3. Decriptările au fost efectuate de britanici pe tot parcursul boiului.

FBI: Federal Bureau of Investigation. Biroul Federal de estigaţii. Poliţia federală americană, însărcinată cu urmării infracţiunilor împotriva legilor federale, mai ales cu spionaşi subversiunea.

Force A: Numele secret al Comitetului pentru mijloace

spele din teatrul de operaţiuni al Mediteranei.

Force 136: Ramură a SOE în Asia de Sud-Est, însărcinată toate operaţiunile clandestine din interiorul teritoriilor ocupaje japonezi, mai ales cu subversiunea.

Foreign Office: Ministerul Afacerilor Externe din Marea tanie.

Forschungsamt: Acest termen înseamnă „serviciu de cercee". Creat în Reich în 1933, avea monopolul ascultărilor, internărilor şi decriptărilor comunicaţiilor interioare şi exterioare. **Fremde Heere West:** Birou german însărcinat cu ţinerea la 3 ordinii de bătaie a inamicului pentru teatrul de operaţiuni st şi cu evaluarea informaţiilor culese din diverse surse. **FUSAG: First United States Armies Group.** Primul grup denate americane. Unitate fictivă înfiinţată în sud-estul Angliei, stinată să reţină cât mai multe trupe germane în faţa Pasului las.

GSI (G. Secret Intelligence) sau **GSI (d):** Organism creat înlia de generalul Wavel pentru a executa operaţiuni de induc în eroare împotriva japonezilor.

GC and CS: Government Code and Cypher School. Şcoala /ernamentală de coduri şi cifruri. Organism creat în 1919 intru a furniza coduri şi cifruri ministerelor britanice şi pena intercepta şi a decripta comunicaţiile secrete ale puterilor ăine.

***Soi vie lllt> lecroro în impui uvrur ue. i* – Gestapo: Diviziune a RSHA.** Abreviere de la *Geheime Staats Polizei* (Poliţia secretă de stat). Creată în 1933.

Intelligence: în ţările anglo-saxone, termen cuprinzând strângerea şi prelucrarea informaţiilor secrete. Provine dintr-un

termen utilizat de normanzi în Evul Mediu care însemna „să-ţi faci partizani sau să recrutezi agenţi”.

Intelligence Corps: Corp britanic de informaţii, cuprinzând ofiţeri ai armatei terestre specializaţi în informaţii operaţionale pe câmpul de bătălie.

Jedburgh: Nume dat echipelor interaliate paraşutate pe teritoriile ocupate de germani, cu puţin înainte de 6 iunie 1944 şi după aceea, care aveau misiunea de a sprijini mişcarea de rezistenţă locală şi de a coordona acţiunile acesteia cu armatele aliate.

Krlegsmarine: Marina de război germană.

LCA: Landing Craft Assault. Şalupă de debarcare de prima linie.

LCT: Landing Craft Tank, navă de debarcare pentru tancuri.

LCS: London Controlling Section. Post de conducere de la Londra. Organism creat în aprilie 1941 pentru a planifica, dirija şi coordona inducerea în eroare a duşmanului.

LRDG: Long Range Desert Group. Grup saharian cu rază lungă de acţiune. Patrule britanice specializate în raiduri de recunoaştere şi atacuri în interiorul liniilor italo-germane din Africa de Nord (Cirenaica şi Tripolitania).

Luftwaffe: Armata germană a aerului.

Lysander: Avion britanic de transport uşor şi de legătură, utilizat printre altele pentru recuperarea agenţilor în teritoriile ocupate de germani.

Micropoint: Microfotografie de dimensiunile unui punct de la maşina de scris, care se ascunde într-un text dactilografiat în locul unui punct pe litera / sau sub un timbru poştal.

MI5: Military Intelligence 5 sau Security Service. Serviciu secret britanic de contraspionaj, creat în 1910.

MI6: Military Intelligence 6 sau **Secret Intelligence Service,** înfiinţat în 1909. Serviciu britanic de strângere de informaţii în exteriorul Marii Britanii.

Moonshine: Vopsea specială care are proprietatea de a multiplica ecourile pe ecranul unui radar.

MTB: Motor Torpedo Boat. Vedetă lansatoare de torpile a *Royal Navy.*

NID: Naval Intelligence Division. Divizie de informaţii naale. Birou însărcinat cu strângerea informaţiilor operaţionale interesând *Royal Navy*. În cadrul acestei divizii, secţia 17 F răspundea de operaţiunile de intoxicare executate de *Royal Navy*. **ODB: Ordin de bătălie.** Termen militar. ODB este organigrama inamicului unitate cu unitate, cu armamentul şi implantarea acestuia.

OIC: Operational Intelligence Center. Subdiviziune a NID însărcinată să ţină la zi ordinea de bătaie a marinei inamice, implantarea şi mişcările acesteia.

OKW: Oberkommando der Wehrmacht. Comandamentul suprem al armatei (germane).

OSS: Office of Strategic Services. Serviciu american de cercetare şi de acţiune în străinătate, înfiinţat în vara anului 941.

PANZER: Blindat. Divizie de Panzere: divizie de blindate germană).

Pick-up: (textual: „culegere”). Operaţiune constând în aterizarea unui avion într-un teritoriu ocupat de inamic şi transportul de personal într-un sens sau altul.

PWE: Political Warfare Executive. Direcţia Războiului politic. Serviciu britanic de propagandă şi de acţiune psihologia, al cărui scop esenţial era să submineze moralul inamicului.

RN: *Royal Navy.* Marina britanică de război.

Royal Marines: Corp britanic depinzând de Amiralitate, însărcinat iniţial cu service-ul pieselor mari de artilerie de pe nave cu debarcările. Din 1940 acest corp a furnizat o mare pari din unităţile de comando specializate în operaţiuni de recunoaştere pe plaje şi pe coastele ocupate de inamic.

RSHA: Reichs Sicher Heisthaupt Amt. Oficiul Central al Securităţii Reich-ului, creat în 1938, organ de informaţii, conaspionaj şi acţiune al partidului nazist. A absorbit Abwehr-ul în februarie 1944.

SAS: Special Air Service. Corp de comando creat în 1941 de David Stirling. Primele lui misiuni au fost să distrugă avioanele italiene şi germane mult în spatele liniilor inamice.

Security Check: Semnal de securitate pe care operatorii radio îl omit dacă sunt capturaţi de inamic şi sunt obligaţi să emită sub controlul lor.

Security Service: **(vezi MI5)**

SHAEF: Supreme Headquarters Allied Expediţionnary Forces. Stat-Major Suprem al Forţelor Expediţionare Aliate. Instalat la Portsmouth, în Anglia.

SĂ: Sicherheits Dienst der Reichs Führers SS. Serviciu de securitate al comandantului SS din Reich.

SIS: Secret Intelligence Service, **(vezi MI6)**

SIS: Signals Intelligence Service. Serviciu al **Royal Air Force** însărcinat cu ascultarea, interceptarea, înregistrarea şi analiza traficului radio al bazelor şi aparatelor inamice.

SOE: Special Operations Executive. *Direcţia Operaţiuni Speciale.* Creată în iulie 1940. Serviciu britanic de acţiuni subversive.

SPECIAL BRANCH: Departament al politicilor britanice însărcinat cu reprimarea legală a contraspionajului şi a activităţilor de subversiune. Lucra în strânsă colaborare cu MI5.

SR Air: Serviciu de informaţii al Ministerului Francez al Aerului, înfiinţat în 1940 în cadrul SR-CSR, devenit autonom la acea dată, apoi contopit cu DGSS în aprilie 1944.

SRI: Serviciu de informaţii intercolonial. Creat în 1937, depindea de Statul Major General din colonii. Contopit în 1944 cu DGSS.

SR Marine: Serviciu de informaţii al marinei franceze (Secţia R a Biroului 2 din Statul Major General al marinei). Contopit în 1944 cu DGSS.

SR-SER. Organism francez: Serviciu de informaţii (exterior) şi serviciu de centralizare a informaţiilor (contraspionaj). Contopit în 1944 cu DGSS.

Lucrări rurale: Nume de camuflaj al SER după armistiţiul din iunie 1940 din Franţa.

Twenty Committee: (vezi Comitetul XX).

ORI

VN DEUVE

U-Boote: Submarin al marinei germane.

Ultra: Nume de cod al decriptărilor maşinilor ENIGMA, rezert unui număr foarte restrâns de persoane.

USAAF: United States of America Air Force. **Forţele aerie ale Statelor Unite.**

Wehrmacht: Forţele armate germane.

Window: Panglică metalică folosită pentru a bruia şi a înşela Jarele.

Cuprins

Cuvânt înainte 5

Arta şi mijloacele de a înşela 5

Cultura stratagemelor 6

Arta metis-ului 7
Diversele registre ale înşelătoriei 9
Condiţiile unei intoxicări reuşite 11
1. Ochii şi urechile serviciului Aliat de informaţii 17
Serviciile britanice 17
Serviciile franceze 24
Serviciile americane 29
2. Serviciile germane 31
Radarele 31
Forschungsamt 32
Reichssichereisthauptamt 33
Gestapoul 34
Abwehr 34
3. Operaţiuni germane de dezinformare împotriva Franţei (1939 – 1940) 37
4. RAF păcăleşte bombardierele germane (1939 – 1945) 39
5. Operaţiunea germană *Călătorie de toamnă* împotriva Marii Britanii (1940) 43
6. Agenţii dubli sau „întorşi” 45
Agenţii infiltraţi în serviciile franceze 45
MI5: Security Service 47

Comitetul XX: agenţii „întorşi” 48
7. *London Controlling Section 53*
8. Dezinformarea în Orientul Apropiat (1940 – 1941) 62
Ofensiva italiană din 1940.66
Afrika Korps 67
Operaţiunea *Battleaxe* 68
Dispariţia portului Alexandria 70
Operaţiunea *Crusader* 71
Submarinele false 74
AN DEUVE
măgirea din Malta 74
Invadarea URSS de către Germania (1941) 77
I. Trucaje în deşerturile Libiei (1942) 81
ictoria de la Alam Halfa 81
ictoria de la el Alamein 85

[3] unerea în aplicare 88
Operaţiuni paralele 91
Inducerea în eroare în Birmania (1942) 96
! Operaţiunea sub acoperire *Torch* 99
Operaţiunea de inducere în eroare *Overthrow* 100

Operaţiunile *Solo I* şi *Solo ÎI* 101

Operaţiunea *Quickfire* 102

Operaţiunea *Sweater* 103

nducerea în eroare în Africa de Nord 103

Operaţiunea Kennecott 106

Operaţiunile *Pender I* şi *Pender ÎI* 107

rraversarea Atlanticului 107

Certitudini şi incertitudini germane 110

k Intoxicarea în bătălia pentru Tunisia: participarea serviciilor franceze 116

k Barclay: operaţiunea de acoperire a invaziei din Sicilia 121

rmata a 12-a britanică virtuală 122

nducerea în eroare pe cale diplomatică 122

— *Orice A* şi agenţii francezi 123

Reţeaua „Gilbert” 125

Operaţiunea *Mincemeat* 127

Harababură în Grecia şi în Balcani 133

Rezultatele intoxicării 135

I. Traversarea Strâmtorii Messina 137

I. Planul de inducere în eroare *Cockade* (1943) 141

Operaţiunea „Tindall” 141

Operaţiunea „Wadham” 142

Operaţiunea „Starkey” 144

rme imaginare şi reţele radio false 145

Acţiuni de comando 146

Vlijloace fizice de inducere în eroare 147

Măsuri de securitate 148

Rezistenţa şi SOI 148

Bilanţul operaţiunii Starkey 149

17. Inducerea în eroare în jungla din Birmania (1944 – 1945) 150

Brigada 303.151

18. Bodyguard 153

19. Inducerea în eroare în Mediterana de Est (planul Zeppelin) 157

Ameninţarea împotriva Cretei 158

Capturarea generalului Kreipe, 159

Ameninţări împotriva Greciei 161

Ameninţări împotriva coastei dalmate şi a Istriei 162

Aliaţii şi Turcia (planul Turpitude) 165

Afacerea Cicero 166

Ameninţări în balcani (aliaţii şi sovieticii) 166

Mijloacele speciale 169

A funcţionat Zeppelin? 170
20. Fortitude Nord 172
21. Planul „Graffham” (presiuni în Suedia) 178
22. Operaţiunea *Vendetta* 181
23. Operaţiunea *Ironside* 184
24. Fortitude Sud 187
Organele de inducere în eroare din Shaef 190
Operaţiunile „Quicksilver” 190
Falsul port petrolier de la Douvres 200
Mijloacele speciale 203
Principalii agenţi întorşi 205
Să-i orbească pe germani şi să le astupe urechile 208
Neutralizarea radarelor germane 214
Utilizarea reţelei de acţiune a Rezistenţei 217
Reţele şi grupuri fictive 218
Raiduri de comando 220
Camuflajul 221
Diverse măsuri 222
Utilizarea presei 222
25. Operaţiunea *Copperhead* 225
26. Operaţiunea *Royal Flush* 227

27. Ce credeau nemţii în ajunul Debarcării 229

28. Operaţiunile de inducere în eroare tactică din Ziua Z – **Overlord 234**

„Taxable” 234

„Glimmer” 235

„Titanic” 235

29. *Fortitude ÎI 240*

8 Iunie 241

9 Iunie 242

30. Operaţiunea de acoperire Dragon (iulie-august 1944)… 246

Operaţiunea Ferdinand 246

31. Maskirovka: inducerea în eroare sovietică 248

Stalingrad, 1942.249

Bielorusia, 1944.251

Manciuria, 1945.253

32. Inducerea în eroare organizată de americani în Pacific 255

Decriptările 256

Bătălia de la Midway 256

Operaţiunea de inducere în eroare Wedlock 257

Debarcarea din Noua Guinee 260

Okinawa 260
Amăgirile japoneze 261
Glosar 262